

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ СТУДЕНТІВ
НА НАУКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

**НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ:
ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО
ВЧЕНОГО, ФАХІВЦЯ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ**

15 квітня 2015 року

ТЕРНОПІЛЬ
2015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО

До 50-річчя
Тернопільського національного економічного університету

ЗБІРНИК
ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ СТУДЕНТІВ
НА НАУКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

**НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ: ФОРМУВАННЯ
ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧЕНОГО, ФАХІВЦЯ ВИСОКОЇ
КВАЛІФІКАЦІЇ**

**ТЕРНОПІЛЬ
TNEU**

**НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА
СТУДЕНТІВ:
ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧЕНОГО,
ФАХІВЦЯ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ**

**Збірник
тез доповідей студентів
на науковій конференції
(Тернопіль, 15 квітня 2015 року)**

2015

Редакційна колегія:

*Гандзюк О.В., інженер I категорії відділу організації
навчально-дослідної роботи студентів НДІ ІРД,
Грубінко А.В., к.і.н., доцент,
Нагара М.Б., к.е.н., старший викладач,
Овсянюк-Бердандіна О.Ф., к.е.н., доцент,
Починок Н.В., к.е.н., доцент,
Пуцентейло П.Р., д.е.н., доцент*

Відповідальний за випуск:

*Длугопольський О.В., д.е.н., доцент, директор НДІ
інноваційного розвитку та державотворення*

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей, виголошених на студентській науковій конференції «Науково-дослідна робота студентів: формування особистості майбутнього вченого, фахівця високої кваліфікації», яка відбулася в Тернопільському національному економічному університеті 15 квітня 2015 року.

*За зміст наукових праць
та достовірність наведених фактів і статистичних даних
відповідність несуть автори та наукові керівники.
Матеріали подано в авторській редакції.*

ЗМІСТ

АРГЕЛЬО Дж.

ПАНАМСЬКИЙ КАНАЛ І ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....7

БІДНЮК Р.

АУТСОРСИНГ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....8

БІЛОВУС Ю.

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ПЕРЕД ЗАКОНОМ 10

БЛІНОВА Д.

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ..... 12

БОДНАР А., МАРТИНЧУК Т.

БАЗА ДАНИХ ЦИТОЛОГІЧНИХ ТА ГІСТОЛОГІЧНИХ ЗОБРАЖЕНЬ 15

БОШКЕВИЧ О.

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАРКЕТИНГОВИХ ІННОВАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ..... 17

БУДНЯШЕВСЬКИЙ М.

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО АПАРАТУ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ 20

ВИННИК А.

ПРОБЛЕМИ ДОСТОВІРНОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ 24

ВІТЯК Р.

ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА 27

ГАРАЧ К.

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ КЕРІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ 28

ГОЛОВКО М.

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ КРЕДИТУВАННЯ ДОМОГОСПОДАСТВ В УКРАЇНІ 30

DEBORAH ONWUZURIKE

PETROLEUM INDUSTRY DEVELOPMENT IN NIGERIA..... 32

ДЗІКОВСЬКА А.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД МОБІЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ 33

ДІДИК А.

ВДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ СИСТЕМИ ОПАЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА ШЛЯХОМ ПЕРЕХОДУ НА АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ..... 34

ДОБРОВОЛЬСЬКА Н.	
ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ	38
ДОЛИНЮК Т, РЕНДЗЕНЯК Н.	
ЗАСТОСУВАННЯ МОДИФІКОВАНОЇ ДОСКОНАЛОЇ ФОРМИ СИСТЕМИ ЗАЛИШКОВИХ КЛАСІВ ДЛЯ АСИМЕТРИЧНИХ КРИПТОСИСТЕМ	41
ДРИЖАК Н.	
ТЕРНОПІЛЬ – СТОЛИЦЯ ЗУНР	45
ЕКРЕНГЕ НДУЕНЕ MARCEL	
PROBLEM OF POVERTY IN NIGERIA	47
ЄВСЕЄНКО О.	
СКЛАДНІ ТА ПРОСТІ ВІДСОТКИ	48
ЖДАНИЮК С.	
«МИ ХОЧЕМО, ЩОБ СЛОВО «ФІЛОСОФІЯ» ЗВУЧАЛО ШЛЯХЕТНО ТА МУЖНЬО», АБО ЗНАЧИМІСТЬ ТА РОЛЬ ФІЛОСОФІЇ У СУСПІЛЬСТВІ	51
ЖЕНІЧ Н.	
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ	53
ЖЕРЕБІЛОВ О.	
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ	57
ПОДАТКОВИХ РЕЖИМІВ В УКРАЇНІ.....	57
ЗАГОРСЬКА І.	
КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ РЕГУЛЮВАННЯ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	59
ЗАРІШНЯК О.	
НОВІ ІНСТИТУЦІЙНІ ФОРМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА,	63
ЩО СФОРМУВАЛИСЯ ПІДЧАС РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ	63
КАЗМІРУК Н.	
ЗНАННЯ ЯК ОСНОВНИЙ ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	67
КІЗЮК Н.	
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ «ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ» В ОБЛІКУ	69
КОРМАН В.	
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА РАДЯНСЬКОЇ ТА НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ	72
ЛИЛИК Н.	
ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ПІДПРИЄМСТВА.....	75
ЛОГІН І.	
КАР'ЄРОГРАМА ЯК ДІСВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПЛАНУ ПЕРСОНАЛЬНОГО ЗРОСТАННЯ ПРАЦІВНИКА.....	78

ЛОТОЦЬКА С.	
ПОЛІТИКА ПАМ'ЯТІ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МОДЕРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ...	79
ЛУЦІВ Ю.	
ЛІЗИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ШЛЯХ ЗАЛУЧЕННЯ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	82
МАНЬКО М.	
ПОЛІТИКО-МОРАЛЬНІ АСПЕКТИ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ	84
МАЦЬКІВ Л.	
КОНЦЕПЦІЯ СПРАВЕДЛИВОГО ПОКАРАННЯ У ПОЛІТИКО-ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ Ч. БЕККАРІА	87
НАЗАРЕНКО В.	
ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ НАНОТЕХНОЛОГІЙ.....	90
ОСАДЧУК І.	
ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.	92
ОСТАПОВИЧ О., РУСИН Х.	
ТЕХНІЧНИЙ ЗІР РОБОТІВ	95
ПІРНИКОЗА П.	
НАПРЯМКИ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	96
ПЛЮСКВІК О.	
ОПОДАТКУВАННЯ ТА ДОТАЦІЇ АГРАРІЇВ ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	99
ПОЧТАР М., САЧАВСЬКИЙ Т.	
ПОБУДОВА МОДЕЛІ ПРОГНОЗУВАННЯ ШКІДЛИВИХ ВИКИДІВ В АТМОСФЕРУ З ВИКОРИСТАННЯМ ГРАФІЧНИХ БАГАТОЯДЕРНИХ ПРОЦЕСОРІВ	100
ПРИЙМА Т.	
ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ	104
ПУШКАР М.	
ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ В ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	108
РАДИК С.	
ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЄВРОРЕГІОНІВ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АГРОБІЗНЕСУ.....	110
РИКУЛЬСЬКИЙ Б.	
БЕЗГОТІВКОВІ РОЗРАХУНКИ УСТАНОВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ ТА ВПЛИВ НА НИХ НП(С)БОДС	111
РУСИН Х., ОСТАПОВИЧ О.	
УПРАВЛІННЯ МОБІЛЬНИМИ РОБОТОТЕХНІЧНИМИ СИСТЕМАМИ	113
САВОНЧАК В.	
ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ	115

СЕМЕНЧУК К.	
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ДИТИНИ В УКРАЇНІ	118
SYLVIA EWURAESI A MOAH	
COMPARATIVE STUDY OF RURAL-URBAN EMPLOYMENT OPPORTUNITIES IN GHANA	121
СИРОТЮК Н.	
ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД ЯК ДІЄВИЙ МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ І ФОРМА СПІВПРАЦІ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ.....	122
ФРИЦЬКА М.	
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	125
ФРИЦЬКА М.	
РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ 2013 - 2014 РОКУ.....	128
HYELADAI ANGUS KWAPAYA	
HEALTH CARE SECTOR DEVELOPMENT OF NIGERIA	131
ЧОП Р.	
МЕТОДИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙ В СИСТЕМІ ОБЛІКУ.....	135
ШАПОВАЛОВ Є.	
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ОСНОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ	137
ШТИРБУ К.	
ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЇЇ ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ....	140
ЮНИК Х.	
CRM-СИСТЕМА ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА.....	143

АРГЕЛЬО Дж.

*Навчально-науковий інститут міжнародних
економічних відносин ім. Б. Д. Гаврилишина
група МАУБ-31*

Науковий керівник:
к.е.н., викладач Продан І.О.

ПАНАМСЬКИЙ КАНАЛ І ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства тісно пов'язана з транспортним забезпеченням. За допомогою транспорту товар переміщується від місця його виробництва до пункту споживання. Серед видів транспорту, морський є найважливішим, найдешевшим і найбільш використовуваним видом транспорту в міжнародній торгівлі. Експлуатація морських шляхів не вимагає більших витрат на утримання мережі. Сучасні морські судна здатні перевозити вантажі будь-яких розмірів та ваги. Морський транспорт перевозить понад 80% зовнішньоторговельних вантажів [1].

Завжди існувала потреба в сухопутній дорозі, яка б з'єднувала Атлантичний і Тихий океани. Ця мрія стала реальністю в 1914 з відкриттям Панамського каналу. Панамський канал є штучним водним шляхом, будівництво якого почалося ще в 1904 році. Був відкритий канал 15 серпня 1914 року, а в травні 1963 почав працювати 365 днів на рік, 24 години на добу. Він розташований в найвужчому місці Центральної Америки, який з'єднує Північну і Південну Америки, між Атлантичним і Тихим океанами. Панамський канал має довжину близько 82 кілометрів. Вартість транзиту через канал варіюється залежно від ваги судна. Середня ціна, сплачена судном "Panamax" становить близько 80 тис. доларів. Для прикладу, прогулянка яхта сплачує від 500 до 1000 доларів [2].

Важливість Панамського каналу вимірюється не тільки трафіком, який він отримує, але й типом товару (зерно, готова промислова продукція, напівфабрикати, продовольство, залізна руда, кам'яне вугілля, нафта і нафтопродукти в основному). Щороку через канал проходять близько 14000 суден, завантажених 300 млн. тонн вантажів. Це складає 6 % світової торгівлі. По завантаженості, маршрут через Панамський канал займає третє місце у світі. Добова інтенсивність руху суден через канал становить 35-40. По Панамському каналу проходять 144 морських маршрути, які досягають 1700 портів в 160 країнах [3].

Панамський канал має надзвичайну стратегічну та комерційну важливість, він скоротив шлях з Європи в країни Тихоокеанського регіону, сприяв зростанню підприємств розвинутих країн і дав багатьом підприємствам віддалених районів світу основний імпульс, необхідний для їхнього економічного розвитку.

Наприклад, завантажене вугіллям судно, залишаючи східне узбережжя США і прямує в Японію, через Панамський канал економить близько 4800 км, у порівнянні з більш короткою альтернативою морського шляху. В свою чергу, судно, завантажене бананами, залишаючи Еквадор і прямує в Європу, економить близько 8000 км. Це не тільки економія часу і відстані для підприємств, що беруть участь у міжнародній торгівлі, але також і значне зниження витрат на паливо та логістику, сприяє продуктивності та ефективності роботи компаній.

У кількісному відношенні надзвичайно високими темпами зростає загальний світовий тоннаж, тому у 2007 році було розпочато роботу з розширення каналу будівництвом третього шляху для можливості проходження сучасних контейнеровозів, круїзних суден і танкерів, багато з яких зараз є занадто широкими для каналу. Метою каналу є подвоєння пропускної здатності вантажів з 300 до 600 млн. тонн [4].

Таким чином, будівництво Панамського каналу було найбільш важливим і складним викликом сучасної техніки ХХ століття. Панамський канал відіграє важливу роль в

розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств, так як суттєво скорочує відстань між портами Атлантичного і Тихого океанів, забезпечує зниження забруднення навколишнього середовища та інновації у світовій торгівлі, економію часу і коштів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Панамський канал // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.refine.org.ua/pageid-3984-1.html>
2. Canal de Panamá // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://html.rincondelvago.com/canal-de-panama_5.html
3. El Canal de Panamá en cifras // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ww.migraventura.net/sites/default/files/canal_panama/paginas/5_2.html
4. Canal de Panamá // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pancanal.com/eng/expansion/>

БІДНЮК Р.

*Навчально-науковий інститут міжнародних економічних відносин ім. Б. Д. Гаврилишина
група МЗЕДм-51*

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викл. Нагара М. Б.

АУТСОРСИНГ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасному світі промислові підприємства стикаються з безпрецедентним тиском з боку ринку. Вживають і домагаються успіху ті, хто веде свій бізнес найбільш ефективним способом, домагаючись зниження операційних витрат при збереженні високої якості товарів і послуг. Однією з найбільш сучасних і успішних бізнес-моделей, яка дає змогу домогтися реальних конкурентних переваг, є аутсорсинг.

Існує дуже багато думок з приводу того, чим же є насправді аутсорсинг. Формально слово "аутсорсинг" перекладається як використання зовнішніх джерел, що визначає аутсорсинг як "передачу частини функцій підприємства сторонньому підряднику". Але насправді аутсорсинг - це більше, ніж просто використання зовнішніх джерел [1, 2].

Актуальність розвитку аутсорсингу обумовлена асоціацією та подальшим повноцінним вступом України до Євросоюзу. Очевидно, що промисловим підприємствам країни доведеться конкурувати з зарубіжними виробниками. Для успішної конкуренції необхідно сконцентрувати ресурси і зусилля на ділянках, що визначають конкурентоспроможність продукції та підприємства в цілому. Саме це і досягається за допомогою застосування аутсорсингу. В даний час великі підприємства мають допоміжні виробництва, робота яких цілком залежить від стану основного виробництва, і при складнощах із збутом основної продукції, вони також відчувають труднощі. Звичайно, наявність на великих підприємствах повного виробничого циклу дозволяє забезпечити високий ступінь надійності роботи, але зовсім не підходить для роботи на відкритому ринку. Проблема неповного використання виробничих потужностей підприємства не дозволяє домогтися конкурентоспроможних цін на кінцеву продукцію підприємства. І саме завдяки аутсорсингу великі підприємства отримують можливість концентрувати свої зусилля на найбільш прибуткових секторах виробничої діяльності, на своїй специфіці, відсікаючи при цьому здійснення другорядних функцій. В цьому випадку для підприємств доцільним є здійснення інвентаризації діяльності з точки зору її профільності і передача непрофільних процесів підприємствам малого бізнесу.

Процеси аутсорсингу в промисловості привели до виділення трьох основних типів промислових компаній [3, 4]:

- Традиційні, що здійснюють повний відтворювальний цикл від розробки і виробництва продукту до його збуту кінцевого споживача з комплексом супутніх послуг, як правило, такі компанії менш орієнтовані на збут і маркетинг і більше ресурсів вкладають в розробки і виробництво, що часто робить їх неконкурентоспроможними на ринку в умовах високої конкуренції;

- Інжинірингові фірми, що займаються переважно НДДКР, тобто проектування і третьому устаткуванню або інших об'єктів, можуть мати тільки дослідне виробництво; виготовлення всіх необхідних деталей замовляють по аутсорсингу у партнерів. Такі фірми зосередили у себе технічний інтелект, який працює над вирішенням нестандартних проблем, виготовляючи часто наукомістку продукцію, що знаходить збут не тільки всередині країни, а й за кордоном [4, 5];

- Фірми-виробники, володіють передовим обладнанням, надають послуги з виробництва виробів за контрактом, використовуючи інжиніринг і торгову марку замовника; безліч таких підприємств знаходиться на території Південно-Східної Азії, що пояснюється дешевизною робочої сили.

Таким чином, в світі залишається все менше підприємств, які мали б у своїй структурі повний відтворювальний цикл, а також різнопрофільні бізнес-одиниці. Наприклад, практично відсутні підприємства, що мають у своєму складі ремонтні, інструментальні, ливарні цехи і виробництва, останні давно витіснені за межі компаній, часто в менш розвинені країни. Усвідомлюючи, що економічно не вигідно, та й просто неможливо робити все однаково добре, все більше світових фірм використовують переваги спеціалізації та кооперації.

В нашій країні в аутсорсингу існує масова необхідність. Багато великих державних та недержавних підприємств мають допоміжні виробництва, робота яких цілком залежить від стану основного виробництва, і при складнощах із збутом основної продукції вони також відчувають труднощі. Звичайно, наявність на великих підприємствах повного виробничого циклу дозволяє забезпечити високий ступінь надійності роботи, але зовсім не підходить для роботи на відкритому ринку. Наявність недозавантаження виробничих потужностей не дозволяє отримання конкурентоспроможних цін на кінцеву продукцію підприємства. Використовуючи аутсорсинг, великі підприємства отримують можливість концентрувати свої зусилля на найбільш прибуткових секторах виробничої діяльності, на своїй специфіці, відсікаючи при цьому здійснення другорядних функцій. Наприклад, на багатьох машинобудівних підприємствах є дрібні цехи, відділи, транспортні цехи, які в більшості випадків неконкурентоспроможні. У цьому зв'язку для підприємств доцільним є здійснювати інвентаризації діяльності з точки зору її профільності і передача непрофільних процесів підприємствам малого бізнесу.

Серед перспективних напрямків розвитку аутсорсингу можна назвати:

- проведення ремонтних робіт обладнання, будівель, споруд;

- виготовлення нескладних виробів;

- утилізацію застарілого обладнання;

- місцеві перевезення;

- виконання періодичних робіт на виробництві замовника;

- оренду площ, устаткування, транспортних засобів;

- прибирання приміщень та багато інших функцій [4].

Керівникам великих промислових підприємств можна порекомендувати наступне: провести інвентаризацію діяльності підприємства з точки зору її профільності;

- оцінити економічну ефективність бізнес-функцій підприємства;

- провести оцінку можливості передачі малому і середньому бізнесу непрофільних виробничих процесів і неефективних бізнес - функцій;

виявити невикористовувані виробничі площі і обладнання, які можуть бути задіяні для розвитку аутсорсингу шляхом передачі їх малим промисловим підприємствам [1].

З метою підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств на основі розвитку аутсорсингу можна запропонувати наступні заходи:

провести дослідження ефективності різних форм організації взаємодії малого і великого бізнесу;

розробити методичні рекомендації щодо організації аутсорсингу, взаємодії великих і малих підприємств;

провести семінар за участю малих і великих підприємств, аналітичних, маркетингових, венчурних і лізингових фірм з метою вивчення та порівняння ефективності різних інститутів взаємодії, в т.ч. зарубіжного досвіду;

розробити і внести пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правової бази в галузі розвитку аутсорсингових відносин у промисловості [2].

Для створення сприятливих умов і стимулів до розвитку аутсорсингу необхідно внести ряд змін до системи оподаткування, які б сприяли залученню більш широкого кола виробничих підприємств в цей процес і істотно зменшити при цьому оподаткування основних засобів.

Таким чином, аутсорсинг надає можливість не збільшувати масштаби підприємства, підвищувати ефективність виробництва, скорочувати витрати, позбавляться від необхідності підготовки власних кадрів, підвищувати конкурентоспроможність продукції, прискорювати виведення продукції на ринок і забезпечувати своєчасний випуск необхідних обсягів продукції, можливість швидко реагувати на зміни вимог ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аутсорсинг – это форма взаимоотношений с клиентом. 14.05.2013 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.pcweek.ru>
2. Фалович, В.А. Аутсорсинг в адаптации цепочек поставок до змінного середовища [Електронний ресурс] / В.А.Фалович. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchnu_ekon/2009_5_3/187-190.pdf
3. Шелухин И. Развитие промышленного аутсорсинга. Где крупный бизнес может заработать на малом [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ur-pro.ru/library/strategy/outsourcing/promishlennij-auntsorsing.html>.
4. Аалдерс Р. IT аутсорсинг: практичне керівництво: Пер. з англ. - М.: Альпіна Пабло Ішерім, 2010. - 297 с.

БЛОВУС Ю.

*юридичний факультет
група ПРМ-51*

Науковий керівник:

к.ю.н., доцент Якубовський Р.В.

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ПЕРЕД ЗАКОНОМ

Під принципами оподаткування розуміють основоположні, керівні ідеї, на яких ґрунтується податкова система держави, основні засади, відповідно до яких встановлюються та справляються податки і збори [1].

Регулювання податкових відносин здійснюється відповідно до принципів, закріплених ст. 4 Податкового кодексу України [2] (далі – ПКУ). Так, виокремлено 11 основоположних принципів на яких ґрунтується податкове законодавство України.

Принцип рівності усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації передбачений пп. 2 п. 1 ст. 4 ПКУ. Даний принцип означає забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу. Особливість принципу рівності проявляються в тому, що він повинен застосовуватися на стадії встановлення податків, а також при внесенні змін до окремих елементів податку.

На перший погляд здається, що нічого особливого в реалізації даного принципу немає і законодавство поширює свою дію на всіх учасників податкових відносин однаково. Водночас у ПКУ є колізія, яка стосується реалізації даного принципу, зокрема у пп. 7 п. 5 ст. 291 ПКУ зазначається, що не можуть бути платниками єдиного податку фізичні та юридичні особи – нерезиденти. У даному випадку порушується принцип рівності усіх платників перед законом у частині, що стосується забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від громадянства фізичної особи. Тобто, якщо нерезидент виявить бажання сплачувати єдиний податок, то фіскальними органами йому буде відмовлено на підставі пп. 7 п. 5 ст. 291 ПКУ.

Важливо здійснювати контроль за дотриманням принципу рівності всіх платників перед законом, оскільки забезпечення даного принципу створює рівні конкурентні умови в економіці. Наприклад, однаковий підхід до різних за соціальною належністю фізичних осіб надасть їм можливість мати рівні умови при здійсненні прав, передбачених податковим законодавством та захисті своїх інтересів. Вважаємо, що це є однією з ознак, яка сприяє розвитку конкуренції та ринкової економіки.

Ще однією проблемою є те, що самі платники так психологічно налаштовані, що не довіряють фіскальним органам і в них відсутня впевненість у рівності кожного перед законом. Саме тому завданням фіскальних органів є розвиток у напрямку зростання довіри українського суспільства до таких органів, формування у громадян впевненості у рівності кожного перед законом, надання якісних послуг фіскальними органами, які задовольнятимуть потреби громадян, сприятимуть підвищенню рівня добровільного виконання ними вимог податкового законодавства.

Важливу роль для реалізації принципу рівності відіграє правильне застосування податкового законодавства та правомірність рішень фіскальних органів, прозорість всіх дій та чітке обґрунтування рішень платникам податків [3].

Коли платники податків будуть впевнені у тому, що фіскальними органами в повній мірі реалізовується принцип рівності, тоді зростає імовірність того, що самі платники податків не ухилятимуться від виконання своїх податкових зобов'язань. Платник має зрозуміти, що до всіх застосовується єдиний підхід. Для нього податкова політика повинна бути зрозумілою та визначеною, а також тут має місце пріоритет прав людини та громадянина. Працівники фіскальних органів повинні ставитись з належною повагою до прав, обов'язків, інтересів всіх платників, не бути байдужими до їх правомірних дій чи вимог.

Усі платники податків, незалежно чи це юридичні, чи фізичні особи, очікують якісного надання послуг. У свою чергу платники податків надають податковим органам конфіденційну інформацію про себе та інших, свої доходи тощо, тому вони повинні бути впевнені, що фіскальна служба забезпечить конфіденційність інформації про кожного платника.

Отже, принцип рівності є багатограним і його реалізація залежить від багатьох факторів. Також слід враховувати те, що кожен платник податків цей принцип розуміє по-своєму, зважаючи на власний досвід та погляди. Слід звернути увагу на те, що реалізація принципу рівності залежить не тільки від фіскальних органів, а й від самих платників

податків. Принцип рівності тісно переплітається із ідеєю гуманізму та пріоритетом інтересів людини, котра є платником податків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Подільчак А. Застосування основних принципів податкового законодавства як інструменту захисту платників податків [Електронний ресурс] / А. Подільчак. – Режим доступу: http://www.uba.ua/documents/doc/a_podilchak.pdf.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. -2011. - № 13. – Ст. 112.
3. Кравченко Н. Г. Принципи податкового законодавства за Податковим кодексом України [Електронний ресурс] / Н. Г. Кравченко // Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянська академія». Серія «Юридичні науки». - 2011. - Режим доступу: http://elib.ukma.edu.ua/NZ/NZV116_2011_law/24_kravchenko.pdf.

БЛІНОВА Д.

*факультет економіки та управління
група МОАм – 51*

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Бутов А.М.

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ

Постановка проблеми. Ефективна діяльність підприємств у довгостроковій перспективі – забезпечення високих темпів їхнього розвитку і підвищення конкурентоспроможності в умовах переходу до ринкової економіки, що значною мірою визначаються рівнем їхньої інвестиційної активності та діапазоном інвестиційної діяльності.

Ефективна інвестиційна діяльність підприємств забезпечує фінансову стійкість і гарантує досягнення високих фінансових результатів. Активізація інвестиційного процесу є одним з найефективніших механізмів соціально-економічних перетворень. У зв'язку з цим перед кожним підприємством постає проблема вибору та обґрунтування оптимальних шляхів управління інвестиційною діяльністю. Ефективним інструментом перспективного управління інвестиційною діяльністю підприємства, підпорядкованого реалізації цілей економічного розвитку підприємства в умовах істотних змін макроекономічних факторів, системи державного регулювання ринкових процесів, кон'юнктури інвестиційного ринку і пов'язаної з цим невизначеності, є інвестиційна стратегія.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Широке коло питань, пов'язаних з формуванням та реалізацією інвестиційної стратегії підприємства, знайшло своє відображення у працях відомих вітчизняних і закордонних економістів: Р. Акоффа, І. Ансоффа, І.О. Бланка, Г. Бірмана, А.М. Богатирьова, С. Шмідта, А.Б. Ірдисова, І.В. Ліпсица і В.В. Коссова, Б. Карлофа, У. Кінга, Д. Кліланда, П. Массе, А.Р. Стерлінга, А.А. Томпсона, А. Дж. Стрікленда, В.Д. Шапіро, Н.М. Гуляєвої, А.А. Пересади, Д. Черваньова та ін. Незважаючи на велику кількість робіт із зазначеної проблематики, залишаються ще недостатньо опрацьованими та суперечливими питання, що стосуються принципів та процесу формування інвестиційної стратегії. Це і зумовило вибір теми дослідження, його актуальність, теоретичне і практичне значення.

Постановка завдання. Метою даної статті є визначення послідовності розробки інвестиційної стратегії підприємства та удосконалення алгоритму її формування підприємством.

Виклад основного матеріалу. Розробку інвестиційної стратегії підприємства потрібно розглядати, насамперед, як стратегію забезпечення його ресурсної бази для реалізації одного з конкретних варіантів розвитку підприємства. Складність формування інвестиційної стратегії підприємства полягає в тому, що її вибір пов'язаний з пошуком оптимального варіанта альтернативних проектів інвестиційних рішень, які відповідають меті підприємства і перспективам його інвестиційного розвитку. Інвестиційна діяльність може здійснюватися за рахунок:

- власних фінансових ресурсів інвестора (прибутку, амортизаційних відрахувань, грошових заощаджень громадян та юридичних осіб);
- позичених фінансових коштів інвесторів (облігаційних позик, банківських і бюджетних кредитів);
- залучених фінансових коштів інвестора (коштів, отриманих від продажу акцій, пайових та інших внесків громадян та юридичних осіб);
- бюджетних інвестиційних асигнувань [6, с. 658-683].

Розробка інвестиційної стратегії покликана забезпечити:

- безперерйну інвестиційну діяльність у передбачених обсягах;
- найбільш ефективно використання власних і особливо позикових інвестиційних коштів;
- фінансову стійкість підприємства у довгостроковій перспективі. [3, с. 187].

Процес розробки інвестиційної стратегії є найважливішою складовою частиною загальної системи стратегічного планування на підприємстві, основними елементами якого є місія, загальні стратегічні цілі розвитку, система функціональних стратегій в розрізі окремих видів діяльності. На сьогодні не існує єдиної думки щодо послідовності розробки інвестиційної стратегії. Виходячи з того, що інвестиційна стратегія підприємства – це інструмент стратегічного планування, й в основу розробки інвестиційної стратегії покладено принципи планування, за основу була взята схема процесу стратегічного планування, представлена в роботі [1] (рис. 1).

Рис. 1. Схема процесу стратегічного планування

Наведена схема процесу стратегічного планування дозволяють стверджувати, що першим етапом в формуванні інвестиційної стратегії повинен бути етап «Визначення цілей і задач інвестиційної діяльності». Визначення цілей і задач необхідно базувати на місії підприємства, а результат доцільно представляти у вигляді «дерева цілей». Це дозволить персоналу підприємства визначити першочергові цілі та задачі.

Наступним кроком має стати аналіз внутрішнього та зовнішнього середовищ. Для здійснення цього аналізу доцільно застосовувати в якості інструмента SWOT аналіз. Наступним повинен стати вибір базової і функціональних стратегій, а в процесі формування інвестиційної стратегії слід визначитися з шляхами досягнення інвестиційних цілей, які оформлюються в інвестиційну програму підприємства. Цей документ передбачає конкретизацію заходів з досягнення інвестиційних цілей, визначення строків їх реалізації та необхідних для цього інвестиційних ресурсів. Наступним етапом в процесі

формування інвестиційної стратегії є визначення з джерелами надходження цих інвестиційних ресурсів.

Після з'ясування обсягів та джерел інвестиційних ресурсів переходять до опису альтернативних проектів та сценаріїв їх реалізації. Цей етап здійснюється за допомогою методів сценарного планування. Важливим кроком в процесі управління інвестиційною діяльністю є визначення ризиків по проектам та пошук шляхів їх мінімізації за допомогою методів ризик-менеджменту. Наступний крок – це розрахунок ефективності альтернативних проектів та вибір найбільш ефективного проекту. Після цього здійснюється оцінка результативності розробленої інвестиційної стратегії. Результати порівнюються з поставленими цілями. У випадку неможливості досягнення поставлених цілей, цілі коригуються й процес формування стратегії знову повторюється. Останнім етапом в стратегічному плануванні є розробка плану реалізації стратегії (рис. 1), при розробці інвестиційної стратегії – цей етап передбачає розробку планів реалізації інвестиційної стратегії.

Представимо вищеописаний процес формування інвестиційної стратегії у вигляді схеми (рис.2).

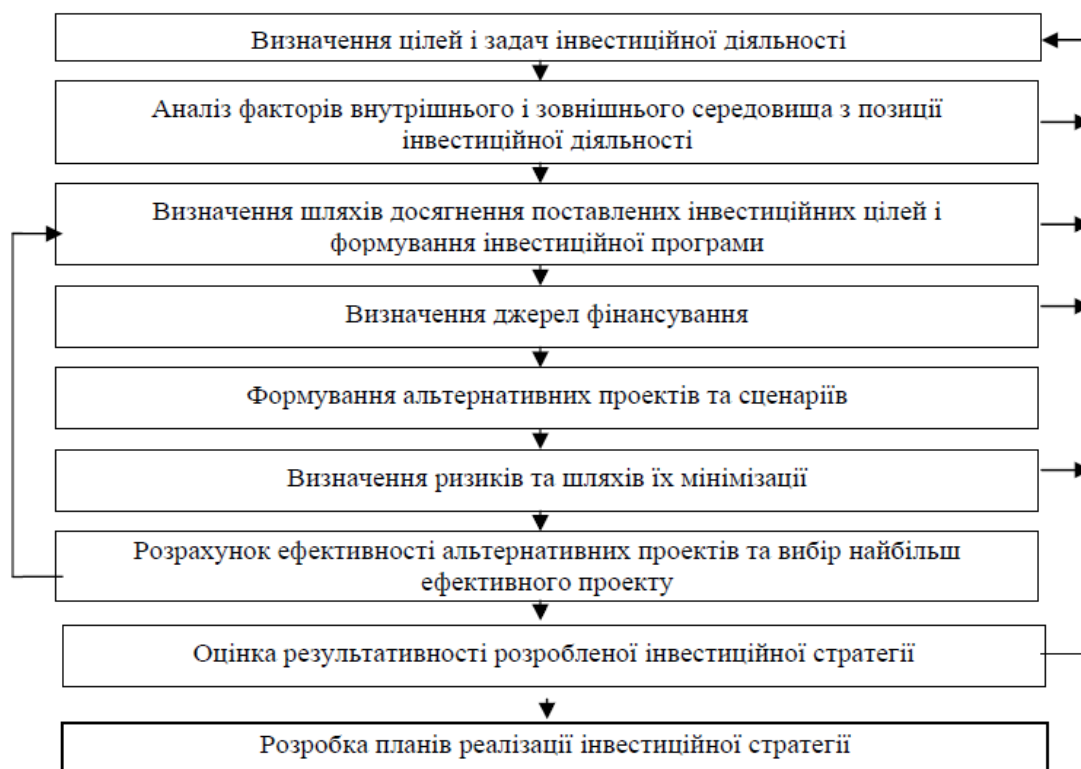

Рис. 2. Процес формування інвестиційної стратегії

Таким чином, був обґрунтований склад процесу формування інвестиційної стратегії та з'ясовано його зміст. Наведений вище алгоритм можливо застосовувати на підприємствах, які здійснюють економічну діяльність і мають необхідність у складанні інвестиційної стратегії для успішного виконання робіт. При формуванні інвестиційної стратегії слід сконцентрувати зусилля на детальному дослідженні зовнішнього середовища організації як у межах країни, так і за її кордоном. Саме врахування цього етапу є суттєвою перевагою при розробці інвестиційної стратегії підприємством в умовах здійснення підприємством своєї діяльності.

Висновки. Резюмуючи вищевикладене, слід констатувати, що процес формування інвестиційної стратегії є важливою складовою загальної системи стратегічного управління підприємством. Інвестиційна стратегія являє собою системну концепцію, що пов'язує і спрямовує розвиток інвестиційної діяльності підприємства. Задля її ефективної реалізації

в умовах здійснення підприємством економічної діяльності, останньому необхідно врахувати специфіку внутрішнього і зовнішнього середовища при розробленні алгоритму формування інвестиційної стратегії.

Системне дослідження процесу формування інвестиційної стратегії дозволило запропонувати таку схему процесу формування інвестиційної стратегії:

1. Визначення цілей і задач інвестиційної діяльності.
2. Аналіз факторів внутрішнього і зовнішнього середовища з позиції інвестиційної діяльності.
3. Визначення шляхів досягнення поставлених інвестиційних цілей і формування інвестиційної програми.
4. Визначення джерел фінансування.
5. Формування альтернативних проектів та сценаріїв.
6. Визначення ризиків та шляхів їх мінімізації.
7. Розрахунок ефективності альтернативних проектів та вибір найбільш ефективного проекту.
8. Оцінка результативності розробленої інвестиційної стратегії.
9. Розробка планів реалізації інвестиційної стратегії.

Отримані результати є ефективним інструментом для формування інвестиційної стратегії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Відоменко, І. О. Сучасні підходи до розробки інвестиційної стратегії підприємств / І. О. Відоменко, Є. В. Кривша // Економіка харчової промисловості. – 2010. – № 6. – С. 8-13
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності: навч. посібн. / А.П. Дука. – К.: Вид-во «Каравела», 2007. – 424 с.
3. Ільїна О.В. Перспективні напрямки діяльності підприємств регіону по залученню інвестицій / О.В. Ільїна // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – № 3(7). – С. 185-190.
4. Козаченко, Г. В. Управління інвестиціями на підприємстві / Г. В. Козаченко. – К. : Лібра, 2004. – 368 с.
5. Клівець П.Г. Стратегія підприємства: навч. посібн. / П.Г. Клівець. – К.: Вид-во «Академвидав», 2007. – 320 с.
6. Федоренко В. Г. Шляхи підвищення ефективності інвестицій в Україні / В. Г. Федоренко. – К. : Науковий світ, 2003. – 724 с.
7. Хрущ, Н. А. Інвестиційна діяльність: сучасні стратегії і технології. / Н.А. Хрущ. – Хмельницький : ХНУ, 2004. – 309 с.

БОДНАР А., МАРТИНЧУК Т.

*Факультет комп'ютерних інформаційних технологій
група КСМ-31, КСМ-42*

Науковий керівник:

д.т.н., професор Березький О.М.

БАЗА ДАНИХ ЦИТОЛОГІЧНИХ ТА ГІСТОЛОГІЧНИХ ЗОБРАЖЕНЬ

За уточненими даними Національного канцер-реєстру (НКР) у 2013 р. було зареєстровано 170 063 нових випадків захворювання на злоякісні новоутворення (ЗН); загальний показник захворюваності на ЗН досяг 379,3 на 100 тис. населення. В структурі захворюваності на ЗН 2013 року у жінок найпоширенішими є ЗН молочної залози,

немеланомні ЗН шкіри, ЗН тіла матки, шийки матки та колоректальний рак – 58,8% [1]. Рак молочної залози і рак шийки матки відзначаються особливо високим рівнем смертності (80 %), якщо хворобу виявлено надто пізно.

Діагностування ракових захворювань зазвичай вимагає цитологічного та гістологічного дослідження. Цитологічний метод діагностики захворювань визначив себе як безпечний, простий, швидкий, не дорогий та достатньо інформативний. Інформативність отриманого матеріалу дозволяє встановити діагноз, від'ємні результати не виключають наявності злоякісного процесу. Повторне отримання матеріалу дозволяє з більшим ступенем достовірності встановити діагноз. Проведення гісто- та цитологічних перевірок - найбільш ефективний метод контролю якості цитологічних досліджень [2].

Основним методом цитологічного та гістологічного досліджень клітин, тканин і органів є світлова мікроскопія, яка є джерелом гістологічних (ГЗ) та цитологічних (ЦЗ) зображень. Мікрооб'єкти на ЦЗ це клітини, що складаються з ядра, оточеного цитоплазмою. Різні класи клітин або стани однієї клітини можуть відрізнятися як наявністю цитоплазми взагалі, так і формою та кількістю ядер. Структурами на ГЗ є складні мікрооб'єкти, що утворені клітинами: шари клітин, стінки судин, залози та ін. [3,4].

Для кількісного опису мікрооб'єктів використовують такі ознаки: площа клітини, площа ядра клітини, площа цитоплазми клітини, периметр клітини, периметр ядра клітини, периметр цитоплазми клітини, геометричні ознаки форми і т.п.

Аналіз злоякісних процесів на основі ЦЗ і ГЗ виконується візуально, що є необхідною, але недостатньою, оскільки для повної характеристики патологічних процесів потрібні кількісні ознаки, які отримуються шляхом числового морфометричного аналізу, що зменшує суб'єктивізм дослідника. Для автоматизації аналізу ГЗ і ЦЗ в умовах клінічної практики застосовуються системи автоматизованої мікроскопії (САМ). До складу САМ входить мікроскоп, цифрова камера та спеціалізоване програмне забезпечення.

База даних "CIFDB" використовується для збереження інформації про пацієнта, зображень отриманих із відповідних предметних скелець (зразків) та кількісних ознак мікрооб'єктів. Головною таблицею є `patienthbm`, що зберігає дані про пацієнта. Таблиця `researchhbm` призначена для зберігання даних про дослідження.

Таблиця `imagehbm` пов'язує серію зображень, розміщених в певному каталозі файлової системи із ідентифікатором дослідження. Таблиця `goishbm` пов'язує зображення та набір виділених на ньому областей. Таблиця `goihbm` призначена для зберігання областей в бінарному представленні та їх числових ознак. Таблиця `objectnamehbm` здійснює зберігання назв мікрооб'єктів.

Інтелектуальна система аналізу "IntelliD" призначена для отримання, оброблення та аналізу цифрових цитологічних та гістологічних зображень. Основні функції системи такі: завантаження серії зображень з файлової системи, попереднє оброблення зображень, ручна та автоматизована сегментація зображень, контурний аналіз зображень, підтримка методик автоматичного опрацювання серії зображень, обчислення числових ознак виділених мікрооб'єктів, формування звітів, збереження інформації в базу даних (БД).

В результаті дослідження було розроблено базу даних зображень для діагностування злоякісних процесів на основі кількісних та якісних ознак мікрооб'єктів та модулі інтелектуальної системи для діагностування різних форм раку молочної залози на основі аналізу гістологічних та цитологічних зображень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюлетень Національного канцер-реєстру № 14 - "Рак в Україні, 2011-2012". - 2013 - 123 с.

2. Бриндіков Л.М. Цитологічна діагностика захворювань молочної залози, органів грудної порожнини та лімфатичних вузлів / Л.М. Бриндіков, А.Д. Давиденко, П.М. Боцюн, І.Г. Дробнер / Хмельницький обласний онкологічний диспансер.
3. Gansler T. S., Breast Cancer. Atlas of Clinical Oncology., B.C. Decker Inc., London., 2000 - 223 с..
4. Березький О. Комп'ютерна система аналізу біомедичних зображень / О. Березький, Ю. Батько, Г. Мельник // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. – 2009 – с. 11-18
5. Geusebroek J. M. The Amsterdam library of object images. Int. J. Comput. Vision / J. M. Geusebroek, G. J. Burghouts, A. W. M. Smeulders. - 2005. - 61(1) - P. 103-112.

БОШКЕВИЧ О.

*факультет економіки та управління
група МОАм-51*

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Буяк А.Є.

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАРКЕТИНГОВИХ ІННОВАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Постановка проблеми. На сьогодні економічне зростання країни та підвищення якості життя її населення нерозривно пов'язані з інноваційною діяльністю. Актуалізація інноваційної діяльності, тобто використання та комерціалізація інновацій, з одного боку, і потреба у підвищенні конкурентоспроможності вітчизняної продукції, з іншого, зумовили появу нових нагальних завдань перед промисловими підприємствами – ефективне управління такою діяльністю. Особливої актуальності питання управління інноваційною діяльністю набули на машинобудівних підприємствах України.

Вибір інноваційного шляху розвитку вітчизняної економіки в якості пріоритетного напрямку створює передумови для вивчення закономірностей процесів поширення інновації в маркетинговому середовищі. Особливостями прояву інноваційних процесів є наявність економічного і соціального ефекту, що визначають відповідно прибуток, підприємства та його позиціонування на ринку. Управління інноваційною діяльністю підприємства з освоєння ринку вимагає від керівництва підприємства вжиття заходів з організації служб, що поєднують функції маркетингу і планування інноваційної діяльності. Поєднання інноваційної та маркетингової складових дозволяє з якісно нових позицій здійснити погляд на управління маркетинговою діяльністю промислового підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз ринку з метою вивчення можливості його освоєння інноваційними продуктами, з одного боку, а з іншого – за допомогою нових методів просування, вимагає відповідної методологічної бази, що дозволяє в рамках єдиної концепції розробляти алгоритми управління цими процесами. Кожна маркетингова інновація певною мірою є корисною, оскільки її поява вже відображає потребу учасників ринку в нових продуктах. Виявлення цих потреб, вивчення умов впровадження інновації в певному сегменті споживачів вимагає знання основ управління інноваційною діяльністю, а також сприяє глибокому розумінню закономірностей ринкових процесів.

Провідними вченими, які зробили вагомий внесок у розвиток інновацій є: О.І. Амоша, Ю.М. Бажал, Л.К. Безчасний, А.М. Бузні, А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, І.Ю. Єгоров, С.А. Єрохін, Б.Є. Кваснюк, Є.Г. Панченко, В.П. Семиноженко, Л.І. Федулова, Д.М. Черваньов, М.Г. Чумаченко, С.М. Ямпольський та інші.

Аналіз окремих літературних джерел за темою дослідження свідчить, що слід розрізняти поняття інноваційного маркетингу та маркетингу інновацій. Класичним визначенням інноваційного маркетингу вважається innovative marketing за принципом освіченого маркетингу, відповідно до якого підприємство повинно постійно вносити реальні поліпшення в свою продукцію і маркетинг [1]. Сучасне уявлення інноваційного маркетингу розглядається в концепції інноваційного менеджменту. Так, Л.М. Оголева вважає, що поняття «інноваційний маркетинг» ширше ніж «маркетинг інновацій». Інноваційний маркетинг включає в себе місію організації, філософію мислення, сферу наукових досліджень, стиль управління та поведінки [2].

В інших роботах інноваційний маркетинг виділяється тільки з точки зору технології, як формування позиції конкурентного успіху нового продукту, а також дослідження інноваційних проектів підприємства [3], зазначається, що інновація в маркетингу – це виведення нових продуктів на ринок [4], проте самостійне поняття «інноваційний маркетинг» не виділяється.

Постановка завдання. Метою є дослідження розвитку інноваційного маркетингу підприємств України, виявлення основних проблем, а також визначення завдань для їх подолання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Маркетинг допомагає підготувати продукт, доставити його на ринок і розмістити його таким чином, щоб домогтися максимально можливого збуту і максимально можливого відгуку на нього. Маркетинг дозволяє досліджувати потреби ринку в інноваціях, сформувані попит на нові технології, проаналізувати можливості підприємства, виявити потреби покупців і запропонувати саме той інноваційний товар, який матиме попит на ринку.

Інноваційна діяльність промислового підприємства це дії, спрямовані на постійне створення і поширення інновацій за рахунок реалізації наукових, технологічних, організаційних, фінансових і комерційних аспектів, які підвищують конкурентоспроможність підприємства і забезпечують його довгостроковий і динамічний розвиток. У цілому, інноваційний потенціал промислового підприємства представляє сукупність:

- продуктів, що знаходяться на різних стадіях розробки, освоєння або розширення виробництва;
- фінансових, технологічних, науково-технічних і кадрових можливостей створювати, виробляти і вдосконалювати продукцію підприємства;
- вмінь організувати розробку, виробництво, продаж товарів, кращих ніж у конкурентів, що найбільш повно відповідають сьогоденню і майбутнім вимогам покупців, сучасну заміну продуктів, що не користується попитом [5].

Інноваційний маркетинг – це створення і просування інновацій, орієнтованих на ринок [6]. Це комплекс маркетингових технологій з визначення товарів і технологій, які мають більш істотні нові властивості і спрямовані на створення, розширення й утримання ринків нових товарів і послуг з стійкими конкурентними перевагами. Так, наприклад, Т.Л. Короткова і А.В. Власов представляють інноваційний маркетинг як маркетинг, спрямований на специфічний сегмент ринку – споживачів високотехнологічної продукції на основі принципів оптимізації комерційних рішень, підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг, створюваних в наукомістких галузях, зростанні прибутковості та рентабельності інноваційної продукції [7].

Маркетинг як наука, що вивчає різні аспекти обміну, найбільшою мірою відповідає завданням, що стоять перед вітчизняною інноваційною сферою. Маркетингова концепція управління націлює суб'єкти на пошук оптимальних рішень у процесі вироблення знань, максимально задовольняючи всіх його учасників. Застосування концепції маркетингу в аспекті взаємодії покликане сприяти розвитку нових підходів до управління

інноваційними процесами, спрямованих на їх оптимізацію за умови підвищення задоволеності суб'єктів взаємодії.

Необхідно відзначити, що роль маркетингу в інноваційній сфері значною мірою є зменшеною.

Використання його в якості інструменту впливу на споживача та інших учасників ринку орієнтує підприємство на одностороннє рішення проблем, яке у стратегічному аспекті загрожує негативними наслідками. Разом з тим, маркетинг може і повинен розглядатися як інструмент створення вартості, що в інноваційній сфері передбачає формування ланцюжків, які забезпечують весь процес створення інноваційного продукту.

В сучасних умовах розвитку вітчизняної промисловості (в рамках інноваційної діяльності) особливу увагу маркетинг приділяє аналізу стратегії, в межах якої реалізуються інноваційні процеси підприємства. У період розробки, впровадження та реалізації інноваційного маркетингу задіяні практично всі основні функціональні підрозділи підприємства. Узгодженість їх дій зі службою маркетингу необхідна для ефективності виконання етапів інноваційної стратегії підприємства. Залежно від того, якій з основних складових маркетингу в інноваційній діяльності підприємства віддається перевага, можна виділити наступні види орієнтації промислових підприємств.

По-перше, орієнтація на інновації. Головна роль при цьому відводиться інноваційній діяльності, служба маркетингу виконує інформаційно-аналітичну функцію, визначаючи рівень попиту на продукцію, що випускається.

По-друге, орієнтація на збут. Основною функцією тут є маркетинг, який визначає потребу в нововведеннях і робить вплив на їх характер у процесі розробки.

По-третє, орієнтація на попит. Цей вид орієнтації заснований на взаємозв'язку маркетингової, виробничої та інноваційної діяльності, що забезпечує найбільшу ефективність ринкової стратегії підприємства.

Отже, інноваційний маркетинг в умовах його застосування – це певний тип виробничо-господарської діяльності, спрямований на оптимізацію та контроль за інноваційною та виробничо-збутовою діяльністю підприємств. Основою інноваційного маркетингу є інноваційний потенціал, тобто ступінь готовності підприємства до реалізації інноваційного проекту.

При формуванні концепції інноваційної маркетингової діяльності підприємства слід враховувати такі групи чинників:

- тенденції розвитку попиту і зовнішнього маркетингового середовища (ринковий попит, запити споживачів, система руху товарів, правове регулювання тощо);
- стан і особливості конкурентної боротьби на ринку, основні фірми-конкуренти та напрями їх діяльності;
- управлінські ресурси і можливості підприємства, його сильні сторони в конкурентній боротьбі;
- основні напрямки розвитку підприємства, його глобальні цілі і тактичні завдання.

Таким чином, концепція маркетингу заснована на сегментації, диференціації та позиціонуванні. Вона спрямована на пошук конкурентної переваги підприємства на ринку і розробку такого комплексу маркетингу, який б дозволив її реалізувати.

Виділяються наступні ознаки інноваційного підприємства:

- постійно розробляє нову продукцію або удосконалює ту, що випускається. Обсяги такої продукції становлять не менше 10% випуску в натуральному та / або вартісному виразі. Продукція підприємства користується попитом на ринку;
- використовує у своїй діяльності передові технології та нові технічні рішення, які відіграють помітну роль у виробничому процесі і забезпечують його нову позитивну якість (продуктивність, економічність, зниження браку в роботі, екологічну безпеку тощо);

– забезпечене кваліфікованими кадрами, що дозволяють підтримувати інноваційний рівень випуску продукції (послуг). Веде їх постійну перепідготовку та підвищення кваліфікації;

– є фінансово спроможним, здатним витратити власні кошти і мати необхідне забезпечення, щоб залучати позикові ресурси для інноваційної діяльності.

Висновки. В Україні високотехнологічні виробництва зосереджені у машинобудівній промисловості і це означає, що з точки зору внутрішньої проблеми переходу країни до інноваційної економіки необхідно створити умови для активізації машинобудування, відродження його ролі як генератора інновацій для національної економіки. Успішний розвиток машинобудівних підприємств є неможливим без впровадження прогресивних інноваційних технологій, проте нині по даному напрямку існує значне відставання від країн-лідерів. Інноваційний маркетинг являє собою комплексну систему організації, управління та аналізу нововведень на основі ринкової інформації та за допомогою засобів маркетингу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Котлер Ф. Основы маркетинга / Пер. с англ. 2-е европ. изд. / Ф. Котлер, Г. Армстронг – М.; СПб.; Киев: Издательский дом «Вильямс», 2000. – 944 с.
2. Оголева Л.Н. Инновационный менеджмент: Учеб. пособие / Л.Н. Оголева. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 238 с.
3. Гольдштейн Г.Я. Инновационный менеджмент: Учеб. пособие / Г.Я. Гольдштейн. – Таганрог: Изд-во ТРТУ, 1998. – 132 с.
4. Титов А.Б. Маркетинг и управление инновациями: Краткий курс / А.Б. Титов. – СПб. :Изд-во «Питер», 2001. – 240 с.
5. Ілляшенко Н.С. Організаційно-економічні засади інноваційного маркетингу промислових підприємств : монографія / Н.С. Ілляшенко. – Суми : «Вид-во СумДУ», 2011. – 192 с.
6. Абрамов О.К. Маркетинг инноваций : учебный курс [Электронный ресурс] / О.К.Абрамов. – Режим доступа: http://ich.tsu.tomsk.su/Learning_program.
7. Короткова Т.Л. Концепция инновационного маркетинга высокотехнологичной продукции / Т.Л. Короткова, А.В. Власов // Проблемы современной экономики. – 2010. – № 1 (33). – С. 279-282.

БУДНЯШЕВСЬКИЙ М.

юридичний факультет

група ПР-11

Науковий керівник:

к.ю.н., доцент Кравчук М.В.

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО АПАРАТУ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Здійснення державного будівництва у Західноукраїнській Народній Республіці відіграло ключову роль на формування державотворчих ідей та традицій українців у ХХ столітті. Враховуючи легітимність створення державного апарата ЗУНР, становлення та функціонування органів державної влади ЗУНР суттєво вплинуло на формування в свідомості українців ідей про відновлення національної держави. Більш того, розроблені та прийняті нормативно-правові акти Західноукраїнської Народної Республіки встановили фактично законодавчу основу для майбутнього відновлення української державності.

Разом з тим, законодавчі акти, які регламентували особливості функціонування державного апарату в правовій системі ЗУНР досліджені та систематизовані не до кінця.

Крім цього, необхідно відзначити, що на сьогодні доктриною історії держави і права України не досить комплексно досліджено питання становлення та функціонування апарату ЗУНР. Саме тому важливо дати аналіз державотворчому процесу Західноукраїнської Народної Республіки, визначивши політико-правові особливості формування та функціонування органів державної влади в ЗУНР.

Питання державного будівництва ЗУНР було предметом дослідження багатьох вітчизняних вчених, які зробили вагомий внесок у дослідженні даного питання. Серед широкого кола науковців слід виділити праці Білоусова Ю. В., Бойка І. В., Стефанчук Р. О. та інших.

Західноукраїнська Народна Республіка відіграла фундаментальну роль у підвищенні національної свідомості українців та формуванні в них ідей щодо державного будівництва України. Законотворча діяльність ЗУНР сприяла поширенню ідеї демократії серед українського суспільства, а також заклала основи конституційно-правових ідей та традицій, які в подальшому вплинули на формування основ українського конституціоналізму та принципів функціонування державного апарату.

Перш ніж перейти до аналізу інститутів держави в ЗУНР, зупинимося на визначенні поняття державного апарату. В доктрині теорії держави і права під державним апаратом розуміють юридично оформлену систему всіх державних органів, що здійснюються безпосередню практичну роботу з управління суспільством, виконання завдань і функцій держави [1, с. 123-123]. По своїй правовій природі державний апарат є частиною механізму держави. Апарат держави включає в себе не лише власне управлінський апарат (тобто, систему чиновників органів виконавчої влади), а й включає главу держави, парламент, місцеві органи самоврядування, правоохоронні органи, тощо.

Західноукраїнська Народна Республіка – це українська держава, яка фактично існувала протягом 1918-1919 років на території Західної України зі столицею у Львові та була проголошена 19 жовтня 1918 року у зв'язку з розпадом Австро-Угорщини. До складу ЗУНР, крім Східної Галичини, входили Північна Буковина та українські повіти (комітати) Закарпаття. Держава охоплювала близько 70 тис. кв. км. території з населенням 6 млн. (у тому числі 71% українців, 14% поляків, 13% євреїв, 2% угорців, румунів та ін.) [2, с. 173].

18 жовтня 1918 року відповідним Статутом [3] Українську Національну Раду визнано органом із законодавчими функціями. До складу УНРади увійшли: українські депутати обох палат австрійської Державної Ради (Парламенту і Палати Панів), Краєвих Сеймів Галичини й Буковини та по три представники українських політичних партій з цих земель [4, с. 71].

13 листопада 1918 р. УНР прийняла тимчасову Конституцію – «Тимчасовий Основний Закон про державну самостійність українських земель бувшої австро-угорської монархії». Цей лаконічний нормативно-правовий акт конституційного характеру складався з п'яти артикулів, в яких, зокрема, визначено, що до часу скликання Установчих Зборів державну владу від імені українського народу здійснюватиме УНР (як загальнонаціональний законодавчий орган) та Державний Секретаріат (як виконавчий орган, уряд). Даний нормативно-правовий акт мав надзвичайну важливість, оскільки встановив фундаментальні положення державного апарату ЗУНР, а також фактично регламентував поділ влади на законодавчу, виконавчу та судову.

Українська Національна Рада за компетенцією була практично вищим органом державної влади. З 15 листопада 1918 року її склад поповнився делегатами з усіх повітів та великих міст. Вибори цих делегатів пройшли з 22 по 26 листопада. 4 січня 1919 року була створена Президія Української Національної Ради у складі Президента (голови Ради) і чотирьох його заступників [5, с. 34-35].

Центральним виконавчим органом Західноукраїнської Народної Республіки був Уряд ЗУНР, який найменувався Державним Секретаріатом. Дану політичну інституцію було утворено 9 листопада 1918 року на чолі з К. Левицьким у складі 14 державних секретарств (аналог сучасним міністерствам) [4, с. 83].

4 січня 1919 року на засіданні УНРади було обговорено програму діяльності Уряду ЗУНР і здійснено спробу створити дієвий урядовий апарат [5, с.35]. На тому ж засіданні було прийнято рішення щодо залучення до державотворчого процесу в ЗУНР національні меншини шляхом створення трьох нових секретарств (польського, німецького та єврейського).

Державний апарат ЗУНР також складала органи судової влади. Після проголошення Злуки ЗУНР та УНР необхідно було внести зміни і до офіційних документів судових та прокурорських органів. Розпорядженням Державного Секретаріату від 2 березня 1919 року «Про печатки, вивіски і орієнтаційні написи судів, державних прокуратурій і карних заведень»[7] ліквідовувалося аналогічне розпорядження ЗУНР від 18 грудня 1918 року.

Найвищому Державному Суду ЗУНР передавались функції, які в колишній Австро-Угорщині виконував Верховний судовий і касаційний трибунал у Відні. Розпорядженням Державного секретарства судівництва регламентовано оплату судових витрат, мита, плата судових експертів у кримінальному процесі [8, с. 22].

Важливим з точки зору забезпечення змагальності кримінального процесу було функціонування в правовій системі ЗУНР інститутів адвокатури, прокуратури та нотаріату, над якими адміністративною владою був Державний секретаріат судівництва на чолі з О. Бурачинським [9].

Правоохоронні органи ЗУНР почали створюватися уже на початку листопада 1918 року. Під час виборів місцевих органів управління населення також обрало міліцію, яка діяла на громадських засадах.

Особливо роль у функціонуванні державного апарату ЗУНР відігравали місцеві органи влади та управління, якими стали обрані територіальними громадами у листопада 1918 року громадські й міські комісари, містечкові, сільські й повітові «прибічні» та національні Ради [6, с. 301].

Згідно закону «Про адміністрацію Західноукраїнської Народної Республіки», було передбачене збереження колишнього кадрового персоналу службовців, особливо суспільно-необхідних служб (наприклад, зв'язку, залізниць в т.д.). Вказаний правовий акт передбачав, що усі службовці, які дадуть письмове зобов'язання чесно служити Українській державі, залишаються працювати на своїх місцях.

Важливим для формування службовців було видане в березні 1919 році розпорядження Секретарства внутрішніх справ, яким встановлювався перелік вимог до службових кадрів. Так, зокрема, ними могли бути громадяни України бездоганної поведінки, які володіли українською мовою і мовою хоч би однією з національних менших, не старші 40 років. Запроваджувалося річне стажування й іспит перед спеціальною комісією [10, с. 5-8].

Необхідно відзначити, що ключовою рисою державного апарату ЗУНР було покладення в основу його формування фундаментальних положень на базі звичаєвого права. Так, зокрема, як приклад слід зазначити ухвалений 13 листопада 1918 року на засіданні УНР «Тимчасовий Основний закон держави», який встановлював основні принципи державного ладу, внутрішньої та зовнішньої політики. Тимчасовий Основний закон складався з 5 артикулів. Відповідно до 1-го ар. «Держава, проголошена на підставі права самоозначення народів Українською Національною Радою у Львові дня 19 жовтня 1918 року, обнимаюча весь простір бувшою айстро-угорської монархії, заселений переважно Українцями, має назву Західно-Українська Народня Республіка». Згідно артикула 3 «Отся державна територія творить самостійну Західно-Українську Народню Республіку» [11]. Як видно з вищевикладеного тексту документу, в ньому знайшло відображення вікове уявлення про право народу на справедливість і правду, що є одним із основоположних принципів українського звичаєвого права.

Отже, становлення та розвиток державного апарату Західноукраїнської Народної Республіки відіграло фундаментальну роль у формуванні в українців державотворчих ідей. В основу державного будівництва був покладений досить прогресивний на той час

принцип поділу влади на законодавчу (представлена Українською Національною Радою), виконавчу (представлена Державним Секретаріатом) та судову (представлена реформованою судовою системою).

У ході становлення державного апарату ЗУНР дана держава пройшла політико-правову еволюцію з республіканської форми правління парламентського типу до парламентсько-президентського. На наш погляд, дещо декларативним положенням було визначення Є. Петрушевича Президентом ЗУНР на стадії парламентської республіки, оскільки він фактично виконував функції спікера (Голови Української Національної Ради), а не глави держави.

На авторське бачення, державне будівництво в Західноукраїнській Народній Республіці є політико-правовим феноменом з огляду на те, в які стислі строки воно проводилося, а також враховуючи складну військово-політичну ситуацію в державі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2001. – 656 с.
2. Кульчицький В. С., М. І. Настюк, Б. Й. Тищик. Історія держави і права України: Львів. – «Світ», 1996. – 289 с.
3. Статут Української національної ради, прийнятий у Львові 18 жовтня 1918 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hainuzhnyk.in.ua/doc2/1918%20%2810%29%2018.php>.
4. Павлишин О. Львівщина в добу Західно-Української Народної Республіки (1918-1919): [навч. посіб.] / О. Павлишин. – Львів: Літопис, 2008. – 224 с.
5. Іванов В. М. Історія держави і права: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2002. – ч. 2. – 2003. – 224 с.
6. Іванов В. М. Історія держави і права України: Підручник. – К.: МАУП, 2007. – 552 с.
7. Про печатки, вивіски і орієнтаційні написи судів, державних прокуратур і карних заведень // Вістник Державних законів і розпорядків Західної Області Української Народної Республіки. – 1919. – Вип. 4. – 17 березня. – С. 28-29.
8. Ярославин С. Визвольна боротьба на Західно-Українських землях в 1918-1923 рр. / С. Ярославин. – Філадельфія, 1956. – 183 с.
9. Про тимчасову організацію нотарів // Вістник Державних законів і розпорядків Західної Області Української Народної Республіки. – 1919. – Вип. 3. – 2 березня. – С. 6-8.
10. Про адміністрацію Західноукраїнської Народної Республіки // Вістник Державних законів і розпорядків Західноукраїнської Народної республіки. – 1918. – Вип. 2. – 18 листопада. – С. 4-8.
11. Тимчасовий основний закон про державну самостійність українських земель бувшої австро-угорської монархії, ухвалений Українською Національною Радою на засіданню 13 листопада 1918 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1013.23>.

ВИННИК А.

*Навчально-науковий інститут міжнародних
економічних відносин ім. Б. Д. Гаврилишина
група МEB-11*

Науковий керівник:

к. е. н., доцент Шиманська О.П.

ПРОБЛЕМИ ДОСТОВІРНОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

З огляду на те, що національна економіка все ще не звільнилася від тіньових схем та інших негативних проявів свого функціонування, вкрай актуальною є проблема достовірності відображення кредитними рейтингами стану платоспроможності банківських установ в Україні. Виникнення перших рейтингових систем більше ста років тому стало результатом вимог, які на той час висував ринок. На сьогодні ситуація не змінилася, єдине, що зазнало змін – збільшилась кількість вимог до рейтингування, оскільки система повинна відображати всі ті кількісні та якісні зміни, які відбулися на ринках капіталу. З 2001 року в Україні діє перше національне уповноважене рейтингове агентство «Кредит-Рейтинг». Згодом виникли й інші національні агентства. Наразі їх нараховується 6. Вони визначають рейтинги боргових інструментів суб'єктів господарювання, кредитні рейтинги банківських установ, страхових компаній та інших суб'єктів економічної діяльності в Україні. Ці агентства мають право використовувати лише національну рейтингову шкалу, бо зорієнтовані виключно на внутрішній ринок. Наявність рейтингу для банківської установи не є обов'язковою нормою, але значно полегшує її взаємодію з іншими суб'єктами ринку, наприклад, з іншим банком чи страховою компанією. Подібним установам експертна оцінка дає можливість визначити стратегію взаємодії з банком, який отримав рейтинг.

Статистика міграції рейтингів може використовуватися інвесторами для визначення імовірності зниження/підвищення кредитного рейтингу банківських установ упродовж певного часового інтервалу. Кредитний рейтинг позичальника (банку) – це незалежна думка рейтингового агентства про кредитоспроможність конкретного позичальника (банку) в цілому. В даному дослідженні аналіз статистики дефолтів виконаний на прикладі банківських установ, які мали кредитний рейтинг позичальника за Національною рейтинговою шкалою, про що свідчать букви «ua» в символах кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала сьогодні дає змогу виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику і призначена для використання учасниками фінансового ринку України. Вона була прийнята Кабінетом Міністрів 2004 року.

В поданому дослідженні «категорія рейтингу» (rating category) – це визначений ступінь Національної рейтингової шкали, а «рівень рейтингу» – це належність рейтингу до однієї з двох частин шкали, інвестиційної чи спекулятивної. Інвестиційний рівень є індикатором того, що банк демонструє сприятливу ситуацію з власною ліквідністю, тобто можливістю розраховуватися з кредиторами. Оскільки враховувалися тільки рейтинги на початок періоду та на кінець періоду, будь-які проміжні рейтинги не приймалися до уваги. Також під час оцінювання стану платоспроможності банківських установ в Україні використовувались укрупнені категорії рейтингу (uaAAA, uaAA, uaA, uaBBB, uaBB, uaB, uaCCC, uaCC, uaC) замість деталізованих. Тобто без урахування знаків «+» і «-». Наприклад всі банки з рейтингами uaBBB+, uaBBB-, uaBBB – згруповані у категорію uaBBB. Поняття «прогноз рейтингу» вказує на напрямок розвитку ситуації стану платоспроможності позичальника і можливість змін чи їх відсутність. Виділяють 4 типи прогнозів: «позитивний», вказує на те, що категорія рейтингу може підвищитися; «негативний» – категорія рейтингу може знизитися; «стабільний» – категорія рейтингу не

зазнає змін, «в розвитку», що здебільшого застосовується в ситуації зміни власників банківської установи і обрання ними нової стратегії діяльності банку.

Причиною віднесення банку до категорії «неплатоспроможних» може бути невиконання банком упродовж 10 робочих днів поспіль 10 і більше відсотків своїх зобов'язань перед вкладниками й іншими кредиторами. Також поштовхом може стати і проведення своєї діяльності банком всупереч діючому законодавству або – різка зміна регулятивного капіталу.

При реєстрації дефолту кредитний рейтинг позичальника встановлюється в категорії uaD тільки у випадку, коли вірогідність виконання зобов'язань дорівнює нулю.

Якщо рейтингове агентство не володіє достатньою інформацією про стан банківської установи (внаслідок її ненадання) рейтинг такого банку припиняється (втрачає чинність) і згодом може бути поновлений або відкликаний. Відкликання рейтингу відбувається відповідно до умов, які визначені у договорі про надання рейтингових послуг, а також – з початку процесу ліквідації банку.

Рейтингування пов'язано з існуючими нормами законодавства. Якщо банк має категорію рейтингу, що відноситься до інвестиційного рівня, то депозити страхових компаній враховуються до складу страхових резервів, що є вигідним для обох установ. Деякі рейтингові агентства підтримують кредитні рейтинги банків з прогнозом «в розвитку». Даний прогноз зазвичай повинні мати новостворені банки та банківські установи, які нещодавно змінили власника, та, відповідно, розробляють стратегію подальшого розвитку.

Окремі рейтингові агентства підтримують рейтинги інвестиційного рівня з прогнозом «в розвитку» замість «негативний», тим самим дезінформуючи зацікавлених у співпраці з банком осіб. У 2014 році, що став катастрофічним для національної банківської системи, кілька банків із зазначеним прогнозом збанкрутіла (банк «Форум» та «Південкомбанк» – Українське кредитно-рейтингове агентство та «Профінбанк» і «Імексбанк» – «ІВІ-Рейтинг»). Варто звернути увагу на рейтинг-листи. Агентство «Рюрік» підтримує прогноз рейтингу «в розвитку» 4-х з 11-ти банків, які воно обслуговує, що складає 36,36% від його клієнтської бази серед банків, а «ІВІ-Рейтинг» 5-ти з 22-х, що відповідає 22,73% відповідно.

Як показує практика, з 2004 по 2014 рр. жодна банківська установа не підтримувала рейтинг спекулятивної категорії більше 2-х років. Це пов'язано з відсутністю можливості використання рейтингу такої категорії для залучення клієнтів або підтримання позитивного інформаційного фону про банк. Статистичні дані, отримані з відкритого доступу, дають можливість розрахувати процентне відношення банків, які на момент оголошення своєї неплатоспроможності мали інвестиційний рівень рейтингу, відносно всіх банківських установ, які обслуговувались агентствами.

За період з 1 січня 2014 року до 14 квітня 2015 року Національний банк України визнав неплатоспроможними 47 банків, а Фонд гарантування вкладів фізичних осіб запровадив тимчасову адміністрацію.

На момент запровадження тимчасової адміністрації 26 банків мали публічні кредитні рейтинги, 15 з яких були інвестиційного рівня. Важливо, що 3 банківські установи (банк «Аксиома», «Інтеркредитбанк» та «Меліорбанк») були визнані неплатоспроможними через порушення законодавства щодо фінансового моніторингу, один банк (Всеукраїнський банк розвитку) – застосування санкцій щодо замороження активів О.В. Януковича. Таким чином, справедливо буде з 15 банків інвестиційного рівня вважати 4 банки такими, щодо яких фахівці рейтингових агентств не могли передбачити дій НБУ. Найгірша ситуація щодо визначення кредитоспроможності банків склалася в рейтинговому агентстві «Стандарт-Рейтинг» – адміністрацію було запроваджено в одному банку, який мав інвестиційний рівень рейтингу (100%). Друге місце за кількістю невідповідних рейтингів займає «Експерт-Рейтинг» – 3 банки з 4-х інвестиційного рівня (75%), третє місце посів «ІВІ-Рейтинг» – 2 банки з 3-х (66,67%). Четверте й п'яте місця

посіли «Українське кредитно-рейтингове агентство» – 4 із 7-и (57,14%) та «Рюрік» – 1 банк із 6-и (16,67%). «Кредит-Рейтинг» на момент визнання банку неплатоспроможним не мав жодного з інвестиційним рівнем рейтингу.

Виходячи з об'єктивних даних, можна зробити наступні висновки:

Кредитні рейтинги банківських установ не завжди точно можуть відобразити реальний стан платоспроможності банку.

Потрібно особливо обережно ставитись до банків, які мають прогноз рейтингу «в розвитку». За цим може ховатись банк з нестійкою фінансовою ситуацією.

Для пересічної людини визначити чи є банк надійним досить складно: необхідно мати доступ до інформації, володіти відповідними знаннями та навичками або хоча б розуміти ті процеси, які відбуваються в сфері банківського бізнесу. Однак існують певні ознаки, які дозволять прийняти виважене рішення щодо співпраці з окремо взятим банком навіть за умов обмеженої інформації. До таких основних ознак можна віднести:

– високі ставки за депозитами (вищі ніж ринкові) – одна з перших ознак, оскільки при виникненні проблем з ліквідністю банк готовий пропонувати високі процентні ставки за депозитами. Такі дії банку дають короткостроковий ефект, який може запустити спіраль погіршення фінансового стану банку;

– проблеми з проведенням платежів фізичних та юридичних осіб. Особливо насторожують проблеми з проведенням платежів фізичних осіб, які, зазвичай, є незначними за своїми сумами;

– затримка з виплатою відсотків та тіла депозиту або пропозиції забрати власні кошти частинами;

– отримання кредитів від регулятора (окрім короткострокових кредитів для підтримки ліквідності – специфіка діяльності банку зумовлює в деякі періоди значні розриви між зобов'язаннями та вимогами, в таких випадках фінансова установа звертається до НБУ за додатковим ресурсом з метою згладжування цих розривів) – інформація відкрита і є загальнодоступною (офіційний сайт Національного банку України);

– встановлення обмежень на зняття готівки в банкоматах та проведення розрахунків за допомогою пластикової картки на незначні суми.

Резюмуючи зазначимо, що, починаючи співпрацю з певним банком, необхідно періодично аналізувати інформацію щодо його діяльності. Звичайно, зовсім уникнути ризиків просто неможливо, але їх можна мінімізувати. Наприклад, шляхом диверсифікації власних активів між різними банками у межах вкладу, обсяг якого може бути повернутий Фондом гарантування вкладів фізичних осіб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку <http://www.nssmc.gov.ua/fund/rateagencies>
2. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб <http://www.fg.gov.ua/payments/>
3. Рейтингове агентство «Кредит-Рейтинг» <http://www.credit-rating.ua/>
4. Рейтингове агентство «ІВІ-Рейтинг» <http://www.ibi.com.ua/>
5. Українське кредитно-рейтингове агентство <http://ucra.com.ua/>
6. Рейтингове агентство «Рюрік» <http://rurik.com.ua/>
7. Рейтингове агентство «ЕКСПЕРТ-РЕЙТИНГ» <http://expert-rating.com/>
8. Рейтингове агентство «СТАНДАРТ-РЕЙТИНГ» <http://standard-rating.com/>

ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Організація управління персоналом виробляється на основі концепції розвитку підприємства.

Кадрова політика визначає цілі, пов'язані з відношенням підприємства до зовнішнього оточення ринок праці, взаємовідносини з державними органами та ін., а також цілі, пов'язані зі ставленням підприємства до свого персоналу /участь в управлінні, стиль керівництва, удосконалення системи професійного навчання, соціальні питання тощо. Кадрова політика здійснюється стратегічними та оперативними системами управління. До завдань кадрової стратегії входить: підвищення престижу підприємства, дослідження морального клімату всередині підприємства, аналіз перспектив розвитку потенціалу робочої сили в певному регіоні, вдосконалення та попередження причин звільнення з роботи та ін.

Кадрова політика підприємства - це цілісна кадрова стратегія, яка об'єднує різні форми кадрової роботи, стиль її проведення в організації та плани з використання робочої сили. Кадрова політика повинна збільшувати можливості підприємства реагувати на потреби технології й ринку в майбутньому. Головними якостями кадрової політики підприємства є зв'язок зі стратегією; орієнтація на довготермінове планування; значення ролі кадрів; коло взаємопов'язаних функцій та процедур у роботі з кадрами.[1, с.346]

Будь - яка організація розробляє і здійснює свою функціональну політику у тому числі і кадрову. Такий підхід характерний не тільки для приватних організацій, а й для системи державної служби. В організаціях реалізується принципи відповідності функціональної політики і стратегії розвитку організації. Таким чином, кадрова політика - це система правил і норм, прагнень і обмежень у взаємовідносинах персоналу і організації в цілому, за якими діють працівники у внутрішньому і зовнішньому середовищі..

Показники складності і нестабільності зовнішнього середовища по-різному впливають на організаційну поведінку окремих функціональних підрозділів організації.

Серед основних факторів можна визначити :

- 1.Державне регулювання галузі.
- 2.Соціально-економічний стан держави.
- 3.Наявність ринків збуту із можливістю зростання обсягів реалізації.
- 4.Присутність конкурентів в галузі та перспективи виникнення нових загроз.
- 5.Динаміка та рівень розвитку технологій виробництва.
- 6.Ресурсний потенціал виробництва та загальне екологічне становище.
- 7.Основні соціально-політичні процеси, що впливають на роботу галузі.
- 8.Стан суміжних галузей народного господарства що впливають на здійснення операційної діяльності.
- 9.Можливість вертикальної інтеграції та розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.
- 10.Надійність роботи постачальників та посередників. [2, с.15]

Тобто фактори зовнішнього середовища можна об'єднати в дві основні групи:

1. Нормативні обмеження.
2. Ситуація на ринку праці.

Наприклад, присутність у нормах деяких країн заборон на застосування тестів при прийомі на роботу змушує співробітників служб управління персоналом бути дуже винахідливими в проектуванні програм відбору та орієнтації персоналу.

Орієнтуючись на облік ситуації на ринку праці, необхідно проаналізувати наявність конкуренції, джерела комплектування, структурний і професійний склад вільної робочої сили. Важливо отримати уявлення про професійних і громадських об'єднаннях, які так чи інакше залучені працівники або кандидати на роботу. Стратегію діяльності подібних об'єднань, їх традиції та пріоритети у засобах боротьби необхідно враховувати для створення та реалізації ефективних кадрових програм.

Кадрова політика організації займає важливе місце серед основних інструментів управління, що пов'язує між собою виробниче, економічне та соціальне середовище підприємства та забезпечує оптимізацію використання кадрового потенціалу у залежності від поточних потреб. Високий вплив факторів зовнішнього соціального оточення на діяльність підприємства виступає із боку населення, громадських організацій та державних органів влади, що вимагає активізації соціальних напрямів кадрової політики, дотримання належних умов організації робочого процесу та робочих місць, проведення заходів із соціального забезпечення та захисту трудової діяльності працівників.

Сукупність факторів зовнішнього середовища здійснює вплив на систему управління організації та безпосередньо створює нові умови для роботи кадрового складу підприємства та як правило не підлягає безпосередньому регулюванню з боку внутрішньо організаційних елементів. Наявність кадрової політики в організації як інструменту управління організацією дає можливість здійснення конкурентоспроможної політики за наявності високої якості кадрового потенціалу.[3, с.267]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Управление персоналом организации: Учебник // Под. ред. Кибанова А.Я. – М : ИНФРА-М, 2012. – 638 с.
2. Panchenko Y.. Intellectual potential of companies: experience of empirical research.// The economy of Ukraine/ Y. Panchenko – №10. – 2014. – Р. 14-25.
3. Базарів Т. Ю., Маліновський П. В. Управління персоналом в умовах кризи. – К.: Либідь, 2006.-350 с.

ГАРАЧ К.

*Навчально-науковий інститут міжнародних економічних відносин ім. Б. Д. Гаврилишина
група МАУБ-21*

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викл. Нагара М. Б.

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ КЕРІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ

Сучасний тип суспільного розвитку характеризується ключовою роллю знань та компетенцій працівників, інноваційних підходів до ефективної реалізації бізнес-процесів підприємства. Крім того, формування знанневої економіки передбачає використання конструктивних знань управлінських працівників, що забезпечують якісне вдосконалення господарської діяльності, завоювання та утримання стійких конкурентних позицій підприємства в динамічних умовах конкурентної боротьби. В зв'язку з цим імперативом часу є використання збалансованої системи показників в процесі управління конкурентоспроможністю управлінського персоналу підприємства.

Збалансована система показників (“Balanced Scorecard”, (BSC)) являє собою [1, с. 66]:

- ✓ оціночну систему, що складається з набору фінансових та нефінансових показників діяльності підприємства;
- ✓ систему стратегічного управління, яка дає можливість сформувати механізм реалізації стратегічних цілей, перевести стратегію у дії;
- ✓ інструмент розповсюдження інформації.

На наш погляд, при формуванні системи збалансованих показників необхідно дотримуватися таких правил:

Необхідність встановлення зв'язку обраних індикаторів зі стратегією розвитку організації у довгостроковій перспективі, забезпечення їх релевантності. Наголос на показниках, що визначають перспективи розвитку дають реальну можливість менеджменту організації керуватись не лише оперативними діагностичними індикаторами, а спрямовувати процес управління на досягнення стратегічних завдань;

Забезпечення достовірності виміру показників збалансованої системи через застосування кількісного або якісного оцінювання індикаторів для запобігання їх суб'єктивних експертних оцінок, використання таких індикаторів, які формуються на засадах об'єктивного оцінювання ситуації;

Прозорість впровадження, яка передбачає своєчасне та повне інформування персоналу підприємства, його залучення до розробки системи індикаторів, чітке розуміння та однакове тлумачення кожним співробітником підприємства показників збалансованої системи, цільової шкали індикаторів тощо).

Головними чинниками успішного впровадження збалансованої системи показників як інструменту підвищення конкурентоспроможності управлінського персоналу є такі: по-перше, здійснення змін організаційно-психологічного характеру у компанії під ініціативним керівництвом її перших осіб. По-друге, постійні зусилля, спрямовані на реалізацію стратегії і цілей компанії. По-третє, єдність у реалізації стратегії.

Враховуючи те, що система збалансованих показників виконуватиме покладені на неї функції лише за наявності чіткого зв'язку між результатами і винагородою, пропонуємо формування напрямків побудови BSC для стимулювання конкурентоспроможності управлінського персоналу подати у вигляді схеми (рис. 1).

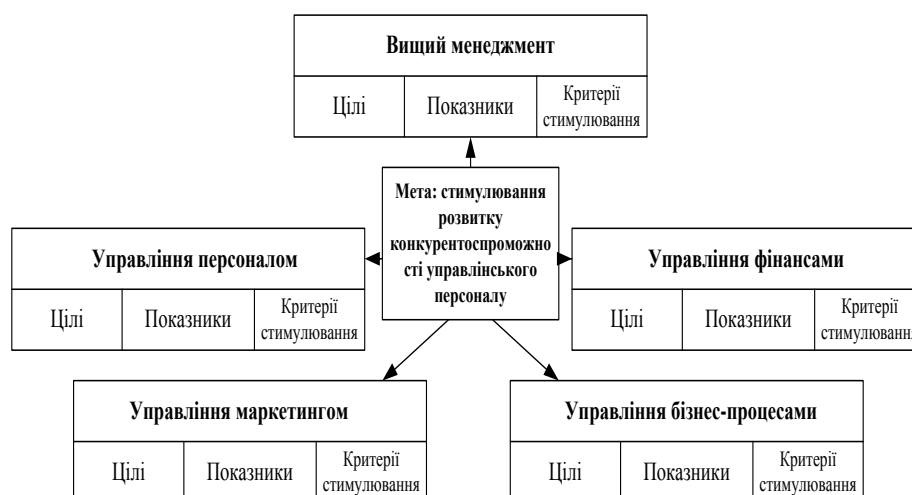

Рис. 1. Напрямки формування BSC для стимулювання розвитку конкурентоспроможності управлінського персоналу підприємства
Джерело: побудовано автором за [2, с. 203]

Як свідчить рис. 1, в основу запропонованої схеми покладена визначена власниками підприємства мета розвитку конкурентоспроможності управлінського персоналу. Вона передусім має бути підкріплена стимулами для вищого менеджменту, який, у свою чергу, розробляє систему стимулів для керівників тих функціональних служб, які безпосередньо беруть участь в управлінських процесах. Стимули для менеджерів усіх рівнів встановлюються, виходячи із цілей керованих ними підрозділів (які описуються кількісними критеріями) з урахуванням їх значимості для реалізації загальних цілей (що проявляється у зважуванні критеріїв та визначенні розміру винагороди за їх досягнення).

Варто додати, що розробка збалансованої системи показників дає можливість побачити бажану картину організації бізнесу компанії, наявних бізнес-процесів, які необхідні для забезпечення виконання показників клієнтської перспективи, інноваційних програм, проектів розвитку. Саме аналіз ресурсів, які необхідні для виконання встановлених завдань мають стати основною розрахунків витрат компанії, які з параметрами планових доходів мають скласти основу бюджету компанії.

Таким чином, у процесі розробки та впровадження в систему підприємства цілеспрямованих, незворотних, якісних за характером змін, спрямованих на забезпечення довгострокового успіху, збалансована система показників виконує не тільки функцію оціночної системи, а також виступає реальним інструментом розвитку конкурентоспроможності управлінського персоналу підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Nerreklit H. The Balance on the Balanced Scorecard - a Critical Analysis of Some of its Assumptions / Nerreklit H. // Management Accounting Research- 2011. – N. Y.- P. 65-88.
2. Нили Е. Призма ефективности. Карта сбалансированных показателей для измерения успеха в бизнесе и управлении им / Нили Е., Адамс К., Кенерли М.: Пер. с англ. – Днепропетровск: Баланс-клуб, 2011. – 400 с.

ГОЛОВКО М.

*факультет фінансів
група Фм-51*

Науковий керівник:

к.е.н., доц. Коваль С.Л.,

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ КРЕДИТУВАННЯ ДОМОГОСПОДАСТВ В УКРАЇНІ

У ринковій економіці кредитування населення виступає одним з дієвих механізмів, що дозволяє прискорювати економічний обіг і стимулювати їхню споживчу активність. Надання позик домогосподарствам сприяє задоволенню духовних та матеріальних потреб індивідів, підвищує їх платоспроможний попит та життєвий рівень в цілому. Також, кредит має соціальний характер, оскільки спонукає вирішенню таких соціальних проблем як підвищення життєвого рівня населення і утвердження принципів соціальної справедливості.

Реалізація кредитних відносин в Україні має свої переваги та недоліки. Позитивне значення кредиту для домогосподарств полягає, насамперед, у більш повному задоволенні потреб населення в промислових товарах, предметах культурно-побутового призначення та послугах. Особливо велику роль відіграє кредит у придбанні населенням дорогих товарів тривалого використання. Найбільш часто ним користуються люди з невисоким рівнем доходу, у яких відсутні заощадження. Також, вступають у кредитні відносини і

домогосподарства з помірним доходом, що прагнуть вийти на новий, більш високий рівень споживання [4, с. 95].

Велике значення кредит має у вирішенні житлової проблеми шляхом кредитування індивідуального й кооперативного житлового будівництва, купівлі квартир і будинків в особисту власність. Це, в свою чергу, здійснює вплив на подолання соціальної нестабільності в суспільстві. Людина, що має власний будинок чи квартиру, можливість придбати товари та послуги, є більш психологічно стійкою до економічних змін в суспільстві [1]. Як позитивний наслідок – підвищення працездатності населення, покращення здоров'я нації, збільшення тривалості життя, тощо.

Вступаючи в кредитні відносини громадяни одержують можливість задовольнити споживчі потреби до того моменту, коли будуть накопичені відповідні грошові кошти. До цієї категорії людей належать студенти, що практично не мають грошових доходів у період навчання, але потенційно мають істотні доходи після майбутнього працевлаштування.

Поряд із позитивним соціальним значенням кредиту виявляється і його негативний вплив на фінансовий стан домогосподарств.

Великою проблемою для країн, що розвиваються є дуже висока заборгованість населення за споживчими кредитами, яка викликає особисті та сімейні банкрутства. Однією із причин такої ситуації є практика надання кредитів фізичним особам без забезпечення за різноманітними кредитними картками [2, с. 150]. При нестачі доходів для покриття поточного кредиту, домогосподарства вдаються до залучення нового кредиту. Як наслідок – позичальник попадає в скрутне матеріальне становище не маючи можливості повертати кредит та відсотки. Щоб уникнути таких ситуацій, домогосподарствам необхідно чітко прораховувати свої фінансові можливості та аналізувати доцільність запозичення коштів.

Ще один недолік кредитування громадян проявив себе в ситуації, коли безліч українських сімей, що отримували гривневий дохід, залучали валютні кредити. Через різку девальвацію гривні відбулося зменшення реальної вартості національної валюти, що збільшило суму переоплати за кредит в декілька разів. Як наслідок – неплатоспроможність населення за валютними зобов'язаннями [3, с. 175].

Підсумовуючи вище викладене, можна зробити висновок про те, що кредит є інструментом зростання життєвого рівня населення. Але, у випадку некоректного користування запозиченими коштами, він може обернутися для громадян скрутним матеріальним становищем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

3. Боднар О.П. Банківське споживче кредитування населення [Електронний ресурс] / О.П.Боднар.– Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/ 11_NPE_2012/Economics /1_108321.doc.htm](http://www.rusnauka.com/11_NPE_2012/Economics/1_108321.doc.htm)
4. Коваль С. Теоретичні та практичні аспекти ресурсної політики банку / С.Коваль // Світ фінансів. – 2013. – Вип. 3. – С. 141–151.
5. Шевалдіна В.Г. Сучасний стан кредитування населення в Україні / В.Г.Шевалдіна // Фінанси, облік і аудит. – 2013. – № 1. – С. 171–180.
6. Шаманська О.С. Сучасні мотиви та тенденції раціоналізації кредитної поведінки поведінки домогосподарств в Україні / О.С. Шаманська // Наукові записки. Серія “Економіка”. – 2013. – № 22. – С. 94–96.

DEBORAH ONWUZURIKE

*Institute of International Economic Relations
group AMET-11 TNEU*

Supervisor:

*Doc. in Economics, Prof. of Economics Chair
DLUHOPOLSKYI OLEKSANDR V.*

PETROLEUM INDUSTRY DEVELOPMENT IN NIGERIA

The petroleum industry is the largest and main generator of gross domestic product in Nigeria. Crude oil was discovered in commercial quantity in the Niger Delta region of Nigeria in 1956. Since then, oil exploration and exploitation has continued resulting into environmental destruction due to neglect and limited concern by the multinational companies in environmental management in the area.

Oil was discovered in Nigeria in 1956 at Oloibiri in the Niger Delta after half a century of exploration. The discovery was made by Shell-BP, at the time the sole concessionaire. After 1960, exploration rights in onshore and offshore areas adjoining the Niger Delta were extended to other foreign companies. In 1965 the EA field was discovered by Shell in shallow water southeast of Warri. In 1970, the end of the Biafran war coincided with the rise in the world oil price, and Nigeria was able to reap instant riches from its oil production.

Nigeria joined the Organization of Petroleum Exporting Countries (OPEC) in 1971 and established the Nigerian National Petroleum Company (NNPC) in 1977, a state owned and controlled company which is a major player in both the upstream and downstream sectors.

Petroleum production and export play a dominant role in Nigeria's economy and account for about 90% of her gross earnings. This dominant role has pushed agriculture, the traditional mainstay of the economy, from the early fifties and sixties, to the background. With a maximum crude oil production capacity of 2.5 million barrels per day, Nigeria ranks as Africa's largest producer of oil and the sixth largest oil producing country in the world. Nigeria appears to have a greater potential for gas than oil. Nigeria's gas production in the year 2000 was approximately 1,681.66 billion SCF, 1,3715 billion SCF was associated gas and the rest 310.16 billion was nonassociated gas.

Nigeria produces only high value, low sulphur content, light crude oils - Antan Blend, Bonny Light, Bonny Medium, Brass Blend, Escravos Light, Forcados Blend, IMA, Odudu Blend, Pennington Light, Qua-Iboe Light and Ukpokiti. NNPC through its subsidiary the Nigerian Petroleum Development Company (NPDC) is directly responsible for four oil and gas fields with a total production of 15,000 BPD. NPDC is committed to expanding its production capacity and has thus entered into strategic alliance with Agip Energy to develop the Okhono offshore field.

The Nigerian Gas Company, a subsidiary of NNPC transmits gas to major commercial centres in the country. The Escravos -Lagos pipeline feeds the commercial nerve-centre of the nation, as well as fuelling the main power station at Egbin, near Lagos.

Since 1956 when the first oil well was drilled, over 1,481 oil wells have sprung up, producing from about 159 oil fields. There are more than 7,000 kilometers of pipelines and flow lines and 275 flow stations operated by more than 13 oil companies

Oil in Nigeria has been a mixed blessing. It has pumped billions of dollars into economy that could not absorb it. As one Nigerian said, "we used to work with our hands, then we went to school and discovered oil". The petroleum economy is producing affluence for few while causing severe impoverishment of many. Because there has been no deliberate government or oil company program for agricultural reinvestment, poverty has increased substantially throughout the 1990s.

Multinational oil companies and the government are equally responsible for much of the environmental and economic growth in the Niger Delta. However, ultimately, it will be up to the

Nigerian people to force their government to provide for their needs by creating more job opportunities in the oil sect.

ДЗІКОВСЬКА А.

факультет фінансів

Група ФУДм-51

Науковий керівник:

д.е.н., професор Дем'янишин В.Г.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД МОБІЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

Податкові надходження складають вагому частку доходів бюджету будь-якої держави, адже вони є основним джерелом його наповнення. У розвинених країнах світу податкові збори становлять від 25 до 50% валового внутрішнього продукту країни. Більшу питому вагу податкові платежі мають у країнах із командно-адміністративним шляхом розвитку економіки (Швеції, Данії, Бельгії, Нідерландах, Фінляндії).

Варто зупинитись на податковій системі Великобританії. За складом усі податки у цій країні поділяються на загальнодержавні та місцеві. Причому переважають загальнодержавні – до 90 % усіх податкових надходжень. Найважливішим податком, що справляється з фізичних осіб у Великобританії, є прибутковий податок (аналогом в Україні є податок на доходи фізичних осіб), який становить близько 65 % усіх прямих податків, що надходять до державного бюджету. При цьому залежно від розміру річного доходу існують три ставки прибуткового податку: 20, 25, 40 %, тоді як в Україні ПДФО адмініструють за ставками 15 та 17 % [1].

До основних податків з юридичних осіб належать прибутковий податок з компаній, податок на приріст капіталу, на додану вартість, акцизи, гербовий збір, податок на майно. Податок з компаній (в Україні – податок на прибуток) стягується з доходів юридичних осіб за попередній фінансовий рік. Ставка встановлюється щорічно і має дворівневу систему – для фірм та корпорацій, а також для підприємств малого бізнесу.

Одним із найбільш бюджетоутворюючих непрямих податків у Великобританії є податок на додану вартість. Находження від нього до державного бюджету країни становлять 17 % від загальної дохідної частини. На сьогодні діють три ставки ПДВ: 0, 8 та 27,5 % залежно від виду діяльності або товарів та виробів, які реалізуються. Причому від сплати цього податку звільняються такі групи товарів та послуг як: земля, гральний бізнес, поштові послуги, страхування здоров'я тощо [1].

Особливості оподаткування у Франції пов'язані з історичним розвитком політичної системи й економіки країни. В цілому, податки і збори Франції формують близько 90% бюджету держави. Основними податками країни є: ПДВ, прибутковий податок з фізичних осіб, податок на прибуток підприємств, акцизи, податок на власність, мита, податок на прибуток від цінних паперів і ін. Більшу частку надходжень бюджет отримує за рахунок адміністрування непрямих податків, причому 45% з них – надходження від ПДВ, що справляється за допомогою таких ставок:

- 18,6% - нормальна ставка на усі види товарів і послуг;
- 33,33 - гранична ставка на предмети розкоші, машини, алкоголь, тютюн;
- 7% - скорочена ставка на товари культурного побуту (книги);
- 5,5% - на товари і послуги першої необхідності (харчування, за винятком алкоголю і шоколаду; медикаменти, житло, транспорт) [1].

Прибутковий податок у Франції складає 20% податкових доходів бюджету. Це пов'язано з тим, що уряд використовує прибутковий податок для проведення своєї

соціальної політики: в умовах нерозвиненості суспільних фондів споживання прибутковий податок є інструментом стимулювання родини, надання допомоги незаможним. На прибутковий податок покладені функції стимулювання внесків населення в заощадження, нерухомість, покупку акцій. Усе це створює складну систему розрахунку податку і застосування численних пільг і відрахувань. Так, з 25 млн. платників фактично платять податок тільки 15 млн. (52%). Потенційними платниками є усі фізичні особи країни. Податок, у принципі, єдиний, вираховується по єдиній прогресивній шкалі, але разом з тим він бере до уваги економічні, соціальні, сімейні умови і вік кожного платника. Ставки прогресії - від 0 до 56,8% у залежності від доходів. Щорічно шкала уточнюється, дозволяючи врахувати інфляційні процеси [1]. Подібну практику стосовно адміністрування ПДФО варто використовувати і в Україні.

Податкові системи розвинених країн світу надзвичайно гнучкі. Наприклад, у США та Великобританії платник податку може самостійно вибирати такий варіант оподаткування, приміром прибутковий податок з фізичних осіб, який для нього є найефективнішим. Це уможливило зменшення кількості платників, які бажають перейти у тіньовий сектор економіки або ухиляються від сплати податків.

Податкова система України сьогодні має низку проблем, що гальмують зростання обсягу податкових надходжень до бюджету.

Як відомо, обсяги податкових надходжень залежать від ставок, встановлених на законодавчому рівні. Збільшення ставок на податки або введення нових видів податків можуть призвести до поглиблення тінізації економіки України та підвищити витрати на їх адміністрування, що є негативним явищем. Тому збільшення обсягів податкових надходжень можна забезпечити введенням та підвищенням ефективності електронної податкової звітності, що дозволяє підвищити ефективність податку, а також унеможливити ухилення від сплати податку шляхом ведення «чорної» бухгалтерії [2]. Доречно також використати досвід Франції з приводу диференціації ставок ПДВ, крім стандартної та нульової ставки, а також звільнення від ПДВ застосувати підвищені ставки — для предметів розкошу; знижені — для товарів першої необхідності (продовольчих товарів, пасажирського транспорту тощо). Збільшення доходів бюджету можна досягти також шляхом забезпечення стабільності податкового законодавства та протидії корупції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Литвиненко Я.В., Якушик І.Д. Податкові системи зарубіжних країн: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2004. – 208 с. – Білогір.: с. 203.
2. Електронна звітність як один із шляхів збільшення обсягів податкових надходжень до Державного бюджету України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2014/elektronna-zvitnist/>

ДІДИК А.

*факультет аграрної економіки
та менеджменту
група ЕДПРм-51*

Науковий керівник:

к.е.н. Любезна І.В.

ВДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ СИСТЕМИ ОПАЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА ШЛЯХОМ ПЕРЕХОДУ НА АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ

В сучасних умовах економічної кризи, росту цін на енергоносії та збільшенням навантаження на навколишнє середовище перед Україною досить гостро постало енергетичне питання. Це питання також є надзвичайно актуальним через енергетичну

залежність нашої держави. Оскільки на даний час ми не можемо повністю задовольнити власні енергетичні потреби, тому змушені закуповувати паливо за кордоном.

Україна має досить великий енергетичний потенціал, який використовується не в достатній кількості. Наша держава може зменшити свою енергозалежність за рахунок як традиційних так і альтернативних видів палива.

На сьогоднішній день 80% всієї енергії людство отримує спалюючи вугілля, нафту та нафтопродукти, природній газ, торф тощо, тобто традиційні джерела енергії, вони є швидко вичерпними, сильно забруднюють навколишнє середовище.

На фоні збільшення цін на традиційні види палива, зокрема газу, а також з метою зниження енергозалежності України, сьогодні вимагає використання альтернативних видів палива.

Метою даного дослідження є обґрунтування доцільності переходу опалювальних систем на альтернативні види палива, для зменшення витрат на опалення адміністративних та виробничих приміщень, а також поліпшення екологічних показників.

Досить перспективним є енергетичний потенціал біомаси. Під ним розуміють всі види рослин, рослинні відходи сільськогосподарства, деревообробної та інших галузей промисловості, які мають енергетичну цінність і можуть використовуватись як паливо.

Основними видами біопалива є :

- відходи лісового господарства та деревообробної промисловості (тріски, кора, стружка, гілки дерев, опале листя);
- солома зернових культур, яка пресується в рулони або тюки, залишки стеблової маси кукурудзи та соняшнику, відходи переробки зерна під час обмолоту;
- продукція енергетичних сільськогосподарських культур із відносно високим вмістом цукру та крохмалю (зернові, зерно кукурудзи, картопля, буряк та ін.), що використовується для виготовлення етанолу;
- рослинна олія (ріпак, соняшник, льон);
- різні побутові та господарські відходи.

Таблиця 1.

Енергетичний потенціал біомаси в Україні

Вид біомаси	Річний обсяг споживання, млн. т у. п.	Економічний потенціал, млн. т у. п.	Частка використання енергії, %
Солома зернових культур	0,048	9,39	0,51
Відходи виробництва соняшника	0,208	1,72	12,09
Деревна біомаса	1,089	4,9	22,22
Біодизель з ріпаку	0,023	0,47	4,89
Біоетанол з кукурудзи і цукрового буряка	0,06	0,99	6,06
Біогаз з полігонів ТПВ**	0,021	0,26	8,08
Інші джерела	1,5	15,8	10,5
Всього	3,05	33	10,75

ТПВ** - полігон твердих відходів.

На даний час річний обсяг біомаси досить низький, всього 3,05 т.у.п. в рік, хоча економічний потенціал сягає 33 млн. т.у.п.

Останнім часом ефективному використанню біомаси стали приділяти значно більше уваги, тому що використання відходів розв'язує низку екологічних проблем, а найновіші технології дозволяють використовувати біомасу значно ефективніше.

Одним із перспективних шляхів економії коштів, та зменшення енергозалежності є впровадження технологій одержання теплової енергії з біомаси, в результаті спалювання деревних пелет. Це екологічно чистий вид палива, він не лише економічно вигідніший, а й не забруднює навколишнє середовище та вирішує проблему утилізації відходів.

Переваги використання гранул (пелет) перед вугіллям та газом:

- низька ціна;
- порівняно велика теплотворна здатність;
- практично повне згоряння, полегшуючи обслуговування котлів, частка золи складає менше 3 %;
- низька вологість 8-12% ;
- нешкідливість для навколишнього середовища;
- незалежність від енергетичних компаній;
- деревні гранули пожегобезпечні – менш схильні до самозаймання, оскільки не містять пилу;
- висока енергоконцентрація при незначному об'ємі (при спалюванні 1000 кг гранул виділяється стільки теплової енергії, як при спалюванні 1600 кг деревини, 478,5 м³ газу, 500 л дизпалива та 685 л мазуту);
- висока щільність (у 1,5 рази більша, ніж у дров);

Таблиця 2.

Порівняльна таблиця теплоти згоряння різних видів палива (середні значення) станом на 1 квітня 2015р.

Вид палива	Теплота згоряння	Вартість
Деревні пелети	4500 ккал/кг	1,5 - 2,2 грн/кг
Антрацит	7000 ккал/кг	2,2 - 3,4 грн/кг
Газ	8400 ккал/м ³	8,0 грн/м ³

Таблиця 3.

Порівняльна таблиця кількості палива та фінансових витрат для отримання 1 Гкал.

Вид палива	Кількість	Вартість 1 Гкал, грн
Деревні пелети	220 кг	330 - 485
Антрацит	143 кг	315 - 490
Газ	119 м ³	1071

На основі попередніх даних, узагальнимо різні характеристики та якості основних видів палива по таких показниках: грошова ергономіка, екологічність, простота монтажу, ергономіка в просторі, автономність.

Таблиця 4.

Порівняльна таблиця основних видів палива

Вид палива	Грошова ергономіка	Екологічність	Простота монтажу	Ергономіка в просторі	Автономність
Деревні пелети	+	+	+ / -	+ / -	+ / -
Антрацит	+	-	+ / -	+ / -	-
Побутовий газ	-	+ / -	+ / -	+ / -	+

Як бачимо з даних порівнянь різних видів палива, у кожного є свої плюси та мінуси, але найбільш доцільним є вибір деревних пелет.

Для обґрунтування доцільності переходу системи тепlopостачання на нові види палива, проводимо розрахунок необхідної кількості тепла, для опалення адміністративних і виробничих приміщень.

Розрахунок системи тепlopостачання проведений на прикладі локомотивного депо Тернопіль, де встановлено газовий котел Е-1,0-0,9Г-3, ККД якого становить 90%.

Кількість тепла, необхідна для опалення будівель визначаються за формулою:

$$Q_{OP} = V_{БУД} \cdot T \cdot (t_B - t_{C3T}) \cdot q_{OP} \cdot k_{EK} \cdot k_{3M} \cdot 10^{-6};$$

$V_{БУД}$ - розрахунковий зовнішній об'єм будівлі, м³;

T - тривалість періоду для якого розраховується норма, днів.;

t_B - розрахункова внутрішня температура, оС;

t_{C3T} - середня зовнішня температура періоду, для якого розраховується норма, оС;

q_{OP} - теоретична питома опалювальна характеристика будівлі, ккал/оС*год;

k_{EK} - експлуатаційний коефіцієнт, який враховує швидкість вітру(втрати);

k_{3M} - коефіцієнт змінності роботи цехів($k_{3M}=0,9$ - робота в 2 зміни);

Таблиця 5.

Результати розрахунку

Отже, для забезпечення теплом локомотивного депо Тернопіль, при середній зовнішній температурі -1,3 оС - нам потрібно 71 Гкал енергії в місяць.

Знаючи приблизний ККД твердопаливного котла (82%) , газового котла (90%), та вартість 1 Гкал тепла з різних видів палива, ми можемо порівняти витрати на опалення приміщень.

$$V_{OP}^{ГАЗ} = Q \cdot V_{1Гкал} / ККД_K = 71 \cdot 1071 / 0,9 = 84490 \text{ грн};$$

$$V_{OP}^{ПЕЛЕТИ} = Q \cdot V_{1Гкал} / ККД_K = 71 \cdot 330...485 / 0,82 = 28573...41993 \text{ грн};$$

$$ЕКОНОМІЯ = V_{OP}^{ГАЗ} - V_{OP}^{ПЕЛЕТИ} = 84490 - 28573...41993 = 55917...42497 \text{ грн};$$

Розрахункова вартість газу - 8,0 грн/м³ , а вартість деревних пелет - 1500-2200 грн/т.

Також варто зазначити, що котел який встановлено на підприємстві Е-1,0-0,9Г-3

Будівля (цех)	Vзд, м ³	qоп, ккал/оСгод	Кек	tв, оС	tC3T, оС	T днів	Q Гкал
Пункт ТО локомот.	11887,1	0,725	1,36	5	-1,3	28	44,659
ПТОЛ (адміністрація)	766	0,569	1,33	18	-1,3	28	6,766
Санпобутблок	1590,7	0,538	1,33	18	-1,3	28	13,286
Майстерні ПТОЛ	681	0,607	1,33	16	-1,3	28	5,752
Металевий гараж	118	0,452	1,33	11	-1,3	28	0,528
Всього :							70,991

можна без значних затрат переобладнати з газу на тверді види палива, що суттєво зекономить модернізаційні витрати.

За результатами проведеного дослідження, ми обґрунтували доцільність переходу опалювальних систем на альтернативні джерела енергії, а саме на енергію біомаси, одержану в результаті спалювання деревних пелет. Вдосконаливши систему опалення приміщень, використовуючи паливні гранули, можна забезпечити суттєву економію на опалення приміщень, а саме від 46тис.грн до 58 тис. грн. Також використання даного

палива дозволить суттєво зменшити кількість шкідливих викидів в атмосферу, оскільки воно є екологічно чистим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Власов В. Тенденції та проблеми глобальних процесів у світовій продовольчій сфері // Економіка України. – 2006. – №3. – С.75-80
2. Старостіна А., Каніщенко О. Суперечливі шляхи економічної глобалізації // Економіка України. – 2008. – №5. – С.58-65
3. Федоренко В.Г., Діденко О.М., Руженський М.М., Іткін О.Ф. Політична економія: Підручник / За науковою ред. доктора економ, наук, проф. В. Г. Федоренка. – К.: Алерта, 2008. – 487 с.
4. Ю.В. Дзядикевич.,М.В.Буряк.,Р.І.Розум Енергетичний менеджмент. Т.: Економічна думка, 2010.-295с.

ДОБРОВОЛЬСЬКА Н.
*факультет аграрної економіки
та менеджменту
група ОАПВ-31*
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Гуменюк О.О.

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

На сучасному етапі економічного розвитку агропромислового сектору України є однією з найважливіших ланок економічних систем більшості країн світу з ринковою економікою. Він розвивається в умовах високої енергетичної забезпеченості, застосування широкого спектра агротехнічних прийомів, екологізації на основі використання сучасних енерго- та природозберігаючих технологій, методів і способів меліорації та хімізації.

Виробнича база агропромислової сфери спирається на розгалужену інфраструктурну мережу та систему науково-дослідного забезпечення її розвитку.

Пріоритетність розвитку агропромислового сектору України і його провідних галузей дає можливість забезпечити населення продовольчими товарами, промисловість – сировиною, а зовнішню торгівлю – експортними товарами.

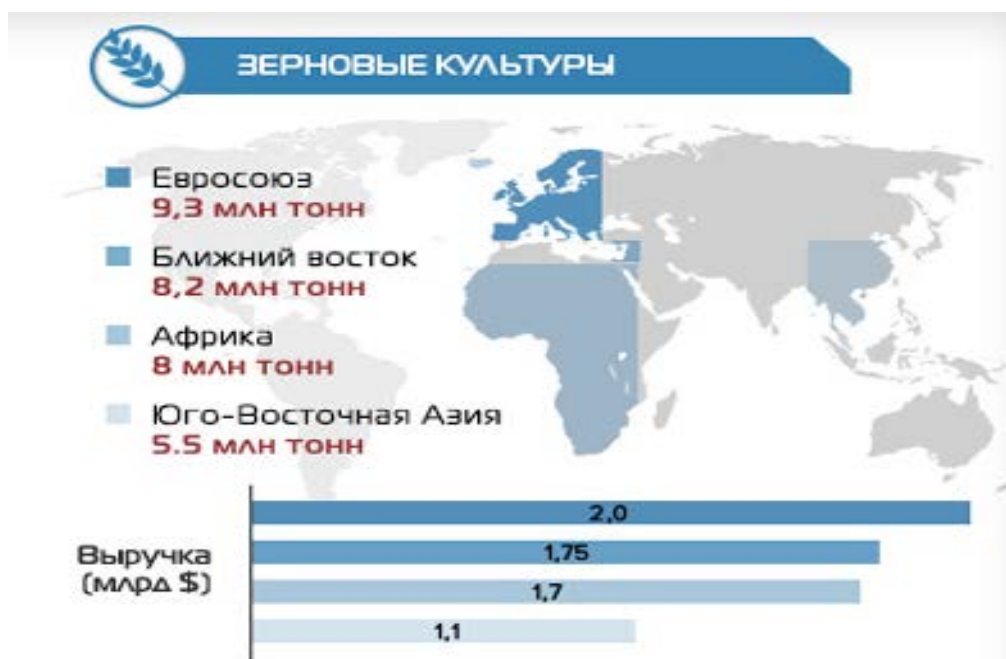
Структура експорту української аграрної продукції в 2014 році вимушено змінилася через відмову Росії купувати у нас сировину і ряд продуктів харчування. У першу чергу постраждала молочна промисловість. Та й ціни на зерно та олійні культури в 2014 році просіли на 15-25%, що позначилося на обсязі валютної виручки країни.

Зерно і мука

Україна експортувала в 2014 році 32,5 млн тонн зернових культур, що на 16,6% більше, ніж у 2013 році. Наростити експорт вдалося навіть попри те, що виробництво зернових збільшилося всього на 1,2%. Як відзначає експерт в області зернових культур ДП "Держзовнішінформ" Ольга Якубіна, збільшення виручки від продажів до \$ 6,45 млрд сталося навіть всупереч зниженню цін на зерно на світових ринках.

Лідером з продажів серед зернових стала кукурудза, яку ми змогли продати за кордон в обсязі 3,35 млн тонн і при цьому виручити \$ 17,5 млрд. За 2014 пшениці було вивезено 10,5 млн тонн на загальну суму 2,3 \$ млрд. з виробництва ячменю Україна посіла третє місце в світі і експортувала на зовнішні ринки 840000 тонн, виручка від продажів склала \$ 4,1 млрд.

Що стосується продуктів переробки, то успіхи на цьому ринку в Україні невеликі. У 2014 році ми змогли експортувати 247 тис. Тонн борошна. Основним покупцем залишається Східна Азія. За словами Ольги Якубін, світовий ринок борошна досить вузький, але Україна має шанс бути на ньому помітним гравцем за умови підвищення якості виробленої борошна і повної модернізації виробництва.

Ціни попиту на зернові в даний час коливаються в залежності від регіону: на пшеницю 3-го класу – від 3560 до 4950 грн./т, на фуражну пшеницю 6-го класу – від 3250 до 4300 грн. за тонну.

В даний час ціни на продовольчу та фуражну пшеницю складають: на пшеницю 3 класу – 3783 грн/т, на фуражну – 3475 грн/т.

Середні ціни на ячмінь становлять 3534 грн/т, на кукурудзу – 3289 грн/т.

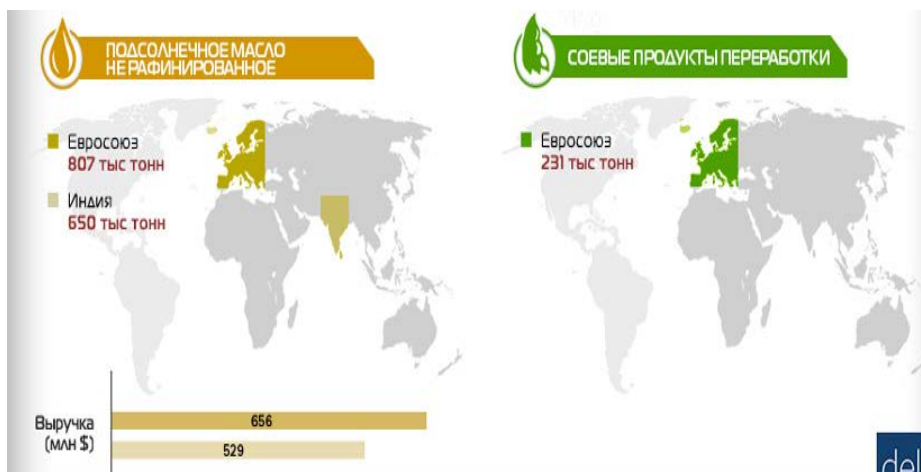
Олійні культури та продукти переробки

2014 став рекордним для експортерів соняшникової олії. Українські виробники змогли відвантажити 4,3 млн тонн продукції, що на 1,5 млн тонн більше, ніж у 2013 році. Виручка виросла до \$ 3,5 млрд. Країни ЄС збільшили імпорт української олії в 2 рази. Стабільним покупцем для нас є ринок Індії, до того ж він залишається найперспективнішим. Місткість ринку в 2014 році склала 1,5 млн тон. У 2015 році виробники соняшникової олії сподіваються ввозити в цю країну на 250 тис. Тонн більше.

Минулий рік успішно склався і для решти олійних культур. Так, кількість експортованого ріпаку збільшилася до 2 млн тонн, основним споживачем насіння залишається Європейський Союз.

"Ріпак - в першу чергу культура, орієнтована на експорт, тому збільшення обсягів поставок було прогнозований", - зазначив фахівець відділу АПК ДП "Держзовнішінформ" Євген Томашевський.

Збільшуються обсяги експорту та продуктів переробки сої. Експорт соєвого масла склав 122 тис. Тонн, соєвого борошна - 109 тис. Тонн. Збільшилася внутрішнє виробництво і соєвих бобів, в результаті чого експортні можливості України досягли 1670000 тонн.

Молоко і м'ясо

2014 для молочників став вкрай невдалим. Росія закрила свій ринок як для українських, так і для європейських виробників. Європа, зіткнувшись з перевиробництвом, почала переробляти надлишки сировини на сухе молоко, тим самим знизивши обсяги закупівлі цього продукту в Україні.

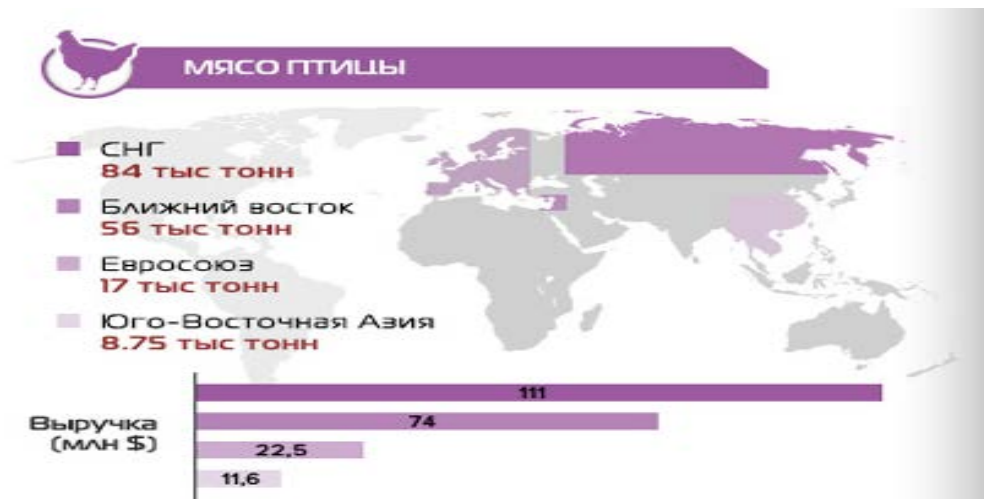
"Ми торгували з ЄС тільки сухим молоком, так як це був єдиний сертифікований продукт. Країни Євросоюзу не пустять на свої полки готові молочні продукти українського походження, адже вони досі не сертифіковані. Та й конкурувати з місцевими виробниками ми поки не в змозі", - відзначає глава відділу АПК ДП "Держзовнішінформ" Антон Порембський.

У підсумку молочний ринок просів на 17%, обсяг експорту склав 140 тис. Тонн в цьому році. Валютна виручка склала \$ 323 млн. Основне падіння відбулося за рахунок зменшення поставок сирів в країни СНД. Якщо в 2013 році експорт твердих сирів досягав 60 тис. Тонн, то в 2014 році - лише 10 тис. Тонн.

Експорт продукції м'ясної промисловості України в 2014 році збільшувався, однак однобоко. Якщо в 2012 році Україна експортувала м'ясо тварин і птиці в рівних частках, то вже в 2014 році зовнішні продажі курятини зросли в 3 рази. Експорт м'яса птиці збільшився на 84%, в результаті експортна виручка по цьому сегменту становить \$ 276 100 000.

"Основним покупцем яловичини і свинини була Росія і Молдова, після заборони експорту України практично перестала експортувати ці види м'яса. Свинини було вивезено лише 5 тис. Тонн, а яловичини - 25 тис. Тонн", - резюмує Антон Порембський.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Как изменилась структура экспорта аграрной продукции в 2014 году. // Режим доступа: <http://www.ukragroconsult.com/news/kak-izmenilas-struktura-eksporta-agrarnoi-produkcii-v-2014-godu>
2. Міністерство аграрної політики та продовольства України . Экспорт зерна 2015р. // <http://minagro.gov.ua/uk/node/16779>
3. Національний Науковий Центр « Інститут Аграрної Економіки» . Успіхи аграрної реформи в Україні не можна вважати остаточними, а можливості вичерпаними – учасники круглого столу // <http://www.iae.com.ua/presscentre/presrelease/1059-2014-12-03-14-48-28.html>
4. Міністерство аграрної політики та продовольства України . Польша готова надати Україні експертну допомогу у впровадженні реформ. // <http://minagro.gov.ua/node/15881>

ДОЛИНЮК Т.

факультет комп'ютерних інформаційних технологій
група КСМм-51

РЕНДЗЕНЯК Н.

факультет комп'ютерних інформаційних технологій
група КСМ-31

Наукові керівники:

к.ф.-м.н., доцент Касянчук М.М.

к.т.н., доцент Якименко І.З

ЗАСТОСУВАННЯ МОДИФІКОВАНОЇ ДОСКОНАЛОЇ ФОРМИ СИСТЕМИ ЗАЛИШКОВИХ КЛАСІВ ДЛЯ АСИМЕТРИЧНИХ КРИПТОСИСТЕМ

Основними арифметичними операціями асиметричних криптосистем є множення та піднесення до степеня великих чисел. Ці задачі є досить трудомісткими [1] і зусилля вчених спрямовані на зменшення їх обчислювальних складностей. Найбільш перспективними щодо цього є обчислювальні структури, що володіють здатностями до паралельної обробки інформації. Ними можуть бути непозиційні коди з паралельною структурою, які дозволяють реалізувати ідею розпаралелювання операцій на рівні

виконання елементарних арифметичних дій. Ця думка зародилася в середині 50-х років минулого століття, коли чеські вчені М. Валах і Л. Свобода у своїх дослідженнях в області непозиційних систем числення розглядали подання чисел у вигляді набору залишків від ділення на обрані натуральні модулі – основи системи. Подібну систему числення і стали називати системою залишкових класів (СЗК). Одним з недоліків СЗК, який загальмував її розвиток, є складність при переведенні чисел із СЗК в позиційну, зокрема, десяткову систему числення.

Виходячи з вищесказаного, метою нашої роботи є розробка методів спрощення обчислень в асиметричних криптоалгоритмах на основі системи залишкових класів.

Представленню десяткового числа N у СЗК відповідають найменші невід’ємні залишки b_i цього числа у системі взаємно простих модулів p_i , тобто $b_i = N \bmod p_i$. При цьому діапазон обчислень має лежати в межах $0 \leq N \leq P - 1$, де $P = \prod_{i=1}^n p_i$.

Метод відновлення десяткового числа по його залишкам був знайдений ще в Китаї понад дві тисячі років тому. Основою цього методу є китайська теорема про залишки [2]:

$$N = \left(\sum_{i=1}^n b_i B_i \right) \bmod P, \text{ де } b_i - \text{залишки, } B_i = M_i m_i - \text{базисні числа системи, } M_i = \frac{P}{p_i}, m_i - \text{ваги}$$

базисів, які шукаються з виразу $(M_i m_i) \bmod p_i = 1$, при цьому повинна виконуватись умова

$$\left(\sum_{i=1}^n B_i \right) \bmod P = 1.$$

Слід зазначити, що пошук коефіцієнтів $m_i = M_i^{-1} \bmod p_i$ становить значну обчислювальну складність.

На даний час пошук оберненого елемента $m_i = M_i^{-1} \bmod p_i$ здійснюється такими способами: 1) брутальною атакою; 2) за допомогою функції Ейлера; 3) використовуючи наслідок алгоритму Евкліда [3].

Всі вони є досить громіздкими і характеризуються значною обчислювальною та часовою складністю при виконанні великої кількості ділень з остачею, піднесення до степеня та знаходження функції Ейлера. Крім того, ці операції повинні виконуватися над багаторозрядними числами, що може привести до переповнення розрядної сітки.

У роботі [4] була описана досконала форма СЗК (ДФ СЗК), у якій підбір модулів такий, що $m_i = 1$, тобто $M_i \bmod p_i = 1$. Однак модулі даної системи дуже різко збільшуються [5], що є її недоліком. У [6] були розроблені теоретичні основи модифікованої досконалої форми СЗК (МДФ СЗК), у якій виконується така умова:

$$M_i \bmod p_i = \pm 1, \tag{1}$$

яка може ефективно використовуватися у випадку обмеженої кількості модулів, що важливо для асиметричних криптосистем. Однак на даний час відсутні методи побудови системи модулів для МДФ СЗК. Усунення цього недоліку і визначає мету нашої роботи.

Запишемо вираз (1) у вигляді системи:

$$\begin{cases} M_1 \bmod p_1 = \pm 1 \\ \dots \\ M_n \bmod p_n = \pm 1. \end{cases} \tag{2}$$

Розв’язуючи (2) стандартними методами теорії чисел згідно китайської теореми про залишки, матимемо:

$$P = \left(\sum_{i=1}^n p_i M_i^2 m_i^2 \right) \bmod M, \tag{3}$$

$$\text{де } M = \prod_{i=1}^n p_i^2 = P^2.$$

Врахувавши, що у МДФ СЗК $m_i = \pm 1$, та скоротивши модуль, ліву та праву частину (3) на їх спільний дільник $P = \prod_{i=1}^n p_i$, запишемо (3) таким чином:

$$\left(\sum_{i=1}^n M_i \right) \bmod P = \pm 1. \quad (4)$$

Вираз (4) еквівалентний рівності: $\sum_{i=1}^n \frac{1}{p_i} = k \pm \frac{1}{\prod_{i=1}^n p_i}$, де $k = \pm 1, \pm 2, \pm 3, \dots$.

На відміну від ДФ СЗК, коефіцієнт k можна вибрати рівним 0, що при заданій кількості модулів відповідає найбільшому значенню P . Тоді остання рівність переписеться у такому вигляді:

$$\frac{1}{p_1} + \frac{1}{p_2} + \frac{1}{p_3} + \dots + \frac{1}{p_{n-1}} + \frac{1}{p_n} = \pm \frac{1}{p_1 p_2 p_3 \dots p_{n-1} p_n}. \quad (5)$$

Зауважимо, що умові $m_i = 1$ відповідають додатні значення модулів p_i , а умові $m_i = -1$ – від'ємні.

На відміну від ДФ СЗК, у якій найменші модулі набувають строго визначених значень ($p_1 = 2, p_2 = 3$), у МДФ СЗК найменші модулі можуть бути будь-які. Врахувавши це та відповідно трансформували (5), отримаємо вираз, аналогічний (4) при $k = 0$:

$$\sum_{i=1}^n M_i = \pm 1. \quad (6)$$

Нехай невідомими будуть два останні модулі p_{n-1} та p_n . Тоді (6) представимо у вигляді:

$$p_{n-1} p_n (p_2 p_3 \dots p_{n-2} + p_1 p_3 \dots p_{n-2} + \dots + p_1 p_2 \dots p_{n-3}) + p_1 p_2 \dots p_{n-2} (p_{n-1} + p_{n-2}) = \pm 1. \quad (7)$$

Введемо позначення:

$$p_{n-1, n} = \frac{a, b - p_1 p_2 \dots p_{n-2}}{p_2 p_3 \dots p_{n-2} + p_1 p_3 \dots p_{n-2} + \dots + p_1 p_2 \dots p_{n-3}}. \quad (8)$$

Підставивши (8) в (7), після відповідних математичних перетворень будемо мати умову, яка повинна виконуватися для визначення набору модулів для МДФ СЗК:

$$\pm (p_2 p_3 \dots p_{n-2} + p_1 p_3 \dots p_{n-2} + \dots + p_1 p_2 \dots p_{n-3}) + (p_1 p_2 p_{n-2})^2 = ab. \quad (9)$$

Це означає, що ліва частина (9) повинна бути факторизована, на основі чого визначаються параметри a та b . Крім того, як випливає з (8), модулі p_n та p_{n-1} мають бути цілими числами, тобто

$$(a, b - p_1 p_2 \dots p_{n-2}) \bmod (p_2 p_3 \dots p_{n-2} + p_1 p_3 \dots p_{n-2} + \dots + p_1 p_2 \dots p_{n-3}) = 0. \quad (10)$$

Отже, вирази (9) та (10) визначають умови для знаходження будь-якої кількості модулів МДФ СЗК, два з яких невідомі.

Для чотирьох модулів умови (8) - (10) трансформуються:

$$p_{3,4} = \frac{a, b - p_1 p_2}{p_1 + p_2}; \pm (p_1 + p_2) + (p_1 p_2)^2 = ab; (a, b - p_1 p_2) \bmod (p_1 + p_2) = 0. \quad (11)$$

З (5) видно, що модулі p_1 і p_2 повинні мати різні знаки. Очевидно, що, вважаючи модуль p_1 додатнім, найбільше варіантів буде, коли $p_2 = -(p_1 + 1)$, оскільки в цьому випадку третя умова (11) зникає. Перші дві матимуть такий вигляд:

$$p_{3,4} = -(a, b + p_1^2 + p_1); \pm 1 + (p_1(p_1 + 1))^2 = ab. \quad (12)$$

Нехай $p_1 = 8, p_2 = -9$. Тоді з (12) отримаємо: $p_{3,4} = \frac{a, b + 72}{-1} = -(a, b + 72)$ і

$$ab = \pm 1 + 5184 = \begin{cases} 5185 = 5 \cdot 17 \cdot 61 \\ 5183 = 71 \cdot 73. \end{cases}$$

Усі можливі варіанти систем з чотирьох модулів для МДФ СЗК при $p_1=8$, $p_2=-9$ представлені в таблиці 1.

Таблиця 1 - Можливі варіанти систем з чотирьох модулів для МДФ СЗК при $p_1=8$, $p_2=-9$ (в дужках – розрядність в двійковій системі числення).

№	p_1, p_2	ab	a	b	p_3	p_4	P
1	8, -9 (4)	5185 (13)	1	5185	-73 (7)	-5257 (13)	27630792 (25)
2			-1	-5185	-71 (7)	5113 (13)	26137656 (25)
3			5	1037	-77 (7)	-1109 (11)	6148296 (23)
4			-5	-1037	-67 (7)	965 (10)	4655160 (23)
5			17	305	-89 (7)	-377 (9)	2415816 (22)
6			-17	-305	-55 (6)	233 (8)	922680 (20)
7			61	85	-133 (8)	-157 (8)	1503432 (21)
8			-61	-85	-11 (4)	13 (4)	10296 (14)
9		5183 (13)	1	5183	-73 (7)	-5255 (13)	27620280 (25)
10			-1	-5183	-71 (7)	5111 (13)	26127432 (25)
11			71	73	-143 (8)	-145 (8)	1492920 (21)
12			-71	-73	-1	1	72 (7)

Слід зазначити, що найбільший діапазон обчислень буде в тому випадку, коли кожен наступний модуль є на одиницю більший від добутку абсолютних величин попередніх модулів. Крім того, з таблиці видно, що при застосуванні даних модулів МДФ СЗК розрядність чисел, над якими виконуються арифметичні операції, зменшується від 2 до 3,5 разів. Для задач самокоректуючого кодування інформації важливим є набір модулів 8, -9, -11, 13, оскільки всі вони мають однакову розрядність, що дорівнює 4. І останній рядок таблиці вказує, що числа 8 та -9 самі утворюють МДФ СЗК.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Задірака В.К. Комп'ютерна арифметика багаторозрядних чисел: Наукове видання / Задірака В.К., Олексюк О.С. // – Тернопіль: ТАНГ, 2003. – 264 с.
2. Бухштаб А.А. Теорія чисел / Бухштаб А.А. // – М.: Просвещение, 1966. – 384 с.
3. Вербіцький О.В. Вступ до криптології / Вербіцький О.В. // – Львів:ВНТЛ, 1998. –248 с.
4. Николайчук Я.М. Теорія джерел інформації / Николайчук Я.М. // – Тернопіль: ТзОВ «Терно–граф», 2010. – 536 с.
5. Касянчук М.М. Метод знаходження модулів досконалої форми системи залишкових класів / Касянчук М.М., Якименко І.З., Давлетова А.Я., Долинюк Т.М., Рендзеняк Н.А. // Праці VII Міжнародної школи-семінару «Теорія прийняття рішень». – Ужгород, 29 вересня – 4 жовтня 2014 р. – с. 122-123.
6. М.М. Касянчук. Алгоритм знаходження системи модулів модифікованої досконалої форми системи залишкових класів / М.М. Касянчук, Я.М. Николайчук, І.З. Якименко, Л.М. Тимошенко, Т.М. Долинюк. // Праці п'ятнадцятої міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні інформаційні та електронні технології». - Одеса, 26-30 травня 2014 р. – с. 115-116.

ДРИЖАК Н.

юридичний факультет

група ПР-12

Науковий керівник:

к.ю.н., доцент Кравчук М.В.

ТЕРНОПІЛЬ – СТОЛИЦЯ ЗУНР

У жовтні 1918 року в умовах воєнної поразки австро-німецького блоку та національно-визвольної боротьби народів Австро-Угорська імперія розпалася на декілька незалежних держав. Рішучі заходи зі створення власної держави почали робити й українці на західноукраїнських землях. Наприкінці вересня 1918 року у Львові було сформовано Український Генеральний Військовий Комісаріат (УГВС), який розпочав роботу з підготовки збройного повстання. У жовтні 1918 р. головою комісаріату було призначено сотника Легіону Українських Січових Стрільців Дмитра Вітовського. 18 жовтня 1918 р. у Львові на зборах всіх українських депутатів австрійського парламенту, українських членів галицького і буковинських сеймів, представників політичних партій Галичини і Буковини, духовенства і студентства було утворено Українську Національну Раду (УНРада) — політичний представницький орган українського народу в Австро-Угорській імперії. 19 жовтня 1918 р. УНРада проголосила Українську державу на всій українській етнічній території Галичини, Буковини і Закарпаття.

Президентом Української Народної Ради, став Євген Петрушевич. 31 жовтня 1918 р. у Львові стало відомо про приїзд до міста Польської ліквідаційної комісії (створена 28 жовтня 1918 р. у Кракові), яка мала перебрати від австрійського намісника владу над Галичиною і включити її до складу Польщі. УНРада поставила перед австрійським урядом питання про передачу їй всієї повноти влади у Галичині та Буковині. Проте австрійський намісник Галичини генерал К. Гуйн відповів категоричною відмовою. Тоді на вечірньому засіданні УГВС 31 жовтня 1918 р. було вирішено взяти владу у Львові збройним шляхом. В ніч з 31 жовтня на 1 листопада 1918 р. стрілецькі частини, очолювані сотником Д.Вітовським, зайняли всі найважливіші урядові установи у місті. 9 листопада 1918 р. УНРада утворила свій тимчасовий виконавчий орган, який був 13 листопада 1918 р. перетворений на уряд — Державний Секретаріат ЗУНР-ЗОУНР. 13 листопада 1918 р. було затверджено Конституційні основи новоствореної держави — «Тимчасовий основний закон про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії», згідно з яким вона отримала назву «Західно-Українська Народна Республіка». Закон визначав територію ЗУНР, яка включала українські етнічні землі і охоплювала Галичину, Буковину і Закарпаття. Територія ЗУНР становила 70 тис. кв. км, населення — 6 млн осіб. Був затверджений герб держави — Золотий Лев на синьому тлі та прапор — балакитно-жовтий. До нової Української держави єврейське та німецьке населення поставились лояльно, а поляки розпочали воєнні дії проти української влади. Одночасно румунські війська перейшли кордони ЗУНР і, незважаючи на опір населення, 11 листопада зайняли Чернівці, а згодом всю Північну Буковину. 21 листопада 1918 р. внаслідок кровопролитних боїв польські війська захопили Львів. Уряд ЗУНР переїхав до Тернополя, а з кінця грудня УНРада і уряд ЗУНР знаходились у Станіславові (тепер Івано-Франківськ).

Тобто, Тернопіль став столичним містом, коли 16-31 травня 1919 р. в ньому перебували Директорія та уряд УНР. В існуванні республіки тоді був один з найбільш критичних і важких періодів. У результаті наступу більшовицьких військ зі сходу і польських із заходу контролювана владою УНР державна територія обмежувалася частиною півночі сучасної Тернопільщини і невеликим районом навколо Кам'янця-Подільського.

Вище державне і військове керівництво УНР урядовим поїздом із Радзивилова через Красне, Золочів і Зборів прибуло в Тернопіль. Цікаво, що напередодні Симон Петлюра офіційно звернувся з відповідним запитом до уряду ЗУНР в Станіславові стосовно переїзду в це місто й отримав позитивну відповідь. Разом з Головою Директорії та Головним отаманом у Тернопіль прибули члени-секретарі Директорії УНР Андрій Макаренко та Федір Швець, голова Ради Народних Міністрів Борис Мартос і міністри: внутрішніх справ Ісаак Мазепа, юстиції Андрій Лівіцький, праці Йосип Безпалко, закордонних справ Володимир Темницький (уродженець с. Хлопівка на Гусятинщині) та ін., виконуючий обов'язки державного секретаря Іван Лизанівський, генерали та офіцери Генерального штабу Армії УНР. Більшість з них, у тому числі С. Петлюра, жили у вагонах потяга, що стояв на залізничній станції, дехто з цивільних мешкав у готелі "Подільський".

Під керівництвом С. Петлюри розгорнулася робота з реорганізації наявних військових частин Армії УНР. Знову ж таки з дозволу уряду ЗУНР у Збаразькому, Тернопільському і Скалатському повітах була проведена мобілізація новобранців. Між Кременцем і Почаєвом формувалася Волинська армійська група, тож Головний отаман виїхав у цей район, провів у Вишнівці нараду з військовиками, побував у Збаражі. За дорученням Голови Директорії міністри виїжджали в Станіславів, Гусятин, Кам'янець та інші міста з метою посилення та координації зусиль у боротьбі з ворогом.

24 травня С. Петлюра підписав у Тернополі накази Головної команди військ УНР: про реорганізацію армії і про введення у військах суворой дисципліни і покарання за її порушення, а через три дні - "Закон про утворення особливої слідчої комісії для розслідування протиеврейських погромних дій".

Як стверджує І. Мазепа в споминах "Україна в огні й бурі революції 1917-1921", 29 травня у Тернопіль на переговори з керівництвом УНР прибули делегати від не представлених в уряді політичних партій зі Східної України Дмитро Одрин, Андрій Пісоцький, Іван Черкаський та ін. В результаті нелегких дискусій була вироблена спільна платформа антибільшовицької боротьби в Україні, однак стрімкий перебіг подій на фронті завадив її реалізувати.

Про перебування керівництва УНР у столиці Галицького Поділля не повідомляла ні преса, зокрема й тернопільська газета "Українські вісті", ні Українське інформаційне бюро, що діяло в місті. Лише одного разу, 27 травня, радіо з Тернополя передало заяву С. Петлюри, яка також була опублікована в українських часописах, з приводу заяви польського прем'єр-міністра Ігнаци Падаревського, начебто Польща "не веде боротьби з українським військом, а лише посилає експедицію проти бандитів". Заперечуючи польському діячеві, голова Директорії УНР стверджував, що "насправді українська армія перша в світі почала війну з більшовиками й уперто проводить її від двох років", вона "є бар'єром, який захищає всю Європу від навали російської анархії і більшовизму". Можна лише пошкодувати, що цієї слушної думки політики Польщі, а також країн Антанти, не зрозуміли і не взяли до уваги.

В ніч на 1 червня потяг Директорії УНР залишив Тернопіль, оскільки до міста стрімко наближалися польські війська. Того ж дня вони його зайняли. Вже з окупованого поляками Тернополя виїхала військова делегація на чолі з генералом Сергієм Дельвігом у Варшаву на переговори для укладення перемир'я. А керівництво УНР на чолі з С. Петлюрою через станції Дичків, Великі Бірки, Максимівка, Богданівка і Підволочиськ, де інколи доводилося на кілька годин, а то й днів, як у Богданівці, зупинятись, добралось до Кам'янця. Звідси невдовзі почався фактично останній етап боротьби за Українську державну під час національно-визвольних змагань 1917-1921 років.

Дев'ять десятиліть минули від описаних подій. Нині згадують і пишуть про них по-різному. Про перебування в Тернополі уряду ЗУНР нагадує пам'ятна таблиця, встановлена в роки незалежності України на будинку ЗОШ № 4. Правда, вказану на ній дату: 22 листопада 1918 р. - 2 січня 1919 р. варто було би виправити, адже насправді уряд перебував у місті від 23 листопада до 31 грудня 1918 р. У кінці жовтня 2008 р. на цьому ж

будинку відкрили меморіальну дошку на честь С. Голубовича - делегата УНРади, державного секретаря судівництва, а потім глави уряду ЗУНР, котрий народився в с. Товстенке, нині Чортківського району Тернопільської обл., й до Першої світової війни проживав і працював адвокатом у Тернополі, чимало прислужився до активізації в місті українського громадського життя. Іменем цього діяча названа вулиця в межах міста.

Те, що Директорія УНР перебувала в Тернополі, знають далеко не всі, як і те, що Головний отаман С. Петлюра кілька разів тут побував. Принаймні, в офіційних виданнях про місто, в історико-краєзнавчих розвідках і шкільних посібниках про це не мовиться чи мовиться побіжно. Відповідно пам'ятних знаків щодо цих подій немає. Коли на початку 1990-х років одну з вулиць у новому мікрорайоні Тернополя називали іменем С. Петлюри, це ніяк не пов'язували з його відвідуваннями міста.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ДЖЕРЕЛ

1. Довідник з історії України у 3 т. / Укл. І.Підкова, Р.Шуст. – Львів, 2001.
2. Західно-Українська Народна Республіка. 1918-1923. Документи і матеріали. Том 1. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2001. - 584 с.
3. Західно-Українська Народна Республіка. 1918-1923. Документи і матеріали. Том 2. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2003. - 712 с.
4. Західно-Українська Народна Республіка. 1918-1923. Ілюстрована історія. - Львів-Івано-Франківськ, 2008. - 524 с.: іл.
5. Кугутяк М. Галичина: Сторінки історії: Нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. - 1939 р.). - Івано-Франківськ, 1993. - 200 с.
6. Курдидик А. Пам'ятаю Тернопіль 1918-1919 років // Альманах УНС. - Джерзі Ситі - Нью Йорк: Видавництво "Свобода", 1996. - С. 62-71.
7. Лазарович М. Тернопільський період діяльності уряду ЗУНР // Кам'янець-Подільський - остання столиця Української Народної Республіки: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. Кам'янець-Подільський, 6-7 жовтня 2009 р. / Ред. кол. Смолій В. А., Верстюк В. Ф., Завальнюк О. М. та ін. - Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2009. - С. 220-229.
8. Український Голос. - Тернопіль. - 1918. - 3 груд.
9. Програмове звернення Української Національної Ради: "Український народ!" 5 листопада 1918 р. / Західно-Українська Народна Республіка. 1918-1923. Документи і матеріали. Том 1. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2001. - С. 336-337.
10. Бойцун Л. Як Тернополю судилося двічі бути столицею // Місто. - 2006. - 1 берез.

EKPENGE NDUENE MARCEL

*Institute of International Economic Relations
group AMET-11 TNEU*

Supervisor:

*Doc. In Economics, Prof. of Economics Chair
DLUHOPOLSKYI O.V.*

PROBLEM OF POVERTY IN NIGERIA

Robust economic growth cannot be achieved without putting in place well focused and organize programs to reduce poverty through empowering the people by increasing their access to factors of production, especially credit. The latent capacity of the poor for entrepreneurship would be significantly enhanced through the provision of microfinance services to enable them

engage in economic activities and be more self-reliant; increase employment opportunities, enhance household income, and create wealth. Though Nigeria is first in economy ranking in Africa and third in world poverty index according to World Bank president.

Poverty is been unable to subsist i.e. unable to buy food, clothes and shelter, those living below \$1:25 a day. There is absolute poverty which is when people lack the basic necessities for survival and there is relative poverty is when some people's way of life and income is so much worse than the general standard of living in the country or region in which they live that they struggle to live a normal life and to participate in ordinary economic, social and cultural activities. These are some major causes of poverty in Nigeria:

- income inequality this has to do with the treatment of rural / urban areas and maybe government focus on some sectors than some (oil and agriculture);

- poor infrastructure in rural area that's lack of social amenities like good health services, water, good road and proper education environment;

- war and is internal like tribal (boundaries), religious (Christian and Muslim) cause Nigeria is divided into 6 geo-political zones three are south and three are north. When this fight occurs the destroy market, school, company, houses and it increases poverty rate cause people's homes, goods, life time investment are destroyed;

- unemployment is a major factor contributing to poverty in Nigeria. There is a strong correlation between unemployment and poverty. When people are unemployed, their source of livelihood depletes over time. The cost of living becomes high and the standard of living goes down. Many people in Nigeria lack the opportunity of being employed.

Methods of tackling poverty in Nigeria can be divided in to some groups:

- 1) Skill acquisition in secondary school in the country. This will help fight poverty in Nigeria. Most of the unemployed people later go for skill training in order to be self employed which I see it as late timing.]

- 2) Microcredit. Microfinance is about providing financial services to the poor who are traditionally not served by the conventional financial institutions. Three features distinguish microfinance from other formal financial products. These are the smallness of loans advanced and or savings collected; the absence of asset-based collateral; simplicity of operations.

- 3) Entrepreneurship. Entrepreneurship is the process of starting a business or other organization. The entrepreneur develops a business plan, acquires the human and other required resources, and is fully responsible for its success or failure. Entrepreneurship operates within an entrepreneurship ecosystem.

- 4) Job creation. Government should revive the dead industries and companies also create a good environment for investors (good and adequate securities).

Birth control in northern part of the country should be check because where a poor man with no job has over 17 children with no money to train them is a big problem base on research and statistics poverty is more in the northern zone.

ЄВСЕЄНКО О.

*факультет банківського бізнесу
група ФБС-12*

Науковий керівник:

к.т.н., доцент Новосад І.Я.

СКЛАДНІ ТА ПРОСТІ ВІДСОТКИ

Під відсотковими грошима, відсотками розуміють абсолютну величину доходу від представлених грошей в борг в будь-якій його формі.

Під нарощеною сумою позички розуміють початкову її суму разом з нарахованими на неї відсотками до закінчення строку позички. Процес зміни суми боргу

разом з нарахованими відсотками за простою ставкою відсотків можна уявити у вигляді арифметичної прогресії $P, P + P \cdot i, P + P \cdot i + P \cdot i$ і т. д. Перший член дорівнює P , різниця Pi , останній член являє собою суму боргу $S = P + P \cdot i \cdot n$.

Сума, що накопичилась до кінця строку, складається з двох елементів — початкової суми боргу та відсотків:

$$S = P + I \quad (1)$$

де $I = P \cdot i \cdot n$.

Якщо ставка відсотків змінюється з часом, тоді формула нарощення за простою фіксованою змінною ставкою розраховується таким чином:

$$S = P \left(1 + \sum_1^m n_k i_k \right) \quad (2)$$

де i_k — ставка простих відсотків для періоду k ; n_k — тривалість періоду k .

Як правило, прості відсотки використовуються в короткострокових фінансово-кредитних операціях. Оскільки строк позички менше одного року, а відсоткова ставка встановлюється у розрахунку на один рік, виникає необхідність визначити, яка частина відсотків має бути заплачена кредиторю. Якщо q — кількість днів користування грошима протягом року; K — кількість днів у році (база року), тоді строк користування грошима в роках n можна подати таким чином:

$$n = \frac{q}{K} \quad (3)$$

Величини q та K можуть набувати різних числових значень. Кількість днів позички (q) обчислюють точно за календарем або приблизно, коли вважають, що місяць незалежно від того, скільки днів було за календарем, дорівнює 30 дням.

Це стосується також і бази для нарахування відсотків, тобто кількості днів у році. Якщо рік складається з 360 днів, то у даному разі розраховують звичайні або комерційні відсотки. Якщо рік дорівнює кількості днів за календарем, то обчислюють точні відсотки.

Різні значення q та K приводять до різних результатів у нарахуванні простих відсотків. Для короткострокових фінансово-кредитних операцій в такому разі можна використовувати формулу простих відсотків:

$$I = P_0 \cdot i \cdot \frac{q}{K} \quad (4)$$

При споживчому кредиті виникає проблема визначення величини разового погашувального платежу. Величина погашувального платежу (q) обчислюється за формулою:

$$q = \frac{P(1 + i \cdot n)}{m \cdot n} \quad (5)$$

де P — ціна товару або сума кредиту; m — кількість платежів на рік; n — строк кредиту у роках; i — проста річна ставка відсотків, під яку надано кредит; q — сума одного платежу при погашенні.

У довгострокових фінансово-кредитних операціях, якщо відсотки не виплачуються відразу після їх нарахування, а приєднуються до суми боргу, для нарощення суми позички застосовуються складні відсотки. База для їх нарахування не збільшується з кожним кроком у часі на величину приєднаних відсотків, нарахованих у попередньому періоді. Якщо відсотки нараховуються один раз наприкінці року, то в кінці першого року нарощена сума дорівнює $P + P \cdot i$, в кінці другого року — $P(1 + i) + P(1 + i)i = P(1 + i)^2$, до кінця третього року — $P(1 + i)^3$. Цей ряд являє собою геометричну прогресію:

$P, P(1+i), P(1+i)^2, P(1+i)^3, \dots$, перший член якої дорівнює початковій величині позички P , а знаменник — $(1+i)$.

Отже, нарахування складних відсотків здійснюється за такою формулою:

$$S = P(1+i)^n \quad (6)$$

де S — нарощена сума платежу (боргу), P — початкова сума боргу, i — складна відсоткова ставка, n — число періодів нарахування відсотків. Величину $(1+i)^n$ називають множником нарощення.

Використання у фінансових розрахунках простих і складних відсотків дає неоднакові результати, відмінність між якими зумовлена строками позичок.

Графічно процеси нарощення за складними та простими відсотками зображено на Рис.1

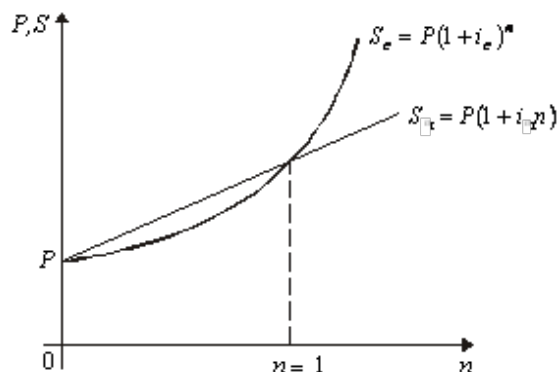

Рис.1 Процеси нарощення за складними та простими відсотками

Загальний випадок, коли необхідно визначити число років, протягом яких початкова сума збільшиться в n разів:

а) для простих відсотків $n = \frac{N-1}{i_n}$;

б) для складних відсотків $n = \frac{\ln N}{\ln(1+i_c)}$;

в) подвоєння за простими відсотками: $n = \frac{1}{i_n}$;

г) подвоєння за складними відсотками: $n = \frac{\ln 2}{\ln(1+i_c)}$.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Четиркін Е.М. Фінансова математика – К.: Дело,2000,-246 с.
2. Шустіков А.А. Фінансова статистика – К.:КНЕУ,2002, -209с.

ЖДАНЮК С.

факультет фінансів

група Ф-11

Науковий керівник:

к.філос.н., доцент Шумка М.Л.

«МИ ХОЧЕМО, ЩОБ СЛОВО «ФІЛОСОФІЯ» ЗВУЧАЛО ШЛЯХЕТНО ТА МУЖНЬО», АБО ЗНАЧИМІСТЬ ТА РОЛЬ ФІЛОСОФІЇ У СУСПІЛЬСТВІ

«Філософія... одна тільки відрізняє нас від дикунів і варварів і... кожен народ тим більше цивілізований і освічений, чим краще в ньому філософствують; тому немає для держави більшого блага, як мати істинних філософів». Цією відомою для всіх інтелектуалів тезою Рене Декарта хочеться розпочати висвітлення, мабуть, найдискусійнішого питання сьогодення – значимість та місце філософії у духовній культурі людства.

Історія знає багато прикладів, які в тій чи іншій мірі заставляють задуматись над поставленою проблемою. Особливості філософського мислення, виникнення філософії, її структуру, функції, предмет, значимість та роль у суспільстві вивчали протягом багатовікової історії відомі філософи та науковці, а саме: С. Боецій [1], Р. Декарт [7], Г. Гегель [3], В. Віндельбанд [2], Ортега-і-Гассет [13], Е. Гуссерль [6], К. Ясперс [18], М. Шелер [17], М. Мамардашвілі [10], А. Чанишев [16], М. Каган [8], О. Гіляров [5], І. Гізель [4], Й. Міхневич [12], В. Менжулін [11], М. Попович [14] та інші.

Філософія віддавна надавала людському життю смислу, а самі філософи були двигунами та творцями світу. Як відмітила генеральний секретар ЮНЕСКО І. Бокова у вітальному зверненні з нагоди свята Дня філософії філософія має здатність не те тільки змінювати світ, а й «змінювати нас самих, надаючи більшої ваги нашому неприйняттю несправедливості, тверезості у постановці проблемних питань, переконуючи захищати людську гідність. Вона є ключем до нового гуманізму» [15].

Власне, як писали філософи античності, без філософських роздумів людини про саму себе, про світ людина стає лише наполовину людиною. Адже для жителя Греції філософія була смислом життя, самим життям, оскільки займаючись філософією людина відчувала себе щасливою. З часом ставлення до філософії та її розуміння змінилося. Стали висуватися припущення про те, що філософія потребує значної уваги та розуму, тому може визнаватися наукою лише для вибраних. Пересічна особистість нічого у філософії не може зрозуміти, тому і ніякої користі простому смертному вона не принесе. Та не варто настільки применшувати здатність людини мислити, виводити висновки, робити правильний вибір. Власне, філософію треба вивчати саме для того, аби навчитися думати, філософія ж бо є домом думки. Мислячій особистості аж ніяк не можна обійтися без філософії.

Не варто також думати, що той час, коли творили великі класики філософії, такі, як: Сократ, Платон, Арістотель, Кант, Гегель, Ніцше та інші вже давно минув. Сьогодні нічого не можна придумати нового, а займатися лише компаративним аналізом користі не принесе. Тим більше, що не кожному подобається погоджуватися із думками, хоча і відомих філософів минулого, нам же потрібно думати про своє життя та займатися конкретними справами. В такому разі варто пригадати ідеї представників так званого позитивізму. Позитивісти закликали відмовитись від філософії, а на її місце повинні прийти спеціальні науки: кожна наука сама собі філософія. Філософія може існувати лише у вигляді загальних висновків з природничих та суспільних наук. Таке звужене розуміння філософії наштовхує багатьох людей на питання: навіщо фізиків, інженерів, економістів, лікарів, агрономів та інших філософія. Звичайно, кожна наука дає свій понятійний апарат, вчить оперувати ним, проте лише філософія заставляє те чи інше поняття розглядати глибше, проникати у його суть. Саме філософія ставить питання та

завдання, які пізніше вивчаються іншими науками. Й. Міхневич у своїй праці «Про гідність філософії і її реальне буття, зміст і частини» писав: «Що на землі, про те знає, Географ, Ботанік, Геолог; що на небі і під небом, те відомо Фізикуві і Астроному... Правда, сюди сягає й погляд філософа, та він дивиться на все це своїм оком, ставлячи себе на ту точку зору, з якої постає перед ним вся сукупність речей, та лише у своїх великих розмірах...» [12, с. 230]. Філософія запитує та вивчає те, про що не питає ні одна наука. Тоді, коли окремі науки впорядковують, описують явища, які входять в коло їх дослідження, філософія йде далі. Вона заглиблюється в суть речей, намагається віднайти першопричину всього існуючого, прагне дістатися коріння, отримати найглибше знання. Філософа не цікавить зовнішня оболонка предмета, його цікавить та глибина, у якій ховається його істина: «...він бачить усе, але так, як той, хто з вершини гори окидає своїм поглядом безконечну долину, всіяну незліченними й різноманітними предметами, тобто його погляд не сягає частковостей, не входить у деталі» [12, с. 229].

Особливою заслугою філософа є вміння ставити питання. І тому філософське знання завжди буде вищим знанням, воно робить людину освіченою, здатною мати більше можливостей. На думку М. Шелера, люди, які вивчають філософію, займаються своїми справами і не доказують, що є більш чи менш важливе у цьому світі. Духовно та інтелектуально багата людина ніколи не поставить питання вартості вивчення філософії, ніколи не відмовиться від філософських дисциплін, адже добре розуміє, що в такому разі людство приречене загубити свідомомислячу, вільну, з багатим світом людину [17].

Філософію як спосіб життя можна побачити у всьому. У кожного вона своя і очевидно, що для кожного вона правильна. Візьмемо, для прикладу, нещодавні події в Україні. Для когось Євромайдан став філософією, змінивши життя, перевернувши його з голови на ноги, чи навпаки. Нічого не нагадує? Історія повторюється, крутиться колесо, кидаючи нас у вир подій, які ми вже проживали раніше, але не зробили з того висновків. Повстання рабів під проводом Спартака, Революція на граніті, Помаранчева революція. Знайшли щось спільне? Але, як кажуть у народі, «віз і нині там». Це не просто логіка, яка присутня у шахах, це аналіз минулого, результатом якого стане майбутнє.

Людина соціальна істота і без соціуму їй важко існувати. А громадянам суспільства, значній його частині, можна нав'язати таку філософію, наслідки якої будуть фатальними. До прикладу, сучасного міксу ідеології, релігії і філософії – путінський режим. На нашу думку, ось де панує сила слова та візуалізації. Тепер чужа філософія стає своєю, рідною, бо так говорять маси. Отже, маси завжди праві, навіть якщо займаються софістикою – усе сприйметься за абсолютну істину.

Але деяким все ж вдається залишатися «при своєму розумі» та тим самим піти проти бурхливої течії. Таких називають дисидентами, ренегатами та просто безумцями, бо їх світогляд не такий, як у більшості і, відповідно, автоматично неправильний. А це вже філософія життя. Постає вибір між безумством і, як наслідок, відторгненням або між можливістю бути такими як всі (тобто деградувати ?).

Філософський трактат – це поезія, наділена магичною силою. Кожна особистість сприймає філософську мудрість по-своєму. Через це філософські роздуми не можуть претендувати на виключність, на володіння єдиною та обов'язковою для всіх істиною. Перебуваючи у пошуках сенсу життя людина сама обирає свій шлях. Особливо розсудливим у такому виборі має бути молоде покоління. Сьогодні світ вимагає бути оригінальним, творчим. Заучування формул, задач, схем та конструктів ні до чого не приведе, потрібно вміти застосувати креативне мислення, діяти рішуче, передбачаючи кінцевий результат. Цього, в першу чергу, навчить філософія. Вона допоможе формулювати свою точку зору так, щоб її зрозуміли та сприйняли всі оточуючі. Філософія навчить розуміти, що найбільшим щастям для людини буде розуміння нею себе як унікальної істоти у цілому світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боецій С. Розрада від філософії / С Боецій. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002.
2. Виндельбанд В. Что такое философия ? / В. Виндельбанд // Избранное: Дух и история. М., 1995.
3. Гегель Г. О преподавании философии в университетах / Г. Гегель // Работы разных лет: В 2 т. – М, 1970. – Т 1. С. 417-425.
4. Гізель І. Твір про всю філософію / Федів Ю., Мозгова Н. Історія філософії України: Навчальний посібник. Хрестоматія. – К.: Україна, 2000. – С. 137–141.
5. Гіляров О. М. Значення філософії / Філософія: Хрестоматія. – Кам.-Подільський: Абетка, 1999. – С. 4–8.
6. Гуссерль Э. Философия как строгая наука / Э. Гуссерль // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: filosof.historic.ru/books/item/f00/.../z0000066/
7. Декарт Р. Первоначала философии: Соч. в 2-х кн. М., 1989. Кн. 1. – С. 30.
8. Каган М.С. Философия как мировоззрение / М. С. Каган // Вопросы философии. – 1997. – № 9. – С.36-46.
9. Кримський С. Б. Філософія – авантюра духу чи літургія смислу? / С. Б. Кримський // Запити філософських смислів. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2003. – С. 8-21.
10. Мамардашвили М. К. Как я понимаю философию / М. Мамардашвили. – Москва: Прогресс, 1990 – 368 с.
11. Менжулін В. Карл Ясперс про роль особистості філософа в історії філософії / В. Менжулін // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/1350/1/04_menzhulin_karl_yaspe rs.pdf
12. Міхневич Й. Г. Про гідність філософії, її реальне буття, зміст і частини / Історія української філософії: Хрестоматія / упорядник М. Кашуба. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – С. 228–237.
13. Ортега-и-Гассет Хосе Что такое философия ? / Хосе Ортега-и-Гассет. – М., 1991. – С.77, 86-87, 97-99.
14. Попович М. Що таке філософія? / М. Попович // Філософська думка – 2006, № 1.
15. Послание Генерального директора ЮНЕСКО Ирины Боковой [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.unesco.org/new/ru/unesco/events/prizes-and-celebrations/celebrations/international-days/world-philosophy-day-2014/>
16. Чанышев А. Н. Начало философии / А. Чанышев. – М.: Издательство Московского университета, 1982. – 182 с.
17. Шелер М. Человек и история / Шелер М. // Человек: образ и сущность: (Гуманитарные аспекты). Ежегодник. – М., 1991. – С. 133-159.
18. Ясперс К. Введение в философию / К. Ясперс // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://royallib.com/book/yaspers_karl/vvedenie_v_filosofiyu.html

ЖЕНІЧ Н.

*Факультет аграрної економіки
та менеджменту
група ЕДПРм-51*

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Пиріг Г.І.

**ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ В
УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

Питання підвищення ефективності використання природних ресурсів є досить актуальним на сьогодні. А саме слід звернути свою увагу на сільське господарство та ефективне, раціональне використання такого природного ресурсу як земля – це стійке підґрунтя його сталого розвитку. В умовах зростання чисельності населення світу та зменшення площ, придатних до вирощування сільськогосподарських культур, Україні вкрай важливо максимально повно та ефективно використовувати потенціал землі як однієї з конкурентних переваг вітчизняного сільського господарства. За оцінками експертів, українські землі здатні забезпечити продуктами харчування 140-145 млн. осіб[1], тому підвищення ефективності використання земельних ресурсів сприятиме збільшенню обсягів виробництва високоякісної, екологічно чистої продукції і забезпеченню продовольчої безпеки України, а також розширенню експорту сільськогосподарської продукції, збереженню ландшафтного і біологічного різноманіття країни.

Питанню визначення ефективності використання земель присвячена значна кількість праць представників класичних шкіл та сучасників.

Вивченню використання землі як головного елемента суспільного виробництва, присвячені праці А. Сміта, У. Петті, К. Маркса, Ф. Енгельса, які розглядали її з точки зору економічної теорії. Поняття “ефективність використання земель” розглядалось за часів командно-адміністративної економіки - В. А. Добринін, Г. А. Петранева, А. В. Беляев, К. П. Оболенський, О. Ф. Лопатіна. Питання екологічності використання та охорони землі були не другорядними, однак не такими вагомими, як максимізація результату її використання. Сучасне трактування категорії “ефективність використання земель” розкривається як показник реалізації мети використання земель – задоволення запитів землевласників та землекористувачів, досягнення максимальних результатів, при оптимальній взаємодії з оточуючим середовищем, як міра досягнення поставленої суспільної мети при оптимальному співіснуванні “природно-екологічної, соціально-економічної, техніко-технологічної та організаційно-управлінської” складових землегосподарування. Теоретико-методологічні та практичні аспекти ефективності використання земель, шляхи її підвищення розкриті в працях таких сучасних вчених, як: В. Г. Андрійчук, В. Я. Месель-Веселяк, М. М. Федоров, А. М. Третяк, А. М. Царенко, П. Т. Саблук, Л. Я. Новаковський, О. А. Бугуцький

Вплив людини на довкілля, який характеризується серйозними, прогресуючими наслідками, визначається, на думку науковців, трьома фундаментальними факторами: чисельність населення; людські потреби, що мотивують діяльність людини і зумовлені психологічними, соціально-економічними та культурно-історичними факторами; культурні, соціально-економічні і політичні інститути, науково-технічний розвиток, норми і закони, які опосередковують поведінку людей [2, с. 3].

Аналіз зазначених факторів дає змогу зосередитись більш детально на розгляді земельних угідь як об’єкті різних напрямів впливу та використання суспільством, що може слугувати основою для виділення відповідних видів ефективного використання земельних угідь (табл. 1): екологічної, технологічної, соціальної та екологічної ефективності.

Таблиця 1

Види ефективного використання земельних угідь

Напрямок використання ресурсу	Аспект розгляду земельних угідь	Вид ефективного використання земельних угідь
економічний	ресурс, що використовується в діяльності економічного об’єкту	економічна ефективність
технологічний	об’єкт впливу щодо технології використання	технологічна ефективність

соціальний	об'єкт впливу соціальних та політичних процесів	соціальна ефективність
екологічний	складова екосистеми	екологічна ефективність

Під економічно ефективним використанням земельних угідь варто розуміти використання земель, економічна доцільність якого визначатиметься співвідношенням економічного ефекту з площею земельної ділянки з урахуванням її якості та віддаленості.

Економічна ефективність використання сільськогосподарських угідь в Україні характеризується позитивною динамікою. Так, поступово зростають виробництво валової продукції, урожайність сільськогосподарських культур, їхні валові збори. Виключенням є зменшення виробництва молока як на 100 га сільськогосподарських угідь, так і у розрахунку на одну особу.

За окремими показниками економічної ефективності використання сільськогосподарських земель Україна поступається провідним країнам світу. Це передусім стосується урожайності сільгоспкультур і виробництва основних видів продукції тваринництва на одну особу (за винятком яєць). Водночас, за виробництвом окремих видів продукції рослинництва на одну особу Україна займає лідируючі позиції, що свідчить про переважне використання земель для потреб рослинництва.

Загалом, у європейських країнах, де якість ґрунтів не краща за українські, урожайність основних сільськогосподарських культур у 2-4 рази вища, ніж в Україні та стабільна по роках, що свідчить про належну культуру землеробства, дотримання його технологічних і екологічних вимог. Через це спостерігається висока землемісткість[3] вітчизняного сільського господарства, яка в середньому у 8 разів перевищує аналогічний показник у країнах Євросоюзу[4]. Крім того, за даними Навчально-наукового інституту економіки природних ресурсів та екології землекористування, українські аграрії 79 % прибутків одержують за рахунок природної родючості землі й лише 21 % – як результат впровадження технологій[5].

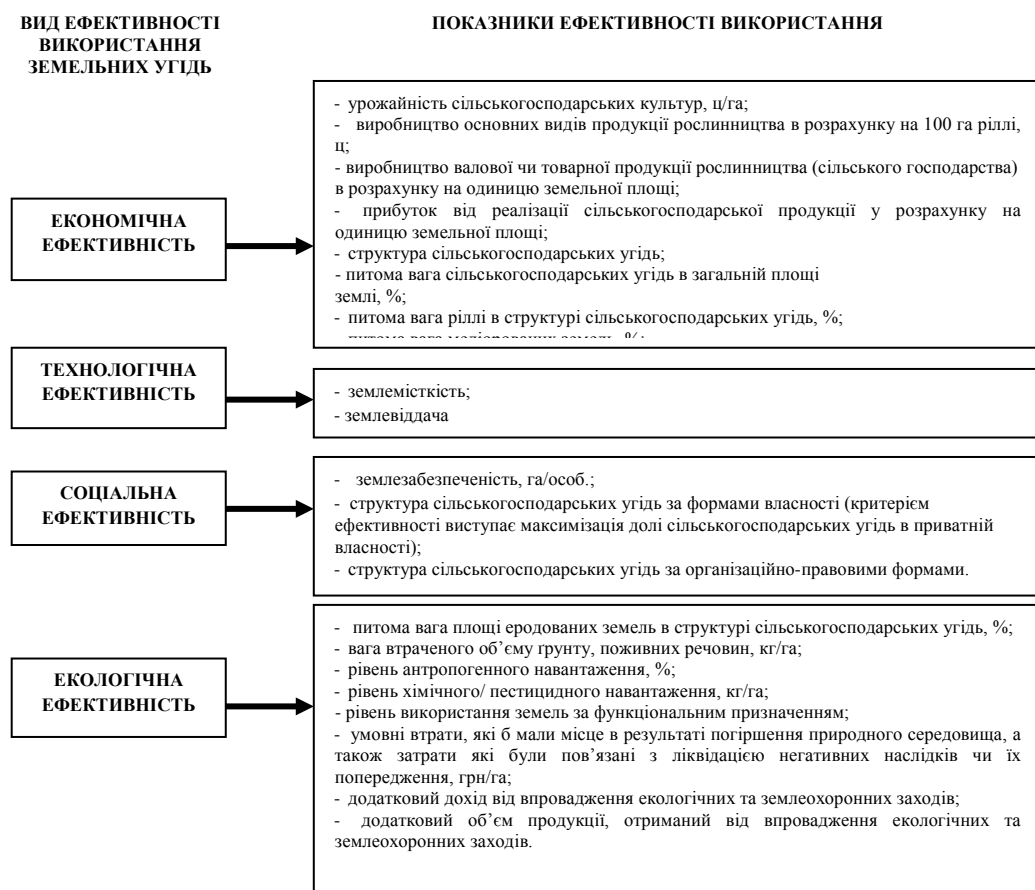

Рис. 1. Показники ефективності використання земель

Як бачимо, за командно-адміністративної економіки земельні угіддя розглядаються тільки як засіб виробництва. На сьогодні науковцями пропонується розширити вищеперераховані заходи (рис. 2).

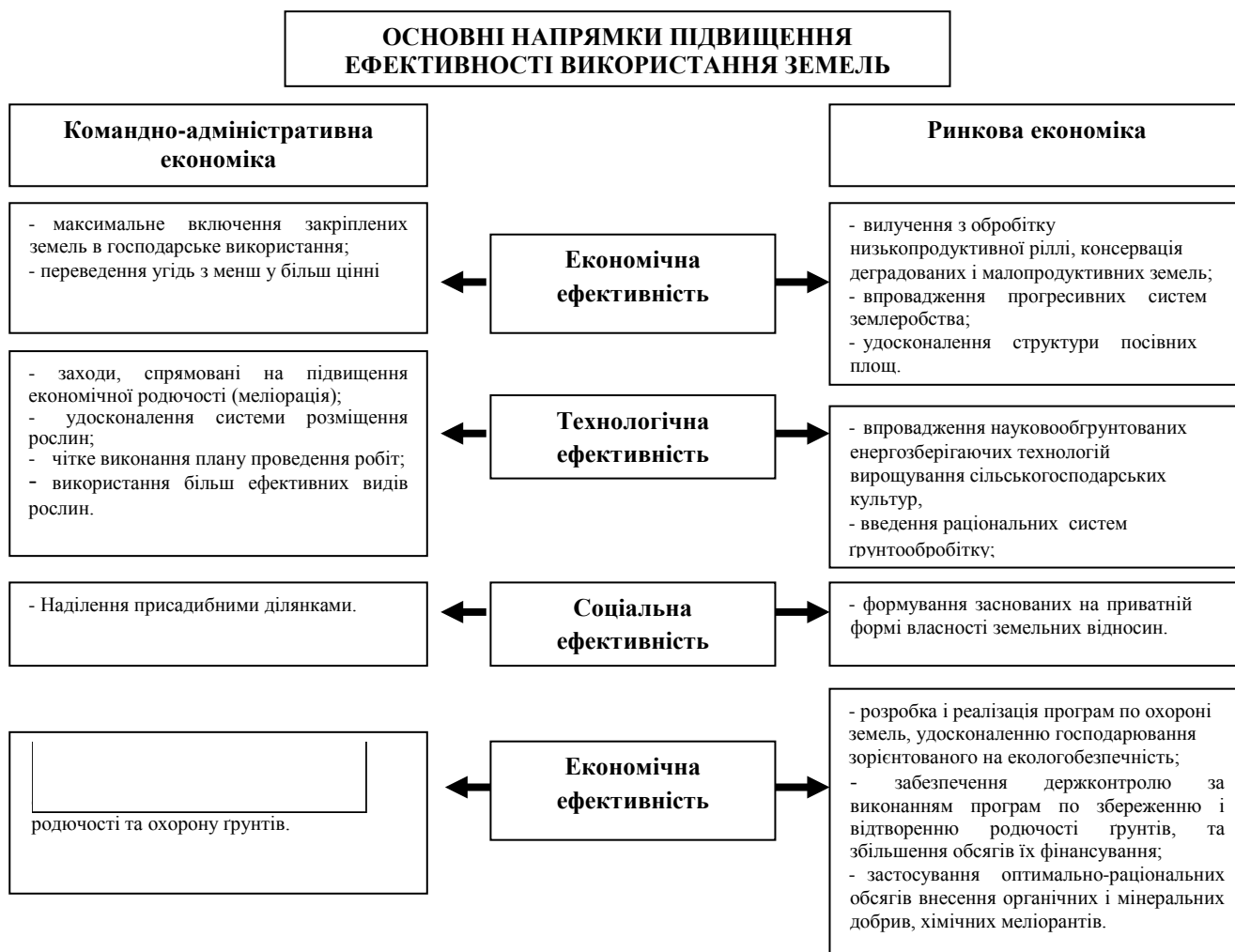

Рис. 2. Характеристика основних напрямів підвищення ефективності використання земель в сільському господарстві за командно-адміністративної та ринкової економік

Аналіз факторів, що визначають специфіку впливу людської діяльності на оточуюче середовище, дає змогу детальніше розглянути землі, як об'єкти впливу та використання суспільством, зробити висновок, що сьогодні для підвищення ефективності використання природних ресурсів слід її розглядати як поєднання чотирьох видів ефективності: економічної, технологічної, соціальної та екологічної. Сукупність показників по вказаних видах ефективності використання земель у сільському господарстві розкриває результативність діяльності об'єкту та рівень досягнення поставлених цілей, дозволяє більш повно та системно підійти до вибору напрямку підвищення ефективності використання земель.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Третяк А.М. Земельні ресурси України та їх використання / Бабміндра Д.І., Третяк А.М. – К. : ТОВ „ЦЗРУ”, 2003. – 143 с.
2. Дуднікова І. І. Система досліджень людських вимірів глобальних екологічних змін /Дуднікова І. І. // – К., 2008. – С.

3. Федоров М.М. Земельна реформа і розвиток земельних відносин / М.М. Федоров // Економіка АПК. – 2011. – №7. – С. 57
4. Паленичак О.В. Раціональне землекористування в умовах збалансованого розвитку агропромислового виробництва / О.В. Паленичак // Економіка АПК. – 2012. – №2. – С. 32
5. Заяць В.М. Розвиток ринку сільськогосподарських земель : монографія / Заяць В.М. – К. : ННЦ ІАЕ, 2011. – 166 С.
6. Солов'яненко Н. Грунтовий покрив – складова природних ресурсів України / Солов'яненко Н. // Землевпорядний вісник. – 2012. – №2. – С. 44-48

ЖЕРЕБІЛОВ О.

*факультет фінансів
група ФОАм-51*

Науковий керівник:
ст.викл. Амбрик Л. П

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ПОДАТКОВИХ РЕЖИМІВ В УКРАЇНІ

В Україні спеціальні податкові режими почали своє функціонування з прийняттям у грудні 2010 року Податкового кодексу України (ПКУ) [3], а до їх складу ввійшли: спрощена система оподаткування, обліку та звітності, фіксований сільськогосподарський податок, збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками, збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності, які були згруповані в розділ XIV, а в окремих главах регламентовано порядок їх застосування. Однак, до прийняття ПКУ складові спеціальних податкових режимів регулювалися окремими нормативно – правовими актами.

Варто зазначити, що дослідженню окремих аспектів функціонування спеціальних податкових режимів присвячені праці таких учених, як Ю. Б. Іванова, А. Я. Кізими, А. І. Крисоватого, Л. Л. Тарангул, І. А. Майбурова та інших.

Прийняття Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12.2014 № 71-VIII [2] супроводжується наступними змінами щодо функціонування спеціальних податкових режимів:

- виведення зі складу спеціальних податкових режимів збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та включення його до складу акцизного податку з підвищенням ставки податку на 0,2%;
- виведення зі складу спеціальних податкових режимів збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності;
- об'єднання спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності і фіксованого сільськогосподарського податку, та закріплення надходжень від них за доходами місцевих бюджетів;
- зміну критеріїв перебування на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності з скорочення груп платників єдиного податку з шести до чотирьох;
- зменшення ставок єдиного податку для платників третьої групи з 3% до 2% для платників ПДВ і з 5% до 4% для неплатників ПДВ.
- збільшення ставок єдиного податку для платників четвертої групи в 3 рази.

Таким чином, на сьогодні до складу спеціальних податкових режимів входить тільки спрощена система оподаткування, обліку та звітності, умови застосування якої регламентується ПКУ[3].

Якщо розглядати прагматизм функціонування спеціальних податкових режимів, то прослідковується чітка тенденція до зростання їхнього фіскального значення (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка податкових надходжень від спеціальних податкових режимів в Україні за період 2010–2014 рр., млрд. грн.

Показники	2010	2011	2012	2013	2014
Єдиний податок	1,89 5	1,98 8	4,81 6	6,641	7,413
Фіксований сільськогосподарський податок	0,12 5	0,12 2	0,13 1	0,130	0,122
Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками	2,25 4	1,92 3	2,44 8	2,554	2,675
Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності	1,48 4	1,85 9	1,80 4	1,648	1,847
Усього податкових надходжень від спеціальних податкових режимів	5,75 8	5,89 2	9,19 9	10,97 3	12,05 8
у % до доходів Зведеного бюджету України	1,83	1,48	2,06	2,48	2,64

Джерело: розраховано автором на основі [1]

За період 2010–2014 рр. спостерігається зростання податкових надходжень від спеціальних податкових режимів із 5,758 млрд. грн. до 12,058 млрд. грн., тобто на 6,300 млрд. грн. або на 109,41%. Варто врахувати, що питома вага даних надходжень у доходах Зведеного бюджету України також зросла з 1,83% у 2010 році до 2,64% у 2014 році. Так, зростання податкових надходжень від спеціальних податкових режимів забезпечується за рахунок зростання надходжень єдиного податку, що спричинене розширенням груп платників даного податку, починаючи з 2012 року.

Тому, розглядаючи податкові надходження від спеціальних податкових режимів у розрізі складових, можна стверджувати, що зміни, внесені Законом України від 28.12.2014 № 71-VIII [2], спричинять скорочення податкових надходжень від даних режимів у доходах місцевих бюджету України.

Необхідно зазначити, що дані у таблиці 1 наведені без врахування інфляційного чинника. Вплив інфляції на податкові надходження від спеціальних податкових режимів відображений у таблиці 2.

Таблиця 2

Вплив інфляції на податкові надходження від спеціальних податкових режимів в Україні за період 2010–2014 рр.

Показники	2010	2011	2012	2013	2014
Податкові надходження від спеціальних податкових режимів, млрд. грн.	5,758	5,892	9,199	10,97 3	12,058
Індекс інфляції, %	109,1	104,6	99,8	100,5	124,9
Податкові надходження від спеціальних податкових режимів із врахуванням впливу інфляції, млрд. грн.	5,278	5,633	9,217	10,91 8	9,654
Темп зростання податкових надходжень від спеціальних податкових режимів без врахування впливу інфляції, %	-	102,3 3	156,1 3	119,2 8	109,88

Темп зростання податкових надходжень від спеціальних податкових режимів із врахуванням впливу інфляції, %	-	106,7 3	163,6 4	118,4 5	88,42
---	---	------------	------------	------------	-------

Джерело: розраховано автором на основі [1]

Як видно з табл. 2, незважаючи на зростання податкових надходжень від спеціальних податкових режимів у абсолютному вимірі, в обох випадках темп зростання, починаючи з 2012 року, має чітку тенденцію до зниження. Причиною такого скорочення є зменшення ділової активності суб'єктів спеціальних податкових режимів. Так, спеціальні податкові режими, які «де-юре» запроваджувалися з метою стимулювання розвитку, «де-факто» поряд із іншими деструктивними процесами в економіці України призводять до поступового пригнічення діяльності суб'єктів спеціальних податкових режимів.

На основі вищесказаного, приходимо до висновку, що спеціальні податкові режими в Україні потребують змін, які б сприяли економічному зростанню їх суб'єктів у майбутньому. Тому, можливими шляхами удосконалення даних режимів в Україні є:

- зміна критеріїв перебування на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності;
- зміна об'єкта оподаткування і ставок податку для платників першої, другої та четвертої груп;
- зарахування суми сплаченого єдиного соціального внеску на зменшення бази оподаткування;
- зменшення бази оподаткування на суму витрат на розширене відтворення для платників третьої та четвертої групи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Виконання державного бюджету 2010 – 2014 [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>
2. Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12.2014 № 71-VIII [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/71-19>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 із змінами і доповненнями (редакція від 10.04.2015) VIII [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

ЗАГОРСЬКА І.

*юридичний факультет
група ПР-33*

Науковий керівник:

к.ю.н., доцент Чудик Н.О.

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ РЕГУЛЮВАННЯ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Сьогодні Україна стоїть на порозі кардинальних змін та перетворень. Ми прагнемо стати гідним членом європейської спільноти, підняти на повий щабель державотворення та відчутно покращити рівень життя в нашій країні. Проте, як ми розуміємо, практична реалізація даних намірів немислима без вирішення ряду концептуальних проблем та приведення у відповідність європейським стандартам базових конституційно-правових інститутів, одним із яких є інститут місцевого самоврядування.

Місцеве самоврядування є невід'ємною складовою будь-якої демократичної держави, адже саме цей інститут відіграє провідну роль у поєднанні в єдине ціле інтересів держави, суспільства та особистості, сприяє гармонізації прав і свобод людини і громадянина з інтересами держави і суспільства. Беззаперечно, за роки незалежності наша держава зуміла створити необхідну законодавчу базу та закласти надійний фундамент для розбудови місцевого самоврядування, однак доводиться констатувати, що існуюча система не є достатньо ефективною та неспроможна повною мірою задовольнити потреби сучасного суспільства і створити необхідне для всебічного розвитку та самореалізації людини життєве середовище, що служило б гарантом захисту прав та свобод усіх членів територіальних громад. Більше того, кваліфіковані фахівці у даній сфері вважають, що без реформи місцевого самоврядування сьогодні неможливо подолати кризові явища в соціально-економічному і політичному житті України.

У зв'язку із цим очевидно, що проведення суттєвих ґрунтовних реформ у сфері місцевого самоврядування є першочерговим завданням нашої держави.

Метою даної роботи є аналіз положень наукових напрацювань, а також основних нормативно-правових актів, присвячених питанню реформування діючої системи місцевого самоврядування в Україні та конституційно-правовому регулюванню вирішення даного питання.

Теоретичний аспект даної проблеми, зокрема сучасний стан даного інституту, а також основні напрями його подальшого розвитку та модернізації в процесі євроінтеграції України протягом останніх років досліджувало чимало науковців, серед яких Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, В. В. Толкованов, М. М. Білінська, В. А. Гошовська, С. В. Маліков, А. В. Малюга, Т. Тарасенко та ін.

Особливу увагу при дослідженні зазначеного питання, поряд із науковими напрацюваннями, необхідно звернути на схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні від 1 квітня 2014 року, адже саме даний нормативно-правовий документ, як очікується, повинен стати рушійним механізмом системних змін у даній сфері. Зазначаючи, що існуюча система місцевого самоврядування на сьогодні не задовольняє потреб суспільства, а функціонування органів місцевого самоврядування у більшості територіальних громад не забезпечує створення та підтримку сприятливого життєвого середовища, Концепція окреслює також і шляхи та способи розв'язання цих проблем.

Крім цього, законодавчу базу щодо даного питання становить Конституція України, що вперше на законодавчому рівні закріпила положення, відповідно до якого в нашій державі визнається та гарантується місцеве самоврядування, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», а також ратифікована Верховною радою України у 1997 році Європейська хартія місцевого самоврядування, що містить міжнародно-правові стандарти в сфері місцевого самоврядування та відіграє роль базового документа у загальнодемократичних євроінтеграційних процесах.

Повертаючись безпосередньо до питання реформування місцевого самоврядування необхідно передусім звернути увагу на ті об'єктивні чинники, що зумовлюють виникнення даної проблеми. Перед усім, це є надмірна централізація державної влади, створення громіздкої і малоефективної управлінської структури на територіальному рівні, розчарування серед широких верств населення у можливості ефективного вирішення питань місцевого значення. Недосконалість чинного законодавства породжує численні конфлікти між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, призводить до загострення багатьох соціальних, економічних, національно-культурних та інших проблем місцевого розвитку.

Як доречно відмічає В.О. Серьогін, одним з найголовніших серед цих факторів є недосконалість існуючої моделі організації влади на місцевому рівні, адже вона на сьогодні є внутрішньо суперечливою, позбавленою деяких необхідних системних зв'язків

і водночас поєднаною з конкуренцією компетенції місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Недоліки територіальної організації влади в Україні значною мірою є наслідком недостатньо послідовної імплементації положень Європейської хартії місцевого самоврядування щодо організаційної та матеріально-фінансової самостійності місцевого самоврядування, відсутністю власних виконавчих органів місцевого самоврядування на регіональному рівні, оскільки це призводить до декоративності місцевого самоврядування [4].

Загалом необхідність здійснення конституційної реформи місцевого самоврядування обумовлена об'єктивними причинами фундаментального характеру, серед яких – пошук шляхів подальшого розвитку класичних інститутів демократії, до яких належать і інститути місцевого самоврядування, на основі оптимального поєднання національних особливостей суверенної демократичної держави з універсальними, загальноприйнятими в сучасному світі стандартами демократії [1].

Таким чином, станом на сьогоднішній день основними аспектами, на яких необхідно акцентувати увагу в рамках даного питання є проблема децентралізації влади, забезпечення чіткого розмежування на законодавчому рівні функцій органів центральної влади та органів місцевого самоврядування, а також істотне розширення повноважень останніх.

Досвід зарубіжних країн дає змогу стверджувати, що під час визначення заходів щодо децентралізації необхідним є врахування принципу субсидіарності, який значною мірою характеризує та розкриває зміст цього процесу на сучасному етапі розвитку суспільства. Сутність цього принципу полягає у тому, що політичні рішення повинні прийматися на рівні, найближчому до громадян, проте достатньому для їх ефективного виконання [5, с. 281].

Як вже зазначалось, основним програмним документом, прийнятим з метою визначення напрямів, механізмів і строків формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад є Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

Досягнення цієї мети передбачає: визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, здатних забезпечити доступність та належну якість публічних послуг, що надаються такими органами, а також необхідної для цього ресурсної бази; створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень; розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципом субсидіарності; розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади; запровадження механізму державного контролю за відповідністю Конституції та законам України рішень органів місцевого самоврядування та якістю надання населенню публічних послуг; максимального залучення населення до прийняття управлінських рішень, сприяння розвитку форм прямого народовладдя; удосконалення механізму координації діяльності місцевих органів виконавчої влади [2].

Очевидно, що такі глибокі перетворення сформованої системи місцевого самоврядування необхідно починати із корегування самого фундаменту, на якому зводиться даний інститут, а отже – із внесення змін до Основного закону України. Саме це, згідно з положеннями Концепції, повинно стати початком першого – підготовчого – етапу її реалізації.

При цьому науковці наголошують, що для того, щоб відповідні зміни заклали надійний конституційно-правовий фундамент для ефективного функціонування місцевого самоврядування, необхідно вирішити та узгодити між собою низку методологічних завдань і, як результат, чітко визначити:

- базові поняття, парадигми і теорії місцевого самоврядування, що слугуватимуть основою для вибору та правового закріплення моделі його здійснення в Україні;

- суб'єктів місцевого самоврядування (органи публічної влади, організації і т.ін.), функції завдання, які вони мають реалізовувати;

- скільки та яких саме ресурсів потрібно на здійснення реформи та подальшу повноцінну реалізацію визначених функцій місцевого самоврядування;

- територіальну основу ефективного місцевого самоврядування з прив'язаною до неї системою його органів, зокрема з позицій здатності вирішувати поставлені завдання;

- систему принципів і методів реалізації місцевого самоврядування, їх співвіднесення з принципами і методами державного управління [3, с. 10-11].

Наступним кроком, аналізуючи конституційно-правовий аспект реформування місцевого самоврядування потрібно визначити обсяг тих ключових змін, які пропонується внести до Конституції України, а саме ці зміни, як очікується, стануть передумовою досягнення в майбутньому всіх бажаних результатів.

Так, запропонований проект змін стосується не лише розділу, що безпосередньо присвячений питанню місцевого самоврядування, але й ряду інших розділів, які, зокрема, стосуються адміністративно територіального устрою, а також повноважень органів державної влади.

Наслідком ж практичної реалізації передбачених положень повинно стати:

- запровадження трьохрівневої системи адміністративно-територіального устрою України – область, район, громада з повсюдністю місцевого самоврядування;

- передача функцій виконавчої влади від місцевих адміністрацій виконавчим органам рад відповідного рівня;

- розподіл повноважень між органами місцевого самоврядування за принципом субсидіарності і наділення саме громад максимально широким колом повноважень;

- чітке забезпечення повноважень органів місцевого самоврядування необхідними фінансовими ресурсами, в тому числі через їх участь в загальнодержавних податках;

- ліквідація державних адміністрацій і створення натомість державних представництв з тільки контрольно-наглядовими і координаційними, а не виконавчими функціями.

Важливим моментом в рамках даного питання є також усунення проблеми дублювання повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування, у зв'язку з чим виконавчу владу на місцях пропонується передати від місцевих державних адміністрацій головам державних представництв на відповідній території, що призначатимуться Президентом України за поданням Кабінету Міністрів та здійснюватимуть нагляд за відповідністю актів органів місцевого самоврядування Конституції та законам України та ряд інших повноважень.

Отже, на основі аналізу викладених положень ми можемо дійти висновку, що реформування системи місцевого самоврядування та територіальної організації влади сьогодні є одним із пріоритетних напрямів державної політики, адже оминувши увагою необхідність практичної реалізації положень зазначеної реформи та здійснення процесів децентралізації, деконцентрації ми не зможемо подолати низку тих негативних соціально-економічних процесів, що перешкоджають належному розвитку територіальних громад та регіонів, не зможемо забезпечити підвищення рівня та якості життя громадян України до бажаного рівня. Крім того, інтегрування України в європейські структури потребує вироблення та реалізації такої моделі регіонального управління, яка б відповідала принципам регіональної політики Європейського Союзу. Це потребує не лише розроблення та прийняття нових законодавчих актів, але й зміни наявної нормативно-

правової бази, зокрема внесення ряду концептуальних змін до Конституції України, адже саме вона визначає основи системи організації влади як в цілому в державі, так і на відповідних територіях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Історія та практика державного управління і місцевого самоврядування в Україні: [навч. посіб. у 2 т.] / Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили ; за заг. ред. канд. техн. наук, доц., держ. службовця I рангу В. М. Ємельянова. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – Електронний ресурс . – Режим доступу: // <http://buklib.net/books/35891/>
2. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квіт. 2014 №333.
3. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації : наук. доп. / [редкол.: Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, В. В. Толкованов та ін.]; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка. – К.: НАДУ, 2014. – 128 с.
4. Серьогін В. О. Проблеми реформування системи місцевого самоврядування / В. О. Серьогін – Електронний ресурс . – Режим доступу: // <http://univd.edu.ua/dir/395/problemi-reformuvannya-sistemi-mistsevogo-samovryaduvannya>
5. Тарасенко Т. Проблема децентралізації в реформуванні місцевого самоврядування в Україні / Т. Тарасенко // Державне управління та місцеве самоврядування . – 2014. – Вип. 2. – С. 277-286.

ЗАРІШНЯК О.

*юридичний факультет
група ПР-21*

Науковий керівник:

д.політ. н., професор Рудакевич О.М.

НОВІ ІНСТИТУЦІЙНІ ФОРМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА, ЩО СФОРМУВАЛИСЯ ПІДЧАС РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ

Наприкінці 2013 – початку 2014 року Україну сколихнули події, що увійшли в історію під назвою Революції гідності. Їхній вплив на політичну, соціальну, економічну, культурну, міжнародну ситуацію держави є, без сумніву, істотним. Вже зараз революція отримала широке висвітлення не лише у ЗМІ, мистецьких виданнях, а й у вітчизняній та іноземній науковій літературі. Однак через хронологічну близькість цих подій, спричинене ними могутнє емоційне потрясіння та продовження напруженої ситуації чимало аспектів Революції гідності ще не були ґрунтовно розглянутими у фаховій аналітиці. *Актуальними* дослідницькими проблемами, глибинне пізнання яких є необхідною умовою розуміння суспільно-політичної дійсності й ефективного використання її можливостей, залишається сам феномен Майдану, його соціальні витоки й особливості самоорганізації та зумовлені ним якісні зміни в структурі українського громадянського суспільства. Важливо також всебічно дослідити нові інституційні форми громадянського суспільства, що сформувались в ході Революції гідності, їх генетичний зв'язок з ідеями та організаційними формами функціонування Майдану, майданної демократії, а також трансформаційні процеси в постреволюційній Україні в сфері функціонування народної самоорганізації та самоврядування.

На осмислення Революції гідності вплинув *особистий досвід авторки статті*: громадська діяльність на столичному Майдані у листопаді 2013 – січні 2014 рр. та волонтерська праця в штабі «Самооборони Майдану» Тернопільщини в лютому – березні 2014 року.

Революційні події в Україні кінця 2013 – початку 2014 років були обумовлені системною кризою у політико-правовій та соціально-економічній сферах суспільного життя. Одним із найважливіших аспектів цього критичного стану була криза громадянського суспільства, яка називала як реакція на нездійснені очікування від Помаранчевої революції. У новітній історії України Майдан вже став своєрідним міфом, «космічною територією свободи» [7], простором, що має «ідеальний і в значній мірі сакральний зміст» [5, с. 101–102], фактичним методом та інститутом безпосереднього народовладдя. В. Скуратівський виводить феномен Майдану ще від руського віча, прямої воєнної демократії низового козацтва, революційних подій початку минулого століття, відзначаючи, що пряма демократія у вигляді народного зібрання існує для того, аби в критичних ситуаціях припиняти помилки чи навіть злочини державної еліти [16, с. 145]. Таким чином, можемо розглядати Майдан не лише як локацію, а і як сам процес суспільної політики. Цікавим є порівняння британського філософа С. Тімоті, який визначає Майдан як українську «агору» – «місце, де люди зустрічаються зумисне, щоб разом міркувати, промовляти та створювати політичне суспільство» [17]. Неодноразово вітчизняні історики й політологи порівнювали революційний майдан в столиці з Запорозькою Січчю, де панував дух демократизму, поваги до звичаїв, відповідальність і побратимство.

За Л. Бевзенко, структуру Майдану можна визначити як єдність навколо спільного духовного начала – ідеї свободи. Результатом цього стає «узгодженість без узгодження», або спонтанна соціальна самоорганізація, зумовлена підвищеною потребою всіх учасників у відчутті власної соціальної важливості [1]. На території Майдану в процесі самоорганізації протесту виникла особлива моральна атмосфера довіри людей один до одного, взаємодопомоги, ввічливості та толерантності [18, с. 102], що сприяло активному розширенню мережі функціональних соціальних зв'язків, формувало вільний творчий простір, своєрідний «сирий матеріал» для нових інституційних формацій.

Традиційним інститутом громадянського суспільства, який об'єднує осіб за родом діяльності, є професійна спілка. Попри виражену соціальну орієнтацію вітчизняного трудового законодавства профспілки вельми неефективно здійснюють свої функції. В умовах Майдану творчі, креативні спеціалісти різних галузей, які через системну корупцію та квотування не могли зайняти відповідного своїм особистим та професійним (чи діловим) якостям місця в дореволюційній суспільній структурі, активно самотійно брали під контроль вільний навколишній соціальний простір, виявляючи та виконуючи функції, які спонтанно виникали у ньому. Загальне тяжіння до посилення інтеграції й налагодження стійких пропорційних зв'язків стихійно породило низку формацій, які дуже швидко оформилися організаційно та стали відомими як Медична служба Штабу національного спротиву, Психологічна служба Майдану, Координаційний центр правового захисту Штабу національного спротиву, «ІТ-намет на Євромайдані» тощо. Деякі з них, як, наприклад, Медична служба, об'єднували у своїх лавах не лише фахівців – лікарів, медичних сестер, фармацевтів, а й непрофільних волонтерів [3]; інші, наприклад, «ІТ-намет на Євромайдані», приймали добровольців суворо за професійною ознакою: «Всі волонтери – ІТ-спеціалісти. Ми не допускаємо не ІТ-шників. Тим більше, перевірити, чи людина ІТ-шник, чи ні – дуже легко», - зазначав головний координатор об'єднання Максим Плахтій [20].

Своєрідним є сам процес оформлення відповідних ініціатив: його феноменальна швидкість, висока активність та повна добровільність, а також те, що «мобілізація» відбувалася в основному через соціальні мережі «Фейсбук» і «Вконтакті». «Те, як ми зібрались – це унікальне явище. Люди самотійно згуртувались без профспілок, без вказівок «зверху». Через 24 години після того, як з'явилася ідея, у нас вже було все готове... Це – найшвидший стартап у моєму житті», – говорить М. Плахтій [20]. Схожою є розповідь Дмитра Дробота, одного з ініціаторів об'єднання медиків Майдану: «Спочатку нас було 5 людей. Геннадій Друзенко зробив пост про нас на Фейсбуці. Потім почали

дзвонити люди. Протягом всієї ночі... Вже наступного дня нас було близько 60 чоловік» [21]. Дещо відмінно формувалася Юридична служба Майдану, так як ініціювали її опозиційні політичні партії. Однак не менш значну роль в об'єднанні правників відіграла самоорганізація: «Організація також має свою сторінку на Фейсбуці... Щодня телефонують фахові адвокати і пропонують правову допомогу. Ми збираємо їхні дані...», – зазначає Юрій Лимар, учасник Центру правового захисту [21].

Суттєвою новацією професійних об'єднань Майдану стало визначення мети діяльності не в колективному захисті власних інтересів, а в добровільному неприбутковому наданні своїх послуг – взамін на інші. Так, Медична служба визначила свою місію як лікарську допомогу учасникам національного спротиву [10]; Координаційний центр правового захисту – як надання необхідної юридичної допомоги мітингувальникам, у тому числі в разі потреби – безоплатне фахове представництво в суді [9]; Психологічна служба Майдану утворилася для інформаційно-психологічної підтримки соціуму у зв'язку з кризовою ситуацією в Україні, а зокрема для допомоги бійцям сотень майдану, пораненим, полоненим тощо [3]; метою «IT-намету» було створення своєрідного виїзного інтернет-кафе, щоб забезпечити мітингувальників базовими речами – безкоштовною підзарядкою телефонів та доступом до Інтернету [20]. Таким чином, нові формації взаємодіяли між собою на високому рівні соціального партнерства, втілюючи традиційний український принцип: «Свій до свого по своє».

Найбільш резонансним феноменом Революції гідності, брендом українського суспільно-політичного дискурсу стала Самооборона Майдану. Її формування – це належна відповідь на виклик, який влада кинула українському суспільству в ніч на 30 листопада [14]. Основними завданнями цієї структури було визначено охорону периметру та барикад, допомогу майданівцям під час вуличних акцій, контроль за правопорядком, захист території під час штурмів силовиками [15], – тобто забезпечення тих функцій, які з'явилися на Майдані в результаті його спонтанної метаморфози з громадської демонстрації у революцію. Важливою ознакою Самооборони Майдану є її широка соціальна база: окремі сотні об'єднували радикальне крило Майдану «Правий сектор» (23), ветеранів – афганців (8), поміркованих активістів «Відсічі» (16) тощо. Характерно, що у її лавах були як активісти різних об'єднань громадян, які й формували кістяк Самооборони: ВО «Тризуб» імені Степана Бандери, ВМГО «Молодіжний націоналістичний конгрес», УНА – УНСО, НСОУ «Пласт», громадських рухів «Відсіч», «Спільна справа» тощо [14], так і окремих працівників, підприємців, студентів, культурних діячів.

Ключову роль у інформаційному забезпеченні нових інституційних формацій Революції Гідності відіграли так звані «нові медіа» – соціальні мережі, перш за все «Фейсбук». Прийшовши в Україну із Заходу, він став своєрідним соціально-політичним комунікаційним простором, так як від початку об'єднував людей, які мали закордонні контакти, володіли іноземними мовами: журналістів, студентську молодь, політичних і культурних діячів – громадсько активну частину суспільства. Під час Майдану соціальні мережі виконували, фактично, дві важливих ролі. Перша – інформаційна – оперативне висвітлення новин, а друга – координаційна – анонсування подій, мобілізація людей та ресурсів [4].

Таким чином, Революція Гідності, на відміну від Помаранчевої революції, засвідчила зрілість українського громадянського суспільства. Його потенціальна енергія, людська комунікативна здатність перетворили суспільно-політичну сферу на простір креативності та інновації, породивши якісно нові інституційні форми: Самооборону, волонтерські професійні об'єднання та своєрідні клуби за інтересами, «нові медіа». Визначальними рисами нових формацій стали альтруїзм – єднання з метою допомоги іншим, високий рівень політичної активності, відкритість та вільний простір для реалізації нових творчих ініціатив, незалежність від владних структур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бевзенко Л. Соціальна самоорганізація в теорії і практиці Майдану / Л. Бевзенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://politiko.ua/blogpost11484>
- Бочерикова Є. Медична служба Майдану: звіт про роботу та подальші плани / Є. Бочерикова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apteka.ua/article/281214>
- Вісник психологічної служби Майдану [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/Psychological.Crisis.Service.Ukraine>
4. Гривінський Р. Мережа – як «координаційний центр» / Р. Гривінський [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://m.day.kiev.ua/uk/article/media/merezha-yak-koordinaciyniy-centr>
5. Дацюк С. Передумови та суть Майдану 2013 – 2014 / С. Дацюк // Майдан. Революція духу / Автор і куратор проекту Антін Мухарський. – К., 2014. – С. 100–103.
6. Десятирик Д. Тім Пул: «Я просто людина з натовпу» / Д. Десятирик // День. – 2013. – № 234 – 235 (20–21 груд.). – С. 20.
7. Димид К. Каміння Майдану / К. Димид, М. Димид. – Львів: Свічадо, 2014. – 280 с.
8. Кисельова О. Профспілковий рух в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку / О. Кисельова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bookwu.net/book_ukrainske-pravo_991/48_profsplokovij-ruh-v-ukrain-suchasnij-stan-ta-perspektivi-rozvitku
9. Координаційний центр правового захисту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/eurozahyst?fref=nf>
10. Медична служба Штабу національного спротиву [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/Medsluzhba2013>
11. Про основні засади організації «Самооборони Майдану». Наказ № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.samooboronaua.org/%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%BD%D0%B0%D1%81_ua_287cms.htm
12. Парубій А. «Закриваючи собою Майдан» / А. Парубій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Ukrainskyi_tyzhden/2013_N52_320_Holovna_ialynka_krainy.pdf
13. Позиція Інституту Медіа Права щодо законопроекту про захист авторських прав в Інтернеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.**
14. Рік Революції. «Правий сектор» та «Самооборона» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unian.ua/multimedia/video-6/5474-god-revoljutsii-pravyiy-sektor-i-samooborona.html>
15. Самооборона Майдану: завдання, структура, методи роботи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/25207800.html>
16. Скуратівський В. Віче. Майдан / В. Скуратівський // Майдан. Революція духу / Автор і куратор проекту Антін Мухарський. – К., 2014. – С. 144–149.
17. Тімати С. Українська історія, російська політика, європейське майбутнє / С. Тімати [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://issuu.com/duh-i-litera/docs/snyder_ukr.ist_extract
18. Цокур Є. Етапи становлення громадянського суспільства в Україні в контексті забезпечення легітимності політичної влади / Є. Цокур // Політичний менеджмент. – 2009. – № 3. – С. 129–135.
16. Шубін С. Структурно-функціональна теорія соціальної дії Талкота Парсонса в політичному маркетинговому аналізі / С. Шубін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/politics/2009/125-112-7.pdf>
20. Юзич М. «ІТ-кратія» на Євромайдані / М. Юзич [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/ekonomika/it-kratiya-na-ievromaydani>

КАЗМІРУК Н.

*факультет фінансів
група Ф-11*

Науковий керівник:

к.філос.н., доцент Шумка М.Л.

ЗНАННЯ ЯК ОСНОВНИЙ ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Останнім часом у сучасному суспільстві питання освіти та науки постало одним із першорядних питань. Особливу увагу у нашій державі стали приділяти системі вищої освіти. Вища освіта виступає фактором економічного та соціального розвитку. Причина такої уваги криється у розумінні того, що людина у сучасному суспільстві стала сприйматися як основний капітал, як рушій прогресу, а знання, які здобуває людина, забезпечують кожному із нас кращі умови для існування. Знання були і залишаються основною складовою розумної людини. Роль знань для людини та суспільства не можна переоцінити. Проте вони здобуваються не швидко і не легко. Отримання знання є кропітким і тривалим процесом.

Питання проблеми формування та розвитку постіндустріального суспільства, яке засноване на знаннях та їхньому взаємозв'язку із різними аспектами діяльності економічної системи на різних рівнях економіки постало предметом дослідження як закордонних, так і вітчизняних вчених. Серед числа дослідників відомі імена В. Базилевича [1], Д. Белла [2], А. Гальчинського [3], В. Іноземцева [4], М. Кастельса [5], В. Тарасевича [7], А. Чухно [8] та інших. Проте попри значну кількість досліджень питання ролі знання у формуванні ринкової економіки у сучасному суспільстві залишається відкритим.

Отож, нашою метою буде висвітлення ролі знань у формуванні національної економіки.

Знання забезпечують високу конкурентноспроможність, прибутковість, стабільність. Роль знання в економічних процесах виокремив А. Маршалл, відмітивши зокрема, що знання є потужним двигуном виробництва, а капітал складається із знання та організації [6]. Для великих компаній знання та економічні знання стали ключовим виробничим фактором, а оволодіння знанням – фундаментом для розвитку економіки.

У сучасній Україні поряд із формуванням ринкової економіки та руху до вдосконалення постіндустріального суспільства проходить переосмислення розуміння значимості для людини сили розуму, духовності та моральності. На думку А. Чухно, знання, які в минулому носили загальний характер, тепер стали спеціалізованими. Саме такі знання здатні створити нове суспільство [8].

Сьогодні знання та інформація перетворюються на продуктивну силу, визначальний чинник економічного розвитку. Знання не можуть бути лімітованими. У процесі виробництва їх можна як здобувати, так і застосовувати у необмеженій кількості. За час навчання у вищих закладах здобувається основний масив знань, які збільшуються впродовж всього життя. Більш стійкими, звичайно, є фундаментальні знання. Водночас, вони є базою для багатьох видів знань. Глобальна криза вказала на проблему негрунтовних знань, знань-інформацій, знань-технологій, які не могли вирішити покладені перед економікою ряд завдань. Технології та новітнє обладнання не можуть бути приведеним в рух без високоінтелектуальної та глибокоморальної особистості. А знайти таку людину дуже швидко неможливо. Отож, першорядним завданням для нашої

держави є формування постіндустріального суспільства, в основі якого будуть лежати фундаментальні знання.

Варто відмітити також і помилкове, на нашу думку, розуміння знання як інформації. Інформацію треба розуміти як сукупність даних, які об'єднанні у групу вищого рівня, якій притаманні зміст та значимість, які пройшовши через когнітивну здатність, стимулюють різноманітні дії та види діяльності. Знання будуються на основі інформації, вони належать людям і мають практичний аспект. Знання не існують поза межею людської свідомості, творчої діяльності людини, її переживань та вольових зусиль. Знання носять суб'єктивний характер. Інформацію ж можна запам'ятати, але не завжди вміти нею скористатися. Отож, жодна інформація чи сукупність інформаційних технологій не здатні сформувати високорозвинене суспільство, яке потребує ґрунтовних, базових знань. Знання є особливим благом, воно може виступати як фактор виробництва, як особисте та суспільне благо, а також як продукт праці і як товар.

Основним розповсюджувачем знань є якісна освіта. Освіта повинна навчити людину розподіляти інформацію, відкидати старі ідеї, знати як і коли замінювати їх на нові. Адже суспільство майбутнього вимагає широких поглядів, інтеграції та диференціації наук, усвідомлення проблеми загалом. Людині для успішної роботи потрібно бути не тільки професіоналом, а й, впершу чергу, мати здібність активно включатися в економічні процеси, володіти економічним мисленням. В руслі таких думок, влучним буде твердження В. Базилевича, про те, що «економічне мислення – це сукупність поглядів, уявлень та суджень людини про реальну економічну дійсність, які визначають її господарську поведінку» [1]. В. Базилевич зазначає, що економічне мислення поділяється на буденне та наукове. Відповідно буденне є поверхневим, несистемним, одностороннім сприйняттям людиною реальних економічних процесів. На підставі такого мислення людина робить суб'єктивні, помилкові висновки та судження. Тоді як наукове мислення розглядає всебічно та ґрунтовно пізнання людиною економічної дійсності, на основі використання наукових методів дослідження, які допомагають розкрити сутність економічних процесів та об'єктивно оцінити їхню суспільну значимість і спрогнозувати майбутні тенденції розвитку.

За формування економічного мислення відповідає виховна функція економічної теорії. Її сутність полягає у творенні в людини економічної культури, логіки економічного мислення та розуміння сучасних економічних процесів, аналітичних здібностей, які сприяють формуванню цілісного уявлення про розвиток економіки як на національному, так і на світовому рівнях, виховує у людини усвідомлення значимості знань для досягнення професійних успіхів, здатності самостійно приймати рішення та відповідати за їхні наслідки.

Сьогодні для всього людства знання та компетентності набувають статусу основних виробничих ресурсів. Навчання та здобуття знання перетворюється на домінуючий процес. Як зауважує американський економіст Р. Флорида, сьогодні інтелектуальний потенціал, знання та креативність особи виступають основою ринкової економіки. Держава повинна дбати про формування людського капіталу. Адже саме суспільство із високоосвіченими особистостями зможе стати на шлях модернізації та впровадження інновацій. Нині усю увагу треба спрямувати на інвестиціях у людину, в освіту. Для освіти важливо вміти відібрати та ідентифікувати здібності різних людей, вона повинна стати продуктивним виробником. Відомий вислів беконівського періоду: «Скільки знаю, стільки можу і стільки можу, скільки знаю» наш сучасник повинен глибоко переосмислити, щоби створити якнайкращі умови для свого існування. Сьогодні демонструє уже вищу, досконалішу форму людського розвитку, де пізнання, що носить науковий характер, ставить на вищий щабель суспільної ієрархії потреб саме своєрідні, індивідуалізовані здібності інтелекту, які розширюють закладені раніше аксіоми і цим доводять неосяжність людського розуму.

Отже, як висновок можуть послужити наступні припущення:

- ✓ в недалекому майбутньому у нашому суспільстві будуть боротися за високі знання;
- ✓ цінність освіти людини буде значно вищою, аніж цінність природних ресурсів;
- ✓ нестача висококваліфікованих спеціалістів стане бар'єром до розвитку виробництва;
- ✓ для розвитку національної економіки потрібно дбати про розвиток національного інтелектуального капіталу;
- ✓ від вищої освіти вимагається стимулювати прихід у науку молодих ініціативних вчених, науковців, які розуміють науку як промінь світла, який стає провідником до істини у цьому темному на непізнаному світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: монографія / В. Д. Базилевич, В. В. Ільїн. – К.: Знання, 2006. – 431 с.
2. Белл Д. Прихід постіндустріального суспільства [Електронний ресурс] / Д. Белл. – Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/bell.html>.
3. Гальчинський А.С. Економічна методологія. Логіка оновлення: курс лекцій / А. С. Гальчинський. – К.: «Адеф-Україна», 2010. – 572 с.
4. Иноземцев В. Л. «Экономика знаний сегодня и завтра» / В. Л. Иноземцев. – На рубеже эпох. Экономические тенденции и их неэкономические следствия. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2003. – 776 с.
5. Кастельс М. Информационная эпоха. Экономика, общество, культура / М. Кастельс. – М.: ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
6. Маршалл Альфред. Принципы экономической науки / А. Маршалл. – Прогресс: Универс, 1993 – 141с.
7. Тарасевич В. Ідеологічні доктрини: цивілізаційні аспекти і національний колорит / В. Тарасевич // Економіка України. – 2011. – № 2. – С. 13–27.
8. Чухно А. А. Твори: У 3 т. / НАН України КНУ ім. Т. Шевченка. Т. 2: Інформаційна економіка: теорія і практика. – К., 2006. – 512 с.

КІЗЮК Н.

*факультет обліку і аудиту
група ОБ-41*

Науковий керівник:

к.е.н., доц. Починок Н.В.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ «ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ» В ОБЛІКУ

Сучасний стан економіки характеризується трансформацією соціально-економічного середовища функціонування підприємств, їх організаційних форм та стрімкою тенденцією розвитку інформатизації процесів прийняття управлінських рішень. Швидкий розвиток ринкових відносин зумовив виникнення та функціонування нових інформаційних технологій, необхідних для організації діяльності та відображення її результатів на рахунках обліку і фінансової звітності.

Стрімкий розвиток комп'ютерних, комунікаційних, мобільних та інформаційних систем спричинив виникнення хмарних технологій, які останнім часом активно впроваджуються у підприємстві.

Найрозвиненіший хмарний ринок у США, оцінюється у 32000 млн \$ (рис 1). За прогнозами компанії IDC середньорічний темп приросту світового ринку хмарних сервісів з 2012 року по 2016 рік складе 26,4%, що в п'ять разів перевищує темпи росту ІТ індустрії в цілому.

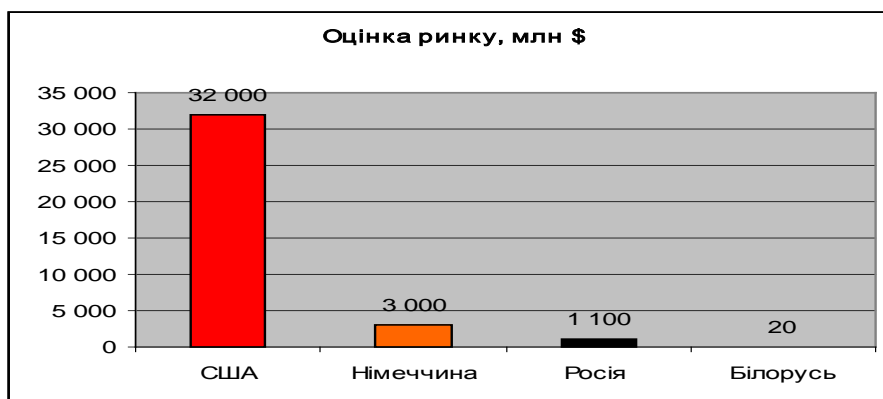

Рис. 1. Ринок хмарних технологій

За даними Звіту з інформаційних технологій Всесвітнього економічного форуму-2014 Україна порівняно з попереднім роком піднялась на 8 позицій, досягнувши 76 місце з 148 позицій [1]. Однак 90 % вітчизняних компаній не користуються даною технологією [2]. Це пов'язано із недостатньою обізнаністю підприємців та ризиками, що можуть виникнути при впровадженні новітніх систем.

Мета дослідження: вивчення переваг, ризиків та перспектив використання в обробці облікової інформації сучасних інформаційних систем із застосуванням хмарних технологій.

Хмарні технології передбачають використання програмного забезпечення та ресурсів сервера, який розташовується у компанії, що надає такі послуги. Для впровадження інформаційних систем з використанням хмарних технологій достатньо придбати процесорний час, дисковий простір та мережу потрібної пропускну здатності. Це дозволяє значно скоротити витрати та вивільнити ресурси для основних бізнес-процесів. Інформація в рамках «хмарної» обробки даних постійно зберігається на серверах в Інтернет і тимчасово кешується на клієнтській стороні, зокрема, на персональних комп'ютерах, ноутбуках, смартфонах тощо.

За кордоном працюють досить відомі хмарні облікові системи, такі як західні Хего, Kashoo, російські «Моє дело», «Эльба», впроваджені більш потужні ERP-системи - SAP Business All-in-One, «Простой бизнес» та ін.

У вересні 2012 р. Європейська комісія прийняла стратегію «Розкриття потенціалу хмарних обчислень в Європі». У стратегії визначено дії, що допоможуть збільшити на 2,5 млн нових європейських робочих місць, та щорічний приріст у 160 млрд євро до ВВП Європейського Союзу (ЄС, близько 1 %) в 2020 р. Результатом роботи фахівців з Міністерства зв'язку і комунікацій Російської Федерації за підтримки Асоціації хмарних технологій став «Проект концепції закону про хмарні технології». У законодавстві України визначення хмарних обчислень взагалі відсутнє, однак у затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів Україна від 15 травня 2013 р. «Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» використовується поняття хмарних технологій, а саме в пункті, що передбачає формування сучасної інформаційної інфраструктури: «...створення та застосування супер комп'ютерних систем, зокрема на основі грид- та «хмарних» технологій»

Сьогодні, на українському ринку інформаційних систем для управління підприємством з використанням хмарних технологій свої рішення пропонують фірми «ІС» та «Парус». Система «ІС: Підприємство» в умовах використання хмарних технологій може працювати за сценаріями: 1) «хмара» всередині організації – сервер з інформаційною базою розташовується на підприємстві; 2) «хмара» всередині холдингу – сервер з інформаційною базою розташовується у центральному офісі холдингу; 3) «хмара» для клієнтів – сервер з інформаційною базою розташовується у постачальника; 4) модель сервісу – сервер з інформаційною базою розташовується у постачальника послуг з використання «хмарних» технологій.

Платформа «Парус» дозволяє працювати у середовищі програмного забезпечення, що вільно розповсюджується, та забезпечує роботу у режимах:

1) програмне забезпечення як послуга (SaaS); 2) платформа як сервіс (PaaS). При використанні фірмою інформаційних систем із застосуванням хмарних обчислень підприємство отримує наступні переваги:

- зменшення витрат. Відповідальність за системне адміністрування, модернізацію та технічне обслуговування підприємства лежить на постачальникові хмарних послуг, причому будь-які зміни вносяться без призупинення діяльності підприємства. Витрати бізнесу на ведення бухгалтерії традиційним методом становить більше 5000 \$ на рік. Російська хмарна облікова система «Моя справа» дозволяє скоротити витрати до 1500-2500 \$ в рік (у витрати входить початкова покупка і підтримка на протязі року) [3]. Мінімальна вартість програмного забезпечення «1С: Підприємства» версії 8.2 становить 6300 грн, а максимальна – 31500 грн, водночас вартість оновлення коливається в межах від 600 до 1000 грн. Паралельно з цим мінімальні витрати на купівлю дискового простору та належної організації діяльності в ньому, тієї ж інтернет-бухгалтерії «Моя справа», становить 136, 74 грн на місяць (1640,88 грн на рік), а також максимальні – 615,53 грн на місяць (7386,36 грн на рік) ;

- програмне забезпечення, що розміщується в хмарі, може бути легко доступним у будь-якому місці, в будь-який час, забезпечуючи, таким чином, можливість для фірм рости більш швидкими темпами, оскільки працівники можуть легко отримувати доступ до даних у будь-якому місці;

- рівень доступності та безпеки, наявність резервного копіювання і аварійного відновлення, запропоновані у хмарних обчисленнях, значно перевищують рівень, який компанія може забезпечити, якщо сервер знаходиться на місці.

- постачальники хмарних обчислень співпрацюють зі споживачами на основі підписки, яка, як правило, оформляється на один рік. Відповідно до П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» придбаний або отриманий нематеріальний актив відображається в балансі, якщо підприємство здійснює його контроль, існує ймовірність одержання майбутніх економічних вигід, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена (договір на придбання). Отож, в обліку така операція відобразатиметься – Дт 154 і Кт 631, Дт 12 Кт 154.

В основному виділяють 4 моделі обробки даних, у вигляді яких можуть надаватися послуги хмарних обчислень, а саме: приватна, публічна, громадська та гібридні хмари.

Приватна хмара становить хмарну інфраструктуру, яка використовується виключно однією організацією, що може включати в себе декілька користувачів (наприклад, підрозділів або філій). Переваги приватних хмар у тому, що вони забезпечують організації-власнику більш високий ступінь гнучкості та контрольованості. ТЗОВ «Інтер-Інфо» займається видавничою діяльністю, де використовує саме приватну хмару з інтернет-бухгалтерії «Моя справа».

Публічна хмара виступає у вигляді інфраструктури, яка призначена для використання широким колом осіб, вона знаходиться у власності компанії, яка надає «хмарні» послуги. Публічні хмари, як правило, застосовуються підприємствами, основним видом діяльності яких є продаж або й перепродаж товарів

Публічну хмару у своїй діяльності використовує відомий маркет «108 спецій». У перспективі вітчизняні супер-маркети на зразок «Епіцентру», «Сільпо» будуть використовувати саме публічну хмару.

Громадські хмари призначені для їх використання певною групою осіб, яких об'єднує спільна мета, що може полягати у виявленні конкурентних переваг або досягненні певного рівня безпеки. Такі хмари, аналогічно публічним, можуть перебувати у власності як підприємства, так і надавача послуг. Проте, враховуючи те, що використання громадських хмар відбувається для певної мети, найбільш доречним шляхом їх впровадження слід вважати орендування у власника.

Досить велика кількість організацій застосовують і публічні, і приватні моделі хмар одночасно, об'єднуючи їх у складі гібридної хмари. Такі гібридні середовища покликані задовольняти специфічні технологічні та бізнес-потреби: вони допомагають оптимізувати

рівень безпеки і конфіденційності з мінімальними інвестиціями, що припускають фіксовані ІТ-витрати висновки

Сучасні технології при організації облікового процесу суттєвим чином визначають ефективність складання фінансової звітності підприємства.

Головними недоліками використання таких технологій визначено їхню високу ризиковість у частині конфіденційності отриманої та переданої інформації. Це потребує додаткового забезпечення достатнього рівня збереженості облікових даних.

Впровадження хмарних технологій у процес обробки облікових даних фірми надає керівництву практично необмежені можливості доступу до інформаційних ресурсів, що забезпечує оперативність та своєчасність прийняття управлінських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Всемирный Экономический Форум: Индекс сетевой готовности 2014 года. - [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://gtmarket.ru/ratings/global-competitiveness-index/info>
2. Віннічук Ю. Бізнес ховається в хмарах / Ю. Віннічук // Економічна правда, 23 вересня 2012 року: [Електронний ресурс] / Режим доступу: – <http://www.epravda.com.ua/publications/2012/08/6/331252>.
3. «1С: Підприємство»: [Електронний ресурс] / Режим доступу: – <http://ukrles.winforstpro.com.ua> //

КОРМАН В.

*юридичний факультет
група ПР-11*

Науковий керівник:

к.ю.н., доцент Кравчук М.В.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА РАДЯНСЬКОЇ ТА НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Система трудового права, як і система законодавства, є системою, що розвивається. Її удосконалення здійснюється шляхом скасування старих законодавчих норм, якщо вони вже не відповідають потребам суспільства, і прийняття нових, що призводять до якісних змін в системі законодавства.

У розвиток соціально-економічних та правових реформ, які були намічені після проголошення Декларації про державний суверенітет України, в Україні було розпочато формування якісно нової моделі правового регулювання суспільно-трудових відносин, у тому числі з питань трудової правосуб'єктності шляхом ухвалення змін і доповнень до КЗпП УРСР, які б забезпечували його відповідність реальному стану суспільно-трудових відносин, а також прийняття окремих актів національного трудового законодавства, що покликані формувати цілісну правову модель трудової правосуб'єктності. У цей період закладаються системні зміни у правовому становищі окремих суб'єктів трудового права [6, с. 9-12].

Метою наукової статті є науково-теоретичне дослідження проблем трудового законодавства радянської України та становлення національної моделі трудової правосуб'єктності в умовах незалежної Української держави та порівняльний аналіз цих періодів.

Нормативно-правові акти щодо зайнятості населення в роки радянської влади глибоко не вивчалися. Вчені Б. А. Виноградов, В. М. Земсков, П. С. Кувшинов досліджували питання зайнятості населення здебільшого в історичному аспекті. Тому проведення дослідження прийнятих в роки радянської влади в Україні нормативно-

правових актів щодо боротьби з безробіттям та забезпечення зайнятості населення є доволі актуальним. Результати дослідження допоможуть зрозуміти сутність та мотиви прийняття зазначених законодавчих рішень, а отже і використати у практичній законотворчій діяльності сьогодення. Це має особливе значення сьогодні, коли через світову економічну кризу питання безробіття та зайнятості населення набули ще більшої актуальності.

Проблеми трудового законодавства незалежної України розглядалися у працях таких учених, як: В. Венедиктов, І. Зуб, М. Іншин, О. Серета, П. Пилипенко, В. Прокопенко, Н. Хуторян, О. Ярошенко та інші. Визнаючи вагомий внесок цих та інших дослідників у розв'язання порушеної проблеми, буде справедливим вказати на те, що цілісно та системно ці питання не досліджувалися.

Формування українського законодавства щодо зайнятості населення в перші роки радянської влади в Україні відбувалося під впливом відповідних законодавчих рішень російської влади. Для запобігання збільшенню безробіття в 1917-1919 роках, яке відбувалося в наслідок спаду економіки та масового закриття підприємств, російська влада прийняла низку нормативно-правових актів, дія яких розповсюджувалася і на територію України. Законодавчі рішення приймала і українська радянська влада, хоча більшість з них за змістом дублювали відповідні російські документи [2].

Підставою для «українізації» російського радянського законодавства у той час було рішення першого Всеукраїнського з'їзду Рад 11-12 грудня 1917 року, який у своїй резолюції «Про самовизначення України» визнав Українську Республіку федеративною частиною Російської Республіки [6, с 15].

Іншою резолюцією «Про організацію влади в Україні» з'їзд оголосив про поширення на територію Української Республіки всіх декретів та розпоряджень Робітничо-Селянського уряду Російської Федерації, які мали загальне для всієї Федерації значення. Він також встановив «цілковиту погодженість між Робітничо-Селянським урядом Російської Федерації та Робітничо-Селянським урядом України стосовно мети та спільних дій» [6, с. 14]. Ідея об'єднання з Росією на принципах федерації була підтримана учасниками Першої Всеукраїнської конференції Рад селянських депутатів, яка відбулася (5) 22 січня 1918 року. В резолюції конференції «Про організацію влади і діяльність Народних Секретарів Української Робітничої Селянської Республіки» було зафіксовано, що Українська Робітничо-Селянська Республіка входить до складу Всеросійської Федерації Радянських Республік і її повноважним представником є Народний Секретаріат Української Робітничо-Селянської Республіки [6, с. 43].

Аналіз документів правового регулювання, що сформували правову основу організації зайнятості населення у роки радянської влади в Україні дає нам підстави об'єднати їх у декілька основних груп.

Перша група документів - це рішення радянської влади щодо створення та організації діяльності відповідних державних органів, основними функціями яких була організація праці, розподіл робочої сили, боротьба з безробіттям, організація допомоги безробітним тощо (постанова «Про створення Народного Комісаріату Праці», декрет про створення ВРНГ, положення «Про організацію місцевих Рад народного господарства (раднаргоспів)» тощо). Друга група важливих рішень радянської влади складається з законодавчих актів щодо створення громадських структур, наділених правом контролю над виробництвом, закриттям підприємств та звільненням працівників (декрет «Положення про робочий контроль», тощо). Третя група - це рішення радянської влади щодо створення сприятливих умов праці робітникам, їх страхування на випадок безробіття та хвороби (декрети «Про восьмигодинний робочий день», «Про норми оплати праці залізничників, про категорії службовців та про 8-годинний робочий день у всіх галузях залізничної праці», «Положення про страхування на випадок безробіття», тощо). Четверта група - це рішення радянської влади щодо врегулювання питань найму робітників на роботу та їх звільнення (декрети «Про біржі праці», «Про ліквідаційні

виплати службовцям урядових, міських та земських установ під час їх ліквідації та скорочення штатів», «Про збереження за військовослужбовцями, призначеними у польові війська, права на попередні штатні місця», постанови «Про наймання робітників та службовців», «Про порядок прийому на службу відповідальних службовців та спеціалістів радянськими установами», «Про призупинення робіт, умовах обліку та розрахунку робітників», «Про порядок звільнення робітників та службовців», «Про сплату робітникам та службовцям під час тимчасової зупинки, скорочення штатів та ліквідації підприємств», положення «Про збереження місця та заробітку за добровольцями, які ідуть на фронт та вступають у продовольчі загони», циркуляр «Про наймання службовців та робітників через біржі праці» тощо) [2].

Як зазначає історик права В. Ухач «необхідність нової кодифікації трудового законодавства (йдеться про кодифікацію 1971 р. – *авт.*) з одного боку, пов'язувалась з накопиченням великої кількості законів, які суттєво доповнювали Кодекс 1922 року, а з іншого боку була обумовлена зміною суспільно-політичної ситуації» [5, с. 271].

Одним із ключових аспектів правового регулювання трудової правосуб'єктності у час незалежності України стало удосконалення КЗпП УРСР та закріпленої у ньому моделі трудової правосуб'єктності.

На підставі Закону Української РСР «Про внесення змін і доповнень до Кодексу законів про працю Української РСР при переході республіки до ринкової економіки» від 20 березня 1991 р. [4, с. 267] було внесено корективи у зміст трудової правосуб'єктності працівника, роботодавця, професійної спілки та трудового колективу. За змінами, передбаченими у цьому Законі, у КЗпП УРСР терміни «адміністрація» та «адміністрація підприємства, організації», «адміністрація підприємства, установи, організації» замінено терміном «власник або уповноважений ним орган», терміни «робітники і службовці» - «працівники». Уніфікація правової термінології та приведення її до реальних умов трансформації економічної моделі розвитку від радянської до ринкової у цілому була позитивною. Проте конструкція «власник або уповноважений ним орган» була невдалою, оскільки не відображала сутності та правового становища роботодавця [3, с. 100-105].

Правове регулювання зайнятості населення у роки радянської влади в Україні здійснювалося нормативно-правовими актами, які були, не зважаючи на економічний занепад та політичну нестабільність в державі, прийняті російською та українською радянською владою. Їх сутність була спрямована, перш за все, на відновлення економіки, боротьбу з безробіттям та забезпечення зайнятості населення. Складна економічна та політична ситуація змусила радянську владу встановити державну монополію на процеси працевлаштування та зайнятості населення. Разом з тим, були прийняті документи соціального напрямку, деякі норми яких діють і дотепер.

Відтак, формування правового регулювання трудової правосуб'єктності в умовах незалежності Української держави характеризується по-перше, визначенням основ трансформації радянської моделі трудової правосуб'єктності до демократичної, ринкової моделі та з огляду на це - удосконаленням правового регулювання конструктивних елементів трудової правосуб'єктності основних учасників трудових відносин; по-друге, посиленням ролі трудових прав та соціально-трудова гарантій, удосконаленням підвищеної матеріальної відповідальності у конструкції трудової правосуб'єктності працівника; по-третє, розширенням трудових прав, обов'язків роботодавця, а також удосконаленням понесеної ним матеріальної відповідальності; по-четверте, посиленням трудових повноважень трудового колективу та професійної спілки у взаємовідносинах із роботодавцем, а також іншими суб'єктами соціального партнерства; по-п'яте, чітким закріпленням правосуб'єктності органів, які здійснюють нагляд та контроль у сфері праці, а також покликані вирішувати трудові спори; по-шосте, посиленням ролі трудового договору (контракту), а також колективних договорів (угод) у правовому регулюванні трудової правосуб'єктності [1].

Водночас реалії сьогодення свідчать про зниження рівня життя людей, неповну зайнятість, зростаюче безробіття, що вимагає, насамперед, від законодавчого органу наполегливої праці щодо вдосконалення трудового законодавства України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Костюк В. Особливості правового регулювання трудової правосуб'єктності у період незалежності Української держави (1991–1996 рр.) / В. Костюк // Право України. - 2009. - № 10. - С. 157-161
2. Пірон І. Правове регулювання зайнятості населення в перші роки радянської влади в Україні / І. Пірон // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка: Юридичні науки. - 2011. - Вип. 87. - С. 97-100.
3. Прокопенко В. І. Трудове право України : підруч. - 2-ге вид., стер. / В. І. Прокопенко - Х., 2000. - 480 с.
4. Съезды Советов РСФСР и автономных республик РСФСР. Сборник документов 1917 - 1922 гг., т. 1. - М., Государственное издательство юридической литературы, 1959 г., 836 с.
5. Ухач В. З. Історія держави і права України: Навчальний посібник (конспекти лекцій). – Тернопіль: Вектор, 2011. – С. 271.
6. Хронологічне зібрання законів, указів Президії Верховної Ради, постанов і розпоряджень Уряду УРСР, т. 1, 1917-1941 рр. - К.: «Державне видавництво політичної літератури УРСР», 1963. - С 15.

ЛИЛИК Н.

*факультет обліку і аудиту
група ОКР-41*

Науковий керівник:

д.е.н., професор Пушкарь М.С.

ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ПІДПРИЄМСТВА

В умовах розвитку ринкової економіки в Україні, для ефективного управління бізнесом в цілому необхідна своєчасна, точна, актуальна інформація про зміни зовнішнього і внутрішнього середовища. Таку інформацію можна почерпнути з різноманітних інформаційних довідників, журналів та інше. Проте ця інформація не є повною і не задовольняє управлінців в повній мірі. Тому основним джерелом інформації виступає облікова система.

Суть облікової інформації проявляється саме під час управління, яке спрямоване на вироблення, прийняття і практичну реалізацію управлінських рішень, що необхідні для зміни стану фінансової та господарської діяльності. За допомогою управління підрозділи підприємства виконують покладені на них функції. Конкретний набір цих функцій, які реалізуються під час здійснення господарських процесів, залежить від потреби системи управління та організаційної структури підприємства.

Процес підготовки проектів управлінських рішень безпосередньо пов'язаний з фіксацією, опрацюванням облікової інформації та формуванням необхідних управлінню інформаційних масивів. Однак, "Труднощі полягають у тому, щоб приймати рішення з високим ступенем обґрунтованості при мінімально необхідному споживанні інформації, тобто при мінімальних затратах праці і часу" [4].

Враховуючи викладену особливість управлінських процесів з метою підвищення ефективності інформатизації системи управління пропонуємо до використання у прийнятті обґрунтованих рішень продукт обліку.

Будь-яку систему найкращим чином характеризує її продукт. Продукт економічний – результат людської праці, втілений у матеріальній сфері (матеріальний продукт), сфері

духовного та інтелектуального виробництва (інтелектуальний продукт) або у формі виконаних робіт і наданих послуг [1].

Обліковий продукт отримують в процесі обробки даних. [7]. Облікові дані є відомостями, фактами, величинами, а їх обробка дає можливість отримати продукт, тобто знання про той або інший об'єкт. Базою для створення облікового продукту є інформаційні ресурси. Інформаційний ресурс - нова економічна категорія, яка поряд з матеріальними, фінансовими, трудовими ресурсами є об'єктивним явищем фінансово-господарської дійсності підприємства. Інформаційний ресурс - семантична інформація у вигляді понятійного значення, що відображає не стільки індивідуальні, скільки суспільні (колективні) знання [6].

Облікова система може генерувати такі два основні види інформаційних ресурсів:

1. Інформаційні ресурси фінансового обліку;
2. Інформаційні ресурси управлінського обліку.

Інформаційні ресурси фінансового обліку представлені різними формами фінансової звітності.

Фінансова звітність — бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Метою складання фінансової звітності є забезпечення інформаційних потреб щодо:

- обґрунтування рішень управлінським персоналом з придбання, продажу та володіння майном підприємства;
- прийняття участі інвесторів у інвестуванні підприємства;
- оцінки власниками та потенційними інвесторами якості управління;
- оцінки потенційними постачальниками здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання;
- визначення ризику забезпеченості зобов'язань підприємства;
- розрахунку суми дивідендів акціонерами та їх розподілу [5]

Проте існують певні недоліки інформаційних ресурсів у вигляді фінансової звітності. Наприклад річний баланс не дозволяє проаналізувати чинники, що вплинули на результативність, тому що прибуток або збитки видно в балансі тільки як сальдо змін власного капіталу. Тому разом з річним балансом проводиться розрахунок прибутків і збитків.

Існують інші недоліки інформації, що міститься у фінансовій звітності:

1. Фінансова звітність відображає тільки ті події, які можуть бути представлені в грошовому виразі;
2. Керівництво підприємства має деяку свободу вибору віддзеркалення подій по бухгалтерських рахунках.

Проте в цілому бухгалтерські документи роблять великий вплив на ухвалення рішень в діяльності підприємства.

Інформаційний ресурс управлінського обліку є набагато різноманітнішим за інформаційний ресурс фінансового обліку, бо тут, крім інформації про об'єкти обліку в грошовому виразі, відображена інформація про кількісні і якісні характеристики об'єкта (маса, площа, продуктивність і інше).

Саме тому розглядається створення відокремленого від фінансового управлінського обліку, метою якого є надати керівнику або менеджеру облікову інформацію в найзручнішому для нього розрізі. Така інформація повинна бути своєчасною і корисною, для прийняття управлінських рішень, планування, здійснення контролю й оцінювання показників функціонування підприємства та його підрозділів.

Мета та завдання кожного з таких підрозділів є різними, проте спільним є те, що кожним із них використовується інформація системи обліку, а саме системи управлінського обліку. Наприклад оперативного-виробничого відділу потрібна інформація про розмір партій деталей, завантаження устаткування і площ, стан незавершеного

виробництва в цехах і міжцехових складах для оперативного регулювання ходу виробництва, виявлення відхилень і заходів щодо їх усунення, контролю за забезпеченням цехів дефіцитними матеріалами, інструментом, тарою, покупними виробами, транспортом. Відділу маркетингу необхідна інформація про кількість продукції, що виготовляється, її собівартість, собівартість кожного виду продукції, обсяги реалізації кожного виду, витрати на реалізацію кожного виду та іншу інформацію для ведення ефективної цінової політики, поліпшення заходів щодо стимулювання продажу менш популярних товарів чи концентрації на продажі найбільш популярних та інше.

Крім того різними рівнями менеджменту використовується також різна інформація. Для нижчих рівнів потрібна детальна інформація для прийняття миттєвих рішень, а для топ-менеджерів – узагальнена інформація, яка є конкретною і суттєвою для розробки чи поправки існуючої тактики.

В основу системи управлінського обліку покладено інформаційну систему, яка використовує вхідну інформацію та відповідні процеси з метою одержання результатів, що відповідають точно визначеним цілям управління.

Його інформаційна база використовується всіма функціями управління, в тому числі функціями планування, контролю та оцінки з метою прийняття управлінських рішень [2, 3].

Таким чином, управлінський облік пов'язує обліковий процес з процесом управління, а його основними завданнями є забезпечення інформацією менеджерів різних рівнів управління.

Отже система обліку є основною інформаційною системою підприємства оскільки обліковий продукт використовується усіма ланками управління як цього підприємства, так і іншими суб'єктами господарювання для прийняття управлінських рішень. Проте інформаційні ресурси фінансового і управлінського обліку несуть інформацію про минулі події, а для ефективного управління підприємством в майбутньому необхідна інформація про події, які матимуть місце у майбутньому. Тому перспективою для обліку як інформаційної системи підприємства є генерування інформації про майбутнє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мочерний С.В. Економічний енциклопедичний словник / С.В. Мочерний, Я.С. Ларіна, О.А. Устенко, С.І. Юрій: У 2 т. – Т. 2 / за ред. С.В. Мочерного. – Львів: Світ, 2006. – 568 с.
2. Пушкар М.С. Бухгалтерский учет в системе управления / М.С. Пушкар. – М.: Финансы и статистика, 1991. – 176 с.
3. Сіроман М.А. Стратегічні цілі і моделі ефективної діяльності підприємства: Навчальний посібник / М.А. Сіроман. – Харків., 1999. – 216с.
4. Смолкин А.М. Принятие решений как процесс управленческого труда / А.М. Смолин. – М.: Экономика, 1977. – 71 с.
5. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз / Ю. С. Цал-Цалко. - К.: Цетр учбової літератури, 2008. - 566 с.
6. Чумаченко М.Г. Розвиток системи обліку на принципах інформатики і кібернетики / М.Г. Чумаченко, М.С. Пушкар // Удосконалення системи обліку, аналізу та аудиту як складової інформатизації суспільства: Матеріали міжнар. міжвуз. наук.-практ. конф. (Тернопіль-Мукачєво-2004) Тернопіль. - 2004. - С. 5-11.
7. Энциклопедический словарь бизнесмена: менеджмент, маркетинг, информатика / под общ.ред. М.И. Молдованова. – К.: “Техніка”, 1993. – 856 с.

КАР'ЄРОГРАМА ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПЛАНУ ПЕРСОНАЛЬНОГО ЗРОСТАННЯ ПРАЦІВНИКА

Сучасна практика доводить, що функціонування підприємства залежить від ефективності використання його трудового потенціалу. Для цього підприємствам необхідно постійно здійснювати кар'єрний та професійний розвиток своїх працівників, адже це є одним з найважливіших факторів забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Саме тому проблема формування кар'єри персоналу та індивідуального планування його розвитку є особливо актуальною та створює об'єктивну необхідність її вирішення.

Прагнення людини реалізувати себе через професійні досягнення, формальним підтвердженням яких є кар'єрне просування, стає невичерпним джерелом активності в професійній діяльності. Кар'єрне просування, окрім визнання вже досягнутих успіхів, дозволяє особі розкрити в собі нові якості та здібності, пізнати і реалізувати себе на новому рівні. Тому індивідуальний розвиток кар'єри, задовольняючи потреби працівників у самоповазі і самореалізації, стає одним з найпотужніших чинників, що мотивує їх трудову діяльність.

Кар'єру працівника підприємства слід розглядати як швидке, успішне, прогресивне просування обраним трудовим (професійним) шляхом, що передбачає досягнення поваги, популярності, слави у своєму колі або матеріальної вигоди власними силами за рахунок максимального використання своїх здібностей, професійної майстерності та особистих якостей [3, с.211].

Формування трудової кар'єри працівника підприємства передбачає планування, реалізацію і контроль кар'єри з боку підприємства та полягає в тому, щоб з моменту прийняття працівника на роботу і до моменту його звільнення організувати планомірне горизонтальне і вертикальне просування співробітника в системі службових посад [2, с.8].

Що стосується планування кар'єри, то це є складова організаційного управління розвитком персоналу, яка передбачає визначення цілей розвитку працівника та шляхів їх досягнення.

Планування трудової кар'єри спрямоване на забезпечення зв'язку між професійними цілями персоналу і потребами службового просування відповідно до стратегії управління підприємством. Підвищення рівня професіоналізму, самоствердження працівників є важливим чинником вдосконалення роботи організації [3, с. 214].

Важливим елементом трудового потенціалу підприємства є індивідуальний трудовий потенціал працівника, який визначається та формується шляхом розробки індивідуального плану розвитку. Головне призначення цього плану — це розробка конкретних заходів щодо підвищення ефективності роботи працівника, забезпечення подальшого його професійного розвитку.

Особистий план розвитку кар'єри працівника визначає професійні інтереси та методи їх реалізації, які погоджуються з керівником, у процесі чого перевіряється реальність планування кар'єри, відбувається залучення керівника до процесу розвитку кар'єри конкретного співробітника та заручення його підтримкою. Однак реалізація плану розвитку кар'єри залежить головним чином від самого працівника, оскільки успішність виконання посадових обов'язків за нормальних умов певною мірою гарантує службове зростання [1,с.27].

Основою індивідуального планування кар'єри є кар'єрограма, яка розробляється на 5–10 років та містить зобов'язання керівництва щодо просування працівника та зобов'язання працівника щодо підвищення рівня освіти, кваліфікації, професійної майстерності. Вона являє собою перелік професійних і посадових позицій для кожного працівника індивідуально.

Процес планування індивідуальної кар'єри починається з виявлення працівниками своїх потреб, інтересів і потенційних можливостей, на основі чого з урахуванням перспектив підприємства і об'єктивних особистих даних формулюються основні цілі кар'єри [1, с.28]. Як результат, працівники стають більш лояльними і зацікавленими в продуктивній і якісній праці.

Таким чином, формування індивідуальних планів розвитку та їх реалізація має бути систематичним та безперервним процесом, що ґрунтується на оцінці ділових якостей персоналу та спрямовується на досягнення сформованих цілей кар'єри. А це є не лише рушійною силою високої продуктивності праці, а й запорукою формування працівника як особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гринева В.Н., Грузіна І.А. Стимулювання роботи персоналу підприємства на основі оцінки його результативності // Економіка розвитку. – 2013. – № 1 (29). – 47 с.
2. Поспелова Т.В. Організація управління кар'єрою на підприємстві: Автореф. канд. екон. наук: 08.06.01 / Т.В. Поспелова ; Східноукр. нац. ун-т ім. В.Даля. — Луганськ, 2012. — 17 с.
3. Савченко В. А. Управління розвитком персоналу / В. А. Савченко. – К. : КНЕУ, 2009. – 351 с.

ЛОТОЦЬКА С.

*Навчально-науковий інститут міжнародних економічних відносин ім. Б. Д. Гаврилишина
група МУН-11*

Науковий керівник:

к.іст. н., доцент Гурик М. І.

ПОЛІТИКА ПАМ'ЯТІ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МОДЕРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Проблеми становлення національної ідентичності, особливостей формування української нації посідають вагомe місце в науковому дискурсі. Помітна роль у цьому контексті належить історичній пам'яті як одному із чинників національної ідентифікації. Закономірно, дослідження історичної пам'яті та її впливу на формування національної свідомості викликали інтерес як українських, так і зарубіжних дослідників. Зокрема, у ХХ столітті бере початок теорія історичної пам'яті, засновником якої вважається французький соціолог Моріс Хальбвакс. Він вводить поняття «колективна пам'ять», що трактується як соціальний феномен, необхідний для функціонування й виживання суспільства.[3]

Історична пам'ять є потужним джерелом легітимації політичних амбіцій спільнот на власну державність, цілісність, неподільність і суверенність у межах кордонів державних утворень. Вона “узаконює” в очах громадян такі державні атрибути, як прапор, національний гімн, столицю, Конституцію, кордони тощо. Кожен з цих атрибутів історично обумовлений, будучи закоріненим у пам'яті нації. Глибока і безперервна історична пам'ять наділяє членів національної спільноти відчуттям братерства, внутрішньої пов'язаності, взаємної відповідальності. Типологія, обсяг, наповнення, географія різних проєкцій історичної пам'яті громадян України ще недостатньо освоєні

вітчизняною наукою, хоча цей сегмент колективної свідомості все частіше потрапляє у поле зору науковців. Зафіксована у формах знань, культурних стереотипів, символів, міфів, історична пам'ять є унікальною сукупністю уявлень національної спільноти про своє минуле. Спільність в уявленнях та оцінках історичного процесу спроможна консолідувати суспільство. Коли ж його окремі групи мають різні, а то й протилежні погляди на своє минуле, історична пам'ять є дезінтегруючим чинником, породжує у громадян не сумісні погляди на перспективи держави і нації. Історична колективна пам'ять мобілізує національну свідомість, живить її почуттям співпричетності, солідарності. В цілому ж, історична пам'ять являє собою надзвичайно складний феномен суспільної свідомості, що входить як у сферу суспільної психології, так і в царину ідеології.

Найпоширенішою темою дослідження в галузі історичної пам'яті стала проблема «політики пам'яті», тобто вивчення ролі політичного сегменту у виробленні і формуванні певних цінностей історичного минулого з якоюсь соціально-політичною метою. Особливо це характерно для країн, які ще тільки шукають свою модель національної ідентичності, а цими пошуками користуються ті чи інші політичні сили. «Політика пам'яті», є об'єктом багатьох досліджень, які дуже популярні в Україні сьогодні. У розумінні українського вченого і громадського діяча В. В'ятровича політика пам'яті має три основні складові: підручник, місця пам'яті та історичний календар. Кожен з цих елементів є надзвичайно важливим та незамінним. Так, підручник історії для більшості громадян – єдина книга про минуле їхнього народу. Тому він мусить містити в собі ті ключові події, які найяскравіше відображають головні ідеї національної пам'яті, формуючи таким чином національну свідомість. Поняття «місце пам'яті» включає в себе окремі споруди, пам'ятники, музеї, заповідники, меморіали, топоніміку. Важливість історичного календаря чудово розуміли в СРСР, де було створено цілу систему свят та відзначень, яка частково побутує й досі.

Що ж передбачає «політика пам'яті»? «політика пам'яті» означає здійснення владною верхівкою чи домінуючою елітою контролю над конструюванням знань про минуле, який досягається через інтерпретацію історії, організацію масової історичної освіти, організацію музейної і архівної бази, монументальну пропаганду, комеморативну практику, форми міфологізації (відзначення державних свят, символіка, меморіали), топоніміку (перейменування назв вулиць, населених пунктів), ЗМІ тощо. Очевидно, що всі ці практики активно застосовуються в Україні.

В державному вимірі, політика пам'яті трансформується під впливом зміни ідеології, політичного режиму.

Перш ніж з'ясувати механізми, за допомогою яких пам'ять впливає на національну свідомість, коротко зупинімось на розкритті суті поняття “нація”, що є ключовим для розуміння національної свідомості. У науковому арсеналі даний термін використовується у двох аспектах – в етнічному (культурному) та державному (політичному). Таким чином, і національну свідомість можна тлумачити двояко: як свідомість культурної або ж політичної нації.[2] Однією з визначальних ознак національної свідомості є її динамічний характер: вона змінюється під впливом офіційних доктрин, разом із змінами, що відбуваються з нацією, її відносинами з навколишнім світом. Національна свідомість є найхарактернішим відображенням індивідуальної чи колективної ідентифікації. Говорячи про вплив історичної пам'яті на формування національної свідомості, слід зазначити, що вона завжди обумовлена зацікавленістю. Як стверджує російська дослідниця Л. Репніна: “Люди завжди пам'ятають те, що їм потрібно пам'ятати, проте часто-густо забувають події з власного життя, якщо не надають їм належного значення”. Саме зацікавленість визначає ті ключові моменти в історії, які згуртовують націю навколо спільної трагедії, поразки чи успіху.[1] Історична пам'ять українців травмована століттями бездержавності та культурної асиміляції. Сучасний її стан можна охарактеризувати як кризовий. Виявами цієї кризи є співіснування у колективній свідомості різних проєкцій українського

минулого. Українська політична й інтелектуальна еліта до цих пір не може прийти до згоди що до бажаного майбутнього країни. Тому вона продовжує безкомпромісно сперечатися і про минуле, пропонуючи публіці його різні й не сумісні образи. В результаті цього здійснюється маніпуляція історичною пам'яттю українців. Все це несе роз'єднувальний характер, зумовлює появу нових міфів, унеможлиблює відчуття частиною українського населення своєї приналежності до європейського цивілізаційного простору. Світовий досвід свідчить: модерні нації постають водночас і як політичні, і як культурні. Проте для української нації, яка, з огляду на історичні обставини, тривалий час формувалася саме як "культурна", а не "державна", історична пам'ять набуває особливого значення. За недостатнього розвитку громадянської складової національної ідентичності саме соціокультурні чинники, включно з історичною пам'яттю, можуть прискорити процес формування національної ідентичності.[7] Важливою є діяльність українського Інституту національної пам'яті, який очолює В. В'ятрович. Саме він спільно з громадськістю підготували основні тези прийнятих Верховною Радою законів про декомунізацію.

Верховна Рада ухвалила чотири закони, які стосуються засудження комуністичного режиму, відкриття архівів радянських спецслужб та визнання УПА, ОУН й інших організацій борцями за незалежність України. У парламенті ці закони назвали "декомунізаційним пакетом".

Після набуття чинності законів мають знести пам'ятники комуністичним діячам, перейменувати міста та вулиці, відкрити архіви усіх каральних органів СРСР та заборонити радянську символіку.

Підводячи підсумки хочу сказати, що інтегрування національної історичної пам'яті у загальноєвропейські та світові історичні конструкції сприятиме утвердженню позитивного іміджу України на міжнародній арені.

Говорячи про шляхи виходу з «кризи історичної пам'яті», перше, на чому сходиться більшість дослідників, це те, що перш за все колективна пам'ять українців потребує вивільнення від величезного масиву імперсько-радянських стереотипів у сприйнятті історичного минулого, які стримують процес національного самоусвідомлення громадян України. Це має стати основою державної політики пам'яті з метою подолання полярності в оцінках історичного минулого. Водночас державна політика пам'яті має бути орієнтована на збереження стабільності, не конфліктності суспільних відносин. Таким чином, досвід модерного націєтворення свідчить: подолання кризових явищ у національній ідентичності прямо пов'язане з актуалізацією історичної пам'яті, її консолідуючих та об'єднавчих властивостей. Будь-який національний проект формує запит на таку проекцію історичної пам'яті, яка б була здатна виконати функцію каркаса національної ідентичності. При цьому держава, разом з інтелектуальними та політичними елітами, є головним суб'єктом формування такого запиту, активним учасником конструювання історичної пам'яті нації. Отже, історична пам'ять являє собою надзвичайно складний феномен суспільної свідомості, що входить як у сферу суспільної психології, так і в царину ідеології

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

4. Трегуб О. Історична пам'ять як засіб мобілізації національної свідомості // Магістеріум. Політичні студії. - 2008. - Випуск 31.
5. Дахин А. Общественное развитие и вызовы коллективной памяти: перспектива философской концептуализации memory studies // Вопросы философии. 2010 // [Http://vphil.ru/index.php?option=com](http://vphil.ru/index.php?option=com)
6. Хальбвакс М. Коллективная и историческая память // Неприкосновенный залас. Дебаты о политике и культуре. 2005. >6 2 3 (40 41). Режим доступа: <Http://magazúies.russ.ru/nz/2005/2/>

7. Рогозина Т. Культурная память и идентичность // Ноосфера і цивілізація. Випуск 5(8). Донецьк: ДонНТУ. 2007.
8. Коник А. «Історична пам'ять» та «політика пам'яті» в епоху ме - діакультурн // Вісник Львівського університету. - Вин. 32. - 2009.
9. Полянский В. Историческая память в этническом самосознании народов // СОЦис. 1999. № 3.
10. Зерній Ю. Історична пам'ять як об'єкт державної політики // Стратегічні пріоритети. - 2007. - № 1(2).
11. Масненко В. Історична пам'ять як основа формування національної свідомості // УІЖ. - 2002. - № 5. - С. 49-62.
12. Симоненко І. Особливості структури історичної пам'яті Українського народу та шляхи формування національного історичного нарративу // Стратегічні пріоритети. 2009. № 1

ЛУЦІВ Ю.

*Навчально-науковий інститут міжнародних економічних відносин ім. Б. Д. Гаврилишина
група МАУБ-31*

Науковий керівник:

к.е.н., викладач Продан І.О.

ЛЗИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ШЛЯХ ЗАЛУЧЕННЯ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Подолання наслідків кризи в Україні, якісне оновлення суспільства, оздоровлення всіх його сфер неможливі без ефективної кадрової політики, що так і не була сформована за роки незалежності. Управління кадрами за часів командно-адміністративної системи розглядалось передусім в юридичному та адміністративному аспектах, а питання соціально-психологічного характеру займали другорядне місце. Тому перед сучасними кадровими службами стоїть актуальне завдання активізації їх ролі у формуванні організаційної кадрової політики. Однією з проблем, які потребують термінового вирішення, є плінність кадрів.

Одним з пріоритетних напрямів реалізації кадрової політики в організаціях є забезпечення висококваліфікованими, професійно компетентними кадрами.

Серед різних форм і напрямів роботи, що сприяють підвищенню професійної компетентності, особливе місце посідають освітня діяльність і самоосвіта. Важливо створити чітку й об'єктивну, дієву систему добору й оцінювання кадрів, спрямовану на залучення й просування кращих, найбільш здібних працівників, а з іншого боку – на усунення неефективних працівників. [1, с. 178]

При наборі персоналу наймачі мають справу з людьми, що прагнуть реалізувати свої цілі, обираючи те чи інше підприємство. Разом з тим, менеджери прагнуть реалізувати свої цілі, залучаючи певного кандидата. До того ж, треба мати на увазі, що люди шукають не просто яку-не-будь роботу, а саме ту, яка їх влаштовує. Неправильний вибір роботи може мати негативні наслідки як для працівника, менеджера, так і для підприємства в цілому.

Для того, щоб відібрати відповідних працівників, потрібно детально знати, які задачі вони будуть виконувати під час роботи і які індивідуальні і суспільні характеристики цих робіт. Дану інформацію одержують за допомогою аналізу змісту робіт. Підприємство може вести пошук персоналу на ринку робочої сили двома способами: власними силами і залучаючи спеціалізовані фірми. При визначенні оптимального способу пошук персоналу необхідно враховувати два основних фактори:

- розмір фінансових коштів, виділених на залучення персоналу;

- категорія необхідного фахівця.

Відомо, що конкурентоздатність підприємства формується в результаті дій персоналу підприємства, спрямованих як на створення та покращення конкурентних переваг, так і на досягнення виконання завдань, що виникають перед підприємством безпосередньо у процесі його діяльності. Опосередкований вплив персоналу виявлено у тому, що використання всіх інших внутрішніх ресурсів підприємства залежить від людського фактору. При цьому безпосередній вплив людини на конкурентоздатність значно спотворюється внаслідок великої кількості елементів у структурі конкурентоздатності.

Одним зі шляхів вирішення проблеми нестачі висококваліфікованих працівників є використання методу залучення персоналу через договори про надання послуг на умовах «лізингу робочої сили». [2, с. 47]

Лізинг персоналу (від 83нгл. Personal-leasing), або **надання персоналу в тимчасову аренду** – це управлінська технологія, що дозволяє забезпечити бізнес-процес компанії необхідними трудовими ресурсами, використовуючи послуги сторонньої організації.

У США і країнах Західної Європи понад 90% компаній періодично користуються послугами тимчасового персоналу.

Традиційно лідерами із залучення тимчасових працівників є компанії, бізнес яких пов'язаний із сезонними коливаннями ринку. Так, у піковий період активно набирають персонал будівельні та сільськогосподарські організації, виробники продуктів харчування і торговельні фірми, підприємства громадського харчування (ресторани, бари), а також туристичні фірми. Штат таких компаній залежно від рівня попиту на товар або послугу може збільшуватися вдвічі.

Види лізингу персоналу:

Staff leasing – оренда персоналу на довготривалій основі. Компанія-роботодавець оплачує лише послуги агенції-рекрутера, не пов'язуючи себе із працівником юридичними зобов'язаннями. Спеціаліст числиться в штаті компанії-лізингодавця.

Temporary staffing – підбір персоналу на короткотривалій період (як правило до 3-х місяців). Частіше за все ця послуга необхідна під час проведення маркетингових досліджень або виконанні невеликих проектів. Підбір здійснює агенція-рекрутер, і воно ж несе відповідальність за працівника.

Outsourcing – придбання не праці визначеного спеціаліста, а послуги, яка необхідна компанії на даний момент часу. Перелік питань, які необхідно вирішити в такий спосіб є достатньо великим. В основному це стосується завдань не пов'язаних із профільною діяльністю компанії-замовника.

Чим же так цікава ця послуга? Які переваги її використання?

- Компанія уникає тривалої і витратної процедури пошуку фахівців;
- Зменшуються адміністративні та тимчасові витрати з ведення кадрового діловодства, бухгалтерського обліку, складання звітності;
- Роботодавець знімає з себе зобов'язання по соціальних гарантіях перед співробітником при звільненні;
- Всі можливі невдоволення (в тому числі і судового характеру) вирішуються компанією-аутсорсером, а не компанією-замовником;
- Відсутність втрат і простоїв у разі хвороби основного співробітника;

Для співробітника також є чимало позитивних сторін: можливість додаткового заробітку, отримання досвіду роботи у великих компаніях, гнучкість робочого графіка, впевненість в оплаті праці. [3, с. 98]

Виходячи з цього, слід також відзначити і умови, за яких найчастіше використовується лізинг персоналу:

- Тимчасова потреба у додатковому персоналі;
- Поява в компанії вакантних місць на визначений термін;

- Сезонність роботи.

Таким чином, через 15 років після появи на ринку України, лізинг персоналу все більше набирає популярність у бізнесі, особливо після виходу Закону України про зайнятість населення, де вперше в Україні були прописані принципи аутсорсингу, тим самим знімаючи останні сумніви про доцільність і легальності використання даного інструменту управління.

Тому такий підхід дозволить максимально продуктивно використовувати робочу силу, а також забезпечить працівників постійним обсягом роботи зі збереженням оплати праці та робочого місця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Смолувик П. Лізинг персоналу // Персонал. — 2009 . — № 4.— 225 с.
2. Решетнікова А. Нетрадиційна форма лізингу: лізинг персоналу // Україна: аспекти праці. — 2010. — № 3. — С. 45—48.
3. Кир'ян Т., Куликов Ю. Управління лізингом робочої сили // Україна: аспекти праці. — 2012. — № 3. — 178 с.

МАНЬКО М.

*факультет банківського бізнесу
група БС-11*

Науковий керівник:

д. політ. н., професор Рудакевич О.М.

ПОЛІТИКО-МОРАЛЬНІ АСПЕКТИ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ

Поняття «революція» характеризує радикальні зміни у тій чи іншій сфері суспільного життя (науково-технічна революція, культурна революція тощо), або ж перехід до нової якості суспільних відносин загалом. Політичні революції, як показує світовий досвід, можуть мати різні причини й цілі. Але головне, що характеризує політичну революцію, – це приход до влади суб'єкта, який формує новий суспільний та державний устрій, принципово нову політичну систему. Українська революція кінця 2013 – початку 2014 рр. (т.зв. «Революція гідності») змінила не тільки політичний, а й морально-психологічний клімат у суспільстві, відкривши шлях до утвердження цінностей гуманізму та демократії. Політичні й морально-етичні мотиви й цілі Революції гідності вимагають всебічного осмислення й інституційного закріплення для того щоб її здобутки не були змарновані сучасними й прийдешніми поколіннями українського народу.

Революція гідності знайшла широке висвітлення в публіцистичній літературі, однак її наукове осмислення вимагає належної уваги. Серед наукових публікацій перш за все слід відзначити збірник статей «Фашизм, Росія, Україна» (2014 р.) американського історика й філософа Тімоті Снайдера в якій всебічно розкриті історичні передумови, цілі та рушійні сили Революції гідності в Україні, солідарність із українським народом європейської та світової спільноти, роль Російської Федерації у ескалации сепаратизму на сході та півдні України після Революції гідності [6]. Заслужують на увагу також статті таких відомих вітчизняних істориків, філософів та політологів, як Т. Возняк, Я. Грицяк, О. Забужко та ін., опубліковані в книзі «Майдан. (R)еволюція духу» (2014 р.) [2], а також стаття Ю. Шведа «Революція Гідності у контексті загальної теорії соціальних революцій» [8]. Однак, на наш погляд, мало дослідженим залишається взаємозв'язок політичних й моральних чинників революційного протесту українців, політичні й морально-етичні уроки Революції гідності.

Мета статті – проаналізувати політичні й морально-етичні принципи, порушивши які, влада спричинила виникнення Євромайдану та повномасштабну революцію, а також наслідки й уроки Революції гідності в політичній та моральній сферах суспільного буття.

Однією з основних причин виникнення Євромайдану було небажання влади під керівництвом Партії регіонів дослухатися до думки і мрій українського народу повернутися у лоно європейської цивілізації, рішуче розірвавши зв'язки з «руським миром», з Росією, яка століттями експлуатувала й принижувала українство, насаджувала йому чужі традиції й авторитарно-тоталітарні засади суспільного життя. Важливо підкреслити, що даний прецедент був неприпустимим з точки зору обов'язків та функцій влади, оскільки ті, хто обрані народом, повинні бути виразниками його бажань та інтересів, а не мотивуватися власними корисливими бажаннями чи вказівками із-за кордону. Серйозне загострення соціально-економічної ситуації, тотальна корупція, згортання демократичних прав і свобод, нездатність влади розв'язати наявні проблеми законними демократичними методами – основні чинники, які підштовхували громадян держави до революційних виступів.

За показниками довіри до інститутів влади наприкінці 2013 року Україна посідала останні місця серед європейських країн. Рівень довіри до парламенту становив 1,99 за 10-бальною шкалою (останнє місце серед європейських країн), незадоволеність урядом – 2,25 бала, довіра до судово-правової системи – 2,26 бала, довіра до міліції – 2,5 бала [8]. З-поміж усіх країн Європи в Україні було зафіксовано найбільший регрес у сфері демократії. За цим показником Україна перебувала на сьомому місці у світі – її випередили лише шість держав: Фіджі, Іран, Ефіопія, Єгипет та Гамбія. Складна соціально-економічна ситуація в Україні ще більше загострювалася фактором тотальної корупції, яку відчував на собі майже кожний громадянин держави.

Сам Євромайдан починався як мирний протест, метою якого було висловити акт незгоди з діями влади через мітинг. Даний прецедент об'єднав людей, які мали національну свідомість, а також людей для яких питанням честі було довести, що народ може і має мати право на прийняття рішень національного масштабу. Однією з основних причин даної акції було несприйняття українцями акту насилля над студентами, який був вчинений в ніч з 30 листопада на 1 грудня.

Події Революції гідності набули надзвичайно великого розголосу в усьому світі. Сотні тисяч людей об'єдналися з метою допомогти українцям у боротьбі. Серед цих людей були не лише волонтери й меценати, але й духовна еліта світу: художники, музиканти, скульптори, поети. Ці люди висвітлювали події на Майдані не так, як офіційні засоби масової інформації, а з етичної точки зору, через призму засад людяності. Зокрема, деякі фільми про Майдан демонструють не лише акти насилля над демонстрантами, а й неприпустимі дії з боку самих демонстрантів, зокрема побиття міліціонерів та прояви агресії у бік осіб, що виступали на підтримку тодішньої влади, що суперечить заявленому формату мирного протесту.

Однією з кінокартин, які демонструють жорстокі реалії Майдану з точки зору нейтрального спостерігача є робота **Maidan Massacre («Бійня на Майдані»)** американського режисера Джона Бек Гофмана, який працював над фільмами для таких корпорацій як НАСА та National Geographic [1].

У своїй стрічці, представленій як журналістське розслідування, автор робить спробу знайти відповідь на запитання, хто вбивав людей в центрі Києва 18 і 20 лютого 2014 р. Фільм містить кадри розстрілу активістів, які супроводжуються інтерв'ю з міліціонером, депутатом-опозиціонером, протестувальниками, членом «Правого сектору», юристом, спецназівцем і американським кримінальним експертом. Автор наводить різні версії того, хто стоїть за вбивствами, не стаючи на бік жодної з них. Фільм також ставить під сумнів ефективність офіційного розслідування вбивств на Майдані за нової влади. Стрічка закінчується кадрами, на яких протестувальники безжалісно б'ють міліціонерів. У цей час

голос за кадром, який належить представниці Державного департаменту США Вікторії Нуланд, розповідає про мирний протест і молитву мітингарів за мир в Україні.

Фільм **«Молитва за Україну» (Pray for Ukraine)**, за співавторством режисера Євгена Афінієвського, Pray for Ukraine Production (США), UkrStream.TV, SPN Production, Спільнобачення та ін. також може виступати як один з найбільш значимих фільмів про Революцію гідності. «Молитва за Україну» – це культурний пам'ятник тим, хто ціною свого благополуччя, здоров'я і навіть життя відстоював свої права та права своїх дітей на гідне майбутнє у власній країні», – каже Сергій Проскурня, режисер стрічки [1].

З 1 жовтня в галереї “LaNeoMudejar” в Мадриді працювала виставка «Reza por Ucrania» («Молитва за Україну»). Головною проблемою, з якою зіткнулись організатори та учасники виставки, було те, що “на ситуацію в Україні іспанці дивляться крізь призму російської пропаганди. Вони переконані, владу у нашій країні захопили фашисти”, – розповідає Роман Горегляд, організатор. За час проведення виставки, роботи з Майдану, рівненського фотохудожника Сергія Бусленка, побачили більше 2000 відвідувачів Артцентру. Було прийняте рішення лишити серію фоторобіт з “Революцією гідності” в експозиції “La Neomudejar” ще на 2 місяці[5].

Про твори мистецтва, пов'язані з Революцією Гідності, можна говорити багато, адже серед митців, як українських так і закордонних, дана тема стала надзвичайно популярною. Проте існує одна річ, що об'єднує їх – спроба авторів передати образ незламного народного духу, ідеалізуючи повстанських лідерів, революційні та контрреволюційні дії. Насправді ж люди, що мали хоч найменше відношення до Майдану, не були ні янголами, ні демонами, адже у кожного, хто стояв з обох боків барикад, були на те свої причини.

Для більшості українців образ «беркутівця» являє собою уніфіковане обличчя зрадника свого народу, проте насправді, військовий кодекс не дозволяє невиконання наказів, що не порушують моральних норм. Протестувальники кидали у беркутівців «коктейлі молотова», бруківку, запускали в ряди міліціонерів феєрверками. Можливо, з точки зору тих, хто зібрався на Майдані, вони творили «праведну революцію», проте по іншу сторону барикад їх дії сприймалися як насильницькі й, відповідно, протизаконні, а отже правоохоронці цілком могли вважати, що вони сумлінно виконують свої обов'язки по охороні громадського порядку. Багато аморальних дій було вчинено представниками опозиції, що були присутні на майдані. Зокрема, заклики до силового повалення влади цілком можна вважати протиправними, як з точки зору закону, так і з точки зору етики. Якщо з точки зору Конституції України заклики до анархії є протиправною дією за законом, то з точки зору етики підбурювання народу до вступу в силовий конфлікт, при якому можливі людські жертви, також можна вважати злочином, адже саме безвідповідальні заклики з трибун спричинили багато смертей.

Всіх громадських активістів, що полягли під час Євромайдану у протистояннях, зокрема внаслідок застосування силовими структурами вогнепальної зброї, офіційно названо «Небесною сотнею», хоч насправді загинуло значно більше людей, багато з яких не ідентифіковані чи зникли безвісті. Неофіційним гімном «Небесної сотні» вважають пісню «Пливе кача...», яка звучала 21 лютого 2014р на церемонії прощання із загиблими. 24 лютого 2014 народні Верховна рада України прийняла постанову № 4213 «Про вшанування учасників збройних конфліктів під час мирних акцій протесту». Документ доручав наступному Президентові України присвоїти звання «Герой України» полеглим під час збройних конфліктів упродовж листопада 2013–лютого 2014 рр. [3].

Підводячи підсумок сказаному, можна стверджувати, що під час Революції гідності яскраво проявився тісний взаємозв'язок політичних та моральних чинників суспільного життя. Не лише погіршення рівня життя народу, а й приниження його національної та людської гідності може викликати революційний протест, зміну політичної влади та утвердження нових ідеалів і цілей суспільного розвитку.

До числа основних *політичних наслідків* Революції гідності слід віднести: повалення антинародного режиму Януковича; радикальне оновлення вищих ешелонів влади; підписання угоди про асоціацію з ЄС; ріст громадсько-політичної активності та зміцнення громадянського суспільства країни.

Морально-етичні наслідки та уроки Революції гідності такі: моральне очищення влади і суспільства; зростання національної гідності та гордості народного загалу; постали нові національні герої – Небесна Сотня, які є прикладом для усіх громадян держави, особливо, для молодих генерацій народу; влада отримала щеплення від застосування фізичної сили проти власного народу; рядові громадяни та активісти усвідомили власну відповідальність за долю нації та держави; і влада, і народ на власному досвіді переконалися до чого може привести радикалізм і правовий нігілізм у політичні боротьбі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Десять фільмів про Революцію гідності/– GALNET. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://galnet.org/newsticker/227515-10-filmiv-pro-revoluytsiyu-hidnosti>
2. Майдан. (R)еволюція духу: мистецько-культурологічний проект/Автор і куратор проекту: Антін Мухарський. – К.: Наш формат, 2014. – 304 с.
3. Проект Постанови Верховної Ради України «Про вшанування учасників збройних конфліктів під час мирних акцій протесту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zmtb2/webproc4_1?pf3511=49885
4. Революція гідності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%8E%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%B3%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96
5. Рівненські митці розповіли про Революцію гідності в Мадриді [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://karpylivka.rv.ua/rivnenski-myttsi-rozpovily-pro-revoluytsiyu-gidnosti-v-madrydi.html>
6. Тімати С. Фашизм, Росія та Україна / С. Тімати [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://issuu.com/duh-i-litera/docs/snyder_ukr.ist_extract
7. Указ Президента України № 890/2014 «Про присвоєння звання Герой України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://president.gov.ua/document/18477.html>
8. Шведа Ю. Революція Гідності у контексті загальної теорії соціальних революцій / Юрій Шведа.- ZAXID.NET, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zaxid.net/news/showNews.do?revoluytsiya_gidnosti_u_konteksti_zagalnoyi_teoriy_i_sotsialnih_revoluytsiy&objectId=1301345

МАЦЬКІВ Л.

*юридичний факультет
група ПР-33*

Науковий керівник:

к.ю.н, доцент Подковенко Т.О.

КОНЦЕПЦІЯ СПРАВЕДЛИВОГО ПОКАРАННЯ У ПОЛІТИКО-ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ Ч. БЕККАРІА

Вивчення історії розвитку теорії покарання є однією з важливих проблем у дослідженнях історико-правової науки. Науковий аналіз правових поглядів XVIII-XX ст. на проблему концепції покарання необхідний сьогодні для використання у формуванні та розвитку сучасної європейської та вітчизняної теорії права позитивних ідей, понять, принципів, цілей, які були сформульовані раніше і пройшли багаторічне практичне застосування.

На сьогоднішній день і на далі залишаються актуальними погляди видатного мислителя XVIII століття Чезаре Беккарія, який активно працював над проблемою справедливого покарання. Читаючи вислови цього мудреця складається враження, що він бачив кризь віки – настільки зрілими, як для тієї епохи, були погляди вченого. Найвідомішим його твором був трактат «Про злочини і покарання» виданий 1764 року [4, с. 12].

Ч. Беккарія одним із перших розглядає принцип безперервного розвитку кримінального судочинства: чим швидше виробляється покарання за злочин, тим воно справедливіше і корисніше [2]. Цей принцип і сьогодні є однією із основоположних засад притягнення до юридичної відповідальності, оскільки чим скоріше особа понесе відповідальність, тим більший відсоток того, що вона стане на законний шлях і менше буде таких явищ як множинність злочинів. Однак цей принцип в нашій країні може трактуватися по-іншому, бо багато правоохоронців орієнтовані ще із радянських часів на кількість, а не якість, тобто багато хто працює на статистику – лиш би засудити, і як наслідок кримінальні справи закриваються, без повного і всебічного дослідження.

Переконливими є аргументи Ч.Беккарія проти смертної кари. На думку вченого, смертна кара є неприйнятною з трьох причин, на підтвердження чого наводить кілька вагомих аргументів.

По-перше, ніхто не має права позбавляти життя, оскільки воно є вищим благом, його насильницьке припинення поза компетенцією суспільної угоди [4, с. 14]. Право на життя є природним правом, і ніхто не може бути позбавлений цього права, смертна кара є прямим порушенням цього, навіть у випадку вбивства, не слід відплачувати тим самим, принцип «око за око, зуб за зуб» давно відійшов у минуле. Все ставлення мислителя виражене в іронічному запитанні: «Що це за право вбивати собі подібних і на якій підставі воно присвоєно людьми? Найсильнішою вуздечкою, яка стримує від злочину, є не страшно, але швидкоплинне видовисько страти лиходія, а довготривалий приклад, – коли людина, позбавлена волі, перетворюється в робочого звіра і своєю працею компенсує шкоду заподіяну суспільству» [5, с. 110].

По-друге, віковичний досвід свідчить, що смертна кара нікого не лякає й нікого ще не втримала від нанесення суспільству шкоди [5, с. 110]. Звичайно страх є ефективним регулятором суспільних відносин, але якщо люди, які йдуть на особливо жорстокі злочини, за які би і мала призначатися смертна кара, то навіть сила страху розплати за злочин, його не зупиняє, – свідомість настільки викривлена, злочинці в цей час керуються іншими спонуканнями – жага помсти, непомірного збагачення, тощо, що є набагато сильнішими, аніж страх, тим більше, що багато з них розраховує уникнути покарання. Прикладом із XX ст. є «відомий» серійний вбивця Чикатило, який серію своїх злочинів розпочинав в період Радянського Союзу, де смертна кара була легалізована, і ніяке покарання не змогло його зупинити, зрозуміло, що це швидше виняток, аніж правило, але тим не менш...

По-третє, смерть на підставі закону є логічним протиріччям, оскільки закони не можуть одночасно забороняти вбивство, й передбачати його як покарання. «Мені здається абсурдним, що закони як вираження громадської волі, зневажають і засуджують вбивство, але самі допускають його і для відрази громадян від вбивства призначають вбивство публічне» [1, с. 20].

Тільки в одному випадку мислитель визнає неминучість смертної кари: коли звинувачений має таку могутність і зв'язки, що може загрожувати суспільству навіть із в'язниці. Таким чином він виправдовує страту тирана. «Смерть деяких громадян необхідна, коли нація втрачає свою свободу, або в період анархії, коли безладдя займають місце законів» [1, с. 21]. З його думкою погоджуються і сучасники кримінально-правової доктрини, так О. М. Яремко вважає, що помста на певний час може викликати у нас відчуття задоволення, але не відверне злочинів у майбутньому. Інше почуття –

самоповаги, виховане у злочинців є психологічною силою, що здатна запобігти вчиненню злочинів. Тому ми повинні оминати кару, як основну мету покарання і визнати пріоритетним на стадіях призначення та виконання покарання виправлення засуджених, їх раціоналізацію [6, с.133].

«Краще запобігати злочинам, аніж карати за них. Це є метою будь-якого хорошого законодавства ... Бажаєте запобігти злочинам? Зробіть так, щоб закони були ясні і прості, щоб всі сили нації були зосереджені на їх захисті. Хочете запобігти злочинам? Зробіть так, щоб просвітництво йшло рука об руку зі свободою. Ще один засіб запобігання злочинам – заохочення чеснот. Нарешті, найбільш вірний, але і найважчий засіб запобігання злочинам полягає в удосконаленні виховання» [2]. Так Ч. Беккарія наголошує на необхідності правового виховання населення, впровадження моралі в право, необхідності нерозривного зв'язку між правом і мораллю.

Таким чином, основним теоретичним доробком Ч.Беккарія, що покладено у сучасну науку кримінального права, є його концептуальне положення про необхідність дотримання відповідності між злочином і покаранням на засадах справедливості. У своїй праці мислитель писав: «в інтересах всього суспільства не тільки домогтися припинення вчинення злочинів взагалі, але і звести до мінімуму вчинення найбільш тяжких з них. Тому ефективність заходів, що перешкоджають здійсненню злочинів, має бути тим вище, чим не безпечнішим є злочин для суспільного блага і чим сильніші спонукальні мотиви до скоєння злочину. Отже, суворість покарання повинна залежати від тяжкості злочину»; «справжнім мірилом злочинів є шкода, заподіяна ними суспільству. Це одна з тих очевидних істин для пізнання якої не потрібно ні квадрантів, ні телескопів і яка доступна будь-якому пересічному розуму» [2].

Наскрізною ідеєю праці Ч.Беккарія можна назвати ідею справедливості. Сама категорія справедливості в наш час визначається однією з провідних етико-соціологічних та правових категорій. Вона стосується самих основ суспільного життя, його ціннісної основи. Стабільність ціннісної системи можлива лише за умови узгодження принципів добра і суспільного блага. На нашу думку, досягнення такого суспільного ідеалу є можливим лише завдяки ідеї справедливості. Вона дає ідеал такого суспільного устрою, у якому загальне благо і добро взаємоузгоджені. Отже, це модель суспільного компромісу.

Сьогодні можна стверджувати, що правові вчення Ч. Беккарія стали класичним напрямком у кримінально-правовій науці та у кримінальному законодавстві, що закріпили такі прогресивні принципи, як: рівність перед законом, немає злочину і немає покарання без вказівки на те у законі, відповідність міри покарання тяжкості скоєного злочину, класифікація злочинів за ступенем тяжкості, необхідність гуманізації покарань, неефективність смертної кари, недопустимість одержання доказів шляхом тортур (катування), ідея природного права! Ч.Беккарія по праву можна вважати родоначальником процесу формування нового, більш гуманного підходу до покарання. Класична школа кримінального права істотно збагатила уявлення про сутність покарання, його принципи і цілі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бандурка О. М., Литвин О. М. Смертна кара: казнить нельзя помиловать? / О. М. Бандурка, О. М. Литвин // Еволюція уявлень про злочини і покарання у суспільно-правовій думці (до 250-річчя праці Чезаре Беккарія «Про злочини та покарання»): Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції [24 червня 2014 року, м. Харків] / МВС України; Харківський нац. ун-т внутр. справ; Кримінологічна асоціація України. – Харків : Золота миля, 2014. – С. 20 – 25.
2. Беккарія Ч. О преступлениях и наказаниях / Сост. и предисл. В.С.Овчинского. – Москва: ИНФРА-М, 2004. – VI, 184 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://library.nulau.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI_2013/CHezare_Bekkaria_2004.pdf

3. Блага А. Б. Загальносоціальне запобігання насильству в сім'ї через призму кримінологічних уявлень Ч. Беккарія / А. Б. Блага // Еволюція уявлень про злочини і покарання у суспільно-правовій думці (до 250-річчя праці Чезаре Беккарія «Про злочини та покарання»): Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції [24 червня 2014 року, м.Харків] / МВС України; Харківський нац. ун-т внутр. справ; Кримінологічна асоціація України. – Харків : Золота миля, 2014. – С. 31 – 37.
4. Гусаров С. М. Ідеї Чезаре Беккарія про злочини і покарання у суспільно-правовій думці / С. М. Гусаров // Еволюція уявлень про злочини і покарання у суспільно-правовій думці (до 250-річчя праці Чезаре Беккарія «Про злочини та покарання»): Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції [24 червня 2014 року, м. Харків] / МВС України; Харківський нац. ун-т внутр. справ; Кримінологічна асоціація України. – Харків : Золота миля, 2014.– С. 12 – 15.
5. Демиденко Г. Г., Петришина О.В. Історія вчень про державу і право: [підручник] / Г. Г. Демиденко, О. В. Петришина. – Х.: Право, 2008. – С.110.
6. Яремко О. Мета покарання в контексті антропологічного підходу до права / О. Яремко // Кримінальне право. – К., 2007. – №5. – С. 129 – 133.

НАЗАРЕНКО В.

*Факультет аграрної економіки
та менеджменту
група ЕДРПм-51*

Науковий керівник:

к.т.н., доцент Вітровий А.О.

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ НАНОТЕХНОЛОГІЙ

Одним з перспективних та нових напрямів інновацій в Україні є сфера нанотехнологій. Нанотехнології – це новий революційний шлях мислення та виробництва, що використовує традиційний науковий підхід, заснований на прогресивно зменшеному масштабі.

Нанотехнології, які з'явилися зовсім недавно, все активніше входять в область наукових досліджень, а з неї - в наше повсякденне життя. Розробки вчених все частіше мають справи з об'єктами мікросвіту, атомами, молекулами, молекулярними ланцюжками. Штучно створенні нанооб'єкти постійно дивують дослідників своїми властивостями і обіцяють найнесподіваніші перспективи свого застосування.

Значний потенціал несуть в собі розробки нових матеріалів, які можуть бути використані для конструювання нових автомобільних двигунів. В якості одного з найбільш перспективних матеріалів для створення двигуна розглядається модифікований нанокompозитними матеріалами пластик. Використання таких полімерів дозволить спростити сам процес виготовлення різних деталей двигуна, паралельно покращиться і їх точність. Показники жорсткості і міцності модифікованого пластику близькі до тих, що демонструють метали, але при цьому пластик набагато легше, а його використання в конструкції автомобільного двигуна дозволить поліпшити корозійну стійкість деталей, знизити рівень шумів двигуна, зменшити технологічні допуски.

Продовжити термін служби деталей, що працюють в умовах високих температур, таких, як свічки запалювання / розжарювання, паливні форсунки та інші елементи камери згоряння, може початок використання в них нанокристалічних компонентів. Термопластичні матеріали на базі нанорозробок дозволяють на 40% зменшити вагу вузлів ходової частини автомобіля. Структура ливарних алюмінієвих сплавів поблизу атомних

рівнів дозволяє зменшити вагу двигуна і підвищити ефективність використання палива. Нанотехнології покращують продуктивність паливних елементів майбутніх поколінь водневих автомобілів. Для автомобілів на паливних елементах, водневі датчики будуть основним компонентом для забезпечення безпеки. Вони зможуть виявляти витік газу задовго до того, як він стане вибухонебезпечним. Дослідники вже розробили датчики водню з використанням наноструктурних матеріалів. У сучасних автомобілях 10-15% витрати палива витрачається на тертя в двигуні. Нанопокриття для механічних вузлів і агрегатів, і наноструктурні мастильні матеріали зменшують тертя і зношування, тим самим зменшуючи витрату палива.

Екологічно чистий технологічний процес автомобільної мийки та полірування автомобіля не вимагає води і електрики. При цьому використовується унікальний нанополімер (polyslick 3™), який відокремлює від автомобіля і укладає в капсули поверхневий бруд, який знімається за допомогою м'якої тканини, абсолютно не залишаючи подряпин. Після обробки на корпусі автомобіля залишається найтонший шар полімеру, який не тільки змушує поверхню виблискувати, але і захищає її від шкідливого впливу навколишнього середовища. Ефект від використання полімерного покриття триває до 6 тижнів.

Завдяки широкому діапазону властивостей і ефектів які досягаються за допомогою нанотехнологій, в даний час є можливість для оновлення та захисту зовнішнього вигляду автомобіля. На забруднені поверхні автомобіля з балона розпилюється спеціальний склад, який потім розтирається серветкою або рушником. У результаті не тільки видаляються забруднення, а й здійснюється нанесення захисного самоочисного покриття, що залишається на поверхні більше півроку.

Іншим напрямком використання нанотехнологій на автомобільному підприємстві є виключення екологічно шкідливих фарб, що містять різні розчинники, які викидаються в атмосферу під час процесу сушіння. Ці проблеми вирішуються за рахунок використання порошкових покриттів замість традиційних рідких покриттів на водній основі, які стають все більш поширеними, оскільки вони не містять летких органічних сполук. Вже є сучасні нанопокриття, які покращують адгезію фарби, захищають і збільшують «термін служби» лакофарбових поверхонь автомобіля.

Шини одні з перших вузлів автомобіля в яких стали застосовуватися наноструктуровані матеріали. Технічний вуглець почали використовувати в якості пігменту і зміцнюючого елемента автомобільних покришок. Основним матеріалом у шинному виробництві є суміш каучуку. Деякі 30% покришки становить армуючий наповнювач, який впливає на такі властивості, як зчеплення, зносостійкість, стійкість до початкового зносу і т.д. Існують три продукти (сажа, діоксид кремнію і органосилани) які значно покращують властивості натурального каучуку. Зараз ведеться виробництво цих продуктів в нанорозмірних формах, а також забезпечується їх крос-зв'язок з природною молекулою гуми, що покращує характеристики автомобільних шин.

У майбутньому в авто підприємствах передбачаються широкі впровадження нових технологій, засобів моніторингу та захисту навколишнього середовища від шкідливих техногенних впливів виробництва, пристроїв і технологій очищення та утилізації відходів. Всі ці та багато інших ідеї в розвинутих країнах світу перебувають зараз не тільки на стадії розробок, але й на етапі практичного застосування. Незважаючи на те, що в Україні є інтелектуальний потенціал, який має змогу забезпечити дослідження, технологічні і конструкторські розробки, розвиток нанотехнологій поки що має хаотичний характер.

Проаналізувавши ситуацію на українському ринку нанотехнологій було виділено основні про-блеми розвитку цієї сфери:

- недостатність в кваліфікованих спеціалістах у сфері нанотехнологій;
- недостатність у фінансуванні досліджень та розробок у сфері нанотехнологій;
- неготовність промисловості до впровадження нанорозробок;
- відсутність технологічної бази для розвитку нанотехнологій.

Розвиток та підтримка інновацій, в тому числі у сфері нанотехнологій, допоможе Україні у подоланні відставання у науково-технічному прогресі. Сприятливі вирішенню даної проблеми можуть такі заходи:

- організація виставок нанотехнологій з залученням вітчизняних і зарубіжних інвесторів, власників підприємств, які впроваджують у своє виробництво нанотехнології. Дані заходи сприяють зближенню науки та виробництва;
- виділення державних коштів на бюджетні місця у вищих навчальних закладах для спеціалістів у сфері нанотехнологій;
- залучення інвесторів та надання їм пільг стосовно виплати податків;
- залучення вищих навчальних закладів (організація конкурсів для студентів та аспірантів на найкращі наукові ідеї, пошук та відбір існуючих розробок та сприяння їх реалізації і т.і.);
- співпраця України з іншими державами, які мають більший досвід розвитку нанотехнологій, зокрема, обмін досвідом між підприємствами і інститутами;
- створення технічної бази для розвитку нанотехнологій;
- збільшення державних інвестицій.

Отже, Україна має потенціал для інноваційного розвитку в сфері нанотехнологій. В більшій мірі роль у цьому процесі все ж відіграє держава. Нашій країні необхідний чіткий план інноваційного розвитку та матеріальна база для цього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Таланчук П. Становлення й розвиток нанотехнологій у світі і в Україні: використання інтелектуального капіталу, тенденції розвитку. – Університет «Україна», 2009.

ОСАДЧУК І.

*юридичний факультет
група ПР-33*

Науковий керівник:

к.ю.н., доцент Баран А.В.

ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Протягом тривалого часу Україна намагається побудувати економічно незалежну, соціально захищену та стабільну державу, в якій суспільство буде користуватись усіма доступними економічними, соціальними, культурними, політичними та іншими благами. Однак без участі суспільства, становлення такої держави буде протікати дуже довго, адже держава не в змозі реагувати на всі запити суспільства, тим паче робити це оперативно. Саме тому особливої ваги набувають різноманітні громадські рухи, серед яких одними з найефективніших є саме волонтерська діяльність.

Для України, як і для всього світу, волонтерство є актуальним і важливим з низки причин. По-перше, як свідчить багаторічний досвід використання праці волонтерів, це ефективний спосіб вирішувати складні проблеми окремої людини, суспільства і навколишнього середовища, які часто виникають на ґрунті недостатньої турботи про суспільне благо. По-друге, волонтерство приносить у соціальну сферу нові, як правило, творчі та сміливі ідеї щодо вирішення найгостріших і найскладніших проблем. Тому саме завдяки йому безвихідні, на перший погляд, ситуації знаходять своє розв'язання. По-третє, волонтерство – це спосіб, за допомогою якого кожний представник суспільства може брати участь у покращанні якості життя. По-четверте, це механізм, за допомогою якого люди можуть прямо адресувати свої проблеми тим, хто здатний їх вирішити [1].

Останнім часом, волонтерська діяльність в Україні постала найактуальнішим соціальним явищем, без якого, наша держава не змогла б вирішити низку серйозних проблем, - від військового протистояння на Донбасі до ряду економічних непорозумінь тощо.

Науковці стверджують, що волонтерський рух започатковано 1859 року, коли французький письменник-журналіст Анрі Дюнан, уражений кривавими картинами війни, запропонував ідею створення Червоного Хреста – організації, яка працювала б на добровільних засадах і надавала першу медичну допомогу пораненим бійцям. Принципами, сформульованими Дюнаном, керуються волонтерські організації в усьому світі й донині. Однак тільки в минулому столітті, сповненому війн, волонтерство виокремилось у соціальне явище. Після Першої світової у Франції було здійснено (один з перших) масштабний волонтерський проект з участю німецької та французької молоді, в рамках якого волонтери відновлювали зруйновані війною ферми в районі місць найзапекліших боїв між німецькими та французькими військами. Саме в цей час і було засновано Координаційний комітет міжнародної волонтерської служби (CCIVS) під егідою ЮНЕСКО зі штаб-квартирою у Парижі [2, с. 8]. Також, поняття «волонтер», що у перекладі з французької означає «доброволець» застосовувалось для тих, хто добровільно вступав у лави французької армії.

Окрім Франції, волонтерство як загально-державний громадянський рух, широко розвинувся у США та до сьогодні набуває актуальності. Так, цей рух зародився тут ще в XIX столітті. Добровольці тоді забезпечували функціонування різних некомерційних організацій. Ще 1835 року прагнення американців до волонтерської праці відзначав А. Товкіль [2, с.9]. У деяких американських сім'ях складаються династії волонтерів. Найчастіше вони працюють у сфері обслуговування, госпіталях, релігійних організаціях, навчальних закладах, некомерційних організаціях. Волонтери навчають англійської мови іммігрантів, організують різні студії для дітей тощо. Добровольці в Америці – люди різного віку і професій з усіх сфер і прошарків суспільства [3, с. 106]. Особливо популярні сьогодні «віртуальні» волонтери, які створюють і підтримують web-сайти, проводять онлайн-дослідження, надають технічну допомогу некомерційним організаціям [2, с.9].

Також, слід відмітити Японію, де на початку XX століття ідея волонтерства дістала суспільний резонанс, і 1910 року уряд створив систему волонтерської допомоги «Хоумен інн» (сучасна назва «Мінсей інн»). Досі зберігається головний принцип роботи цієї системи: вибрані члени суспільства, завданням котрих є визначення рівня добробуту громадян, діють у співпраці з урядом. В сучасній Японії налічується понад 3300 волонтерських центрів, які працюють майже в усіх муніципалітетах країни [2, с.9].

Попри історичні аспекти розвитку волонтерського руху у світі, слід зазначити, що важливим постає питання законодавчого закріплення даного виду діяльності. На прикладі, у тих країнах, де існують міцні традиції волонтерства — у Великій Британії та Німеччині – добровільну діяльність й самих волонтерів захищено законом. Країни Центральної і Східної Європи теж зробили крок від офіційного визнання волонтерства до створення правового поля, що сприяє розвитку волонтерської діяльності. Закони, що регулюють добровільну діяльність, прийнято в Хорватії, Чехії, Угорщині, Італії, Латвії, Литві, Люксембурзі, Македонії, Польщі, Португалії, Румунії, Іспанії та ін. [2, с.9].

Щодо вітчизняного законодавства, то існує ряд нормативно-правових актів, які регулюють саме волонтерську діяльність. Основним з них є Закон України «Про волонтерську діяльність», який регулює відносини в сфері ведення та провадження волонтерської діяльності в Україні [4].

Даний Закон визначає поняття «волонтерська діяльність» та дає чітке визначення поняття «волонтер», яким, згідно з цим законом вважається фізична особа, яка добровільно здійснює соціально спрямовану неприбуткову діяльність шляхом надання волонтерської допомоги.

Законодавче регулювання даної діяльності передбачає певний віковий ценз та інші обмеження. Так, волонтерами можуть стати громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, які є дієздатними. Особи віком від 14 до 18 років здійснюють волонтерську діяльність за згодою батьків (усиновлювачів), прийомних батьків, батьків-вихователів або піклувальника.

Також, в контексті останніх законодавчих змін в дані сфері, зокрема із прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо волонтерської діяльності», важливим є те, що затверджено новий напрям волонтерської діяльності, а саме надання допомоги громадянам, які постраждали внаслідок проведення антитерористичної операції, біженцям, внутрішньо переміщеним особам тощо, надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції [4; 5].

Так як волонтерська діяльність є формою благодійної діяльності, то дана сфера відносин регулюється Законами України «Про соціальні послуги» та «Про благодійну діяльність та благодійні організації»[6; 7]. А також, керується рядом міжнародних правових актів та договорів, зокрема Загальною Декларацією про волонтерську діяльність, прийнятою 14 вересня 1990 року в Парижі на XI Всесвітній конференції Міжнародної Асоціації добровільних зусиль [2, с. 8].

Підсумовуючи все вище викладене можна стверджувати, що волонтерський рух надзвичайно важливий для суспільного життя, адже на відміну від волонтерських рухів, держава, в силу бюрократичних перепон не завжди в змозі швидко відреагувати на життєво необхідні запити громадян, особливо яскраво це засвідчив гіркий досвід військового конфлікту на сході України, важко заперечити що якби не потужний, не побоюємось цього слова, всеукраїнський волонтерський рух, бійці не змогли б настільки ефективно боротись з зі збройними угрупованням як це робили з допомогою волонтерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лях Т. Л. Волонтерські групи як ресурс соціально-педагогічної діяльності державних і громадських організацій / Т. Л. Лях // Соціальна педагогіка: теорія і технології : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / [Т. Ф. Алексеєнко, Т. П. Басюк, О. В. Безпалько та ін.] ; за ред. І. Д. Зверєвої. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 560 с.
2. Буздуган Я. Еволюція світового волонтерського руху /Я. Буздуган // Віче. – 2013. – №12. – С. 7-9.
3. Борецька Н. П. Сучасний стан і проблеми розвитку соціально-трудова відносин у добровільчестві / Н. П. Борецька, Г. О. Крапівіна / Соціально-трудова відносини: теорія та практика / Формування ринкової економіки [Текст]: Зб. наук. праць. – Спец. вип.: У 3 т. Соціально-трудова відносини: теорія і практика. – К.: КНЕУ, 2010. – Т. 1. – 567 с.
4. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19.04.2011 (із наступними змінами і доповненнями) / Верховна Рада України [Інтернет ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>
5. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 (із наступними змінами і доповненнями) / Верховна Рада України [Інтернет ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/966-15>
6. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 (із наступними змінами і доповненнями) / Верховна Рада України [Інтернет ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5073-17>

**ОСТАПОВИЧ О.,
РУСИН Х.**

*Факультет комп'ютерних
інформаційних технологій,
група КСМм-51*

Науковий керівник:
д.т.н., професор Теслюк В.М.

ТЕХНІЧНИЙ ЗІР РОБОТІВ

Під "роботом", в найбільш широкому сенсі, на сьогоднішній день розуміють будь-який автономний мобільний технічний пристрій, здатний самостійно переміщатися, орієнтуватися в просторі і виконувати певні дії в автоматичному або автоматизованому режимі. Вирішенням цього завдання займається дисципліна під назвою "Зір роботів". Вона є однією з відомих областей додатків, методів і засобів машинного зору.

З метою класифікації методів і підходів, що використовуються в системах технічного зору, зір розбитий на три основних підкласи: зір низького, середнього та високого рівнів.

Системи технічного зору низького рівня призначені для обробки інформації з датчиків сприйняття. Ці системи можна віднести до класу «інтелектуальних» машин, якщо вони володіють наступними ознаками:

- 1) можливістю виділення суттєвої інформації з безлічі незалежних ознак;
- 2) здатністю до навчання на прикладах і узагальнення цих знань з метою їх застосування в нових ситуаціях;
- 3) можливістю відновлення подій за неповною інформації;
- 4) здатністю визначати цілі і формулювати плани для досягнення цих цілей.

Створення систем технічного зору з такими властивостями для обмежених видів робочого простору в принципі можливе, але характеристики таких систем далекі від можливостей людського зору. В основі технічного зору лежить аналітична формалізація, спрямована на вирішення конкретних завдань.

Системи технічного зору середнього рівня пов'язані із завданнями сегментації, опису та розпізнавання окремих об'єктів. Ці завдання охоплюють безліч підходів, основаних на аналітичних поданнях.

Системи технічного зору високого рівня вирішують проблеми, розглянуті вище. Для більш ясного розуміння проблем технічного зору високого рівня і його зв'язку з технічним зором низького і середнього рівнів введемо ряд обмежень і спростимо вирішувану задачу.

Класично бортова система технічного зору, що входить до складу мобільних об'єктів і призначена для автономного управління в складній, невизначеній і швидкоплинній обстановці, складається з системи отримання цифрових зображень спостережуваних сцен в одному або декількох діапазонах довжин хвиль і системи обробки цифрових зображень і розпізнавання об'єктів на них.

Однією з систем обробки цифрових зображень та розпізнавання об'єктів є представлена система розпізнавання об'єктів (СРО), призначена для автоматичного виявлення, розпізнавання об'єктів і визначення кутового напрямлення на об'єкти в реальному часі. Робота системи заснована на методі обробки відеозображень і ідентифікації об'єктів. Узагальнена функціональна організація даного методу представляє наступну послідовність етапів:

- 1) сегментація зображення;
- 2) побудова аналітичного опису отриманих образів об'єктів;
- 3) класифікація образів.

На першому етапі проводиться сегментація зображення. Сегментацією називається процес підрозділи сцени на складові частини або об'єкти. Вона є одним з основних

елементів роботи автоматизованої системи технічного зору, оскільки саме на цій стадії обробки об'єкти виділяються з сцени для подальшого розпізнавання та аналізу. Алгоритми сегментації, як правило, ґрунтуються на двох фундаментальних принципах: алгоритму формування штрихів одного рядка і алгоритму формування штрихових образів об'єктів.

Даний алгоритм є одним з алгоритмів сегментації з безпосереднім пошуком регіонів і відрізняється значною швидкістю. У ході формування штрихових об'єктів проводиться попередня фільтрація неінформативних об'єктів, що значно зменшує час виконання подальших етапів роботи алгоритму.

На етапі побудови аналітичного опису для кожного отриманого на етапі сегментації способу розраховується набір ознак класифікації заснованих на групах мінімальної обчислювальної складності і забезпечують стійкість до яскраво-геометричній мінливості спостережуваних об'єктів і сцен.

На етапі класифікації образів здійснюється прийняття рішення про приналежності способу до класу цілі. Виконується нейромережеве виявлення, де забезпечується паралельна обробка даних.

У СРО етап класифікації реалізується за допомогою дворівневого методу, заснованого на проведенні основного етапу та підетапу уточнюючої класифікації, яка використовується для виявлення на основі перетворення Уолша-Адамара, що враховує структуризованість і впорядкованість зображення. Обчислювальна складність Уолша-Адамара характеризується виконанням лише операцій підсумовування, що забезпечує швидкість виконання даного типу.

Результатом роботи запропонованого методу обробки відео, зображень та ідентифікації об'єктів буде визначення кутового напрямлення на об'єкт пошуку. На основі методу обробки об'єктів розроблений макет СРО, що складається з пристрою попередньої обробки (УПО), пристрої прийняття рішення (УПР) і контролера периферії (КП).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гонсалес Р., Вудс Р. Цифровая обработка изображений // М.: Техносфера, 2006.
2. Абрамов В.В., Петухов С.В., Васильев В.Г., Шпынев Н.А. О комплексном подходе к автоматизации и роботизации технологических операций в производстве железобетонных изделий // Сб. трудов БГСТУ, 2009, С. 12- 20.
3. Алпатов Б.А. и др. Методы автоматического обнаружения и сопровождения объектов. Обработка изображений и управление // М.: Радиотехника, 2008.
4. Прэрт У. Цифровая обработка изображений. В 2-х кн. М.: Мир, 1982.
5. Ляпин А.И., Суворов Е.Ю. (2006) Алгоритм сегментации, инвариантный к условиям освещенности // Труды XII международной научно-технической конференции «Радиолокация, навигация, связь» т.3. Воронеж: НПФ «Саквое», 2006, С.1995-1999.

ПІРНИКОЗА П.

*факультет фінансів
група ФОАм – 51*

Науковий керівник:

к.е.н., доц. Маршалок Т.Я.

НАПРЯМКИ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Боротьба з таким негативним явищем як тіньова економіка ведеться всіма країнами світу вже на протязі сторіч, проте повністю подолати його не вдається нікому ще й до сьогодні. Дане суспільне явище властиве будь-якій державі незалежно від рівня її соціально-економічного розвитку, його наявність є показником недовіри до фінансової

політики уряду та неефективності національної економічної політики [1]. Оскільки згідно з вітчизняним та іноземними підрахунками обсяги тіньової економіки в Україні становить 40-60% валового внутрішнього продукту, то дана проблема стала однією з найбільше гострих економічних та соціально-політичних проблем в нашій державі, а отже її вирішення сьогодні набуває особливої актуальності.

Серед іноземних учених, які займалися вивченням тіньової економіки, слід відзначити Е. Фейга, Г. Гроссмана, Р. Гутманна, Б. Румера, Л. Ронсека, Е. Сатерленда, К. Харта, С. Головніна, В. Ісправнікова, Т. Корягіну, Ю. Козлова, О. Крилова, В. Лазовського, Л. Нікіфорова, О. Осипенка, А. Шохіна та ін. Вагомий внесок в осмислення питань формування і розвитку тіньової економіки в Україні зробили такі вітчизняні вчені, як А. Базилюк, О. Барановський, В. Бородюк, З. Варналій, В. Волик, Я. Жаліло, С. Коваленко, В. Мандибура, О. Пасхавер, Ю. Прилипко, Т. Приходько, А. Ревенко, О. Турчинов та ін. [2].

Отже, у загальному під тіньовою економікою розуміють сукупність відносин економічних суб'єктів, які розвиваються поза державним контролем й не відображаються в офіційній статистиці. Тіньові підприємства приховують обсяг власних доходів та не перерозподіляють їх до бюджетів та державних цільових фондів, шляхом ухилення від оподаткування.

У розвинених країнах світу на початку XXI століття спостерігалася тенденція поступового скорочення обсягів тіньової економіки, так у 2004 році середній показник був на рівні 16,1%, на початку глобальної фінансової кризи у 2008 році – 13,3%, з розширенням кризи, рівень тінізації зростав, досягнувши 13,8 % у 2009 році та 14 % – у 2010 році [3, с. 17]. Проте в українських реаліях спостерігається абсолютно протилежна динаміка. Рівень тіньової економіки України впродовж 2004–2007 років складав близько 28 %, а у 2008–2010 роках почав зростати і становив 34 %, 39 % і 38 % відповідно. Фінансова криза спровокувала прискорене виведення капіталу у «тінь» задля попередження його повної втрати [3, с. 20]. Ключовими передумовами високого рівня тінізації національної економіки залишаються неефективний інституціональний базис регулювання підприємництва та незадовільні умови здійснення підприємницької діяльності.

Наразі подолання тіньової економіки є одним з ключових завдань задля забезпечення економічної безпеки та створення умов сталого розвитку України. Проте сутність питання детінізації економіки є не менш суперечливим, ніж сама тіньова економіка. Відсутність у країні конкретного плану заходів щодо боротьби з тіньовою економічною діяльністю унеможливує ефективне розв'язання цієї проблематики. На думку професора З. С. Варналія, стратегічною метою детінізації економіки має стати істотне зниження рівня тінізації шляхом створення сприятливих умов для залучення тіньових капіталів у легальну економіку та примноження національного багатства. На його думку, основною причиною тінізації економіки в Україні, як, до речі, і в більшості інших країн, є надмірне, науково не обґрунтоване втручання держави в економічну діяльність через надмірні вимоги, обмеження, регламентацію діяльності суб'єктів господарювання. У цьому контексті, вчений вважає, що головним напрямом детінізації економіки повинне бути дерегулювання економічної, зокрема підприємницької діяльності. Але дерегулювання у розширеному розумінні. Йдеться не лише про спрощення системи реєстрації, ліцензування, оподаткування тощо, зменшення кількості перевірок, як і самих контролюючих органів, але, і це головне, - про жорсткий контроль з боку держави за дотриманням цієї спрощеної системи, як з боку суб'єктів господарювання, так і з боку органів державної влади. Саме такий принцип дерегуляції і є формою розв'язання суперечності між свободою підприємницької діяльності та державним регулюванням [4].

У дослідженнях тіньової економіки та шляхів її детінізації І. І. Мазур акцентує увагу на соціально-економічній сутності детінізації економіки, яка полягає у створенні такого інституційного середовища в країні, де тіньова економіка стала б неефективною та

економічно не вигідною [5]. На сьогодні в Україні чинними є ряд нормативно-правових актів, які створюють правове підґрунтя для боротьби з тіньовою економікою. Перш за все необхідно зазначити, що тіньова економіка відповідно до закону України «Про основи національної безпеки України» визначається як один з факторів загроз національним інтересам та національній безпеці країни [6]. Відповідно до Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» детінізація економіки та створення сприятливих умов для діяльності економічних агентів у легальному правовому полі входить до основних засад внутрішньої політики держави в економічній сфері [7].

На нашу думку, слід виділити ряд напрямів подолання тіньової економіки в Україні:

- 1) дерегулювання економічної, зокрема підприємницької діяльності;
- 2) ефективне використання державою податкових механізмів – регулюючи економіку через податки, держава шляхом зменшення (збільшення) маси податкових надходжень, зміни ставок податків і форм оподаткування, надання податкових пільг може сприяти створенню умов для розвитку пріоритетних галузей економіки, стимулювати інвестиційну, інноваційну та підприємницьку активність та попереджувати розвиток тіньових господарських відносин [8];
- 3) не просто задекларована, а реальна боротьба з корупцією в контролюючих органах та з процесом лобювання ними інтересів окремих груп платників податків;
- 4) підвищення податкової культури платників податків;
- 5) налагодження правової та організаційно-кадрової роботи з метою підвищення рівня професіоналізму, цивілізованості державного апарату та посилення його відповідальності за прояви неухважного і некоректного відношення до підприємців усіх форм власності, тобто створити правове поле відносин держслужбовців і підприємців;
- 6) експертиза на предмет відповідності чинних нормативно-правових актів України, а також нормативно-правових актів міністерств, відомств, органів місцевої влади Конституції України та антикорупційним законам України, впливу на розвиток і функціонування тіньової економіки, адже нині існуючі вади законодавства створюють лазівки для тінізації коштів;
- 7) забезпечення стабільності вітчизняного законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тіньова економіка Болгарії - виклик для фінансової політики країни [Текст] / Теодора Дімітрова // Журнал європейської економіки. – 2012. – Т. 11, № 4 : груд. – С. 468-489.
2. Стан та тенденції тінізації економіки України, напрями її подолання [Текст] / А. В. Дворянінов // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 12. – С. 72-76.
3. Тищук Т. А. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрями подолання / за ред. Я. А. Жаліла. — К.: НІСД, 2011. — 31 с.
4. Варналій З. Шляхи детінізації економіки України та її особливості / З. Варналій // Банківська справа. — 2007. — № 2. — С. 56–66.
5. Мазур І. І. Детінізація економіки в трансформаційних суспільствах: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня докт. екон. наук : спец. 08.00.01 – «Економічна теорія та історія економічної думки» / І. І. Мазур. — Київ, 2007. — 30 с.
6. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 № 964-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.
7. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.
8. Куценко Т. Ф. Бюджетно-податкова політика: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2002. — 256 с.

ПЛЮСКВІК О.

Факультет фінансів

Науковий керівник:

к.е.н., доц. Заклекта-Берестовенко О.С.

ОПОДАТКУВАННЯ ТА ДОТАЦІЇ АГРАРІЇВ ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Сучасний етап розвитку сільського господарства України є визначальним. Від того, наскільки правильно буде визначено місце сільськогосподарської галузі в економіці країни, принципи державної політики стосовно сільськогосподарських виробників та жителів сільської місцевості, а також інструменти реалізації цієї політики, залежатиме ефективність функціонування галузі в довгостроковій перспективі, її конкурентоспроможність на світовому ринку та врешті-решт добробут громадян.

У розвиток системи оподаткування сільського господарства значний внесок зробили такі вітчизняні вчені як: В.П. Синчак, Л.Д. Тулуш, М.Я. Гайдуцький, П.Т. Саблук. Якщо говорити про вітчизняні реалії то найбільших змін зазнав механізм справляння фіксованого сільгосподарського податку. [1]. Колишні платники ФСП з 1 січня 2015 року стали платниками єдиного податку четвертої групи – до якої належать сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий рік дорівнює або перевищує 75 %.

Для Євросоюзу пріоритетними є розвиток сіл та сільського господарства найбільша стаття видатків – це розвиток сільського господарства. Для прикладу для деяких німецьких господарств дотації з Євросоюзу складають до 50 %. Особлива роль відводиться фермерським підприємствам сімейного типу в загальному розрізі аграрної політики країни. У межах реалізації загальної аграрної політики ЄС фермерським господарствам відводиться особлива роль. Так, одна з програм підтримки передбачає надання в розрахунок на перші 30 га площі підприємства додаткову дотацію розміром 50 євро за гектар і на наступні 16 га господарства ще по 30 євро на рік.

Якщо говорити про досвід Канади то, там Державна підтримка фермерам надається через програми двох рівнів – федерального та провінційного а саме: національну програму стабілізації чистого доходу, програму уніфікації цін через Пшеничну Палату, програму авансових платежів, програму підтримки узгодженого рівня виробництва[2].

Національна програма стабілізації чистого доходу є своєрідним механізмом заощадження для фермерів, який гарантує, що навіть у несприятливий рік рівень доходу фермера не впаде нижче середнього показника за останні три роки. Згідно до встановленого механізму, існує спеціальний рахунок, який наповнюється з двох фондів. Перший фонд – це фонд, на який перераховує кошти фермер (мінімальний внесок складає 3% від обсягу його чистого продажу продукції за поточний фінансовий рік). До другого фонду надходять кошти від федерального уряду та уряду провінції в обсязі, що відповідає внеску фермера. Кошти на створеному таким чином рахунку зберігаються під 6% річних.

Пшенична Палата Канади є організацією, яка має виключне право продавати пшеницю та ячмінь від імені канадських виробників цих культур на зовнішньому ринку та для переробки на внутрішньому ринку. Головною функцією Пшеничної Палати є уніфікація цін, за якими виробники продають пшеницю та ячмінь різних класів. Діяльність Пшеничної Палати спрямована на те, аби кожний фермер, який здійснив поставку пшениці або ячменю до Пшеничної Палати в будь-який час протягом сільськогосподарського року, отримав за зерно певної категорії таку саму ціну, що й інші фермери. Спрямована на те, аби допомогти фермеру започаткувати виробництво та довести його до конкурентоспроможного рівня. Позички надаються на суму від 10 000 до 500 000 канадських доларів – на одну особу і до 1 000 000 канадських доларів – на дві і

більше осіб. Кредитна угода передбачає особливі сприятливі умови для фермерів-початківців.

Отже, коротко розглянувши основні програми державної підтримки сільськогосподарських виробників, які функціонують в Євросоюзі виникає питання можливості запровадження подібних програм в Україні. Обмеженість бюджетних коштів, які Україна може сьогодні виділити на підтримку сільськогосподарських виробників, не є підставою для того, аби відмовлятися від розробки таких програм.[3] Адже головна проблема полягає не у відсутності коштів, а у відсутності механізмів для їх ефективного використання. Розуміння основних принципів, на яких побудовано системи державної підтримки сільськогосподарських виробників в інших країнах, дозволить здійснити великий обсяг підготовчих заходів, які мають передувати запровадженню таких програм. Крім того, слід пам'ятати, що система державної підтримки фермерів формувалася поступово протягом тривалого періоду часу. Так само й Україна матиме змогу послідовно розбудовувати систему державної підтримки сільськогосподарських виробників, виходячи зі своїх можливостей та потреб. Головне, щоб цей процес відповідав інтересам українського суспільства в цілому, спирався на знання та міжнародний досвід, був підкріплений законодавством та послідовний.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Farm Property Class Tax Rate Program - Режим доступу <http://www.cra-arc.gc.ca/>
3. Тулуш Л.Д. Формування інструментарію прямого оподаткування сільськогосподарських товарів / Л.Д. Тулуш // Облік і фінанси АПК. – 2010. - №1 – с.125-131.

ПОЧТАР М., САЧАВСЬКИЙ Т.

*факультет комп'ютерних інформаційних технологій
групи ПЗСм-51, ІПЗм-51*

Науковий керівник:

к.т.н., доцент Струбицька І.П.

ПОБУДОВА МОДЕЛІ ПРОГНОЗУВАННЯ ШКІДЛИВИХ ВИКИДІВ В АТМОСФЕРУ З ВИКОРИСТАННЯМ ГРАФІЧНИХ БАГАТОЯДЕРНИХ ПРОЦЕСОРІВ

Практично у всіх галузях промисловості, екології, енергетиці, де прогнозування є важливим, більша частина процесів є динамічними. Задачі, що виникають у цих процесах, зручно описувати у формі дискретних динамічних моделей. Існує велика кількість методів для побудови дискретних динамічних моделей різноманітних систем. Для комп'ютерного моделювання найкращим є метод моделювання на основі дискретних рівнянь стану. Часто, при застосуванні цього методу, виникають складні оптимізаційні задачі, які складно розв'язати навіть за допомогою найсучасніших обчислювальних ресурсів. Також, якщо враховувати всі чинники моделі, то її складність зростає експоненційно, що зумовлює великі потреби до обчислювальних ресурсів. Саме тому сьогодні дуже

актуальним є створення методів побудови моделей, що піддаються реалізації на вже наявній обчислювальній техніці і забезпечують необхідну швидкість обчислення. Зазначені вимоги забезпечує метод розпаралелення обчислювального процесу [1].

Однією з глобальних проблем людства сьогодні є питання екології навколишнього середовища. У систему екологічного моніторингу входять спостереження за станом елементів біосфери та спостереження за джерелами і факторами антропогенного впливу.

Через високу вартість технічних засобів розпаралелення, варто використовувати апаратні засоби, що є загальнодоступними та підтримують розпаралелення обчислень. Такими засобами є графічні процесори, що розповсюджені в ноутбуках і настільних комп'ютерах та дозволяють виконувати операції з великими масивами даних.

Саме тому реалізація класичних алгоритмів моделювання екологічних систем на графічних процесорах є актуальною.

Метою роботи є підвищення ефективності побудови дискретних динамічних моделей для прогнозування шкідливих викидів в атмосферу з використанням розпаралелення на графічному процесорі.

Для попередження екологічних проблем та швидкого реагування на них необхідно прогнозувати концентрації шкідливих викидів в атмосферу. Найпростішим способом виявлення чинників, що впливають на екосистеми, є побудова математичних моделей [2].

Розглянемо узагальнену математичну модель у формі дискретних рівнянь стану (1) [3]:

$$\begin{cases} \bar{x}^{(k+1)} = F\bar{x}^{(k)} + G\bar{v}^{(k)} + \bar{\Phi}(\bar{x}^{(k)}, \bar{v}^{(k)}), \\ \bar{y}^{(k+1)} = C\bar{x}^{(k+1)} + D\bar{v}^{(k+1)}, \end{cases} \quad (1)$$

де $\bar{x}^{(k)}$ – вектор змінних стану; $\bar{v}^{(k)}$ – вектор вхідних значень; $\bar{y}^{(k+1)}$ – вектор вихідних значень; F, G, C, D – матриці, з невідомими коефіцієнтами, які необхідно знайти при побудові моделі; $\bar{\Phi}$ – деяка нелінійна вектор-функція багатьох змінних, форму і коефіцієнти якої також потрібно знайти.

Ця модель характеризується деяким вектором невідомих параметрів $\bar{\lambda}$, що складається з елементів матриць F, G, C, D та коефіцієнтів вектор-функції $\bar{\Phi}(\bar{x}^{(k)}, \bar{v}^{(k)})$.

Критерієм точності моделі є функція $Q(\bar{\lambda}) > 0$. Цей критерій позначає відхилення поведінки моделі від поведінки об'єкту, що моделюється. Функція мети $Q(\bar{\lambda})$ розраховується як середньоквадратична похибка значень моделі від значень модельованої системи [1]:

$$Q(\bar{\lambda}) = \sum (\bar{y} - \bar{y}^*(\bar{\lambda}))^2,$$

де \bar{y} – відомі характеристики модельованого об'єкта, $\bar{y}^*(\bar{\lambda})$ – перехідні характеристики розраховані за допомогою моделі.

Тому побудову такої моделі можна звести до знаходження значень вектора $\bar{\lambda}$, при яких функція мети $Q(\bar{\lambda})$ буде мінімальною [1].

При побудові дискретних динамічних моделей функція мети має чітко виражений яровий характер з великою кількістю локальних мінімумів. Для розв'язку таких задач найкращими характеристиками володіє метод напрямного конуса Растрігіна [4].

За допомогою такого підходу можна провести перебір локальних мінімумів, що прискорить знаходження глобального мінімуму цільової функції. Проте, обчислювальна складність такої задачі буде досить велика. Тому існує потреба в розробці достатньо універсальних алгоритмів побудови дискретних динамічних моделей з використанням

розпаралелення, за допомогою яких можна буде ефективно будувати моделі екологічних систем.

У праці [5] запропоновано розпаралелений алгоритм оптимізації параметрів дискретних динамічних моделей на масивно-паралельних процесорах. Для пришвидшення знаходження мінімального значення функції мети використано редукцію розмірності даних [5].

Задача редукції полягає у знаходженні мінімального значення серед елементів масиву $Q_{i+1}^{(1)}, Q_{i+1}^{(2)}, \dots, Q_{i+1}^{(m)}$. У загальному вигляді дана операція формулюється наступним чином. Нехай заданий масив $a_0, a_1, a_2, \dots, a_{n-1}$ деяка бінарна асоціативна операція (додавання, множення, знаходження мінімуму чи максимуму) [6].

Алгоритм послідовного знаходження мінімуму великих масивів чисел на центральному процесорі простий: припускають, що перший елемент масиву мінімальний, тоді інші елементи масиву послідовно порівнюються з цим елементом. Якщо якийсь елемент буде меншим, то він стає мінімальним значенням і продовжується перевірка. Для масиву з n елементів алгоритму потрібно $n-1$ порівнянь [6]. Для побудови моделі з використанням оптимізації пошук мінімуму виконується дуже часто. Тому для зменшення часової складності запропоновано використати метод редукції даних. Кінцевий результат отримуємо, коли програмний цикл доходить до останнього елемента.

Задачу запускають на багатьох ядрах. Наприклад, на вхід поступає 500 значень функцій мети, а програма видає одне. Тобто в результаті отримується новий масив, який в 500 разів менший за попередній. Такі операції проводять доти, поки на виході не залишиться один елемент, який і буде мінімальним.

Для вирішення задачі знаходження мінімуму здійснено розпаралелення процесу на GPU AMD засобами OpenCL.

Кожна операція на GPU виконується окремою обчислюваною одиницею (work-item). Work items мають свою власну пам'ять, що складає по 32 регістри на item. Обчислювані одиниці об'єднуються в групи (workgroup), кожна з яких має доступ до локальної пам'яті даної групи (8 КБ). Всі групи мають доступ до спільної пам'яті графічного адаптера – global memory [7].

Для перевірки ефективності запропонованого алгоритму розпаралелення проведено тестування знаходження мінімуму функцій мети на CPU та GPU. Використано наступні апаратні засоби:

- CPU – Intel P8800 Core 2Duo 2,66 ГГц,
- GPU – ATI Mobility Radeon HD 4650, streams – 320.

Критерієм якості використання графічного акселератора є прискорення. Для цього показники отриманого прискорення часу розв'язування задачі порівняно з часом роботи послідовної програми:

де – S прискорення; $t_{\text{посл}}$ – час виконання послідовної програми; $t_{\text{пар}}$ – час виконання паралельної програми.

На рис. 1 приведено показники прискорення паралельної програми.

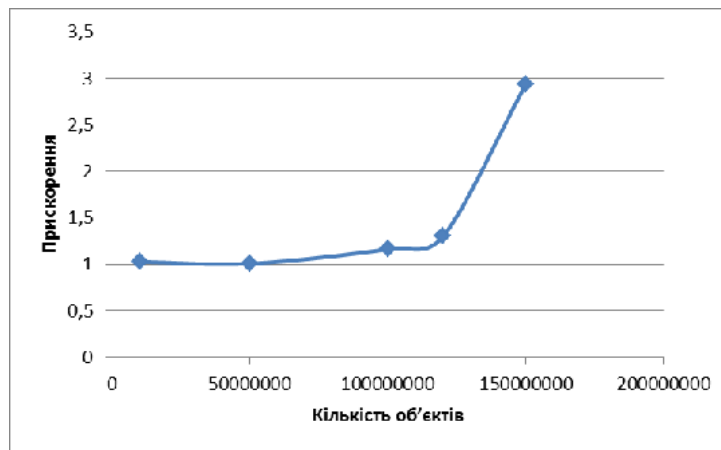

Рис. 1. Прискорення паралельної програми

Ефективність паралельного алгоритму, як відношення його прискорення до числа процесорів, на якому це прискорення отримане, обчислено за формулою:

$$E = \frac{S}{p}$$

де E – ефективність; p – число процесорів.

На рис. 2 приведено показники ефективності паралельної програми.

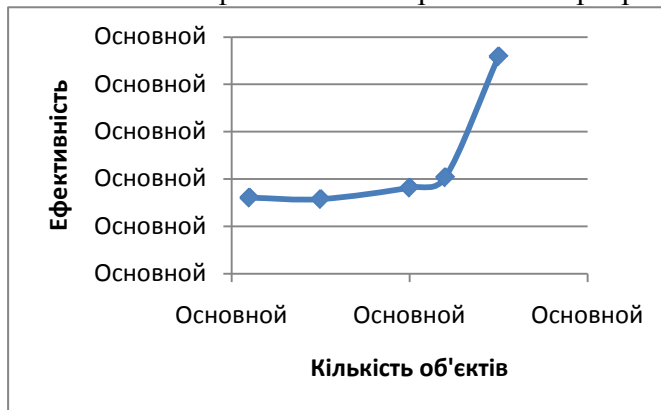

Рис. 2. Ефективність паралельної програми

Висновки:

1. Прискорено пошук мінімального елемента з використанням розпаралелення. При цьому прискорення паралельної програми зростає в 3 рази.
2. Удосконалено побудову дискретних динамічних моделей для прогнозування концентрацій шкідливих викидів в атмосферу з використанням технології OpenCL, що суттєво пришвидшило процес ідентифікації їх параметрів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Струбицька І.П. Розпаралелення обчислювального процесу побудови дискретних динамічних моделей: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук: спец. 01.05.02 «Математичне моделювання та обчислювальні методи» / І.П. Струбицька. — Л.: «Львівська політехніка», 2012. — 20 с.
2. Стахів П.Г. Прогнозування шкідливих викидів в атмосферу з використанням динамічних дискретних моделей / П.Г. Стахів, І.П. Струбицька // Відбір і обробка інформації. – 2011. – Вип. 35 (111). – С. 63-68.
3. Stakhiv P. Parallelization of calculations using GPU in optimization approach for macromodels construction / Petro Stakhiv, Iryna Strubytska, Yuriy Kozak // Przegląd elektrotechniczny. – 2012. – № 3а. – Р. 7-9.
4. Растрингин Л.А. Адаптация сложных систем / Л.А. Растрингин - Рига: Зинатне, 1981. – 375 с.

5. Козак Ю. Я. Розпаралелення алгоритму оптимізації параметрів дискретних динамічних моделей на масивно-паралельних процесорах / Ю. Я. Козак, П. Г. Стахів, І. П. Струбицька // Відбір і обробка інформації. – 2010. – Вип. 32 (108). – С. 126-130.
6. Струбицька І. П. Дослідження розпаралелення алгоритму пошуку мінімального значення на графічному процесорі / І. П. Струбицька // Матеріали I Всеукраїнської школи-семінару молодих вчених і студентів «Сучасні комп'ютерні інформаційні технології». – Тернопіль, 2011. – С. 104-106.
7. Почтар М.В. Розпаралелення процесу додавання великих масивів чисел з використанням технології OpenCL / М.В. Почтар, І.П. Струбицька // Матеріали III Всеукраїнської школи-семінару молодих вчених і студентів «Сучасні комп'ютерні інформаційні технології». – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – С. 160-161.

ПРИЙМА Т.

*факультет економіки та управління
група МОАм-51*

Науковий керівник:

д.е.н., професор Микитюк П.П.

ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ

Одним із пріоритетних напрямків розвитку транспорту є удосконалення системи управління якістю. Зростання обсягу перевезень, ефективне функціонування ринку збуту та забезпечення прибутковості обумовлює необхідність вирішення проблем різнопланового характеру, серед яких – підвищення якості транспортного обслуговування. Формування підходів до управління якістю транспортних послуг відбувається не системно, оскільки відсутня єдина для всіх видів транспорту теоретико-прикладна база щодо забезпечення необхідного рівня якості транспортного обслуговування клієнтури. Тому виникає гостра необхідність у формуванні сучасного методологічного інструментарію щодо економічного забезпечення управління якістю транспортних послуг.

На сьогодні при високих темпах розвитку менеджменту якості, відсутнє системне узагальнення логістичних підходів до управління якістю транспортних послуг. Економічна поведінка переважної кількості підприємств транспорту більшою мірою орієнтована на розширення масштабів діяльності, меншою – на інтенсивний розвиток, формування адекватної підприємницької культури і ринкової стратегії. Проте ці зміни поки не сприяють загальному підвищенню ефективності діяльності транспортних підприємств, що обумовлює необхідність дослідження та розробки методів удосконалення господарського механізму таких підприємств.

Особливості управління якістю транспортних послуг обумовлені тим, що споживачі розглядають якість наданих послуг не тільки як результат перевезення, але і як сам процес надання цієї послуги і характер взаємодії, що відбувається при цьому. Тому управління якістю транспортних послуг доцільно розглядати, як процес цілеспрямованого формування ключових характеристик та очікуваного рівня задоволення вимог до транспортної послуги за рахунок цілеспрямованого впливу на складові транспортного процесу шляхом поєднання технічних, інформаційних та організаційних методів управління підприємством із економічними. Ключовою метою є підвищення рівня якості транспортної послуги і підвищення ефективності системи з використанням інноваційних інструментів управління [1].

Якість транспортних послуг формується через сукупність організаційно-економічних та техніко-технологічних функціональних характеристик послуги, які демонструють наскільки транспортна послуга відповідає тому, що було запропоновано

перевізником (термін доставки вантажу, кількість зупинок або пересадок, збереження вантажу, рівень тарифних ставок за перевезення, певний рівень сервісу та ін.) [4]. Тому вимоги повинні передюачати: сформульовані, усвідомлені обома сторонами, зареєстровані в документах, що регулюють стосунки між постачальником, перевізником і споживачем. Таким чином необхідні властивості транспортної послуги рекламуються і гарантуються у формі договору перевезення або постачання.

Бажана якість транспортних послуг - це здатність транспортної послуги задовольнити невисловлені вимоги споживача. Особливість бажаних характеристик якості полягає в тому, що споживач не повинен вигадувати їх сам. Він, як правило, не вимагає їх наявності, але високо оцінює, якщо вони присутні у запропонованій послугі. Якщо додаткові транспортні послуги сподобаються, то вони можуть різко збільшити задоволеність споживача, максимально розширюючи сектор ринку для транспортного підприємства [3].

Управління якістю транспортних послуг має здійснюватись протягом всього її життєвого циклу. Для контролювання та підвищення якості надання транспортної послуги на основних стадіях життєвого циклу розроблена аналогова модель формування профілю, що вимагає застосування інноваційного підходу до управління якістю на транспортних підприємствах та використання інструментів логістики, які сприяють забезпеченню якості ресурсів, якості потоків і якості взаємодії (рис. 1). Формування якості послуг на бажаному рівні забезпечується такими основними умовами як потенціал ресурсів, взаємодія із споживачами, а також між самими транспортними підприємствами та формування системи вимог і цінностей в уявленнях та сприйнятті споживачів.

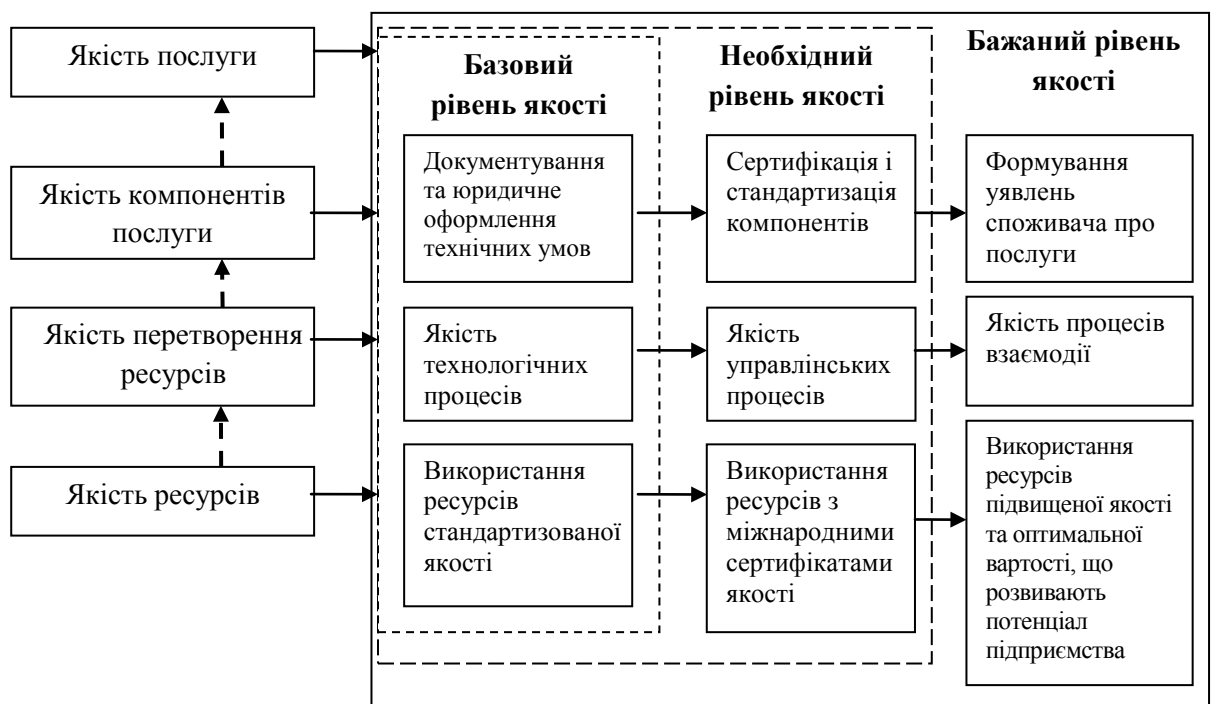

Рис. 1. Аналогова модель формування профілю якості транспортної послуги [2]

Дані умови потребують системно-інноваційного підходу до управління якістю на транспортних підприємствах, починаючи з процесів поставки ресурсів, матеріалів та отримання замовлення. Це обумовлює необхідність використання інструментів логістики, які сприяють забезпеченню якості ресурсів, якості потоків і якості взаємодії.

На сучасних транспортних підприємствах можна виділити такі основні проблеми управління якістю транспортних послуг:

- недостатнє впровадження новітніх технологій у процесі роботи, зокрема застосування застарілої системи перевезення вантажу, в той час, як управлінська практика виробила ряд сучасних концепцій управління, за допомогою яких зростає економічний ефект;
- недостатня кількість та зношеність автомобілів, що приводить до виділення значних коштів на ремонт;
- збільшення логістичних витрат на перевезення у зв'язку із відсутністю багатотоннажних автомобілів;
- висока собівартість транспортних послуг у зв'язку із постійним зростанням цін на паливо, запчастини та вимогами правників щодо збільшення рівня заробітної плати;
- велика кількість супровідної документації, що приводить до втрат робочого часу.

Для вирішення ряду виявлених проблем ми пропонуємо:

- застосувати в процесі роботи програму функціонування логістичної системи підприємства TRANSCONTROL (систему супутникового моніторингу);
- закупити нові багатотоннажні автомобілі, зокрема за допомогою лізингу або інших механізмів мобілізації позикових коштів;
- зменшити кількість автомобілів використовуваних для доставки або збільшення кількості точок доставки при наявній кількості автомобілів;
- частковий або у перспективі повний перехід на електронне логістичне обслуговування за допомогою використання електронних транспортних накладних.

В результаті впровадження перелічених змін ми отримуємо такі очікувані результати:

- при закупці нових автомобілів знизяться витрати на ремонт та обслуговування;
- закупівля багатотоннажних автомобілів розширить потенціальні можливості для максимізації завантажень, що автоматично приведе до зменшення логістичних витрат;
- зменшення кількості автомобілів використовуваних для доставки або збільшення кількості точок доставки при наявній кількості автомобілів об'єктивно приведе до збільшення обсягу доставок з мінімальними витратами;
- поступовий перехід на електронні транспортні накладні та електронну документацію (розпорядження, накази, постанови) приведе до економії часу, скорочення витрат на папір, до оперативнішого інформування працівників та забезпечить соціально відповідальну поведінку організації в частині виконання нею екологічних зобов'язань.

Дане дослідження профілю якості послуг на різних видах транспорту та рівня задоволеності вимогам споживачів свідчить як про позитивні, так і негативні фактори впливу на якість надання послуг та визначає необхідність оцінки рівня якості послуг на транспорті. Результати прогнозування розвитку транспортної галузі свідчать, що для забезпечення ефективного та динамічного розвитку бажані умови профілю якості повинні стати необхідними.

Аналіз технології надання транспортних послуг показав, що різноманітність діяльності транспортних підприємств впливають на комплекс заходів щодо забезпечення якості обслуговування та на рівень транспортного сервісу. Це посилює необхідність застосування логістики в управлінні якістю транспортних послуг на сучасному етапі економічного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абалонин С. М. Конкурентоспособность транспортных услуг / С. М. Абалонин. – М. : Академкнига, 2010
2. Аристов О. В. Управление качеством / О. В. Аристов. – М. : ИНФРА-М, 2011

3. Государев М. А. Транспортно-экспедиционное обслуживание грузовых перевозок. Теория, современное состояние, пути совершенствования : монография / М. А. Государев, В. Н. Костров, А. И. Краснов, О. В. Сиратзетдинов. – Н. Новгород : ВГИПУ, 2010
4. Кучерук Г. Ю. Інноваційно-логістична парадигма управління якістю транспортних послуг: [Електронний ресурс] / Кучерук Г. Ю. // Ефективна економіка. – 2012. – № 6. – Режим доступу : <http://www/economy.nayka.com.ua>

ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ В ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Із плином часу людство розвивається, формує парадигми, гіпотези, концепції науки, змінює свої погляди щодо сформованих раніше теорій із врахуванням фактів. Ці зміни знаходять своє тлумачення в основних законах діалектики, сформованих німецьким філософом Г. Гегелем. Задача науковців у всі часи була єдиною, створювати достовірну систему знань про об'єкти свого дослідження. Концепція контролю не розроблена до цього часу і тому теорія цієї науки знаходиться на рівні «здорового глузду», коли замість теорії описують такі дії ревізора, аудитора чи будь-якого перевіряючого, які вони використовують на практиці.

Однією із причин цього є нерозвинутість теорії контролю і його відрив від інших наук, які безпосередньо впливають на методологію планування діяльності, обліку, аналізу, менеджменту та ін. Потрібно акцентувати увагу на тому, що контроль відносять до синтетичних наук, пов'язаних з теорією управління, інформатикою, статистикою, різними видами аналізу й обліку, теорією пізнання тощо, а тому без врахування цього факту не вдасться створити повноцінну теорію контролю. Виходячи із вищесказаного, зараз перед економістами стоїть завдання, створити теоретичну базу знань про контроль.

Згідно до періодизації історії, сформованою Е. Тоффлером, людство пройшло шлях від аграрного суспільства до постіндустріального. Слід зазначити, що контроль виник із появою господарської діяльності, яка супроводжує людство з часів зародження цивілізації й до наших днів. Вона є причиною й умовою життєдіяльності суспільства і поки воно існує, буде існувати контроль за мірою нагромадження і споживання та ефективністю виробництва, який залишається однією із найважливіших функцій загального циклу управління на макро-, мезо- та мікрорівні. Передумовою контролю виступає суспільство, яке організовує систематичне планування й облік господарської діяльності, з метою раціонального використання ресурсів за допомогою наукових методів та мотивації до праці персоналу підприємства.

Контроль у стародавні часи не був породженням розуму в чистому вигляді, оскільки безпосереднє його використання здійснювалося як практична діяльність виключно на інтуїтивному, підсвідомому рівні. Контроль виник як реакція на поведінку людей, які мають вроджену властивість присвоювати чуже майно, не стільки через зіпсованість натури, скільки з метою виживання у важких соціально-економічних умовах та безправного становища значної, найбільш бідної частини населення, які зазнавали утиску з боку багатих.

Із цих часів розвиток контролю як практичної діяльності не супроводжувався відповідними теоретичними та методологічними дослідженнями, відсутнє взаємне проникнення фундаментальних, економічних та прикладних знань на основі уніфікації системи розвитку науки господарського контролю, що б збагачувало практичну діяльність контролерів.

Перехід до постіндустріального суспільства, який почався лише у другій половині ХХ століття, ознаменувався розвитком усіх наук природничого, економічного та інших галузей знань. Важко назвати такі об'єкти реального світу, які б тепер не являли інтересу для науки. Що стосується контролю, як науки в сучасній Україні, то його значення почали усвідомлювати лише з переходом від епохи набуття експериментального досвіду функціонування суспільства соціалістичного типу до повернення її у співдружність держав капіталістичного типу розвитку економіки. Концепція контрольних наук при

соціалізму не змогла продемонструвати переваг над моделями капіталістичних країн. Кардинальна зміна виробничих відносин докорінним чином змінила підходи до організації та методології контролю.

Якщо соціалізм передбачав жорстке планування розвитку економіки з одного центру, оскільки єдиним власником майна була держава, яка наділяла право управління керівникам підприємств, відповідальним лише за встановлення планів виробництва і реалізації продукції на основі централізованих норм і нормативів витрат ресурсів, то в новому середовищі кожне підприємство саме визначає плани і відшукує способи організації виробництва й збуту з мінімальними витратами і здійснення цінової політики в конкурентному середовищі. Отож, в сучасних умовах господарювання та розвитку постіндустріального суспільства контроль є однією з найбільш поширених та ефективних функцій управління, що зумовило його розвиток та затребування суспільством в цілому та всіма учасниками господарського процесу.

Наразі більшість вчених зосередили свою увагу на проблемах розвитку внутрішнього контролю та аудиту, не досліджуючи контрольних функцій на макрорівні, проблем ревізії, що орієнтована в більшій мірі на констатацію вже здійснених подій, тощо. Існуючі визначення контролю відрізняються лише за формою викладення його сутності та предмету, що зумовлює відсутність цілісної концепції, яка б описувала зміст, предметну сферу, інструменти та методи цього напряму діяльності.

Відсутність належного теоретичного обґрунтування і функціонування науки про контроль призводить до емпіричного погляду на її зміст, а в практичному аспекті до різноманітних методик, не узгоджених, а іноді і суперечливих між собою. Такий стан теоретичного обґрунтування науки знижує її практичну значущість, а саме якість застосування контролю на практиці, та доводить об'єктивну необхідність систематизації знань про контроль та розробку його теоретичного базису. Аналіз наукової літератури з проблем контролю доводить відсутність його концептуальних основ як науки та недостатній рівень обґрунтування теорії, саме тому особливо актуальною є проблема вирішення завдань з розробки фундаментальних основ контролю, його методології, елементів системи, їх структури та взаємозв'язків між ними тощо.

Контроль, як і облік, не має надбань фундаментального характеру у вигляді цілісної теорії, яка визначить його об'єкт і предмет, місце в системі економічних наук, значення для суспільства, зв'язки між групами інших наук та окремими науками, а тому розробка теорії контролю має вирішити проблеми представлення контролю як науки – системи знань про методи та інструменти незалежного фінансового контролю та як практики – виду управлінської діяльності щодо фінансового контролю і незалежної оцінки фінансової звітності.

Існують також проблеми розмежування предмету науки і об'єктів вивчення в практичній діяльності, дослідження методології контролю, що базується в практичній діяльності, дослідження методології контролю, що базується на діалектичному підході і характеризується єдністю аналізу та синтезу, вивчення показників в їх взаємозв'язку та розвитку; дослідження філософії контролю, вивчення окремих його видів (управлінський, виробничий, технічний, екологічний, стратегічний, соціальний, інвестиційний, маркетинговий, кадровий, фінансовий тощо).

Таким чином сформульована гіпотеза дослідження яка визначає необхідність розробки теорії контролю, виділення і дослідження його як окремої самостійної науки, визначення місця в системі інших економічних наук. Розробка концепції науки, визначення її змісту, меж наукових та практичних досліджень, елементів, категорій та алгоритмів виконуваних робіт, методик контролю залежно від масштабу діяльності підприємств, основних циклів діяльності (постачання, виробництво, реалізація, інвестиційна та фінансова діяльність, тощо), визначення науки як системи знань про методи та інструментарій незалежного фінансового контролю – є нагальною потребою сьогодення.

Стан теорії контролю викликає незадоволення як вчених так і практиків, теоретичні розробки та дослідження у сфері контролю відстають від практичних проблем та від потреб постіндустріальної економіки. Особливої уваги потребують поняття «контрольна діяльність» і наукове визначення контролю, яке б розкривало його суть, предметну область та мету, склад і зміст постулатів, класифікацію видів, склад та зміст принципів контролю та умови їх отримання. Отже, дослідження теоретичних проблем контролю як науки набуває науково-практичного значення.

РАДИК С.

*Факультет аграрної економіки
та менеджменту
Група ОАПВ-41*

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Бруханський Р.Ф.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЄВРОРЕГІОНІВ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АГРОБІЗНЕСУ

Суть економічної, політичної, соціальної і культурної сфери у регіональному, національному та загальноєвропейському аспектах визначається саме глобалізаційною стратегією, яка здійснює прискорення інтеграційної мобільності капіталів, інформаційних і трудових ресурсів відкритих економік.

Найефективнішими формами організації будь-якого бізнесу, а також способом підвищення конкурентоздатності економічних суб'єктів і територій є кластерні формування. Водночас такі формування дають можливість інноваційного розвитку та економічної безпеки, що є важливим фактором зміцнення позицій держав на світовому рівні.

Нові форми транскордонної кооперації як центри економічного зростання та «зони безпеки» включають: транскордонні партнерства, транскордонні кластери, транскордонні кластери.

Транскордонним партнерством доцільно вважати зовнішньоекономічну співпрацю, ключовим пріоритетом якої є політика міжнародного сусідства, що здійснюється за допомогою спільних програм, кожна з яких включає перелік прийнятних територіальних одиниць і можливих суміжних регіонів, де можуть втілюватися проекти, фінансовані конкретною програмою, узгоджуватися правила участі в програмах суміжних регіонів, економічні заходи, межі аналітичності моніторингу та інші питання імплементації кожної конкретної програми.

Транскордонні інноваційні проекти як складна система взаємопов'язаних за ресурсами, термінами і виконавцями заходів, спрямовується на досягнення конкретних цілей і завдань у пріоритетних напрямках розвитку науки і техніки на макро- і мікрорівнях економіки. В сучасних умовах доцільними, на нашу думку, є саме транскордонні інноваційні проекти, адже вони сприяють інноваційному розвитку економіки.

Транснаціональні фінансово-промислові групи у межах територій свого впливу утворюють транскордонні промислові та агропромислові зони, які дозволяють забезпечити впровадження науково-технічного прогресу, значно розширити за допомогою об'єднання капіталу експортні та інвестиційні можливості, збільшити ефективність виробництва та світової економіки загалом.

В Україні найпотужнішим кластером – асоціацією регіонального розвитку є «Поділля Перший» Хмельницької області, на базі якої працює центр економічних досліджень Подільського регіону, організація займається різного роду сприянням співробітництва агробізнесу. У 2014 році відбувся Україно-Нідерландський проект здійснення агропромислової співпраці транскордонної агропромислової зони – в смт.

Володарка (Київська обл.) проведено Голандський день молока, у якому взяли участь більше 200 представників с/г підприємств Київщини та нідерландських компаній. Розпочалась співпраця Київських фірм “Легко”, “Миронівський продукт” що займаються м'яса курятини та фуаґи до Німеччини, Франції, Великобританії, Литви, Чехії, Словаччини. Щодо транскордонних інноваційних проєктів, то науковець Гюнтер Пауль у праці “Blue economy” висунув геніальну теорію застосування водоростів з Чорного моря, проєкт інноваційної кооперації не лише для України, а й для морського сусіда – Туреччини. Слід згадати також зелений туризм, який є дуже популярний в Європі, зокрема в Німеччині, цей досвід можна застосувати і для України.

Розбудова ефективної системи глобального співробітництва із впровадженням транскордонних кластерів за участю масштабних європейських регіональних об'єднань загалом та кожної самостійної економіки, зокрема України, дозволяє краще ідентифікувати та використати на практиці шанси, які надаються внаслідок активізації інтеграційних процесів, використати сповна весь природоресурсний і трудоворесурсний потенціал країни на благо аграрного та промислового бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лукьяненко Д. Г. Ресурси та моделі глобального економічного розвитку: Монографія / Д. Г. Лукьяненко, А. М. Поручник. – К.: КНЕУ, 2011. – 703 с.
2. Агропромислова співпраця [Електронний ресурс]. - Режим доступу: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки..** gov.ua/news/article/_1411630833
3. GUNTER PAUL author of the Report to the Club of Rome [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.theblueeconomy.org/blue/Home.html>

РИКУЛЬСЬКИЙ Б.

*факультет обліку та аудиту
група ОДСм-51*

Науковий керівник:

к.е.н. ст. викладач Фаріон А.І.

БЕЗГОТІВКОВІ РОЗРАХУНКИ УСТАНОВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ ТА ВПЛИВ НА НИХ НП(С)БОДС

У процесі виконання кошторису доходів і видатків бюджетні установи вступають у грошові відносини, які здійснюються як у готівковій, так і безготівковій формі. Таке групування розрахунків пов'язане з їх різною економічною сутністю, документообігом, видами і методами контролю. Сфера готівкових і безготівкових розрахунків розмежована. Безготівкові розрахунки здійснюються відповідно ще до «Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні», затвердженої Постановою правління НБУ від 29.03.2001 № 135 за такими формами розрахункових документів: меморіальні ордери, платіжні доручення, платіжні вимоги-доручення, розрахункові чеки, акредитиви, векселі [1].

Можна виділити певні принципи здійснення безготівкових розрахунків установ державного сектору економіки:

- Перший принцип стосується обов'язкового зберігання установами грошових коштів на поточних чи реєстраційних рахунках;
- Другий принцип полягає в тому, що бюджетні установи не мають права самостійного вибору установи банку для відкриття рахунку. Також, відомо що реєстраційні рахунки відкриваються не в установах банків, а в органах Державного казначейства. Слід сказати що єдиний казначейський рахунок - є основним рахунком держави для проведення фінансових операцій та ефективного управління коштами Державного та місцевих бюджетів [2];
- Третій принцип — принцип самостійного вибору установою форми

безготівкових розрахунків і закріплення їх у своїх договорах та угодах;

- Четвертий принцип — кошти з рахунку установи списуються лише за розпорядженням його власника;

- П'ятий принцип полягає у терміновому здійсненні платежів.

Здійснення їх має бути наближеним до часу надання послуг, тощо;

- Шостий принцип — платежі здійснюються в межах залишків коштів на рахунках платника.

В умовах приведення національної економічної системи у відповідність з вимогами ринкової економіки, міжнародних стандартів та НП(С)БОДС виникає багато проблем, які потребують обґрунтованого розгляду й розв'язання. Однією з таких проблем є удосконалення системи безготівкових платежів, та казначейського обслуговування рахунків.

На мій погляд можна виділити такі напрями удосконалення казначейського обслуговування рахунків:

- підвищення відповідальності розпорядників і одержувачів бюджетних коштів щодо недопущення ними порушень бюджетного законодавства в процесі здійснення видатків;

- підвищення рівня професійної підготовки працівників органів Казначейства України, розпорядників і одержувачів бюджетних коштів та інших учасників бюджетного процесу;

- запровадження єдиного програмного забезпечення в органах Казначейства України та у розпорядників і одержувачів бюджетних коштів та зведення до мінімуму операцій, які здійснюються в ручному режимі, максимальне уникнення дублювання функцій працівників.

Сьогодні економіка України потребує швидких структурних та технологічних перетворень при одночасному вдосконаленні механізму безготівкових розрахунків, так як сучасний її стан характеризується розладом платіжно-розрахункової системи та платіжною кризою.

Від стану безготівкових розрахунків, своєчасного і повного надходження від платників коштів залежить стан грошового обігу, ціноутворення, кредитні відносини, фінансовий стан бюджетних установ і, як підсумок, соціальний стан населення[2]. Крім того, лібералізація цін ускладнила формування кредитних процесів банків, негативно вплинула на проведення безготівкових розрахунків, тому необхідно не тільки технічно здійснювати розрахункові операції, але і вдосконалювати організацію безготівкових розрахунків [3].

Для оптимізації ведення розрахунків коштів державного та місцевих бюджетів введено термін тимчасово вільні кошти єдиного казначейського рахунку та валютних рахунків бюджету — обсяг коштів, що обліковуються на рахунках у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, отримані як надходження бюджетів, відволікання яких не призведе до втрати платоспроможності бюджетів (спроможність своєчасно і в повному обсязі здійснювати платежі та розраховуватися за всіма зобов'язаннями) та виникнення заборгованості протягом періоду, на який передбачається розміщення таких коштів на депозитах або шляхом придбання державних цінних паперів і спрямування на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів та Пенсійного фонду України з подальшим їх поверненням до кінця поточного бюджетного періоду [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV.

2. Типове положення про бухгалтерську службу бюджетної установи, затверджене постановою КМУ від 26.01.2011 р. № 59.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі №134 «Фінансові інструменти» (набирає чинності з 01 січня 2016 р.).
4. Бюджетний кодекс України, затверджений ВРУ від 8 липня 2010 року № 2456-VI.

**РУСИН Х,
ОСТАПОВИЧ О.**

*Факультет комп'ютерних
інформаційних технологій,
група КСМм-51*

Науковий керівник:
д.т.н., професор Теслюк В.М.

УПРАВЛІННЯ МОБІЛЬНИМИ РОБОТОТЕХНІЧНИМИ СИСТЕМАМИ

Мобільні робототехнічні системи (МРС) використовуються в багатьох областях науки і техніки. Особливо добре МРС зарекомендували себе для вирішення завдань в умовах, в яких діяльність людини або утруднена, або взагалі неможлива. Це, наприклад, завдання функціонування МРС на великих глибинах, у відкритому космосі, в зонах радіоактивного чи хімічного забруднення, в зонах природних катаклізмів, бойових дій та ін.

МРС відрізняються наявністю рухомого шасі з автоматично керованими приводами. Вони можуть бути колісними, ходячими, колісно-ходячими і гусеничними. Існують також плаваючі і літаючі мобільні робототехнічні системи. Часто мобільні машини несуть на собі маніпуляційні роботи і можуть застосовуватися в польових умовах, в космічних польотах, на промислових підприємствах, а також у будівництві і на транспорті.

МРС крім програми маршруту руху мають запрограмовану автоматичну адресацію мети, можуть автоматично завантажуватись і розвантажуватись. В промислових цехах вони призначаються для автоматичної доставки деталей та інструментів. Прикладом таких МРС є робокари. На таких рухомих системах можуть встановлюватись маніпуляційні механізми, наприклад рухомі пристрої для обслуговування автоматизованих складів в складі гнучких автоматизованих виробництв.

Загальна процедура конструювання систем керування МРС передбачає організацію його направленою пересування і зводиться до оперативного вирішення трьох задач: адекватного сприйняття інформації про зовнішнє середовище і внутрішній стан об'єкту; планування оптимальної траєкторії переміщення МРС в певному середовищі; ефективного виконання роботом дій, що були сплановані в реальному середовищі. Тому структурна організація МРС передбачає існування сенсорної підсистеми, до якої входять датчики зовнішньої інформації (лазерні далекоміри, системи навігації, телевізійні камери і т.п.); блок датчиків внутрішньої інформації (датчики кутів повороту виконуючих пристроїв, датчики кутових швидкостей коліс, осей і т.п.); блок планування переміщень в просторі відповідно до вибраного критерію (нейронні мережі, системи прийняття рішень, системи знань, програмні траєкторії і т.д.); механічна система робота; виконуючі пристрої робочих органів, що здійснюють переміщення системи, блок тактичного керування, що забезпечує переміщення про траєкторії.

За видами керування МРС ділять на два класи: автоматично керовані і дистанційно керовані. Автоматично керовані МРС бувають: програмні, адаптивні і інтелектуальні. Програмні - МРС в яких керування здійснюється за попередньо складеною і незмінною в процесі реалізації програмою. Практично всі МРС, які працюють на виробництвах, є

програмними. Сфера застосування їх дуже широка: обслуговування станків, печей, технологічних ліній, зварювальних, навантажувальних, розвантажувальних робіт та ін. Обмежена сфера застосування програмних визначається їх конструкцією. Інтелектуальні МРС мають більш широке застосування в зв'язку з наявною можливістю мікропроцесорної обробки інформації, розпізнаванням середовища з автоматичним виробленням рішення щодо подальших дій для виконання потрібних операцій і невизначеному або змінному середовищі.

На даний час є наступні принципи, які використовуються в системах керування МРС: на основі методу нечіткої логіки і стежить системи технічного зору; за допомогою покрової нейронної системи; на основі адаптивного резонансу; ВЕАМ-роботи; пристрій управління автономним роботом на основі нейрода; пристрій управління автономним роботом на основі піксельних геометричних моделей.

Крім того управління МРС може здійснюватися різними способами:

1) програмне управління - найпростіший тип системи управління, використовується для управління маніпуляторами на промислових об'єктах. У таких роботах відсутня сенсорна частина, всі дії жорстко фіксовані і регулярно повторюються;

2) адаптивне управління - роботи з адаптивною системою управління оснащені сенсорною частиною. Сигнали, що передаються датчиками, аналізуються, і залежно від результатів приймається рішення про подальші дії, переході до наступної стадії дій і т. д.;

3) управління, засноване на методах штучного інтелекту;

4) управління людиною (наприклад, дистанційне керування).

Ефективність управління рухом залежить від методів, алгоритмів, кількості та якості роботи датчиків, що розміщені на МРС.

На сьогоднішній день найбільш розповсюдженим є використання інтелектуальних методів, до яких зокрема відносять нечітку логіку та нейронні мережі. Зокрема, нейронні мережі (нейронечіткі системи) забезпечують можливість навчання та адаптації. Управління МРС в більшості випадків важко формалізувати, але можна легко описати звичайною мовою, тобто можна охарактеризувати якісно. При використанні нечіткої логіки забезпечується можливість реалізації управління навіть в невизначеному середовищі з неточними вхідними даними, що можуть надходити з датчиків МРС.

База правил нечітких систем зазвичай складається з великої кількості правил. Оскільки однією з основних вимог, що висуваються до розроблення системи управління рухом МРС є здійснення швидкої реакції на події (особливо під час функціонування робототехнічної системи в динамічному середовищі), то ефективним рішенням є паралельне опрацювання всіх правил, що передбачає їх поділ на певні частини.

Задача управління рухом МРС полягає в її переміщенні з початкової точки в кінцеву. При цьому необхідно забезпечити здійснення руху в реальному часі та уникнення можливих зіткнень з рухомими або нерухомими перешкодами; тобто забезпечити швидке реагування на зміни в зовнішньому середовищі та прийняття самостійних рішень під час переміщення МРС в невизначених умовах.

Для забезпечення можливості швидкої адаптації МРС до виконання інших задач необхідно здійснити розбиття інтелектуальної системи управління рухом на певну сукупність програмних модулів, що призначені для генерування управляючих дій внаслідок реалізації різних режимів руху. Кількість програмних модулів залежить від призначення МРС та поставленої задачі оператором.

Перелік режимів управління, що реалізуються окремими модулями, є таким: режим руху вздовж правої стіни, режим руху вздовж лівої стіни, режим руху об'їзду перешкоди, режим руху до цілі.

Завдяки такій реалізації існує можливість легкої адаптації МРС до виконання інших задач, що здійснюється додаванням додаткових програмних модулів, які реалізують необхідні режими руху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андраханов А.А. Технология управления автономным мобильным роботом на основе индуктивного метода самоорганизации моделей // электронный ресурс: <http://rusrobotics.ru/images/docs/2014-1-pdf/8.pdf>.
2. Миронов С.В. Система технического зрения в задачах навигации мобильных объектов / С.В. Миронов, А.В. Юдин // Международный журнал программные продукты и системы. – 2011. – № 1. – С. 123-126.
3. Усков А.А. Интеллектуальные системы управления на основе методов нечеткой логики / А.А. Усков, В.В. Круглов. – Смоленск : Изд-во "Смоленская городская типография", 2003. – 238 с.
4. Зиксин К. Интеллектуальное навигационное управление и диагностика адаптивных мобильных роботов в незнакомой среде / К. Зиксин, А.В. Тимофеев // Актуальные проблемы информационно-компьютерных технологий, мехатроники и робототехники (ИКТМР-2009) : матер. научно-техн. конф., 2009. – С. 169-176.
5. Prases K. Mohanty, Dayal R. Parhi Controlling the Motion of an Autonomous Mobile Robot Using Various Techniques: a Review // Journal of Advance Mechanical Engineering, 2013. – Pp. 24-39.
6. Бекасов Д.Е. Применение аппарата нечеткой логики при решении задачи поиска пути в неизвестном окружении // Молодежный научно-технический вестник (МГТУ им. Н.Э. Баумана) (электронный журнал). – 2012. – № 5. – Pp. 38-43.

САВОНЧАК В.

*юридичний факультет
група ПР-11*

Науковий керівник:

к.політ.н., доцент Томахів В.Я.

ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ

Інформаційні війни виступають найактуальнішою і найгострішою проблемою в умовах сьогоденних реалій. Актуальність даної теми полягає в тому, що наслідки дезінформації мають колосальні масштаби, а вплив їх на суспільство поширюється в геометричній прогресії.

Інформаційна війна (від англ. Information War) — використання і управління інформацією з метою набуття конкурентоздатної переваги над супротивником.

Першим ще в роботі 1976 р. заговорив про інформаційну війну Томас Рона. Він був науковим радником президента Буша-старшого, а до цього теж займав різні урядові позиції. Дехто вважає, що саме йому належить термін «інформаційна війна», що відображав входження інформаційного простору на новий технологічний рівень.

У книзі Прокоф'єва "Інформаційна війна і інформаційна злочинність" визначається так, що інформаційна війна – це дії, початі для досягнення інформаційної переваги шляхом завдання шкоди інформації, процесам, що базуються на інформації і інформаційних системах супротивника при одночасному захисті власної інформації.

Інформаційна війна може включати в себе :

- збір тактичної інформації;
- забезпечення безпеки власних інформаційних ресурсів;
- поширення пропаганди або дезінформації, щоб деморалізувати військо та населення ворога;

-підрив якості інформації супротивника і попередження можливості збору інформації супротивником.

Часто ІВ ведеться в комплексі з кібер- та психологічною війнами з метою ширшого охоплення цілей, із залученням радіоелектронної боротьби та мережових технологій.

З метою кращого розуміння виду ІВ, вони поділяться на:

-психологічна війну;

-кібервійну;

-мережеву війну;

-ідеологічну диверсію;

-радіоелектронну боротьбу, яка може проявлятися такими способами: ресурси телебачення і радіомовлення можуть бути захоплені/підкорені для кампанії дезінформації. Мережі комунікацій можуть бути заблоковані або недоступні. Операції фондової біржі можуть саботуватися електронним втручанням, даючи витік чутливої інформації або поширюючи дезінформацію. Прикладом акту ІВ може бути випадок, коли в 1991 під час війни в затоці, голландські хакери викрали інформацію про пересування американських військ з Міністерства оборони США і пробували продавати її іракцям, які подумали, що це є містифікацією і відмовилися від неї. Це все дає нам уявлення про видову характеристику ІВ, та щоб детальніше зрозуміти це питання, ми визначемо мету і завдання. Мета інформаційної війни — послабити моральні і матеріальні сили супротивника або конкурента та посилити власні. Вона передбачає заходи пропагандистського впливу на свідомість людини в ідеологічній та емоційній галузях. Очевидно, що інформаційна війна — складова частина ідеологічної боротьби. Вони не призводять безпосередньо до кровопролиття, руйнувань, при їх веденні немає жертв, ніхто не позбавляється їжі, даху над головою. І це породжує небезпечну безпечність у ставленні до них. Тим часом, руйнування яких завдають інформаційні війни у суспільній психології, психології особи, за масштабами і за значенням цілком співмірні, а часом і перевищують наслідки збройних воєн.

Головне завдання інформаційних війн полягає в маніпулюванні масами. Мета такої маніпуляції найчастіше полягає у:

-внесенні у суспільну та індивідуальну свідомість ворожих, шкідливих ідей та поглядів;

-дезорієнтації та дезінформації мас;

-послабленні певних переконань, устоїв;

-заякуванні свого народу образом ворога;

-заякуванні супротивника своєю могутністю.

Нарешті, останнє, але не менш важливе завдання:

- забезпечення ринку збуту для своєї економіки. У цьому випадку інформаційна війна є складовою частиною конкурентної боротьби.

Зважаючи на роль інформації у сучасному світі, американський дослідник Маклюен виводить цікаву тезу, яка звучить так: "Істинно тотальна війна - це війна за допомогою інформації". Як ми вже зрозуміли, ІВ на сьогодні стала одним з найнебезпечніших видів зброї. Користуватися компроматами, виливанням бруду, підкиданням неправдивої інформації, намагання за допомогою інформації ввести в оману стало для багатьох сенсом життя. Інформація має вплив на маси, тобто за умови вдалого маніпулювання свідомістю мас можна досягти практично будь-якої мети: знищити опонента, прибрати з дороги конкурентів чи розпалити війну, як це було з Іраком. Що ж, журналісти тримають у руках зброю, тільки не завжди використовують її за призначенням. На тлі останніх подій, які відбуваються в Україні можна зрозуміти, що основна боротьба між політичними силами відбувається за допомогою інформації, тобто в країні почалася інформаційна війна. Весь цей деструкційний вплив, заякування, маніпулювання, тощо, охопило і нашу з вами країну і не секрет, усі ми з вами були під цим впливом, заручниками ЗМІ, залежними від теле- і радіо-

передач, новин, оголошень. Чудово розуміємо хто виступає агресором, та як не піддатись впливу, не усі спроможні усвідомити. Інформаційна політика мало змінилася на тлі останнього двадцятиліття, коли держава Україна байдуже спостерігала за розквітом телерадіогазетної антиукраїнської пропаганди на власній території. На Печерських пагорбах Києва зберігали (і це ще в кращому разі!) нейтралітет, коли йшлося про боротьбу проукраїнських і антиукраїнських ЗМІ. Війна, яку веде сьогодні проти нас Москва, в інформаційному просторі почалася ще від першого дня нашої незалежності й навіть раніше. Однак, якщо з російського боку вона була найважливішою державною справою, яку всебічно забезпечувала ресурсами, з українського це виявилось заняттям окремих ентузіастів, так би мовити, «медійних партизанів».

Україна зараз не в найкращій ситуації, адже характер останніх подій в україно-російських відносинах свідчить, що РФ обрала песимістичний для України сценарій їхнього розвитку. Щоб попередити або унеможливити так званий відрив від Росії шляхом її приєднання до ПДЧ (план дій щодо членства в НАТО) і остаточної інтеграції в НАТО, Москва твердо взяла курс на планомірне тверде ситуативне стримування України. У результаті реалізації цього курсу україно-російські протиріччя досягають тієї фази, яку можна назвати системною кризою.

Твердий тиск на Україну, що почалося в гуманітарній сфері, переведено в політичну площину. Важливою ознакою цього є конфронтаційна тональність заяв російських ЗМІ. Популяризується теза про те, що “з такою вороже настроєною Україною Росія не підписувала договір”, що “перед такою українською владою Росія не повинна мати зобов’язань”. Разом з тим вона “має зобов’язання перед тією частиною України, що сприймає Росію як дружню держава, і ці свої зобов’язання буде виконувати”.

Така одночасна зміна риторики на адресу України з боку основної маси російських політиків і ЗМІ не випадково. Зрозуміла й основна причина: прискорений рух української держави в напрямку до НАТО, а також одностайна позиція країн-членів Альянсу щодо євроатлантичного майбутнього України привели до виникнення панічних, емоційних настроїв у російській владі.

Щодо української аудиторії всі ці войовничі сценарії переслідують подвійну мету: сформуванню “білий-чорно-білий формат”: розщепити свідомість людини на протилежності “ворог-друг”, відволікаючи тим самим від конструктивних міркувань у термінах розвитку демократії й взаємовигідних двосторонніх відносин.

Громадяни України кожного дня чують про проблеми країни, та як їх вирішити, подолати дезінформацію?! На жаль, багато часу згаяно. Тому тепер буде важко виправити помилки, які призвели до нинішнього стану в країні. Заборона трансляції ряду російських каналів стала хоч і правильною, але дуже запізною реакцією влади на поточні події. Втім, якщо вдатися до ряду кроків, можна добитися перелому як в інформаційно-психологічній війні, так і власне у військовому протистоянні.

На завершення скажу, що теперішнє інформаційне суспільство — це нова реальність, що об’єднує засоби існування локальних цивілізацій і світові інформаційні універсалії. Це таке суспільство, яке може вижити лише в тому випадку, якщо перетворить толерантність з індивідуальної установки людини на спосіб життя соціуму. Якщо ми з вами будемо знати і пам’ятати методи інформаційної війни, не будемо піддаватись впливу, будемо з аналізом сприймати інформацію, то ми побудуємо могутню державу, яка поламає дезінформармаційний простір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Афанасьєв В. Соціальна інформація та управління суспільством/В. Афанасьєв.- М.: Знание, 2005. - 119 с.
2. Блек С. Паблік рилейшнз. Що це таке?/С.Блек.- М.: Наука, 2009. - 256 с.
3. Вершинін М.С. Політична комунікація в інформаційному суспільстві/М.С. Вершинін.- М.: Ягуар, 2006. - 256 с.

4. Почепцов Г.Г. Інформаційні війни/Г.Г. Почепцов.- М.: ВЦ Гарант, 2011. - 453 с.
5. Фірсов Б. Телебачення очима соціолога/Б. Фірсов. - М. Слово, 2013. - 418 с.
6. Хаббард Л.Р. Проблеми роботи/Л.Р. Хаббард. - СПб.: Знання, 2010. - 342 с.
7. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни /Г.почепцов.-2015.-452 с.

СЕМЕНЧУК К.

*юридични факультет
група ПР-11*

Науковий керівник:

к.ю.н., доцент Кравчук М.В.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ДИТИНИ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Українські діти потребують захисту. Найменші громадяни мають права, які держава у своїй Конституції зобов'язалася виконувати. Оцінка ситуації у сфері захисту прав дитини в Україні постійно здійснюється державними структурами.

На сьогодні в Україні найголовнішими проблемами, які потребують особливої уваги суспільства, є такі порушення прав дітей, як недбале ставлення та злочинні дії по відношенню до малолітніх, а саме примушування до праці і торгівля дітьми.

Метою цього дослідження є визначення кола проблемних питань дотримання прав дитини в Україні та шляхи їх розв'язання.

Цю проблематику частково у своїх працях уже досліджували такі вчені, як В.В. Андріїв, Н.Б. Болотіна, В.Я. Бурак, Л.С. Волинець, К.В. Добромислов, М.Л. Захаров, О.І. Карпенко, О.Л. Слюсаренко та ін.

Виклад основного матеріалу. Законодавство України гарантує цілу низку пільг і допомогу дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківської опіки. Забезпечити гідні умови їхньої життєдіяльності – це завдання, які повинна ставити перед собою держава.

У справі виховання та утримання дітей в інтернатах наша держава має певні напрацювання: впроваджуються нові навчально-виховні технології; вихованці інтернату залучаються до навчання у загальноосвітніх школах; при інтернатах створюються міні-підприємства, цехи, міні-пекарні, що частково допомагає вирішити фінансові проблеми, відкриваються профорієнтаційні центри. Проте значна частина дитячих будинків та шкіл-інтернатів має слабку матеріально-технічну базу, потребує ремонту житлових та службових приміщень. Матеріальні потреби дітей адміністрація дитячих закладів змушена вирішувати за рахунок спонсорських коштів, отримати які дуже непросто.

Існують також проблеми із влаштуванням дітей після закінчення навчання. Дуже гостро постає питання отримання житла – на чергу дітей ставлять, а коли буде видане соціальне житло, ніхто відповісти не може. Проблема частково вирішена на період продовження навчання у професійно-технічних та вищих навчальних закладах – це означає передусім можливість отримати місце в гуртожитку, фінансову підтримку у вигляді стипендії, інші пільги, встановлені державою. Складніше тим дітям, які мають розпочати трудове життя відразу після закінчення школи. Забезпечення їх житлом та робочим місцем законодавчо визначено, однак реально ці гарантії практично не реалізуються. До речі, у разі відмови в прийомі на роботу молодих громадян у межах встановленої квоти державна служба зайнятості, відповідно до статті 5 Закону України «Про зайнятість населення»[4], може застосовувати штрафні санкції за кожен таку відмову.

Випускники навчальних закладів із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківської опіки, забезпечуються за рахунок навчального закладу одягом і взуттям, а також одноразовою грошовою допомогою. Нормативи забезпечення одягом і взуттям затверджуються Кабінетом Міністрів України. За бажанням випускників навчальних закладів вони можуть отримати грошову компенсацію в розмірі, необхідному для

придбання одягу та взуття. Грошовий еквівалент цієї виплати визначається відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум»[5]. Він є недостатнім.

Україна у 1991 році приєдналася до Конвенції ООН про права дитини[1], таким чином взявши на себе зобов'язання впроваджувати на національному рівні забезпечення та захист прав дитини. В якості позитивної події, що сталася 5 березня 2009 року, необхідно відзначити прийняття Верховною Радою України Закону України «Про загальнодержавну програму «Національний план дій щодо виконання Конвенції ООН про права дитини»[3], який знаходився на розгляді в Верховній Раді України ще з 2006 року. Національний план має на меті об'єднати в єдину систему зусилля держави щодо захисту прав дітей. Метою є забезпечення оптимального функціонування цілісної системи захисту прав дітей в Україні відповідно до вимог Конвенції ООН про права дитини та з урахуванням цілей розвитку, проголошених Декларацією тисячоліття ООН, і стратегії Підсумкового документа Спеціальної сесії в інтересах дітей Генеральної Асамблеї ООН «Світ, сприятливий для дітей»[1].

Основними завданням в цій сфері мають бути підвищення ефективності профілактичної та роз'яснювальної роботи серед батьків з метою запобігання жорстокому поводженню з дітьми; удосконалення процедур щодо виявлення дітей, які потерпіли від сексуальної експлуатації, інших форм жорстокого поводження з ними; створення системи реабілітації та реінтеграції дітей, які потерпіли від торгівлі ними, сексуальної експлуатації, інших форм жорстокого поводження; забезпечення функціонування системи захисту дітей від жорстокого поводження, проведення відповідної профілактичної роботи.

Сучасне законодавство України та відповідні державні програми декларують широкі гарантії захисту та розвитку дитини. Втім, будь-яка діяльність у цій сфері має ґрунтуватися на загальному дотриманні прав людини та прав дитини, чого, на жаль, не відбувається. Це підтверджують й рекомендації Комітету ООН з прав дитини щодо періодичної доповіді України.

Ситуація з правами дитини в Україні все більше підпадає під увагу держави, однак небезпека декларативності намірів залишається. Адже на сьогодні держава, декларуючи системні зміни, не звертає увагу на виконання елементарних завдань і важко йде на співпрацю з громадськістю.

Державна програма адаптації законодавства України до законодавства ЄС визначає «пріоритетним» законодавство стосовно прав дитини.

Проблеми щодо забезпечення прав дитини існують як на рівні самої системи, так і на рівні законодавства. Діти ніколи не зможуть отримати визнання та увагу, на яку заслуговують, якщо до них не ставитимуться, як до пріоритету. Структура, методи діяльності, інформаційні матеріали та стиль, необхідні для створення ефективного діалогу з дітьми, значною мірою відрізняються від тих, які використовують для захисту прав дорослих.

Сьогодні в Україні відповідальність за дітей розділяється між різними міністерствами та департаментами, співпраця між ними є малоефективною, подекуди відсутня взагалі.

Проте однозначно відоме те, що поряд з виконавчим органом має існувати орган, який може ефективно здійснювати моніторинг дотримання прав дитини, і в разі необхідності – ефективно реагувати. В цьому контексті набуває нової актуальності питання запровадження інституту Дитячого Омбудсмана, що неодноразово рекомендували зробити Україні як на рівні ООН, так і на рівні Ради Європи. В країні має існувати дієвий механізм моніторингу забезпечення та дотримання прав дитини в Україні, який на сьогодні фактично відсутній. Є очевидним, що права дитини не є пріоритетом діяльності Уповноваженого Верховної Ради України[6].

З метою проведення ефективного моніторингу та реалізації прав дітей Уповноважений з прав дитини повинен мати вплив на розвиток законодавства, політики

та практики, щоб забезпечити їх відповідність правам дітей; розглядати індивідуальні скарги стосовно порушення прав дитини; стимулювати проведення розслідувань та досліджень справ, що розглядаються; а також усіма можливими методами сприяти підвищенню поінформованості дорослих та дітей про права дитини.

Діти в Україні продовжують зазнавати насильства – в загальноосвітніх школах, у сімейних відносинах, при контакті з представниками правоохоронних органів, у закладах опіки та в дитячих будинках сімейного типу нерідко трапляються випадки приниження гідності дітей. При цьому не існує дієвих механізмів ефективного виявлення та реагування на випадки насильства, а також механізмів забезпечення існуючих законодавчих норм, що забороняють фізичні покарання. Недосконалою й травматичною для дитини залишається процедура допиту дітей (свідків, потерпілих і обвинувачених у злочині).

Є проблема і в забезпеченні прав дітей та захисту їх від злочинів з боку правоохоронних органів. За останні декілька років вже неодноразово ставилось питання про виведення кримінальної міліції з прав дітей з підпорядкування кримінального блоку до блоку громадської безпеки та припинення ведення ними оперативно-розшукової діяльності, що значно підвищило б рівень заходів із захисту дітей, дозволило б завчасно виявляти та ставити на профілактичний облік сім'ї, у яких вчиняється насильство над дітьми, вивчати причини сімейного неблагополуччя і в необхідних випадках вилучати дітей з небезпечного оточення.

Не розроблений механізм раннього виявлення сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та оцінювання потреб дитини. Висновок про ситуацію в сім'ї робиться органами опіки та піклування практично на основі єдиного документа – акту обстеження житлово-побутових умов.

Висновки. Отже, дії держави щодо забезпечення належного рівня дотримання прав дитини в Україні не є достатніми. Проблемою залишаються процедурні механізми захисту прав дитини. Існуюча система державних інституцій, які працюють в інтересах дітей є дуже розгалуженою, але не скоординованою. Досі відсутні спеціалізовані суди (ювенальна юстиція), відсутній інститут Уповноваженого з прав дитини. Соціальний захист дітей втрачає ознаки пріоритетної теми в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конвенція ООН про права дитини (Конвенція ратифікована Постановою ВР №789-ХІІ (789-12) від 27 лютого 1991 р.). – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Про загальнодержавну програму «Національний план дій щодо виконання Конвенції ООН про права дитини»: Закон України від 05.03.2009 № 1065-VI/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про зайнятість населення: Закон України від 5.07.2012 № 5067-VI/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15.07.1999 № 966-XIV/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Сіра І.Б. Становлення інституту Уповноваженого з прав дитини в Україні – Режим доступу : <http://academy.gov.ua>.

SYLVIA EWURAESI A MOAH

Institute of International Economic Relations

group AMET-11 TNEU

Supervisor:

Doc. in Economics, Prof. of Economics Chair

DLUHOPOLSKYI OLEKSANDR V.

COMPARATIVE STUDY OF RURAL-URBAN EMPLOYMENT OPPORTUNITIES IN GHANA

Advent of the Neolithic revolution which marked a sharp shift from hunting and gathering by human beings to sedentary agricultural, led to the creation of large human settlements. The history of humanity further transformed with the industrial revolution. This latter revolution marked the production of goods and services on large scale. With the rise of production and manufacturing, came the development of large urban settlement. Land and agricultural subsistence had been the main form of livelihood for many people in the world. With the onset of the industrial revolution came the purchase of human labour and introduction of wage work. Over the years, diversity in the global socio-economic sector have created huge disparity in terms of access to work and employment. Although many scholars have examined this phenomenon, they have often failed to capture the rural-urban disparity in terms of employment opportunities.

This essay will present the challenges and opportunities of employment avenues in the rural areas and urban areas. The focus of the essay will be on both developed countries and less developed countries like Ghana. This broad approach is to help us appreciate the geographical variations in employment opportunities not only by rural-urban dichotomy but also by countries socio-economic status.

Rural areas in the world have varied characteristics however, one common feature that they are often associated with their unfavourable structural circumstances that make them economically deprived in contrast to urban communities. In the developing world or third world countries, rural areas are the major source of revenue earning resources such as gold, timber, diamond, coffee, cocoa etc. however, they tend to be the most deprived in terms of development resource allocations. This phenomenon has created out-migration from rural areas to urban areas. Gramzow (2005) noted that there is the tendency for higher educated people to move to urban areas in search of waged labour and better employment opportunities; however, this also holds true for young people and women, who are frequently confronted with a need of training or suitable childcare facilities. In comparison, people are supported by official security systems (pensions) to a higher degree in richer European countries such as Germany, Norway, Britain and French hence the situation is not as dicey as it is in the former countries.

The demographic and economic descending trends in deprived rural areas are often accompanied by a lowest level of public services and infrastructure: roads, public transport, facilities for childcare, health and education, as well as relaxation and recreational opportunities, especially in developing or poor countries. This mixture of a short of infrastructure and job opportunities, and the moderately inferior earnings levels, results in a mobile workforce leaving these deprived rural areas and taking up education and/or employment in urban centres, where a superior quality of life and job chance may be implicit. To effectively reverse this trend and boost rural economy in terms of both capital and human resource production, governments and development partner must diverse the rural economic set up from merely production of primary commodities or raw materials to that where these raw materials are processed into semi-finished or finished products. In doing so, highly educated people in the rural areas can stay and offer their knowledge to the development of the indigenous resources found in their communities. There is the need for interlinked diverse actors, such as enterprises, public authorities, social

partners and NGOs, to target the labour market incorporation of the local population and create more employment opportunities for the inhabitants of rural areas.

In contrast, other scholars have pointed out the problem of urban unemployment and underemployment especially in the developing world. Other have further stress the better employment opportunities within rural areas compared to urban centres. For example women who live in rural areas have a higher probability of being employed than of being unemployed, as compared to women living in urban areas. The report indicates that this case is more peculiar to women in sub-Saharan Africa. The noted probable reasons for the higher probability of rural women being employed than their urban counterpart are that women living in rural areas have to provide a living for their families, therefore, cannot afford to be unemployed. These women undertake work activities, mainly in the agricultural sector, in addition to the unpaid service work they also provide to their households.

Although, urban areas may have the higher concentration of waged-employment, social amenities and chunk of developmental projects, the natural growth of urban population coupled with migration of workers from rural areas have crippled and overcrowded the existing employment opportunities in the urban areas. In developing countries, this situation has resulted in underemployment, where well trained graduates and professionals have to settle for menial jobs that they are overqualified for or have not been trained for because of lack of employment opportunities in the urban areas.

In discussing the employment opportunities of rural and urban areas, there is the need to scholarly appreciate the interlinkage between the rural area and the urban area. Until this mutual dependence, is understood, assessed and fully appreciated by policy makers and implementers, both urban and rural areas especially in the developing world will continue to be saddled with employment challenges as their employment opportunities become lesser.

СИРОТЮК Н.

*факультет економіки та управління
група МОА-11*

Науковий керівник:

к.іст.н., доцент Гурик М.І.

ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД ЯК ДІЄВИЙ МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ І ФОРМА СПІВПРАЦІ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Наприкінці ХХ століття стала очевидною криза класичних моделей державного керування, що виявилось не готовим до інформаційних, екологічних, економічних і соціальних наднаціональних викликів часу. Серед пропонованих нових концепцій державного управління особливо варто виділити концепцію електронного уряду, що охоплює виконавчу складову діяльності уряду і входить у сферу організаційного проектування. Електронний уряд – це модель державного управління, яка заснована на використанні сучасних інформаційних та комунікаційних технологій з метою підвищення ефективності та прозорості влади, а також встановлення суспільного контролю над нею[5].

У чому полягає ідея електронного урядування можна зрозуміти з її опису в стратегічному документі уряду США: « У баченні Президентом урядової реформи підкреслюється необхідність перетворення операційної складової діяльності уряду в частині його власного функціонування і його взаємодії з громадянами, яким воно служить. Основою цього перетворення є три наступних принципи:

- уряд повинен концентруватися на громадянах, а не на бюрократії;
- уряд повинен орієнтуватися на результати своєї діяльності;

- уряд повинен базуватися на ринку, активно просуваючи інновації[1].

В Україні також виникають нові вимоги до влади і до держави, перша з яких – прозорість та відкритість влади на всіх рівнях її ієрархічної структури, що запобігатиме концентрації влади й корупції.

Паралельно відбувається становлення поняття «інформаційної демократії» як політичної категорії, набуває важливості електронний уряд як дійовий механізм взаємодії і форма співпраці держави і громадян.

Особливо важливою стає ланка електронного уряду (“держава - громадянин”), в якій і здійснюється безпосередня взаємодія влади та громадськості. Ця ланка є, власне, основою електронного урядування, бо воно спрямоване на громадян як на єдине джерело влади, і його ефективність цілком залежить від їх участі в процесі урядування, від здатності влади організувати діалог з громадянами, забезпечити зворотний зв’язок.

Розглядаючи взаємодію держави і громадян в електронному уряді, слід відзначити її багатоаспектність. Електронний уряд, у першу чергу, переслідує мету мотивації, актуалізації та спрощення цієї взаємодії. Науковці описують електронний уряд як спосіб, форму, концепцію, систему та механізм співпраці державного та громадського секторів. На думку О.Голобуцького й О.Шевчука, електронний уряд - це концепція здійснення державного управління, притаманна інформаційному суспільству, що ґрунтується на можливостях інформаційно-телекомунікаційних технологій та цінностях відкритого громадянського суспільства, характеризується спрямованістю на потреби громадян, економічною ефективністю, відкритістю для громадського контролю та ініціативи. Автори наголошують на тому, що електронний уряд є елементом масштабного інформаційного перетворення суспільства. Зміна нормативно-правової бази, освітніх акцентів, принципів формування і витрачання бюджету, екологічних орієнтирів, перерозподіл зон пріоритетної компетенції державних і громадських структур, перенесення наголосів в економіці, оновлення і розширення ціннісних парадигм суспільства - усе це разом з багатьма іншими компонентами повноцінної життєдіяльності суспільства є підґрунтям для реінжинірингу державного управління, для створення і функціонування електронного уряду[3].

Для дієвої та результативної співпраці різних секторів суспільства розглядатимемо систему електронного уряду як механізм державного управління, а саме як практичні заходи, важелі, стимули, за допомогою яких органи державної влади впливають на суспільство [4]. Як механізм державного управління він виконує роль механізму суспільного самоуправління, що припускає інтерактивність і безперервність взаємодії громадян і держави, наявність громадського контролю за діяльністю органів державної влади. Для успішної діяльності системи і підвищення її ефективності потрібне оперативне коригування її роботи, необхідні алгоритми швидкого реагування влади та своєчасного внесення змін до системи, до політики, що проводиться, тим більш, що сучасні засоби зв’язку та комунікацій надають цю можливість.

Гостро постає питання залучення громадськості до участі в електронному урядуванні. Оскільки без виявлення та подолання труднощів, що виникають при взаємодії держави та громадян, організації зворотного зв’язку в секторі “держава - громадянин” електронного уряду неможливо розмовляти не тільки про дієвість, а й працездатність сектора взагалі. У цьому напрямі основна проблема електронного уряду - відсутність можливості охопити й активізувати населення, особливо на регіональному рівні (села, райони), яка виникла внаслідок економічних та інформаційно-технічних обмежень:

- цифрової нерівності населення;
- обмеженого доступу до Інтернету;
- недостатньої автоматизації;

і соціально-психологічних факторів:

- відчуження від влади і недовіра до неї;
- звичка до особистої взаємодії, що особливо важлива для громадян похилого віку, які становлять значну частку користувачів соціальних державних послуг.

Подолання цих перешкод передбачає одночасний та гармонійний розвиток різних сфер державного управління. Державою здійснюється вплив, згідно з його характером виокремлюють такі механізми, як політичні, економічні, соціальні, організаційні, правові [4].

Так, для подолання питання цифрової нерівності потрібні розвиток телекомунікацій, економічна стабільність у країні, щоб комп'ютер та телекомунікації були доступні в матеріальному плані кожному громадянину. Сфера управління освітою може забезпечити комп'ютерну грамотність населення відповідною шкільною освітою та прийняттям концепції "освіти протягом життя". У правовому аспекті Закон України "Про національну програму інформатизації" [2] має не тільки декларуватися, а й виконуватися, також повинна розроблятися дійова регуляторна нормативно-правова база. Концепція електронного врядування складається з двох взаємозалежних (і одночасно самостійних) проектів (підконцепцій). Це внутрішня урядова інформаційна інфраструктура, аналог корпоративної мережі та зовнішня інформаційна інфраструктура, що взаємодіє з громадянами й організаціями. На нашу думку, перша має контролюватися громадськістю, що зробить прозорим функціонування органів державної влади, а другу потрібно робити відкритою та доступнішою як можна більшому колу громадян. Можна виділити два основних напрями роботи сектора «держава – громадянин»:

- орієнтація на громадянина як на споживача державних послуг;
- забезпечення прозорості надання цих послуг.

Діяльність, спрямована на реалізацію цих напрямів, здійснюється, на нашу думку, на таких рівнях:

- інформування громадськості про діяльність органів державної влади;
- надання он-лайн-послуг, консультацій;
- залучення громадян до прийняття рішень органами державної влади;
- громадський контроль за діяльністю органів державної влади[4].

Орієнтація на громадян передбачає доведення до громадськості об'єктивної і достовірної інформації про діяльність органів державної влади і вимагає спрощення процедури надання послуг. Взаємодія громадян з державою здійснюється не як з єдиним об'єктом, а як з великою кількістю структур.

Висновки. Розглядаючи взаємодію держави і громадян в електронному уряді, слід відзначити її багатоаспектність. Науковці описують електронний уряд як спосіб, форму, концепцію, систему та механізм співпраці державного та громадського секторів. Як механізм державного управління електронний уряд виконує роль засобу суспільного самоуправління, що припускає інтерактивність і безперервність взаємодії громадян і держави, наявність громадського контролю за діяльністю органів державної влади.

Взаємодія держави і громадян в електронному уряді спрямована на:

- інформування громадськості про діяльність органів державної влади;
- надання он-лайн-послуг, консультацій;
- залучення громадян до прийняття рішень органами державної влади;
- громадський контроль за діяльністю органів державної влади.

Також впровадження електронного врядування значно зменшить рівень корупції в Україні, зробить урядування відкритим і прозорим, змінить ставлення громадян до урядових дій в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Implementing the President's Agenda for E-Government. E-Government Strategy. Simplified Delivery of Services to Citizens. – Washington: Office of Management and Budget, 2002. – February 27. – P. 22.
2. Закон України про національну програму інформатизації // Відом. Верховної Ради України. - 1998. - № 27-28. - С. 181.
3. Голобуцкий О.П., Шевчук О.Б. Електронний уряд. - К.: ЗАТ "Атлант UMS", 2002. - 174 с.

4. Державне управління: Словник-довідник / Уклад.: В.Д.Бакуменко (кер. творч. кол.), Д.О.Безносенко, І.М.Варзар, В.М.Князєв, С.О.Кравченко, Л.Г.Штика; За заг. ред. В.М.Князєва, В.Д.Бакуменка. - К.: Вид-во УАДУ, 2002. - 228 с.
5. В.Недбай. ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/pidruchnuku/21/33.pdf>.

ФРИЦЬКА М.

*юридични факультет
група ПР-11*

Науковий керівник:

к.ю.н., доцент Кравчук М.В.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Особливе значення для формування правової культури українського суспільства як необхідного компонента соціального прогресу має юридична освіта. Під впливом юридичної освіти відбувається впровадження сучасних правових ідей і гуманістичних цінностей, суспільна свідомість в Україні рухається в бік визнання ідеї правової держави, законності, правопорядку. Розвиток юридичної освіти сприяє формуванню «соціального прошарку» юристів, що оволоділи необхідними знаннями й здатні до підготовки та реалізації реформ у політико-правовій системі нашої держави.

Юридична освіта є необхідною складовою юридичної професії і являє собою досить багатогранне явище, адже означає сукупність організаційно-виховних, інформаційних, процесуальних та інших заходів, за допомогою яких здійснюється процес професійного відбору кадрів, їх правового виховання та навчання для вирішення практичних завдань суспільного життя, захисту законних потреб та інтересів членів суспільства [1, с. 61].

Професія юриста завжди була престижною та цікавою. Справжнього юриста характеризує здатність логічно мислити, стратегічно планувати свої дії і, нарешті, уміння вийти з будь-якої життєвої ситуації, діючи виключно правомірно. Крім того, багато юристів все ж таки досягли такого рівня, коли їх статус і престижний, і шанобливий, а самі вони достатньо забезпечені. При цьому слід підкреслити, що успіх чекає лише того, хто, освоївши максимальний пакет знань на науково-теоретичному інформаційному рівні, зміг їх уміло застосувати на практиці. Остання тут служить як щонайпершою метою навчання, так і подальшим засобом професійного зростання, адже досвід, як відомо, дає тільки практика.

Можливо, саме тому, багато хто, зважаючи на переваги, які обіцяє юридична професія, все частіше звертають увагу на освітні послуги юридичних факультетів вищих навчальних закладів. З одного боку, нічого поганого в прагненні здобути таку освіту немає, проте тут одразу виникає питання про те чи всі вузи здатні якісно підготувати юристів та чи є адекватною часто висока ціна навчання кінцевому результату.

І тут, як це не прикро, слід відмітити, що попри всю вагомість та значимість ролі юриста в сучасному суспільстві, на даний момент в Україні фактично відсутня чітка цілеспрямована державна політика в сфері реформування вищої юридичної освіти, приведення її у відповідність до вимог сучасності та положень Болонської декларації [2, с.193]. Ті реформи в галузі вищої юридичної освіти, що відбуваються в нашій країні на даний час, спрямовані переважно на приведення зовнішньої форми освіти у відповідність до європейських стандартів та вимог. Що ж до змісту вищої юридичної освіти, то він залишається майже незмінним, оскільки реформи в цьому напрямку відбуваються дуже повільно. В той час, як більшість провідних країн світу в системі вищої юридичної освіти вже давно перейшли до інноваційної моделі, в Україні і досі залишається незмінною

пострадянська система підтримуючої освіти. Докорінно змінити сутність вищої юридичної освіти в Україні можна лише шляхом послідовного цілеспрямованого впровадження інноваційної моделі освіти, і саме ця ідея має лягти в основу нової концепції розвитку юридичної освіти на найближчі роки.

Звичайно зрозуміло, що юридична освіта виступає явищем досить складним та багатограним. І завдання юридичної освіти, перш за все, повинні полягати в тому, щоб дати студентам повноцінні юридичні знання з навчальних дисциплін, дати їм навички умілого застосування теоретичних положень під час практичної діяльності, сформувати у студентів переконаність у тому, що із закінченням навчального закладу не закінчується процес пізнання, що тільки безперервне удосконалення своїх знань, збагачення їх досягненнями теорії та практики – ключ до успіху у діяльності кожного юриста.

Що ж, давайте спробуємо розібратися в тому, які найбільші проблеми існують сьогодні на шляху вдосконалення та розвитку сучасної української юридичної освіти, а також що можна зробити для їх розв'язання.

Перше, на що слід звернути увагу – це державні стандарти вищої юридичної освіти. Йдеться передусім про необхідність узгодження української системи вищої юридичної освіти з європейськими та світовими стандартами [3, с. 252]. Державні стандарти вищої юридичної освіти дадуть змогу розробити критерії щодо спроможності вищих навчальних закладів здійснювати підготовку юридичних кадрів. Відповідно до вимог таких стандартів слід сформувати новий зміст вищої юридичної освіти шляхом проведення відповідних організаційних заходів, пов'язаних з реалізацією змісту освіти через кадрове та навчально-методичне забезпечення, матеріально-технічну базу, систему доступу та діагностику знань. Прийняття нових Державних стандартів вищої юридичної освіти могло б забезпечити умови та відповідальність за надання якісних освітніх послуг відповідно до вимог цих стандартів.

При цьому, також доцільно було б розвивати міжнародні зв'язки в юридичній освіті, пов'язані з розробкою навчальних програм та інших компонентів освіти, спрямованих на інтеграцію юридичної освіти в світовий освітнянський простір.

По – друге, потребує також вирішення такого питання як надмірний стихійний розвиток юридичних навчальних закладів в Україні. Їхня кількість збільшується, проте це зовсім не означає, що всі вони здатні готувати юристів високого рівня. Якість освіти в Україні сьогодні значно відстає від глобальних тенденцій розвитку суспільства. Дедалі більше проявляється така серйозна проблема, як недостатня відповідність освітньої юридичної сфери характеру і змісту українських реформ. Головне завдання полягає у постійній адаптації змісту вищої юридичної освіти через освітні і професійні програми до потреб суспільства. Здавалося б маємо багато юристів, проте фахова підготовка багатьох з них – під питанням. Це наслідок зниження вимог до ліцензування та акредитації вищих навчальних закладів, які слід підвищити. Потрібно не просто реформувати систему вищої юридичної освіти, а змінити її зміст, виробити державну концепцію підготовки юристів в Україні.

Одним з ефективних шляхів втілення в життя даних заходів щодо впровадження інноваційної моделі освіти могло б стати впровадження єдиної Державної концепції розвитку вищої юридичної освіти України на найближчі роки.

По – третє, спостерігається проблема підготовки юристів відомчими навчальними закладами. Юристів повинні готувати фахові навчальні заклади. Нині маємо невиправдану ситуацію, яку важко уявити в цивілізованому світі: юристів готують у поліцейських академіях, що просто суперечить традиції та логіці підготовки правників.

Четверте - є певна проблема, що стосується практичної реалізації здобутих юридичних знань у вищому навчальному закладі. Сьогодні більшість вищих навчальних закладів не покладають на себе зобов'язань у працевлаштуванні. Сучасний студент повинен мати розуміння того, що теоретичні знання – лише основа для роботи, а для успішної роботи потрібно уміти їх застосовувати [4, с. 247]. Навик застосування знань

служить засобом забезпечення інтересів і влади, і працедавця, і клієнта, і суспільних інтересів. Отже, юрист повинен не тільки знати, який закон застосовний до тієї або іншої ситуації, але і уміти розібратися, перш за все, в самій ситуації, щоб уміло привести свого клієнта до бажаної мети. При цьому суть юридичної освіти повинна полягати не тільки у тому, щоб штучно подати ті чи інші дисципліни, а створити таку систему, яка формувала б світогляд, і зокрема правову культуру людини, щоб вона була інтелектуально багатою та дотримувалася християнських ідеалів та норм моралі.

По – п'яте, потребує також уваги якість науково-педагогічних кадрів, що відіграє визначальну роль в умовах трансформації суспільства до нових соціально-економічних відносин. Завдання, які виконують юридичні вищі навчальні заклади, мають високий рівень складності, а це вимагає від науково-педагогічного персоналу не тільки високого рівня компетентності, а й волі займати передові позиції. Політика забезпечення якості потребує створення ефективної системи відбору науково-педагогічних кадрів на основі їх здібностей і вміння здійснювати навчально-виховний процес. В сучасних умовах необхідно широко використовувати можливості нових інформаційних і комунікаційних технологій, реалізовувати новаторські концепції та методи. З огляду на нинішню фінансову скруту в Україні це складне завдання. Воно полягає у забезпеченні вузів сучасною комп'ютерною технікою і створенні на базі провідних юридичних закладів системи перепідготовки та підвищення кваліфікації викладачів щодо застосування в навчальному процесі інформаційних і телекомунікаційних технологій.

По-шосте, питання, що потребує розгляду та вирішення – це відсутність системних змін у системі підготовки науковців. Архаїчність системи призводить, окрім інших факторів, до старіння наукових кадрів, так званого «відтоку» таких кадрів за кордон, відсутності у молоді можливостей отримання робочого місця, які відповідають кваліфікації. Потрібно забезпечити аспірантів і докторантів робочими місцями та поважним соціальним пакетом, щоб утримало б їх від бажання виїхати за кордон. Потрібні інноваційні програми, проведення змін у системі контролю якості та адміністрування процесом підготовки науковців, необхідно розробити нові спеціальні програми розвитку академічного середовища, нові системи підготовки і навчання кадрів.

Таким чином, в Україні фактично відсутня чітка цілеспрямована державна політика в сфері реформування вищої юридичної освіти, в тому числі з підготовки юристів, оскільки ті реформи, які відбуваються в нашій країні, переважно спрямовані на приведення зовнішньої форми освіти у відповідність до європейських вимог та стандартів. Докорінно змінити сутність вищої юридичної освіти в Україні можна лише шляхом вирішення існуючих у цій сфері проблем, послідовного та цілеспрямованого впровадження вдосконаленої системи державного контролю за рівнем фахової підготовки юристів. Саме ця ідея має лягти в основу нової концепції розвитку юридичної освіти на найближчі роки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мельничук, О. Освітні правовідносини: класифікація, поняття й особливості окремих видів / О. Мельничук // Підприємництво, господарство і право. — 2011. — № 2. — С. 61-64.
2. Бігун В. С. Юридична професія та освіта. Досвід США у порівняльній перспективі / В. С. Бігун. – К. : Видавнича організація «Юстиніан», 2006. – 272с.
3. Юридична наука і освіта на Україні / Ю.С. Шемшученко, І.Б. Усенко, Б.М. Бабій та ін.; Відп. Ред. Ю.С. Шемшученко; АН України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – К.: Наук. думка, 1992. – 304 с.
4. Корсак К. В. Вища освіта і Болонський процес: [Навч. посіб.] / К. В. Корсак, І. О. Ластовченко. – К.: МАУП, 2007. – 352с.

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ 2013 - 2014 РОКУ

Засоби масової інформації, як важливий соціальний інститут, істотно впливають на політичні процеси у суспільстві. Однак, свобода слова у засобах масової інформації не означає вседозволеність та безвідповідальність. Надто вільна поведінка зі словом може мати негативні соціальні наслідки, деформувати політичну, соціальну, економічну, культурну орієнтацію суспільства і кожного громадянина.

До соціальних медіа відносять блоги (мікроблоги), контент-спільноти, соціальні мережі, форуми та под. Усі вони втілюють онлайнві технології на принципах Веб 2.0. Зупинимось на аналізі впливу соціальних мереж, проаналізувавши їх потенціал на прикладі революцій останніх років – як в Україні, так і в інших державах. Нашим завданням є вивчення ролі соціальних мереж у формуванні настроїв громадської думки, оцінка їх як комунікативного інструменту протестних акцій і мобілізаційного засобу періоду піднесення протестного потенціалу.

Революція гідності 2013-2014 рр., а також подальша анексія АР Крим та антитерористична операція в Україні актуалізували багато тем для аналізу, зокрема, оцінка впливу соціальних мереж на організацію та координацію акцій протесту, волонтерство.

Соціальні медіа не просто інформують, а соціально-психологічно впливають на споживачів інформації. Вони створюють «гіперреальність» (Ж. Бодріяр), перетворюють політику у медіа-процес, віртуалізують політичний простір; створюють нові форми комунікації у сфері публічної влади. Як зауважує Е. Тоффлер, «нова система створення матеріальних цінностей цілком і повністю залежить від миттєвого зв'язку і розповсюдження нових ідей та символів» [2, с. 44].

Інтернет може забезпечити постійний суспільно-політичний диспут із можливістю електронного зворотного зв'язку в реальному часі між владою і громадянами, і відкриє реальну можливість подолання ієрархізму владних структур [4, с. 238].

Д. Яковлев і П. Колотвін вважають, що політика більше, ніж інші види суспільної діяльності, потребує спеціальних засобів інформаційного обміну для встановлення та підтримки постійних зв'язків між її суб'єктами. Вона неможлива без опосередкованих форм спілкування та спеціальних засобів зв'язку між різними носіями влади, а також між державою і громадянами. Першопочаткова мета й основне політичне призначення ЗМІ полягало у виконанні ролі «медіатора», чи певного буфера, між політикою та громадськістю [3].

Події, що відбувались з нашим суспільством на зламі 2013/14 років та відбуваються сьогодні, мають доленосне значення для України та українців. Це справді, як було сказано у назві фільму про Євромайдан, була «Зима, що нас змінила». І добре, що ці зміни йдуть у напрямі прощання країни зі своїм советським та постколоніальним минулим, нарешті подолана невизначеність двовекторності розвитку країни, виявлена європейська ідентичність українства великої України як базова і, найголовніше, рух активно йде у напрямку спільної Європи. Адже будь-яка національна модель передбачає ідентичність, місце в загальносвітових процесах і власну цивілізаційну місію. Саме ці компоненти визначають ставлення до себе й позиціонування серед інших націй.

Під час революційних подій соціальні медіа відіграли насамперед мобілізаційну роль. Facebook трансформувалася у консолідуючу платформу для розпорошених блогерів та авторів роликів на YouTube, Facebook-групи сприяли організації перших протестів і спонукали демонстрантів до активних дій. Соціальні мережі стали основним джерелом новин для ЗМІ, публікуючи новини із зображенням і звуковим супроводом.

Першою на знак протесту на Майдан Незалежності вийшла журналіст «5 каналу» Інна Неродик з подругою Ольгою Іжик, про що повідомила у своєму Фейсбуку. За

повідомленнями деяких ЗМІ, масово люди відгукнулися на заклик журналіста Мустафи Найєма у соціальній мережі Facebook виходити на Майдан Незалежності. Звернення було опубліковано на персональній сторінці Найєма 21 листопада.

Протестувальники швидко відгукнулись на заклики до організації Євромайдану. Хвиля протестів прокотилась Україною та світом. Наступною акцією, про яку учасники Євромайдану повідомили у соцмережах, стало поширення інформації про збір підписів під петицією до Президента США Барака Обами з вимогою ввести санкції проти В. Януковича та членів українського уряду. Від 26 листопада до 6 грудня під цією петицією було зібрано понад 135 тисяч підписів. 29 листопада на сайті Білого дому з'явився текст ще однієї петиції, у якій уряд США закликають допомогти українцям у мирному поваленні чинного уряду. За добу підписалось понад 30 000 осіб.

4 грудня громадська організація «Економічний спротив» в соціальній мережі розгорнула кампанію бойкоту бізнесу, що належить членам Партії Регіонів. Метою акції є «зменшити кошти, що прямо або непрямо йдуть на утримання „Беркуту“ і тітушок, змусити членів Партії Регіонів вийти з цієї злочинної партії». Серед заходів організатори закликали: 1) максимально уникати співпраці з владою та членами Партії Регіонів. 2) не сплачувати або затримувати сплату податків. 3) зняти депозити й закрити рахунки в банках сім'ї Януковича, членів Партії Регіонів. 4) не купувати товарів виробників, які належать регіоналам тощо.

Проблема достовірності інформації особливо загострилася під час проведення антитерористичної операції на Сході України. На думку як пересічних користувачів, так і представників влади (зокрема, очільника СБУ В. Наливайченка), російські спецслужби через соціальні мережі поширюють неправдиву інформацію, щоб посіяти паніку серед українців і дестабілізувати ситуацію. Неодноразово українська сторона зв'язувалася (безрезультатно) із

керівництвом та адміністраторами Facebook, який використовують росіяни для поширення неправдивої інформації. Натомість наприкінці серпня 2014 р. завершено урядові переговори з Google щодо запобігання блокування Росією каналу YouTube та інших ресурсів, де викладається правдива інформація про ситуацію в Україні [5].

Громадське телебачення вело телемарафон (онлайн трансляцію) перебігу подій Євромайдану у Києві. Українські телевізійні канали (такі як Перший національний, Інтер) інформацію про перебіг Євромайдану не транслювали. Основну інформацію про ці події громадяни могли загалом знайти лише в інтернет - виданнях. «Перший канал» російського телебачення на замовлення влади Російської Федерації продовжує випускати в ефір «страшилки» про кризу в країнах Європи після їх євроінтеграції. А також, за словами тележурналістів, Перший національний та інші канали показують «викривлену» картину подій на Майдані, причину цього пояснюють позицією керівництва. Так, за словами одного із журналістів, ставились «дискримінаційні» завдання, наприклад, показувати «бомжів» на Євромайдані. За даними «Української правди», станом на 12 грудня із Першого Національного уже звільнилось 4 журналісти, незгідних з висвітленням подій в Україні.

24 листопада під час масових заходів журналісти Телеканалу 24 записали одного з учасників, який розповідає про те чому він прийшов на мітинг підтримки рішення уряду. В інтерв'ю учасник розповів, хто і скільки обіцяв заплатити йому за мітинг. А вже 25 листопада на центральному російському телеканалі «Росія-1» у підсумковій програмі «Вести» був показаний сюжет, де відео було використане з власною інтерпретацією і змонтоване так, що це розповідає саме учасник Євромайдану. Також журналісти телеканалу «Росія-1» вважають, що першими газ випустили саме мітингувальники, а міліції довелося захищатися. Крім того в сюжеті повідомляється, що таким провокаціям учать на спеціальних семінарах у посольстві США.

У аналізах революційних подій 2013-2014 рр. висловлюється думка, що «Майдан, як подія, народився в Facebook» [1], адже перші протестувальники вийшли на Майдан

21.11.2013 р. листопада одночасно в Києві та Львові після появи в Facebook закликів до протесту проти відмови уряду від євроінтеграції. Головно Facebook і «ВКонтакте» позиціонували себе як рупори протестувальників (Майдану) та протестувальників проти протестувальників (Антимайдану). Зокрема, у перші дні протестів у Facebook були створені новинарні групи Євромайдану (сторінки «ЄвроМайдан – EuroMaydan», «Євромайдан SOS», «Євромайдан Львів» і под.), на яких як відстежувалися події, так і інформувалося про зниклих під час протестів, повідомлялося про нагальні матеріальні потреби і под. Twitter використовувався в українських подіях не настільки активно (як під час «Арабської весни»), Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова Випуск 15'2014 але Twitter-стрічка і в Україні була оперативним джерелом інформування. Зокрема, в перший тиждень протестів (21.11.2013) найпопулярнішим хештегом серед українських користувачів сервісу мікроблогів був хештег #євромайдан (згадувався в середньому 1,5-3 тис. разів на годину) [1]

Інформаційна активність прихильників Євромайдан викликала протидію, зокрема у формі фейкових повідомлень від тих, хто намагався дискредитувати революційну ідею.) Наприклад, через емоційні пости: «Був учора на Євромайдані. Холодно, захворів, завтра вже нікуди не піду». Регулярно поширювалися через усі соціальні мережі повідомлення неправдивого змісту, спрямовані на залякування потенційних учасників протестів і поширення паніки, як-от: отруєння води в деяких населених пунктах, перестрілки у житлових кварталах і под. Українських протестувальників через соціальні мережі, Інтернет- видання активно дезінформували про можливе поширення епідемії туберкульозу на Майдані після знайдення 06.12.2013 р. на Майдані тіла померлого; про можливу епідемію серед людей, що захопили Київську міську державну адміністрацію (за заявами экс-голови О. Попова) і под. Серед інших методів перешкоджання громадянській активності – тролінг та атаки на сторінки активістів/ініціатив/рухів і под.

Соціальні мережі почали використовуватися для озвучення персональних даних представників як Євромайдану, так і Антимайдану. У мережі публікувалися персональні дані співробітників «Беркуту», списки автомайданівців із номерами їхніх автомобілів і домашніми адресами, що призвело до підпалів машин на вулицях Києва. Інтернет і соціальні мережі в цьому випадку перетворилися в платформу для розміщення компромату для обох сторін протистояння. В деяких групах «ВКонтакте» в кінці січня 2014 р. навіть розміщувалися фотографії та посилання на профайли прихильників Євромайдану.

Помаранчева революція (2004) і Революції гідності (2013-2014) відрізняються за роллю Інтернету: у 2004 р. Інтернет був рупором і платформою для інформування прихильників і противників протесту, але не засобом згуртування величезної спільноти; у 2014 р. кіберпростір став не лише засобом миттєвого інформування, але інструментом узгодження, координації дій між протестантами, розрізненими насамперед у просторі. Інтернет періоду Революції гідності став основою самоорганізації громадян у групи – різні за завданнями та кількістю учасників, а соціальні мережі стали найоперативнішим джерелом інформації про події на Майдані

Соціальні медіа стали платформами для координації протестувальників та організації заходів. Особливою була роль лідерів громадської думки, які використовували свої сторінки у соціальних мережах для публікації розгорнутих постів із обґрунтуванням своєї позиції. Слово в буквальному значенні стало зброєю. Володіти ним і оборонятися від нього – правило виживання у кіберпросторі; Майдан-2014 виробив свою рекомендацію: «Не бачив сам – мовчи. Вважаєш небезпечним – піди й перевір».

У сучасному світі соціальні мережі можуть бути цілком дієвим майданчиком, що дозволяє не тільки поширювати інформацію, але й впливати на офлайн-світ. І цей вплив буде тільки посилюватися і перетворюватися на результат праці професіоналів. Потрібні дослідження того, як онлайн-платформи можуть сприяти позитивним

суспільним результатам через участь, ведення переговорів і вироблення нових рішень, особливо для складних проблем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баловсяк Н. Евромайдан и онлайн: как сторонники и противники Евромайдана используют социальные сети [Электронный ресурс] / Н. Баловсяк. — Режим доступа: <http://www.towave.ru/pub/evromaidan-i-onlain-kak-sotsialnye-seti-spolzuyut-storonniki-iprotivniki-evromaidana.html>.
2. Тоффлер Э. Метаморфозы власти: знание, богатство и сила на пороге XXI века / Э. Тоффлер. — М. : АСТ, 2009. — 668 с.
3. Туронок С. Г. Интернет и политический процесс / С. Г. Туронок // Общественные науки и современность. — 2001. — №2. — С. 51-63.
4. Яковлев Д. В. Роль суспільних електронних медіа у політичній інтеракції / Д. В. Яковлев, П. О. Колотвін // Дослідження політичної взаємодії в умовах трансформації суспільства : збірка наукових праць / Л. О. Ануфрієв [та ін.] ; наук. ред.: Л. О. Ануфрієв ; ОНУ ім. І. І. Мечникова, ІСН. — Одеса : Одеський нац. ун-т, 2013. — С. 223-243
5. Україна попросила Google не блокувати сайти на вимогу Росії [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://ukr.lb.ua/news/2014/08/28/277586_ukraina_poprosila_google.html

HYELADAI ANGUS KWAPAYA

*Institute of International Economic Relations
group AMET-11 TNEU*

Supervisor:

*Doc. in Economics, Prof. of Economics Chair
DLUHOPOLSKYI OLEKSANDR V.*

HEALTH CARE SECTOR DEVELOPMENT OF NIGERIA

Nigeria is a federal constitutional republic comprising 36 states and its Federal Capital Territory, Abuja. Nigeria is located in West Africa and shares land borders with the Republic of Benin in the west, Chad and Cameroon in the east, and Niger in the north. Its coast in the south lies on the Gulf of Guinea in the Atlantic Ocean.

Present-day Nigeria has been the site of numerous kingdoms and tribal states for millennia. The modern state originated from British colonial rule beginning in the 19th century, and the merging of the Southern Nigeria Protectorate and Northern Nigeria Protectorate in 1914. The British set up administrative and legal structures whilst practicing indirect rule through traditional chiefdoms. Nigeria became a formally independent federation in 1960, and plunged into a civil war from 1967–1970. It has since alternated between democratically elected civilian governments and military dictatorships, with its 2011 presidential elections being viewed as the first to be conducted reasonably freely and fairly. In 2014, Nigeria's economy became the largest in Africa, worth more than \$500 billion and \$1 trillion in terms of nominal GDP and purchasing power parity respectively. It overtook South Africa to become the world's 21st (nominal) and 20th (PPP largest economy in 2015); furthermore, the debt-to-GDP ratio is only 11 percent (8 percent below the 2012 ratio). The country's oil reserves have played a major role in its growing wealth and influence.

Health sector of Nigeria is a concurrent responsibility of the three tiers of government in the country, and the private sector. Nigeria has been reorganizing its health system since the

Bamako Initiative of 1987, which formally promoted community-based methods of increasing accessibility of drugs and health care services to the population, in part by implementing user fees. The new strategy dramatically increased accessibility through community-based healthcare reform, resulting in more efficient and equitable provision of services. A comprehensive approach strategy was extended to all areas of health care, with subsequent improvement in the health care indicators and improvement in health care efficiency and cost. HIV/AIDS rate in Nigeria is much lower compared to the other African nations such as Kenya or South Africa whose prevalence (percentage) rates are in the double digits. As of 2012, the HIV prevalence rate among adults ages 15–49 was just 3.1 percent. As of 2014, Life expectancy in Nigeria is 52.62 years on average according to CIA, and just over half the population have access to potable water and appropriate sanitation; As of 2010, the Infant mortality is 8.4 deaths per 1000 live births.

Nigeria was the only country in Africa to have never eradicated polio, which it periodically exported to other African countries; Polio was cut 98% between 2009 and 2010. However, a major breakthrough came in December 2014, when it was reported that Nigeria hadn't recorded a polio case in 6 months, and on its way to be declared Polio free. In 2012, a new bone marrow donor program was launched by the University of Nigeria to help people with leukemia, lymphoma, or sickle cell disease to find a compatible donor for a life-saving bone marrow transplant, which cures them of their conditions. Nigeria became the second African country to have successfully carried out this surgery. In the 2014 Ebola outbreak, Nigeria was the first country to effectively contain and eliminate the Ebola threat that was ravaging three other countries in the West African region, the Nigerian unique method of contact tracing employed by Nigeria became an effective method later used by countries, such as the United States, when Ebola threats were discovered. The Nigerian health care system is continuously faced with a shortage of doctors known as "brain drain, because of emigration by skilled Nigerian doctors to North America and Europe. In 1995, it was estimated that 21,000 Nigerian doctors were practicing in the United States alone, which is about the same as the number of doctors working in the Nigerian public service. Retaining these expensively trained professionals has been identified as one of the goals of the government.

Insurance is the equitable transfer of the risk of a loss, from one entity to another in exchange for payment. It is a form of risk management primarily used to hedge against the risk of a contingent, uncertain loss. An insurer, or insurance carrier, is selling the insurance; the insured, or policyholder, is the person or entity buying the insurance policy. The amount of money to be charged for a certain amount of insurance coverage is called the premium. Risk management, the practice of appraising and controlling risk, has evolved as a discrete field of study and practice.

The transaction involves the insured assuming a guaranteed and known relatively small loss in the form of payment to the insurer in exchange for the insurer's promise to compensate (indemnify) the insured in the case of a financial (personal) loss. The insured receives a contract, called the insurance policy, which details the conditions and circumstances under which the insured will be financially compensated. Health insurance is cover the cost of medical treatments. Dental insurance, like medical insurance, protects policyholders for dental costs. In most developed countries, all citizens receive some health coverage from their governments, paid for by taxation. In most countries, health insurance is often part of an employer's benefits. Health insurance in Nigeria Historically, health insurance in Nigeria can be applied to a few instances: free health care provided and financed for all citizens, health care provided by government through a special health insurance scheme for government employees and private firms entering contracts with private health care providers. However, there are few people who fall within the three instances.

In May 1999, the government created the National Health Insurance Scheme, the scheme encompasses government employees, the organized private sector and the informal sector. Legislative wise, the scheme also covers children under five, permanently disabled persons and

prison inmates. In 2004, the administration of Obasanjo further gave more legislative powers to the scheme with positive amendments to the original 1999 legislative act. National health insurance (sometimes called statutory health insurance) is health insurance that insures a national population for the costs of health care and usually is instituted as a program of healthcare reform. It is enforced by law. It may be administered by the public sector, the private sector, or a combination of both. Funding mechanisms vary with the particular program and country. National or Statutory health insurance does not equate to government run or government financed health care, but is usually established by national legislation. In some countries, such as Australia's Medicare system or the UK's NHS, contributions to the NHI or SHI system are made via taxation and therefore are not optional even though use of the health scheme it finances is. In practice of course, most people paying for NHI will join the insurance scheme. Where the NHI scheme involves a choice of multiple insurance funds, the rates of contributions may vary and the person has to choose which insurance fund to belong to. In the United States, the Patient Protection and Affordable Care Act includes a "health insurance mandate" that produces a similar effect as NHI or SHI, though relies more heavily on the private market than their public sector (Medicare, Medicaid, and S-CHIP) than most countries. The US Federal government will be involved in sponsoring several multi-state insurance plans. Germany has the world's oldest national social health insurance system, with origins dating back to Otto von Bismarck's Sickness Insurance Law of 1883. In Britain, the National Insurance Act 1911 included national social health insurance for primary care (not specialist or hospital care), initially for about one third of the population — employed working class wage earners, but not their dependents. This system of health insurance continued in force until the creation of the National Health Service in 1948 which created a universal service, funded out of general taxation rather than on an insurance basis, and providing health services to all legal residents. National healthcare insurance programs differ both in how the money is collected, and in how the services are provided. In countries such as Canada, payment is made by the government directly from tax revenue. The collection is administered by government. In France a similar system of compulsory contributions is made, but the collection is administered by non-profit organizations set up for the purpose. This is known in the United States as single-payer health care. The provision of services may be through either publicly or privately owned health care providers.

An alternative funding approach is where countries implement national health insurance by legislation requiring compulsory contributions to competing insurance funds. These funds (which may be run by public bodies, private for-profit companies, or private non-profit companies), must provide a minimum standard of coverage and are not allowed to discriminate between patients by charging different rates according to age, occupation, or previous health status. To protect the interest of both patients and insurance companies, the government establishes an equalization pool to spread risks between the various funds. The government may also contribute to the equalization pool as a form of health care subsidy. This is the model used in the Netherlands.

Other countries are largely funded by contributions by employers and employees to sickness funds. With these programs, funds come from neither the government nor direct private payments. This system operates in countries such as Germany and Belgium. These funds are usually not for profit institutions run solely for the benefit of their members. Usually characterization is a matter of degree: systems are mixes of these three sources of funds (private, employer-employee contributions, and national/sub-national taxes).

In addition to direct medical costs, some national insurance plans also provide compensation for loss of work due to ill-health, or may be part of wider social insurance plans covering things such as pensions, unemployment, occupational retraining, and financial support for students.

National schemes have the advantage that the pool or pools tend to be very large and reflective of the national population. Health care costs, which tend to be high at certain stages in life such as during pregnancy and childbirth and especially in the last few years of life can be

paid into the pool over a lifetime and be higher when earnings capacity is greatest to meet costs incurred at times when earnings capacity is low or non-existent. This differs from the private insurance schemes that operate in some countries which tend to price insurance year on year according to health risks such as age, family history, previous illnesses, and height/weight ratios. Thus some people tend to have to pay more for their health insurance when they are sick and/or are least able to afford it. These factors are not taken into consideration in NHI schemes. In private schemes in competitive insurance markets, these activities by insurance companies tend to act against the basic principles of insurance which is group solidarity.

Nigeria's NHIS The concept of Social Health Insurance was first mooted in 1962 by the Halevi Committee, which passed the proposal through the Lagos Health Bill. Unfortunately, it was truncated.

In 1984, forced by the desire to source more funds for healthcare services, the National Council on Health under Admiral Patrick Koshoni, then Minister of Health, inaugurated a committee, chaired by Prof. Diejomoah advised government on the desirability of Health Insurance in Nigeria and recommended its adoption. In 1985, Dr. Emmanuel Nsan, the Minister of Health set up a committee on National Health Review headed by Mr. L.Lijadu. This committee also reported that Health Insurance is viable in Nigeria. Later in 1985, Prof. Olikoye Ransome Kuti, then the Minister of Health, raised a consultative Committee on National Health Insurance Scheme. The committee was made of the Nigerian Labour Congress (NLC), Nigerian Employer Consultative Association (NECA), Nigerian Medical Association (NMA), Pharmaceutical Society of Nigeria (PSN), United Nations Development Programme (UNDP), Armed Forces Medical Directorate, National Planning Commission (NPC), Federal Ministry of Labour, and the Presidential Advisory Committee (PAC). Upon submission of their report another committee chaired by Dr. E. Umez-Eronin was set up to recommend an acceptable model for the implementation of a Social Health Insurance in Nigeria. At the 28th meeting of the National Council on Health, another committee was set up on National Health Insurance Scheme. After the submission of its report, the Federal Government approved the establishment of the National Health Insurance Scheme in 1989.

In 1991, the Federal Government signed an agreement with the UNDP and the International Labour Organisation for planning and implementation of the scheme. Studies carried out involved actuarial analysis, computerization requirement, financial procedure, management information system, guidelines and draft law on the National Health Insurance Scheme. In 1993, the Federal Ministry of Health presented a memorandum to the Federal Executive Council (FEC) praying for immediate implementation of the National Health Insurance Scheme. In 1995, the National Health Summit endorsed the need to setup the National Health Insurance Scheme as soon as possible. At its 42nd meeting, the National Council on Health (NCH) approved the repackaging of the NHIS to ensure full private sector participation. This model ensured the introduction of Health Maintenance Organization (HMOs) as financial managers of the Scheme. On October 15th, the National Health Insurance Scheme was finally launched. The enabling law Decree 35 of 1999 (now Act 35 of 1999) was signed in May 1999. National Council on Health special meeting on NHIS held in Port Harcourt in July 2001 recommended the need for the scheme to take off. There after an Implementation Planning Committee was set up which met in September 2001 and submitted its report recommending the immediate take off of the Scheme.

МЕТОДИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙ В СИСТЕМІ ОБЛІКУ

Проблеми формування ефективних систем обліку інвестицій є надзвичайно актуальними для країн з перехідною економікою, що зумовлено складністю ринкових перетворень та неоднозначністю їх впливу на інвестиційні процеси. Застосування зарубіжного досвіду для організації та методики обліку й аудиту інвестицій потребує певної адаптації до специфіки ведення господарської діяльності в Україні. Таким чином, виникає об'єктивна необхідність удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку й аудиту інвестиційної діяльності вітчизняних підприємств.

Для ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємства гостро постає питання визначення та використання адекватних методів оцінки інвестиційних ресурсів у вітчизняних умовах та їх адаптації до зарубіжної практики. У вітчизняній та зарубіжній економічній літературі та нормативно правових актах зокрема у МСФЗ та П(С)БО, розглянуто різні методи оцінки інвестицій. Визначення методів оцінки інвестицій формується під впливом низки факторів, серед яких вид інвестування, термін інвестування, ступінь впливу суб'єкта на об'єкт інвестування та ін.

МСФЗ передбачають певну свободу у виборі методик оцінки інвестицій, вони не обмежуються рекомендаціями з вибору мінімальної оцінки з двох можливих. Методи оцінки можуть обиратися та використовуватися в обліку самим підприємством, на розсуд його керівництва, але передумовлено є те, що на рівні бухгалтерії за весь звітний період в оціночній базі не відбуватиметься змін, окрім тих, що викликані зміною чинного законодавства.

Узагальнюючи вітчизняну та міжнародну практику щодо методів оцінки активів, можна виділити три підходи: консервативний (табл. 1), порівняльний (ринковий) і динамічний.

Слід відзначити, що в Україні до останнього часу використовувалися прості традиційні бухгалтерські методи оцінки. Ці методи, що базуються в основному на залишковій бухгалтерській вартості чи собівартості, які ще називають консервативними методами постійно зазнавали серйозної критики.

Таблиця 1

Консервативні методи оцінки інвестицій

	Метод оцінки	Інформаційна база	НП(С)БО	МСФЗ
1	2	3	4	5
1. Консервативні методи				
Первісна (фактична) або історична собівартість	собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) активів	Облікові дані	+	+
Залишкова (балансова) вартість	різниця між первісною (переоціненою) вартістю активів і сумою їх зносу на дату балансу	Облікові дані	+	-

Ліквідаційна вартість	сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних із продажем (ліквідацією)	Облікові дані	+	-
-----------------------	---	---------------	---	---

Перевагою методів є те, що вони базуються на даних бухгалтерського обліку, тому в момент оцінки є найбільш точними. Але в подальшому враховується, те що інвестиційне майно в основному формує довгострокові необоротні активи, дані методи не враховують фактору часу(базуються на історичній собівартості), кон'юнктури ринку, інфляції та інших чинників.

З виходом України на міжнародні західні ринки, залучення іноземних інвестицій, без коригування облікової первісної чи залишкової вартості активів підприємств (особливо довгострокових) не обійтись. Їм на зміну прийшли порівняльні (ринкові) методи оцінки інвестиційного майна, що формують відновну, нерозподілену вартість. Однак така трансформація вартості (від історичної до ринкової вимагає додаткових витрат і робіт).

По-перше, треба постійно вивчати кон'юнктуру ринку, постійно вишукувати аналоги на ринку України і світу, формувати активний фінансовий ринок, що в умовах теперішньої вітчизняної сучасності не завжди можна реалізувати.

Світовою теорією розроблена система оцінки інвестицій на базі узагальнення грошових потоків, що виникають у різний час, і порівняння їх у часі з використанням системи дисконтування. За допомогою цього методу майбутні грошові потоки доводяться до теперішньої вартості і таким чином є зіставними з теперішніми інвестиційними вкладеннями. Динамічними називаються показники, які визначаються на основі значень результатів за проектом протягом всього строку реалізації проекту. Всі динамічні показники враховують фактор впливу часу. При їх розрахунку використовується техніка дисконтування. Важливим етапом цього методу є визначення ставки дисконту.

З математичної точки зору, ставка дисконту - це процентна ставка, яка використовується для перерахунку майбутніх потоків доходів в єдине значення теперішньої (поточної) вартості, яка є базою для визначення ринкової вартості бізнесу. З економічної точки зору, в ролі ставки дисконту є - ставка доходу за альтернативними варіантами інвестицій із зіставлення рівня ризику на дату оцінки. Ставка дисконту - це, зазвичай, щорічна ставка, що відображає рівень дохідності, яка може бути отримана сьогодні від використання аналогічних інвестицій.

Проблема полягає в тому, що оцінка робиться з майбутніх вигод. Тому важко оцінити, оскільки потрібно враховувати певні фактори. Даний метод для України на даному етапі складний.

Підсумовуючи все сказане можна зробити висновок, що всі з оцінок мають право на життя, але застосувати певний метод, потрібно враховувати його специфіку в залежності від інвестиційної діяльності підприємства.

Проаналізувавши всі переваги і недоліки даних методів пропонуємо створити один, універсальний метод оцінки інвестиційної діяльності, який повинен пристосовуватися до економічного розвитку країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18.09.1991 р. // Електронна бібліотека "Юрист-плюс". – К.: ЦКТ, 2000.
2. Бухгалтерський облік за національними стандартами. Практичний посібник /

- Укладачі: Я.Д.Крупка, З.В.Задорожний, Б.М.Литвин, Р.О.Мельник. – Тернопіль: Економічна думка, 2000. – 288 с.
3. Крупка Я.Д. Інформаційне забезпечення та аналітична оцінка альтернативних інвестиційних ресурсів / Я. Крупка // Економічний аналіз : зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту. – Тернопіль, 2010. – Вип. 6. – С. 17-19.
 4. Крупка Я. Д. Облік інвестицій [Текст] : монографія / Я. Д. Крупка. – Тернопіль : Економічна думка, 2001. – 302 с.
 5. Крупка Я. Д. Сучасні тенденції обліково-інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності підприємств [Електронний ресурс] / Я. Крупка // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. – 2009. – Вип. 17, т. II. – С. 41-44.

ШАПОВАЛОВ Є.

Факультет фінансів

Група Ф-35

Науковий керівник:

к.е.н, доцент Спільник І.В.

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ОСНОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Фінансова звітність є кінцевим продуктом облікової системи і складається для задоволення потреб різних категорій користувачів й містить інформацію про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та рух грошових коштів за звітний період. Елементи фінансової звітності відображають різні аспекти господарських процесів, що відбулися на підприємстві за звітний період, відповідну інформацію попереднього звітного періоду, зміни в обліковій політиці, що дає можливість користувачам цих звітів проводити поточний та перспективний аналіз діяльності підприємства.

Тобто метою фінансової звітності є забезпечення загальних інформаційних потреб широкого кола користувачів, як основного джерела фінансової інформації під час прийняття економічних рішень.

Всі форми фінансової звітності взаємопов'язані між собою, тому для отримання більш повної інформації їх потрібно розглядати в комплексі. Основними елементами фінансової звітності є активи, зобов'язання, власний капітал, доходи, витрати, фінансові результати. Ці елементи в свою чергу поділяються на статті, які можуть об'єднуватися в однорідні групи (розділи).

Світова практика виділяє два принципи побудови звітності : Міжнародні стандарти фінансової звітності та GAAP. МСФЗ (IFRS — International Financial Reporting Standards) — стандарти, що затверджуються Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Цю систему стандартизації відносять до англо-саксонської традиції фінансового обліку. МСФЗ характеризуються як стандарти, що ґрунтуються на принципах (principles based standards), на відміну, наприклад, від прийнятої у США системи GAAP General Accepted Accounting Principles, яка визначається як стандарти, що ґрунтуються на правилах (rules based standards).

МСФЗ і US GAAP багато в чому схожі у частині подання фінансової звітності. Наприклад, ці системи вимагають, щоб повний комплект фінансової звітності включав в себе:

- звіт про фінансовий стан (баланс);
- звіт про сукупні прибутки (збитки);
- звіт про рух грошових коштів;
- звіт про зміни у капіталі;

- примітки та пояснення.

Обидві концепції вимагають підготовки звітності на основі принципу нарахування. МСФЗ і US GAAP використовують аналогічні принципи щодо питань суттєвості і послідовності, які компанії повинні враховувати при підготовці своєї фінансової звітності. Відмінності між системами, як правило, виникають на рівні конкретних вказівок.

Головна вимога до фінансових звітів полягає у тому, що вони повинні правдиво відображати фінансовий стан та фінансові результати діяльності підприємства.

Корисність інформації фінансової звітності щодо фінансового стану, результатів діяльності підприємства, руху його грошових коштів, змін у складі власного капіталу залежить від того наскільки вона відповідає якісним характеристикам, тобто є зрозумілою, доречною (суттєвою, своєчасною, раціональною) достовірною та зіставною.

Незважаючи на зростання інтеграції світових ринків капіталу, існують суттєві відмінності між правилами обліку різних країн, які визначають форму і порядок інформування акціонерів, кредиторів та інших учасників ринку.

Відмінності бувають дрібними, а бувають доволі важливими. Навіть у країнах однієї мови (наприклад, англійській) використовують різну термінологію: продажі (sales) в США та оборот (turnover) у Великобританії; утриманий дохід (retained earnings) в США та нерозподілений прибуток (undistributed profits) в Великобританії; зведений фінансовий звіт (consolidated accounts) в США та груповий звіт (group accounts) у Великобританії.

Розрізняються й форми надання звітів. Наприклад, у США активи розміщують на лівій стороні балансової відомості і наводять у порядку спадання ліквідності) так, що зверху подаються дані по поточних активах. У Великобританії активи розміщуються справа і наводяться по мірі зростання ліквідності – таким чином, зверху опиняються постійні активи. У деяких європейських країнах (наприклад, Бельгії, Франції, Італії та Німеччині) акціонерам надаються лише два фінансових звіти (звіт про доходи і витрати та балансовий звіт); в інших – надається ще й третій звіт: про зміну фінансового стану.

Існують серйозні відмінності й у трактуванні видів економічної діяльності (таких як злиття, пенсії, оренда обладнання, зміна цінності фінансових інструментів), які відображають неспівпадіння загальних підходів і принципів, на яких побудовано правила обліку в різних країнах.

Основним звітним періодом для подання фінансових звітів є рік. При цьому фінансовий рік не обов'язково збігається з календарним. У багатьох країнах звітний рік розпочинається з місяця або кварталу створення підприємства. Наприклад, як до підприємство було зареєстроване у вересні то його фінансовий рік завершується 31 серпня наступного року. Датою балансу є останній день звітного року. Проте в окремих випадках (банкрутство, ліквідація, реорганізація підприємства) дата балансу може змінюватися і річну фінансову звітність складають за період, який є довший або коротший за один рік.

Таким чином, фінансові звіти, підготовлені за загальноприйнятими стандартами, надають типовий перелік інформації про діяльність підприємства, його фінансовий стан та зміни в ньому широкому колу користувачів для можливої оцінки поточного стану і прогнозування діяльності підприємства в майбутньому та створюють інформаційну основу для проведення аналізу фінансового стану підприємства.

Аналіз фінансового стану - комплекс дій щодо вивчення й діагностики результатів фінансово-господарської діяльності організацій, підприємств, фірм з метою визначення ступеня ефективності використання основних фондів і оборотних коштів для реалізації програм організацій, установ, виявлення можливих недоліків, порушень, невикористаних резервів підвищення результативності діяльності тощо. Йому підлягають основні статті балансу та інші матеріали обліку та фінансової звітності.

Метою аналізу фінансової звітності є надання оцінки результатам господарської діяльності підприємства за звітний рік та його поточному фінансовому стану. Завданням фінансового аналізу є своєчасне з'ясування і виправлення недоліків у фінансовій

діяльності підприємства та знаходження резервів покращення фінансового стану підприємства і його платоспроможності.

Аналіз фінансової звітності виконують, перш за все, фінансові менеджери підприємства для виявлення та усунення проблем в поточній діяльності, для розробки та прийняття рішень щодо підвищення ефективності виробничо-збутових операцій, раціонального використання наявних ресурсів, підвищення платоспроможності і підвищення фінансової стійкості підприємства, а також для забезпечення виконання планових фінансових показників і зобов'язань перед кредиторами та інвесторами.

Аналіз фінансової звітності проводиться також аудиторами з метою підтвердження звітності і визначення правильності обчислення і вчасної сплати податків. Аудитори на основі фінансового аналізу роблять офіційний висновок про фінансовий стан підприємства, який включається до річного звіту, що подається вищим керівництвом зборам акціонерів. Акціонерів цікавить, в першу чергу, прибутковість і надійність цінних паперів, що їм належать.

Банки, що обслуговують підприємства, також постійно знаходяться в курсі фінансових справ свого клієнта і ретельно аналізують показники балансу, звіту про фінансові результати та інших звітів. Банківські аналітики спостерігають за станом кредитоспроможності, наявністю коштів, що гарантують повернення у встановлений термін отриманих позик і кредитів.

Спеціалізовані консультаційні фірми, що надають своїм клієнтам інформацію про фінансовий стан підприємств і здійснюють оцінку перспектив їх розвитку, також систематично спостерігають за станом господарської діяльності підприємств на основі фінансової звітності і публікують або надають таку інформацію за досить високу плату.

Таким чином, аналізом фінансових звітів займаються не лише керівники і відповідні служби підприємства, але і його засновники та інвестори з метою вивчення ефективності використання ресурсів, банки – для оцінки умов кредитування та визначення ступеню ризику, податкові органи – для виконання плану надходження коштів до бюджету тощо. Відповідно до цього аналіз поділяється на внутрішній та зовнішній.

Внутрішній аналіз проводиться службами підприємства і його результати використовуються для планування, контролю і прогнозування фінансового стану підприємства.

Зовнішній аналіз здійснюється інвесторами, постачальниками матеріальних і фінансових ресурсів, органами контролю на основі оприлюдненої звітності.

Слід зазначити, що аналіз фінансової звітності не дозволяє робити категоричні висновки і тільки орієнтує користувача інформації в оцінці фінансового стану підприємства та визначенні його вузьких місць.

Міжнародна практика розробила певні методи аналізу фінансової звітності, які ґрунтуються на різноманітних абсолютних та відносних типових показниках, що дають можливість не тільки проводити аналіз статей балансу підприємства, але і робити порівняльний аналіз по ряду підприємств окремої галузі господарства або таких, що займаються аналогічними видами діяльності. Такі співставлення звичайно проводяться не тільки за звітний період (один рік), але і за ряд років, що відображає тривалий період діяльності підприємства. Це дозволяє визначати тенденції розвитку підприємства на перспективу, що має велике значення в практичній діяльності, оскільки підприємства здійснюють як довгострокове, так і середньострокове та поточне планування своєї діяльності.

Основними методами аналізу звітності є наступні:

- Читання звітності;
- Горизонтальний аналіз;
- Вертикальний аналіз;
- Трендовий аналіз;
- Розрахунок фінансових коефіцієнтів.

Інформація, яка подається у фінансовій звітності, відображає фінансовий стан підприємства на певний визначений момент часу, що склався за результатами минулих подій і дає уявлення про результати його діяльності та рух грошових коштів за визначений (минулий) період. Крім цього дані, наведені у фінансових звітах, можуть використовуватись як основа для прогнозування фінансового стану, результатів діяльності та руху грошових коштів підприємства на майбутні періоди.

Тому фінансова звітність повинна бути складена таким чином, щоб забезпечити послідовність і зіставність показників за різні періоди і між різними підприємствами, а також можливість перенесення їх на майбутні періоди.

Отже, значення фінансової звітності в економічному аналізі важко переоцінити. Вона є інформаційною базою і використовується для аналізу результатів минулої діяльності, оперативного управління, планування і контролю та прогнозування діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16. 07. 1999 р. № 996.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31. 03. 1999 р. № 87.
3. Зміст і завдання аналізу фінансової звітності [Електронний ресурс].-Режим доступу:<http://buklib.net/books/27695>.
4. Теорія економічного аналізу. Фінансова звітність підприємства:[Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/24813-821-fnansova-zvtnst-pdprimstva.html>

ШТИРБУ К.

*факультет економіки та управління
група МОАм -51*

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Скочиляс С.М.

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЇЇ ФІНАНСОВЕ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ

Постановка проблеми. Дослідження теоретичних засад фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва має велике значення для розробки методичних та практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності інвестування в Україні. В умовах посилення конкуренції, постійного підвищення вимог до випуску конкурентоздатної продукції з одночасним зростанням витрат на її виробництво та реалізацію, інвестиції виступають важливим фактором як економічного зростання країни в цілому, так і кожного суб'єкта господарювання зокрема. Для підприємств необхідність здійснення інвестицій визначається технологічно неминучою безперервністю вкладення коштів, масштабністю інвестиційних проектів, високим рівнем зносу та віком функціонування основних виробничих засобів підприємств.

Аналіз останніх досліджень. Значний внесок у розвиток теоретичних основ аналізу та підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємств зробили провідні вітчизняні вчені-економісти: М. Білик, І. Бланк, Ю. Воробйов, В. Геєць, В. Гриньова та ін..

Постановка завдання. Дослідити інвестиційну діяльність підприємств та її фінансову забезпеченість.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до чинного законодавства, інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій [1].

Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [1].

Такими цінностями можуть бути: кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери; рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності); майнові права, що випливають з авторського права, досвід та інші інтелектуальні цінності; сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих ("ноу-хау"); права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права; інші цінності [2].

Інвестиції у відтворення основних засобів і на приріст матеріально-виробничих запасів здійснюються у формі капітальних вкладень.

Інвестиційна діяльність здійснюється на основі:

- інвестування, здійснюваного громадянами, недержавними підприємствами, господарськими асоціаціями, спілками і товариствами, а також громадськими і релігійними організаціями, іншими юридичними особами, заснованими на колективній власності;
- державного інвестування, здійснюваного органами влади і управління України, місцевих Рад народних депутатів за рахунок коштів бюджетів, позабюджетних фондів і позичкових коштів, а також державними підприємствами і установами за рахунок власних і позичкових коштів;
- іноземного інвестування, здійснюваного іноземними громадянами, юридичними особами та державами;
- спільного інвестування, здійснюваного громадянами та юридичними особами України, іноземних держав.

Важливе значення має вибір оптимальної структури джерел фінансового забезпечення інвестиційної діяльності. На думку Воробйова О.І., фінансове забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва пов'язане з трьома основними складовими. Перше, безпосередньо фінансове забезпечення інвестиційної діяльності, яка складається із сукупності джерел, форм, методів і умов, пов'язаних із формуванням фінансових ресурсів. Друге, використання сформованих фінансових ресурсів в процесі інвестиційної діяльності шляхом їх вкладання в інвестиційні об'єкти. Третє, одержання очікуваного фінансового результату від вкладених фінансових ресурсів в інвестиційні об'єкти. Перша складова фінансового забезпечення інвестиційної діяльності має найвагоміше значення, зокрема, що без формування необхідного обсягу фінансових ресурсів інвестиційна діяльність не може відбутися. Крім того, для фінансування інвестиційної діяльності необхідно залучати фінансові ресурси, вартість яких повинна бути меншою аніж середня норма доходності для окремого інвестиційного проекту. Отже, в процесі фінансового забезпечення інвестиційної діяльності вирішуються питання не лише джерел залучення фінансових ресурсів, а й визначаються їх обсяги, форми та методи залучення, вартість, строки можливого використання, пільгові умови формування та використання.

Друга складова фінансового забезпечення інвестиційної діяльності має значення для вибору об'єктів інвестування, впливає як на потреби у фінансових ресурсах для інвестиційної діяльності, так і на кінцеві фінансові результати – отримання чистого прибутку на інвестовані ресурси. Отже, друга складова фінансового забезпечення пов'язана з вибором об'єктів інвестування, оцінкою доцільності вкладання фінансових

ресурсів в ці об'єкти та прогнозування можливих фінансових наслідків інвестиційної діяльності.

Третя складова фінансового забезпечення інвестиційної діяльності пов'язана з можливістю отримання прогнозованих фінансових результатів. Ця складова фінансового забезпечення перш за все цікавить інвесторів, які вклали фінансові ресурси для інвестування в конкретні виробничі чи фінансові активи. Між зазначеними складовими фінансового забезпечення інвестиційної діяльності існує постійний зв'язок (рис.1.).

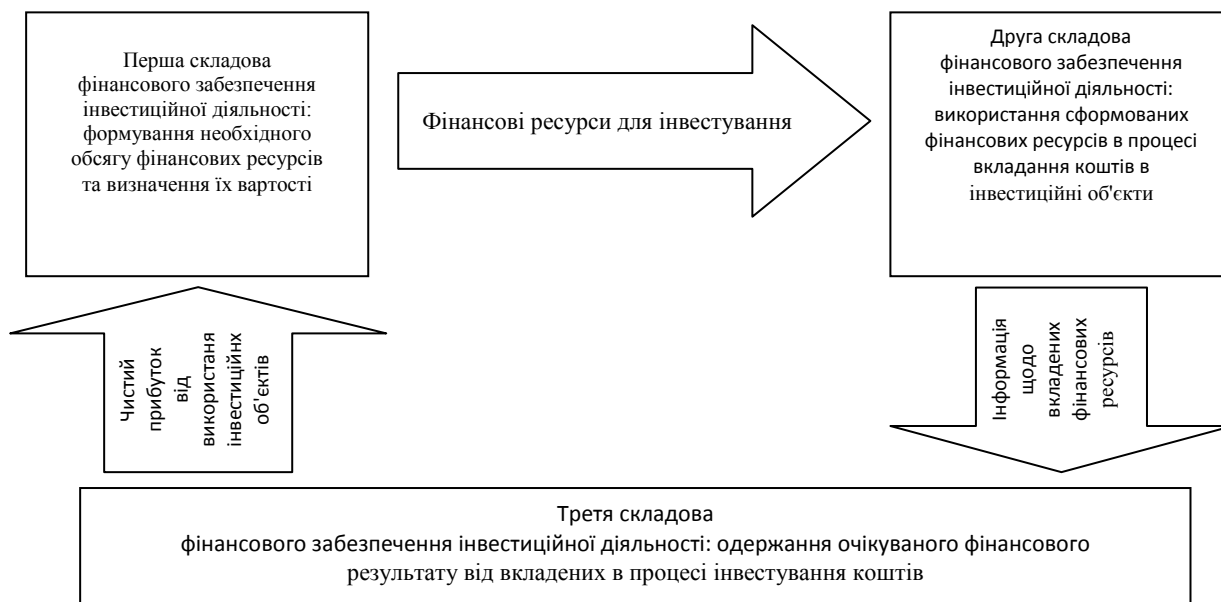

Рис. 1. Взаємозв'язок між основними складовими фінансового забезпечення інвестиційної діяльності

Взаємозв'язок між складовими фінансового забезпечення інвестиційної діяльності дає можливість реагувати на можливі зміни в процесі формування і використання фінансових ресурсів, одержання чистого прибутку від ресурсів, інвестованих у відповідні об'єкти.

Структура джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства залежить від багатьох факторів, зокрема:

- від оподаткування доходів підприємства;
- темпів зростання реалізації товарної продукції та їх стабільності;
- структури активів підприємства;
- стану ринку капіталу;
- відсоткової політики комерційних банків;
- рівня управління фінансовими ресурсами підприємства;
- стратегічних цільових фінансових рішень підприємства тощо.

Висновки. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності слід розглядати як сукупність джерел, форм, методів та умов формування і використання фінансових ресурсів, а також отримання фінансового результату від інвестиційних об'єктів.

Оцінка діяльності підприємств показує, що вони мають особливості, які впливають на фінансове забезпечення їх інвестиційної діяльності, а саме поєднання прав власності та управління підприємством; законодавчі обмеження; використання для фінансування діяльності коштів сімейного бюджету; недовіра з боку банківських установ; незначні показники інвестованих коштів.

Підвищення ефективності фінансового забезпечення інвестиційної діяльності можливо за умови змін у вітчизняному законодавстві та більш активної підтримки з боку держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фінанси: вишкіл студії: навч. посібник / за ред. д.е.н., проф. С.І. Юрія. – Тернопіль: Карт-бланш, 2010. – 357 с.
2. Коваленко М.А. Фінансовий словник. – 2-ге вид., випр. та доп. / М.А. Коваленко, В.Л. Чесноков. – Херсон: Вид-во «Олді-плюс», 2011. – 432 с.
3. Романенко О.Р. Фінанси: підручник / О.Р. Романенко. – К.: Либідь, 2009. – 347 с.

ЮНИК Х.

*Навчально-науковий інститут міжнародних економічних відносин ім. Б. Д. Гаврилишина
група МЗЕДмз-51*

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викл. Нагара М. Б.

CRM-СИСТЕМА ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах господарювання, формування нових інструментів ведення бізнесу, орієнтованих на соціально-ринкові відносини, у підприємств виникає необхідність забезпечення успішного функціонування відповідно до напрямів взаємодії із споживачами. Відповідно до цього зростає значення (скор. від англ. Customer Relationship Management) як дієвого інструментарію формування та розвитку ключових компетенцій підприємства.

CRM-система – це бізнес-стратегія компанії, спрямована на вивчення та розуміння потреб наявних і потенційних клієнтів [1, с. 18]. Вона передбачає побудову взаємовигідних відносин підприємства із споживачами та ґрунтується на використанні передових управлінських та інформаційних технологій. CRM-система включає набір принципів, методів та інструментів, логічно пов'язаних між собою та інтегрованих в єдине корпоративне інформаційне середовище підприємства з метою підвищення рівня продажів, оптимізації маркетингу та підвищення обслуговування клієнтів, оптимізації бізнес-процесів підприємства.

Цілі розробки та впровадження CRM-системи: налагодження взаємовигідних стосунків з клієнтами, що спрямована на підвищення ефективності й доходності компанії за рахунок залучення й утримання прибуткових клієнтів; співпраця з клієнтами; запобігання їх переходу до конкурентів; оперативний доступ до інформації в процесі контакту з клієнтом на етапі продажів та обслуговування; загальний аналіз даних, що характеризують діяльність як клієнта, так і компанії, отримання нових знань, висновків, рекомендацій; формування лояльності клієнтів, контроль узгодженості функцій всіх співробітників в компанії.

Особливостями CRM-системи є персональний підхід до кожного клієнта, ідентифікація та максимальне задоволення його потреб і намірів. Це доводить, що основою CRM-системи є сукупність цінностей та переконань споживача. На думку Н Чічкової, основними цінностями для споживача є продукт, ціна і персоналізація [2, с. 33]. Враховуючи цей факт, слід зауважити, що формуючи CRM-систему підприємство повинно забезпечити високу якість продукту з відповідною ціною, достатній рівень новизни й унікальності та докласти максимум зусиль для задоволення уподобань клієнтів.

Головний економічний ефект від CRM-системи підприємства полягає у підвищенні рівня продажу послуг за рахунок більш чіткого їх позиціонування та використання достовірної й своєчасної інформації (рис. 1).

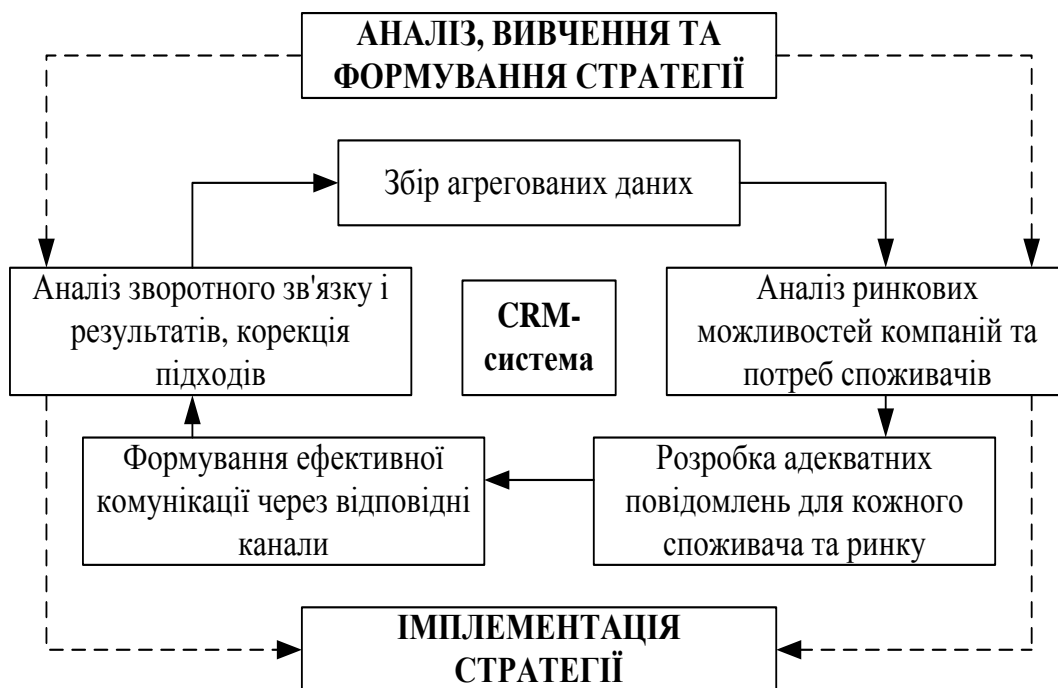

Рис. 1. Цикл інформаційних процесів CRM-системи підприємства

Як свідчить рис. 1, для отримання переваг від використання CRM-технології підприємству необхідна комплексна інформаційна система управління відносинами з клієнтами, яка дасть змогу: отримати детальну інформацію про кожного клієнта, зібрану з усіх каналів взаємодії з ним; можливість споживачам бути обізнаними щодо діяльності та перспектив розвитку компанії.

CRM-система – це клієнт-орієнтована стратегія, яка, з одного боку, передбачає формування націнки «вище ринкової» за рахунок забезпечення індивідуального обслуговування кожного клієнта, а з іншого боку – орієнтацію на довгострокові відносини, в тому числі і на шкоду короткостроковим економічним завданням. Обидві сторони CRM-системи вимагають створення та підтримання довгострокових відносин з клієнтами на якісно більш високому, ніж проста декларація «клієнт завжди правий», рівні. Метою CRM-систем є не просто збільшення обсягу продажів, а прибутковий взаємозв'язок » потреб клієнта з можливостями продавця, що, в свою чергу, вимагає спільної колективної роботи «на клієнта» різних функціональних підрозділів організації.

Резюмуючи вищевикладене, необхідно підкреслити, що поетапна імплементація CRM-системи на підприємстві дасть змогу конвертувати знання працівників та інформацію про потреби клієнтів в якісно нові ключові компетенції підприємства, що створює можливості стійких темпів економічного зростання та підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства на вітчизняному і міжнародному ринках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kirkby, Jennifer. What is a Customer Relationship Management Strategy? [Text] / Jennifer Kirkby. – 2012. – 144 p.
2. Чичкова Н. Зона цінності потребителя / Чичкова Н. // Компаньон. Стратегии.– 2012.– №1. – С. 30-37.